

T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

OKUL GÜVENLİĞİ SORUNUNA FARKLI BİR YAKLAŞIM:
OKUL POLİSİ UYGULAMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Nuray AYAR

Enstitü Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı: Eğitim Yönetimi Ve Denetimi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç.Dr. Erkan YAMAN

ŞUBAT-2010

T.C
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**OKUL GÜVENLİĞİ SORUNUNA FARKLI BİR YAKLAŞIM:
OKUL POLİSİ UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Nuray AYAR

Enstitü Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri
Enstitü Bilim Dalı: Eğitim Yönetimi Ve Denetimi

Bu tez 18.02.2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yrd.Doç.Dr.Erkan Yaman Yrd.Doç.Dr.H.Basri Gündüz Yrd.Doç.Dr.H.İbrahim Sağlam

Jüri Başkanı

Kabul

Red

Düzeltme

Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltme

Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Nuray AYAR
18.02.2010

ÖNSÖZ

Güvenlik kavramının yeniden tanımlandığı ve herkesin geçmiş zamanlara göre kendini daha güvensiz hissettiği bir çağda bulunmaktayız. Öyleki devletler en fazla yatırımı güvenliklerini sağlamak için askeri donanımlara, bireyler ise daha güvenli evlere, sigortalara yatırmaktadır. Bugün veliler çocuklarını göndereceği okulları seçerken verilen eğitimin kalitesinin yanı sıra okulun suç haritasına, güvenlik ekipmanlarına, okulun bulunduğu muhite bakmaktadırlar ve istenmeyen olayların daha az yaşandığı okulları seçme eğilimi göstermektedirler. Çünkü her geçen gün gerek yerel gerek ulusal medyada okullarda yaşanan güvenlik sorunları ile ilgili haberlere daha sık rastlanmaktadır. Şiddet ve saldırganlık bulaşıcı bir hastalık gibi her kesimi içine almış ve artık eğitim yuvaları olan okullara da bulaşmıştır. Herkes bu durumdan sorumlu tutacağı bir günah keçisi arayışına düşmüştür. Kimine göre suçlu devlet politikaları, kimine göre yap-boz tahtasına çevrilen eğitim sistemi, kimine göre ise toplumda dozu her geçen gün artan şiddet... Herkesin sorunun nedenine dair bir düşüncesi var ama çözüm noktasında ise nedense toplum olarak alternatif üretmiyoruz.

Okul güvenliği sorununa farklı bir çözüm olarak ise ülkemizde yıllardır “**OKUL POLİSİ**” uygulaması yapılmaktadır; fakat bu çalışmaların yeterliliği, etkisi, verimliliği hakkında yapılan çalışmalar yok denecek kadar azdır.

Bu çalışmada amacım bu konuda var olduğuna inandığım boşluğu bir nebze de olsa doldurmaktır.

Bu çalışmanın tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, değerli fikirleri ve aydınlık kişiliğiyle bana yol gösteren Hocam Yrd. Doç. Dr. Erkan Yaman'a, uzun ve yorucu çalışmada bana destek olan eşime ve tüm şirinliği ile bana motive kaynağı olan oğluma teşekkürü bir borç bilirim.

Nuray AYAR

Şubat,2010

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
KISALTMALAR.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	x
ÖZET.....	xi
SUMMARY	xii
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
1.1. Okul Güvenliği.....	10
1.1.1. Güvenli Okul Oluşturma Ve Okul Güvenlik Planı.....	15
1.1.2. Okul Güvenliğine Etki Eden Unsurlar.....	20
1.1.3. Şiddet – Saldırganlık.....	20
1.1.4. Şiddet-Saldırganlık Çeşitleri.....	21
1.1.5. Şiddet-Saldırganlık Nedenleri.....	24
1.1.6. Şiddet-Saldırganlık Nedenleri İle İlgili Kuramlar.....	27
1.1.6.1. İçgüdüsel Saldırganlık Kuramı.....	27
1.1.6.2. Davranışçı Kuram.....	28
1.1.6.3. Biyolojik Ve Genetik Temelli Kuramlar.....	32
1.1.7. Okul Güvenliğine Etki Eden İç Unsurlar.....	34
1.1.7.1. Okulda Şiddet.....	35
1.1.7.2. Sigara, Alkol Ve Uyuşturucu Madde Kullanımı.....	49
1.1.7.3. Çete Faaliyetleri.....	50
1.1.7.4. Okula Silah, Bıçak, Jilet Gibi Aletler Getirilmesi.....	53
1.1.7.5. Vandalizm.....	56
1.1.7.6. Hırsızlık.....	59
1.1.7.7. Kriz Durumları.....	60
1.1.8. Okul Güvenliğine Etki Eden Dış Unsurlar.....	65
1.1.8.1. Aile	65
1.1.8.2. Ergenlik.....	67
1.1.8.3. Akran İlişkileri	70

1.1.8.4. Bireysel Etkenler	70
1.1.8.5. Sosyal Çevre -Toplum	71
1.1.8.6. Medya, İnternet, Bilgisayar Oyunları	73
1.2. Okul Polisi.....	76
1.2.1. Farklı Okul Polisi Uygulamaları.....	78
1.2.1.1. Okul Tabanlı Polis Görevlileri	78
1.2.1.2. Eğitimci Polisi Görevlileri	80
1.2.1.3. Kapsamlı Polis-Okul İrtibat Planları.....	81
1.2.2. Ülkemizde Okul Polisi Uygulamasının Süreci.....	82
1.2.3.Ülkemizdeki Okul Polisi Uygulamaları.....	89
1.2.4. Okul Polisi Uygulaması Kapsamında Yapılan Farklı Çalışmalar	91
1.2.5. Okul Polisi Uygulamasına Yönelik Tepkiler.....	91
1.3. İlgili Araştırmalar.....	93
1.3.1. Okul Güvenliği ile ilgili Araştırmalar	93
1.3.2. Okul Polisi İle İlgili Araştırmalar.....	99
BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	101
2.1. Araştırmanın Deseni/ Modeli.....	101
2.2. Çalışma Grubu.....	101
2.3. Veri Toplama Aracı.....	102
2.3.1. Mülakat Kayıtları.....	102
2.3.2. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	103
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM.....	105
3.1. Okul Polislerinin Algıları.....	105
3.1.1. Okul Polisi Uygulamasında Görev Yapan Polis Memurlarının Mesleki Konumları	105
3.1.2. Okul Polisi Olarak Görevlendirilen Personelin Uygulama Öncesi Aldıkları Eğitimler Ve Eğitimlerin İçeriği.....	105
3.1.3. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Polisi Uygulamasında Görevlendirilecek Personelde Aranan Kriterler	106

3.1.3.1. Anne-Baba Olmuş Olmak.....	107
3.1.3.2. Yaş-Cinsiyet.....	107
3.1.3.3. Kişisel Özellikler.....	108
3.1.3.4. Alınmış Ödüller ve Seminerler.....	109
3.1.4. Okul Polislerinin Okullar ve Çevreleri İçin Yaptıkları Uygulamalar Ve Görevdeki Bir Günleri.....	111
3.1.4.1. Okul Polislerini Okulların Rehberlik Servisi İle İlişkileri	116
3.1.5. Okul Polisinin Bir Gün İçinde Görev Yaptığı Okul Sayısı	117
3.1.6. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul İdarelerinin, Öğretmenlerin, Velilerin Ve Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Yönelik Düşünceleri.....	119
3.1.6.1. Okul İdareleri.....	119
3.1.6.2. Öğretmenler.....	120
3.1.6.3. Öğrenciler.....	121
3.1.6.4. Veliler.....	123
3.1.7. Okul Polisinin Karşılaştığı Kritik Durum Ve Olaylar	124
3.1.8. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul İdarecilerinin Sorunları Okul Polisleriyle Paylaşma Düzeyleri.....	127
3.1.9. Okul Polislerinin Okullardaki Güvenlik Önlemlerini Değerlendirmesi	128
3.1.9.1. Güvenlik Kameraları.....	129
3.1.9.2. Özel Güvenlik Görevlileri.....	130
3.1.9.3. Metal Dedektör.....	132
3.1.9.4. Nöbetçi Öğretmen Ve Nöbetçi Öğrenci	133
3.1.9.5. Dış Kapı Nöbetçisi.....	135
3.1.9.6. Ziyaretçi Kartları.....	136
3.1.10. Okul Polislerinin Okul Polisi Uygulamasının Okullardaki Şiddet Olayları Üzerindeki Etkisine Yönelik Algıları	137
3.1.11. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Güvenliğini Bozan Sebepler...139	
3.1.11.1. Aile.....	139
3.1.11.2. Arkadaş Çevresi.....	141
3.1.11.3. Alkol- Sigara- Uyuşturucu Kullanımı.....	142

3.1.11.4. Çeteler.....	143
3.1.11.5. Okul Yönetiminin (İdarelerinin) Tutumu.....	144
3.1.11.6. Öğretmen Tutumu.....	145
3.1.11.7. Medya – Mafya Ve Okul Dizileri	146
3.1.11.8. Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları.....	149
3.1.11.9. Sosyal Çevre.....	150
3.1.12. Okul Polislerinin Okul Güvenliğini Bozan Kişilerin Ortak Özellikleri İle İlgili Algıları	151
3.1.13. Okul Polislerinin Algılarına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Karşısında Hissettikleri.....	153
3.1.14. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Güvenliği Sorununun Üstesinden Gelmek İçin İdarecilere, Öğretmenlere, Öğrencilere, Emniyete Ve Medyaya Düşen Soruluklar.....	155
3.1.14.1. İdareciler.....	155
3.1.14.2. Öğretmenler.....	157
3.1.14.3. Öğrenciler.....	158
3.1.14.4. Aileler.....	159
3.1.14.5. Emniyet	161
3.1.14.6. Medya.....	162
3.1.15. Okul Polislerinin Okullarda Yaptığı Farklı Uygulamalar.....	163
3.1.16. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Polisi Uygulamasında Yapılabilecek Değişiklikler Veya Yenilikler.....	165
3.1.17. Okul Polislerinin Okul Polisi Uygulaması İle Birlikte Kazandıkları Deneyimler	167
3.2. Okul Müdürlerinin Algıları.....	169
3.2.1. Okul Müdürlerinin Kariyerleri Ve Okullarında Okul Polisi Uygulamasının Geçmişi.....	169
3.2.2. Okul Müdürlerinin Okul Polisi Uygulamasının İçeriği Hakkında Bilgilendirilme Düzeyleri.....	170
3.2.3. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okullarda Görevlendirilen Okul Polislerinin Sahip Olması Gereken Kriterler.....	172
3.2.3.1. Anne-Baba Olmuş Olmak.....	172

3.2.3.2.Yaş-cinsiyet.....	173
3.2.3.3.Kişisel Özellikler.....	174
3.2.3.4. Alınmış Ödüller ve seminerler.....	175
3.2.4. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Polislerinin Okullarda Ve Okul Çevresinde Yaptığı Uygulamalar.....	176
3.2.5. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Polislerinin Okullara Uğrama Ve Okulda Bulunma Süresi.....	181
3.2.6. Okul Polisi Hakkındaki Düşünceler.....	182
3.2.6.1.Okul idareleri.....	182
3.2.6.2.Öğretmenler.....	183
3.2.6.3.Öğrenciler.....	184
3.2.6.4.Veliler.....	186
3.2.7. Okul Polisi Uygulamasıyla Karşılaşılan Kritik Durumlar.....	187
3.2.8. Okul Müdürlerinin Okullarındaki Sorunları Okul Polisleri İle Paylaşma Düzeyleri.....	189
3.2.9. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okullarındaki Güvenlik Önlemleri.....	190
3.2.9.1.Güvenlik kameraları.....	190
3.2.9.2.Özel Güvenlik Görevlisi.....	191
3.2.9.3.Metal Dedektör.....	193
3.2.9.4.Nöbetçi Öğretmen ve Nöbetçi Öğrenci.....	194
3.2.9.5. Dış Kapı Nöbetçisi.....	196
3.2.9.6. Ziyaretçi Kartı.....	196
3.2.9.7. Başka Güvenlik Önlemleri.....	197
3.2.10. Okul Polisi Uygulamasıyla Okullardaki Şiddet Olaylarındaki Değişim.....	197
3.2.11. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Güvenliğini Bozan Sebepler.....	199
3.2.11.1. Aile.....	199
3.2.11.2. Arkadaş Çevresi.....	201
3.2.11.3. Sigara-Alkol-Uyuşturucu Kullanımı.....	203
3.2.11.4. Çeteler.....	206

3.2.11.5. Okul İdarelerinin tutumları.....	207
3.2.11.6. Öğretmen Tutumları.....	210
3.2.11.7. Medya- Mafya Ve Okul Dizileri.....	212
3.2.11.8. Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları.....	214
3.2.11.9. Sosyal Çevre.....	215
3.2.12. Okullarda Şiddet Olaylarına Karışıp Okul Güvenliğini Bozan Kişilerin Ortak Özellikleri.....	218
3.2.13. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Karşısında Hissettikleri.....	219
3.2.14. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Güvenliği Sorununun Üstesinden Gelmek İçin İdarecilere, Öğretmenlere, Öğrencilere, Ailelere, Emniyete Ve Medyaya Düşen Sorumluluklar.....	222
3.2.15. Okul Polislerinin Okullara Sağladığı Farklı Katkıların Okul Müdürleri Tarafından Değerlendirilmesi.....	228
3.2.16. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Polisi Uygulamasına Getirilebilecek Yenilikler Ve Değişiklikler.....	230
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	233
KAYNAKÇLAR.....	264
EKLER.....	278
ÖZGEÇMİŞ.....	284

KISALTMALAR

WHO	:	Dünya Sağlık Örgütü
ICN	:	Uluslar arası Hemşireler Birliği
BES	:	Bağımsız Eğitimciler Sendikası
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
EARGED	:	Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	Buss'a Göre Saldırgan Davranışların Sınıflandırılması.....	23
Tablo 2:	Öğretmenlerin Cezalandırma Biçimleri.....	42
Tablo 3:	Zorbalık Türleri Ve Alt Boyutları.....	48
Tablo 4:	Okul Polislerinin Göre Okullardaki Özel Güvenlik Görevlisi Sayısı...	130
Tablo 5:	Okul Polislerinin Algılarına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Karşı Hissettikleri.....	153
Tablo 6:	Okul Müdürlerinin Okul Polisi Uygulamasından Haberdar Olma Şekli.....	171
Tablo 7:	Okul Müdürlerine Göre Okul Polislerinin Okullarda Ve Çevresinde Yaptığı Uygulamalar.....	177
Tablo 8:	Okullarda Özel Güvenlik Görevlisi Bulunma Durumu.....	192
Tablo 9:	Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Karşı Hissettikleri.....	220

ÖZET

SAÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Okul Güvenliği Sorununa Farklı Bir Yaklaşım: Okul Polisi Uygulaması
Tezin Yazarı: Nuray AYAR Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erkan YAMAN
Kabul Tarihi: 18.02.2010 Sayfa Sayısı: XIII (ön kısım) + 278 (tez) + 7 (ekler)
Anabilim Dalı: Eğitim Bilimleri Bilim Dalı: Eğitim Yönetimi Ve Denetimi
<p>Bu çalışmada “okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: okul polisi uygulaması” araştırılmıştır. Araştırma okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul güvenliğine ve okul polisliğine yönelik algılarını karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla yapılmıştır.</p> <p>Araştırmada nitel araştırma modeli, olgu bilim araştırma deseni ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada veriler, yedi okul polisi ve on okul müdüründen, araştırmacı tarafından geliştirilen mülakat formu ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır.</p> <p>Araştırma sonunda okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul güvenlikleri ve okul polisi uygulaması hakkındaki algılarının uyumlu olduğu görülmüştür. Araştırma sonunda elde edilen bulgular özetle şunlardır.</p> <ul style="list-style-type: none">• Okul polisleri okullarla ilgili ayrı bir eğitim almamıştır.• Okul müdürleri okul polisi uygulamasının içeriği hakkında yeterince bilgi sahibi değildir.• Okul polisleri yükümlülüklerini yerine getirmektedir.• okul güvenliği aile, arkadaş çevresi, sigara-alkol-uyuşturucu madde kullanımı, çeteler, okul yönetimi ve öğretmen tutumu, medya, şiddet içerikli bilgisayar oyunları, mafya ve okul dizileri ve sosyal çevre unsurlarından etkilenmektedir.• okul polisleri okul idarelerinden, öğretmenlerden, öğrencilerden ve velilerden çoğunlukla olumlu tepkiler almaktadır.• Okul müdürleri okullarındaki sorunları saklama eğilimindedirler.• Okullardaki güvenlik önlemleri maddi nedenlerden dolayı yeterli ve etkili değildir.• Okul güvenliğini bozan öğrencilerin ortak özelliği ailevi problemlerinin olmasıdır.• Okul güvenliği sorunun üstesinden gelmek için Milli Eğitim Bakanlığına, okul idarelerine, öğretmenlere, öğrencilere, ailelere, emniyete ve medyaya sorumluluklar düşmektedir.• Okul polisi uygulaması okullardaki şiddeti azaltmıştır.
Anahtar Kelimeler: Okul Güvenliği, Okulda Şiddet, Okul Müdürü, Okul Polisi

SUMMARY

Sakarya University Institute of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

Title of the Thesis: A Different Approach To School Safety: School Police Practice
Author: Nuray AYAR Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Erkan Yaman
Date: 18.02.2010 Nu. of pages: XIII (pre text) + 278 (main body) + 7 (appendices)
Department: Educational Sciences Subfield: Educational Administration and Inspection
<p>In this research, “ A different approach to school safety: school police practice” were investigated. The research’s been made to examine comperatiully the school principals and the school police perception of school safety and the scool police.</p> <p>Research qualitative research model, cases of scientific research designs and criteria sampling met hod was used. In this study, data on police and principals from seven schools, developed by researchers form was collected by interview. Content analysis of the data obtained is used in resolving.</p> <p>At the end of the research, the school principals and the school of police are seemed to be compatible about school safety the school of police practice. The findings, that summarized at the end of the research are like this.</p> <ul style="list-style-type: none">• The school of polices haven’t been educated seperately related with the schools.• The school principals haven’t enough knowledge about “the school of police practice”• The school of polices’ve carried out their obligations.• School security’s been affected from family, friends, smoking-taking alcol and drug, groups, school administration and teachers attitudes, the media, computer programs-content violence, and the school series, and social enviroment.• The school of police’s usually received positive reactions from the school administration, teachers, students and parents.• The school principals are tend to hide the problems in their schools.• The security in schools isn’t effective due to financial reasons.• The common fature of students, disrupts the school safety, is having family problems.• To evercome solve ‘school safety’ issue, great responsibilities’ve been given to Ministry Of Education, school administrations, teachers, students, families, yard and media.• The school of police practice reduces the violence in schools.
Keywords: School Safety, Violence in School, Principal, The School of police

GİRİŞ

Problem Durumu

İnsan yapısı gereği toplum halinde yaşamak zorundadır. Her insan topluluğunun yaşamını sürdürebilmesi için bir düzene, disipline ve güvene ihtiyacı vardır. Bu sebeple güvenlik kavramı, insanların toplu ve yerleşik hayatlarının bir getirisi hükmündedir (Yılmaz, 1988).

Hayatımızın büyük bir çoğunluğu eğitim-öğretim kurumu olan ve aynı zamanda toplumun küçük bir evreni hükmündeki okullarda geçmektedir. Kendi eğitimimizi tamamlayıp çeşitli mesleklerde çalışsak bile çocuklarımızın veya yakınlarımızın eğitimi nedeniyle kalan ömrümüzde de okullarla sürekli iletişim içinde bulunmaktayız.

Eğitim, eski bir tabirle beşikten mezara kadar süren bir süreçtir. Öğretim de öyle. Ancak eğitimle kalıcı manada bir davranış değişikliği oluşturmak hedeflenirken, öğretimle insanların yeni bilgilerle donatılması hedeflenmektedir. Eğitimin en temel amacı bireyi sağlıklı ve verimli bir şekilde topluma kazandırmaktır. Örneğin; 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu Türk Milli Eğitiminin genel amacını “Türk Milletinin bütün fertlerini beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde geliştirmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek” olarak belirtmektedir.

Yeni nesillerin temel bilgi, beceri ve davranışlar kazandırılarak yaşama hazırlanmaları eğitim kurumlarının temel sorumluluğudur. Okul, eğitim sisteminde eğitimin üretildiği yerdir (Başaran, 2000). Bu nedenle bir eğitim sisteminin amacına ulaşabilmesi, o eğitim sistemi içerisinde yer alan okulların amacına ulaşmasına bağlıdır. Bu amacın gerçekleşmesi için gerekli olan ön koşullardan birisi fiziksel ve psikolojik olarak güvenli bir okul ortamının oluşturulmasıdır. Okulların güvenli olması öğrenci, öğretmen, yöneticiler ve diğer okul görevlilerinin sorumluluklarını en iyi bir şekilde yerine getirmelerini sağlar. Güvenlik kaygısı, öğretmenin ve öğrencilerin performansını düşürür (Bahar, 2006).

Günümüzde toplumları saran şiddetten okullarda nasibini almaktadır. Ülkemizde de okul güvenliğine ilişkin sorunlar giderek yoğunluk kazanmaktadır (Dönmez ve Güven, 2001; Pişkin, 2002). Şiddet ve okul aslında asla yan yana gelmemesi gereken iki kavramdır (Deveci, Karadağ, Yılmaz, 2006). Çünkü genel olarak okul, davranışların eğitildiği bir kurumu, şiddet ise eğitilememiş insan davranışını ifade etmektedir.

MEB'in tuttuğu vaka analiz istatistiklerine göre, 26 Nisan - 21 Aralık 2006 tarihleri arasında okullarda 2990 şiddet olayı meydana gelmiştir. Olaylara 7193 öğrenci karışmıştır. Bu olayların yüzde 33,9 ile yumruk, tekme, tokat gibi fiziksel zarar verme olayı, yüzde 19,5 ile zorbalık, tehdit, sataşma, yüzde 12,1 ile dedikodu, "lakap takma", yüzde 7,6'sı ise silah, kesici-delici alet olayı olmuştur. Okullarda eşya ve mala zarar verme yüzde 9, çalma-gasp yüzde 6,7, madde kullanımı yüzde 4,5, cinsel taciz yüzde 3, ateşli, kesici, delici silahla yaralama yüzde 2,1, çete oluşturma ve katılma yüzde 1, ölümlü olay yüzde 0,4 oranında görülmüştür. Yapılan istatistiklere göre okullarda sigara içme yaşı 9, Alkol kullanma yaşı 10, uyuşturucu kullanma yaşı ise 11'e inmiş bulunmaktadır (Zaman Gazetesi, 23.12.2006).

2006'da kurulan Meclis Çocuk ve Gençlerdeki Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun raporu, gençler arasında giderek artan kötü alışkanlıklara ilişkin önemli tespitler içermektedir. Komisyon tarafından 'Türkiye'de ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerde şiddet ve şiddeti etkileyen etkenlerin saptanması' amacıyla yapılan araştırmaya göre, gençlerin yüzde 15,6'sı sigara kullanmaktadır. Bu oran erkek öğrencilerde yüzde 21,8 olarak belirlenirken kız öğrencilerde yüzde 7,5'tir. Yine gençler arasında içki içenlerin oranı yüzde 16,5'i bulmaktadır. Yapılan araştırmada yer alan, 'Son üç ay içinde uyuşturucu/uyarıcı madde kullandınız mı?' şeklindeki soruya ise gençlerin yüzde 2,6'sı 'Evet' yanıtını vermiştir.

Komisyon raporunda yer alan araştırmanın ortaya koyduğu bir başka önemli bulgu da gençler arasında çeteleşmenin giderek yaygınlaştığı yönünde olmaktadır. Buna göre gençlerin yüzde 9,2'si delici-kesici alet taşıırken, yüzde 5,9'u da üzerinde ateşli silah bulundurmaktadır. Araştırmaya göre orta öğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin yüzde 7,7'si de çete üyesi durumundadır. Bu oranlar `gençler arasında yaralanma ve şiddet davranışları açısından riskli davranışların oldukça yaygın olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda da her 10 gençten birinin delici-kesici alet, her 20

gençten birinin ateşli silah taşıdığını, her 12 gençten birinin de çete üyesi olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmaya göre gençlerin yüzde 6,2'si kumar oynarken yüzde 22,4'ü de şans oyunları oynamaktadır (Evrensel Gazetesi, 03.04.2009).

Okullardaki şiddet sadece bizim değil; dünya ülkelerini hepsini bir sorunu haline gelmiştir. Akiba vd. (2002) tarafından yapılan bir araştırmada gelişmiş ve gelişmekte olan 37 ülkenin çoğunda her 10 öğretmenden 4'ü okulda yaşanan şiddet olaylarının ve bozulmanın öğretme kapasitelerini sınırlandırdığını belirtmişlerdir.

Son zamanlarda Türk toplumunda şiddet olaylarının hızla çoğalması dikkat çekici bir durumdur. Gün geçtikçe bu olayları gerçekleştirenlerin yaş ortalaması düşmüş ve şiddet olayları her kesimi içine almaya başlamıştır. Türkiye'de yaşanan olaylar sonucunda şiddet üzerinde tartışılıp akademik çalışmalar yapılmış, araştırma bulgularından yola çıkarak ciddi önlemlerin alınması gereken bir konu durumuna gelmiştir (Kayaş, 2006).

Okullarda yaşanan şiddet, saldırganlık ve güvenliği zafiyete uğratan durumlar hem aileler, hem okuldaki öğretmen ve idareciler hem de yetkili kişilerce endişe ile karşılanmaktadır. Bu nedenle, okullarda şiddete neden olan etkenlerin belirlenmesi, okullarda şiddetin azaltılması, önlenmesi birçok ülkede son yıllarda araştırmacıların sıklıkla çalıştıkları konular arasında yer almaktadır.

Günümüzde güvenli okul ortamını zedeleyen okuldaki şiddet, okul kapılarını mesken tutan çeteler, uyuşturucu madde satıcıları, vandalizm, hırsızlık, akran zorbalığı gibi birçok unsur bulunmaktadır. Geline durumda okullar artık eğitim politikaları üreteceğine farklı güvenlik metotları deneyen sürekli kaygı üreten, hem personelin hem öğrencilerin hem de velilerin sürekli olarak bir tehlike durumu bekledikleri kurumlar haline gelmiştir. Okullarda meydana gelen çete bağlantılı suç ve şiddetin önemli sonuçları karşısında, okul yöneticilerinin şiddeti azaltan ve okul güvenliğini arttıran yeni önlemler almaları kaçınılmazdır (Huff ve Trump, 1996). Kapalı devre güvenlik kameraları, özel güvenlik görevlileri, okula kartlı girişler, metal dedektörler, nöbetçi öğrenci ve öğretmenler ve son olarak da okul polisi uygulaması uygulanan yöntemlere örnek olarak verilebilir.

Güvenli bir okul ortamı oluşturmak, sadece okul yöneticilerinin başarabileceği bir iş değildir. Bunun için toplumun her kesimine sorumluluk düşmektedir.

2005 ve 2006'da yaşananlar, Bakanlığın okullarda şiddetin varlığını resmen kabul etmesine ve okulda şiddeti o zamanki İlköğretim Müdürünün deyişi ile MEB ve UNICEF işbirliği ile Mart 2006 tarihinde İstanbul'da düzenlenen I. Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu'nda “masaya yatırmak” istemesine yol açmıştır.

Sempozyum, MEB'in okullarda ve çevresinde çocuğa yönelik şiddet konusunda Türkiye'de bir kamuoyu tartışmasını başlatmak ve bunun sonucunda oluşturulacak temel ilkeleri esas alarak okullarda şiddete karşı bir eylem planı geliştirilmesi amacıyla planlanmıştır. Ayrıca son yıllarda okullarda artan şiddet olayları ve bunun etkilerini dünyada ve Türkiye'de yapılan araştırmalarla tanımlamak, tartışmak ve okulda şiddeti önlemeye dönük ne tür çalışmaların yapılabileceğini saptamak da sempozyumun gerçekleştirilme amaçları arasında yer almaktadır (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006).

Sempozyumun açılış konuşmasında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik:

‘ Şiddet hiçbir yerde, özellikle okullarda asla hoş görülemez. Eğitim sisteminde görevli herkes, okul yöneticileri, öğretmenler ve elbette her bir öğrenci, çocuklar ve aileler, okullardaki bu sorunu çözmek için üzerine düşeni yerine getirmelidir. Bununla birlikte, çözüm polisiye veya askeri anlamda güvenlik önlemlerinde veya ağır disiplinde aranmamalıdır. Gerekli olan mantıklı tartışmalar ve savlar geliştirmektir. Oturup farklılıklarımızı konuşmaya istekliyse, ister küçük ister büyük çaplı olsun, her uyuşmazlık için barışçı ve taraflar açısından onurlu çözümler bulabiliriz. Çocuklarımıza değerlerimizi örnekleriyle anlatmalı ve okulları daha güvenli mekânlar haline getirmede onlara yardımcı olmalıyız. Her şey bir yana, kalem kılıçtan daha güçlüdür ve genç kuşakların karşılıklı anlayış ve uyuşmazlıkların barışçı çözümü konularında eğitilmesinden toplumumuz bir bütün olarak yarar sağlayacaktır’ demıştır (Unicef, 12.10.2009).

MEB ayrıca 2006–2011 yıllarını kapsayacak beş yıllık “**Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı**”nı devreye sokmuştur.

Bu Eylem Planının içerisinde 20 Eylül 2007 tarihinde MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında ‘Okullarda Güvenli Ortamların Sağlanmasına Yönelik İşbirliği Protokolü’ imzalanmıştır ve ‘Güvenli Okul Güvenli Eğitim Projesi’ hayata geçirilmiştir. Hayata geçirilen bu proje ile okulların ve yakın çevrelerinin tamamıyla güvenli mekânlar haline getirilmesi amaçlanmıştır. 2009 yılı itibariyle de okul polisliği uygulamasına ek olarak okul irtibat görevlileri uygulaması devreye girmiştir.

Yurtdışında okullar, okul polisleri için genellikle olumlu görüşler sunmuşlardır fakat bu sonuçlara, nitel veya uzun vadeli araştırmalar ile değil; çoğunlukla mülakatlarda verilen cevaplara göre ulaşılmıştır (The North Carolina High School Strategy Survey, 1997; Akt: Shaw, 2008).

Ülkemizde de, okul güvenliği ve okulda şiddet konusunda son yıllarda yapılan çalışmalarda hızlı bir artış olmakla birlikte okul polisi ile ilgili araştırmalar ve makaleler yok denecek kadar azdır.

Problem Cümlesi

Okul güvenliği sorununa farklı bir yaklaşım getiren okul polisi uygulamasının içeriği nedir ve uygulanma düzeyi nasıldır?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile okul polisi uygulamasının içeriğinin ve uygulanma düzeyinin araştırılması amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

Alt Problemler

1. Okul polisi uygulamasında görevlendirilen personellerinin mesleki konumları nasıldır?
2. Okul polisi olarak görevlendirilen personelin uygulama öncesi aldıkları eğitimlerin içeriği ve süresi nasıldır?
3. Okul müdürlerine okul polisi uygulamasının içeriğine dair bir eğitim verilmiş midir?
4. Okul polisi uygulamasında görevlendirilecek personelde aranan kriterler nelerdir?
5. Okul müdürlerinin algılarına göre okul polisi uygulamasında görevlendirilen personelin sahip olması gereken kriterler nelerdir?
6. Okul polislerinin okullar ve çevreleri için yaptıkları uygulamalar nelerdir ve bir okul polisinin görevdeki bir günü nasıl geçmektedir?

7. Okul müdürlerinin beyanlarına göre bir okul polisi, bir okul için hangi uygulamaları yapmaktadır?
8. Okul polisleri bir günde kaç okulda görev yapmaktadır?
9. Okul müdürlerinin beyanlarına göre bir okul polisi bir okula hangi sıklıkla uğramakta ve okulda ne kadar zaman geçirmektedir?
10. Okul polislerinin algılarına göre okul idarelerinin, retmenlerin, velilerin ve rencilerin okul polisi uygulamasına yönelik tepkileri nasıldır?
11. Okul müdürlerinin algılarına göre okul polislerine okul idaresinin, retmenlerin, velilerin ve rencilerin tepkileri nasıldır?
12. Okul polisinin uygulama esnasında karılatıı kritik durum ve olaylar nelerdir?
13. Okul müdürlerinin algılarına göre okul polisi uygulaması sırasında karşılaşılan kritik durum ve olaylar nelerdir?
14. Okul polislerinin algılarına göre okul idarecilerinin sorunlarını okul polisleriyle paylaşma düzeyleri nasıldır?
15. Okul müdürlerinin algılarına göre sorunların okul polisleriyle paylaılma düzeyi nasıldır?
16. Okul polisleri okullardaki güvenlik önlemlerini nasıl değerlendirmektedirler?
17. Okul müdürlerinin okullarında bulunan güvenlik önlemlerine yönelik algıları nasıldır?
18. Okul polislerinin okul polisi uygulamasının okullardaki Şiddet zerindeki etkisine yönelik algıları nasıldır?
19. Okul müdürlerinin okul polisi uygulamasının okullardaki Şiddet zerindeki etkisine yönelik algıları nasıldır?
20. Okul polislerinin okul güvenliğini bozan sebeplere yönelik algıları nelerdir?
21. Okul müdürlerinin okul güvenliğini bozan sebeplere yönelik algıları nelerdir?

22. Okul polislerinin okul güvenliğini bozan kişilerin ortak özellikleri ile ilgili algıları nelerdir?
23. Okul müdürlerinin okul güvenliğini bozan kişilerin ortak özellikleri ile ilgili algıları nelerdir?
24. Okul polislerinin algılarına göre öğrenciler okul polislerinin varlığından dolayı emniyet mi yoksa baskı mı hissediyorlar?
25. Okul müdürlerinin algılarına göre öğrenciler okul polislerinin varlığından dolayı emniyet mi yoksa baskı mı hissediyorlar?
26. Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliğini arttırmak için kurumlara ve bireylere düşen sorumluluklar nelerdir?
27. Okul müdürlerinin algılarına göre okul güvenliğini arttırmak için kurumlara ve bireylere düşen sorumluluklar nelerdir?
28. Okul polislerinin algılarına göre okul polisi uygulamasında yapılabilecek değişiklikler veya yenilikler nelerdir?
29. Okul müdürlerinin algılarına göre okul polisi uygulamasında yapılabilecek değişiklikler veya yenilikler nelerdir?
30. Okul polislerinin okul polisi uygulaması ile birlikte kazandıkları deneyimler nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Araştırma okul güvenliğine farklı bir yaklaşım olarak düşünülen okul polisi uygulamasının içeriği, uygulanma düzeyi, okul güvenliğine olan etkisi incelendiğinde alanında yapılmış ilklerden biri olması bakımından önemlidir.

Ayrıca 20 Eylül 2007 tarihinde MEB ve İçişleri Bakanlığının ortak protokolü ile gündeme gelen okul polisi uygulamasının geçen zaman içinde ne kadar etkili bir biçimde uygulandığını, amaca ne kadar ulaşıldığını tespit etmek önem taşımaktadır.

Araştırma okul polisi uygulamasının en önemli iki unsuru olan okul polisinin ve okul müdürünün okul polisi uygulamasına yönelik çalışmaları, eksiklikleri, problemleri,

geliştirilebilecek yeni ilkeleri yazınsal olarak ifade etmeleri açısından da önem taşımaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçların bu uygulamadan haberi olmayan birçok kişide ve kurumda farkındalık yaratacağı, okul polisi uygulamasına yönelik beklentilerin şekillenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar

1. Okul polislerinin ve okul müdürlerinin mülakat sorularına ciddiye ve samimiyetle cevap verdiği,
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan kapsam ve geçerliliği konunun uzmanlarınca kontrol edilen okul polisi uygulamasına yönelik mülakat sorularının amaca dönük olarak ölçülmek isteneni ölçtüğü varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1)2009- 2010 eğitim-öğretim yılı ile
- 2)Türkiye Cumhuriyeti'nde görev yapan okul polisleri ve okul müdürleri ile
- 3)Mülakata katılanların verdikleri cevaplar, ulaşılabilen kaynaklar, çalışmada kullanılan istatistikî teknikler ve elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Okul: Belirli bir mekânda, belirli bir rol yapısına ve belirli amaçlara bağlı olarak belirli bir insan grubuna, belirli bir süre, planlı ve programlı eğitim-öğretim hizmeti sunan toplumsal bir hizmet örgütüdür.

Okul Müdürü: Okulun işlevsel ve yönetsel süreçlerinden sorumlu kişidir.

Okul Polisi: MEB ile İçişleri Bakanlığının 2007 yılında imzaladığı 'Okullarda Güvenli Ortamların Sağlanmasına Yönelik İşbirliği Protokolü' ile okullarda görevlendirilen Emniyet Müdürlüğünün Çocuk Şube Müdürlüğüne bağlı polis memurudur.

Okul Güvenliği: Öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir.

Şiddet: Kasıtlı olarak; tehdit veya fiilen kendine, diğer bireye veya bir grup ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar verme, gelişmeyi engelleme veya yoksun bırakma ile sonuçlanan fiziksel güç kullanılmasıdır.

Okulda Şiddet: Okul ortamı üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen, saldırgan davranışlar ile suç benzeri davranışlardır.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Okul Güvenliği

Değişen değerleri yeni gelen nesillere aktarmak, toplumsal ihtiyaçları karşılamak, bireylere bir meslek öğretmek için eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

Eğitim insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Ancak zaman içerisinde yaşanan siyasal, ekonomik, kültürel, teknolojik vb. değişimlerin ve gelişmelerin doğal bir sonucu olarak eğitimin içeriği ve niteliği, eğitimin verildiği yerler ve eğitimi veren kişiler de değişime uğramaktadır (Özer, 2006).

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972). Eğitimin kurumsallaşması için okullar kurulmuştur. Okul, belirli bir mekânda, belirli bir rol yapısına ve belirli amaçlara bağlı olarak belirli bir insan grubuna, belirli bir süre, planlı ve programlı eğitim-öğretim hizmeti sunan toplumsal bir hizmet örgütü olarak nitelendirilebilir (Şişman ve Turan 2004).

Özdemir'e (2000) göre geleneksel anlamda okul, gencin yetişkin olarak oynayacağı rolü kabullenmesinde, genci meşgul etmede, iş alanına girmesine hazırlamada, toplumun sosyal ve kültürel değerlerinin kazandırılmasında, toplumsallaşmada, geleneklerde, inançlarda, toplumda yaşamak için gereken yetenekleri geliştirmede ve genci gerekli konumlara getirmede, onu çeşitli iş kolarında mesleğe yönlendirmede bir araç olarak görülmüştür.

Bir çocuk için okul, daha önce hemen hemen hiçbirini tanımadığı çok sayıda insanın karşılaşma zorunluluğuyla, uyulması gereken kurallarıyla ve başarılması gereken öğrenim görevleriyle dolu yepyeni bir sosyal çevredir. Okul aynı zamanda çocuğun kalıtım olanakları içinde bir bütün olarak gelişmesi, yaşamda sağlıklı, başarılı ve mutlu olması için uygun ortam hazırlar, önlemler alır, onu olumlu yönde etkiler. Okul, eğitim aracılığıyla insanı kendisi için yararlı ve yeterli kılmaya çalışırken, bir yandan da onu, içinde yaşadığı topluma ve tüm insanlığa yararlı, toplumsal bilinci gelişmiş bir insan olması için eğitmeyi amaçlamaktadır (Yavuzer, 2000).

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, beden, zihin, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı kişiler yetiştirmeyi Milli Eğitimin genel amaçlarından biri olarak belirlemiştir. “Her Türk çocuğunun iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirerek hayata ve bir üst öğrenime hazırlamak” ise, ilköğretimin amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Okulların belirlenen amaçlara ulaşması için yerine getirmesi gereken bazı işlevleri vardır. Öncelikle öğrenci okulda sadece bilgi ve beceriler değil, değerler, görüşler ve davranışlar öğrenir. Aynı zamanda çevresinden ve daha önceki yaşantılarından da kazandığı davranışlar vardır. Okul bunların iyi olanlarını pekiştirmek, kötü olanlarını gidermek zorundadır (Bursalıoğlu, 2002).

Victor Hugo'nun dediği gibi bir okulun yapılması bir hapisanenin kapanması demektir. Öğrencilere, işe yaramayan, değersiz ve zararlı davranışlardan ve modellerden arındırılmış bir çevre sunmak okulun temel işlevlerinden biridir. Bu işlevini yerine getirebilmek amacıyla, okul, çevrede varolan ama istenmeyen davranışları dışarıda tutarak öğrencilere örnek alabilecekleri modellerden ve kazandırmak istenen davranış kalıplarından oluşan temiz bir çevre hazırlamalıdır (Başar, 1994).

Tüm bu amaçların gerçekleşmesi için uygun müfredat programı, fiziki donanım, araç gereç, gerekli formasyona sahip nitelikli öğretmen ve yöneticilerle en önemlisi şiddetsiz ve güvenli bir eğitim ortamı gerekmektedir.

Kendisini güvende hissetmeyen bir öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi Maslow'un ihtiyaçlar teorisine göre de çok zor hatta mümkün değildir denebilir. Maslow insan ihtiyaçlarını beş kategori altında incelemiştir: (1) temel fizyolojik ihtiyaçlar, (2) güvenlik ve emniyet ihtiyacı, (3) sosyal ihtiyaçlar, (4) saygı ihtiyaçları, (5) kendini gerçekleştirme ihtiyacı. Maslow'a göre bu hiyerarşideki ihtiyaçlardan biri tamamen tatmin edildiğinde ikinci ihtiyaç baskın hale gelmektedir Bu nedenle öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi için alt basamaklardaki, sosyal ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir (Işık, 2004).

Okullardaki yönetsel uygulamalar ve kurallar bu güvenli ortamı oluşturmayı hedeflemelidir. Okul işlevlerini gerçekleştirmezse, bu durum bireyin başarısını, gelişimini, çevresine uyumunu ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyebilmekte,

çocukların gelişme ve uyumla ilgili sorunlarını çözemediği durumlarda ise çocukların okuldan kaçma, hırsızlık yapma gibi davranışlarda bulunmalarına yol açabilmektedir (Yavuzer, 1998).

Günümüzde insan ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, bilgi birikimindeki artış, teknolojiye gelişmeler, nüfus artışı, toplumların giderek karmaşıklaşması (Dönmez ve Güven, 2001), toplumsal bağların zayıflaması, aile yapısındaki bozulmalar, nüfus hareketliliği, hızlı kentleşme, işsizlik, gelir adaletsizliği, yoksullaşma, yazılı basının ve görsel medyanın şiddet unsurları içeren programlarındaki artış gibi etkenler sonucu toplumlarda şiddet, saldırganlık, cinsel taciz, çete faaliyetleri, hırsızlık, sigara, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılıkları gibi sorunlar sıklıkla görülmektedir. Toplumda yaşanan bu sorunlar çeşitli yollarla okula taşınabilmekte, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesini olumsuz olarak etkileyebilmektedir.

Okullarda yaşanan şiddet, saldırganlık, hırsızlık, taciz, zorbalık vb. olaylar öğrenciler ve okul personeli açısından risk oluşturmakta ve pek çok ailenin, çocuklarının güvenliği hakkında endişe duymasına neden olmaktadır (Verdugo ve Schneider, 1999; Özer, 2006).

Okul güvenliği “öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir” (Dönmez, 2001).

Güven’e (2002) göre okul güvenliği “okulda öğrenme için uygun bir ortam yaratılmasıdır”.

Bir başka ifadeyle güvenli okul, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade etmeleri, öğrenmek için çalışırken öğretmenlerin ve diğer görevlilerin kendilerine yardımcı olmaları, kendilerini tehlikeden ve korkudan uzak, güvende hissetmeleridir. Burada altı çizilen nokta okul güvenliğinin, okul ortamı ve çevresi ile ilgili bir sorun olduğudur. Güvenli okul, güvenlik sistemlerinden çok insan ilişkilerindeki niteliğin bir sonucudur (Dönmez ve Güven, 2002).

Stephens’a (1995) göre güvenli bir okul; öğrencilerin ve öğretmenlerin, gözdağı ve korku olmadan, sıcak ve içten bir ortamda öğrenebilecekleri ve öğretebilecekleri bir yerdir. Güvenli bir okul aynı zamanda, davranış beklentilerinin açıkça iletildiği, sürekli

ve adil bir şekilde uygulandığı, her çocuğun kabul edildiği ve önemsendiği bir okul iklimine sahip ortamdır(akt: Özer, 2006).

Okul güvenliği, çocuğun ve okul personelinin okula gitmek amacıyla evinden ayrılması anından başlayarak tekrar evine gelinceye kadar geçen tüm aşamaları içerir. Okul güvenliği mekân açısından ele alındığında; okul ile ev arasındaki güvenlik, okul içinde güvenlik, sınıfta güvenlik olmak üzere üç temel alandaki güvenliği kapsamaktadır (Işık, 2004).

Bir okul güvensiz hale getiren birçok unsur vardır. Sprague ve diğerleri (2001) [1-6 maddeler] ve Welsh'e (2000) [7-15 maddeler] göre okul ortamını güvensiz yapan faktörler şunlardır(Akt: Işık, 2004):

1. Öğretimin etkisizliği ve dolayısıyla öğrenci başarısızlığı,
2. Tatarsız ve cezalandırıcı yönetsel uygulamalar,
3. Öğretim imkânlarının yetersizliği ve öğrencinin kendini kontrol etmesine yönelik imkânların yokluğu,
4. İstenen davranışlara yönelik olarak açık olmayan beklentiler,
5. Kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetin gösterilmemesi,
6. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğretimin bireyselleştirilememesi,
7. Kuralların açık, adil ve tutarlı olmaması,
8. Öğretmen ve yöneticilerin kurallara vakıf olmaması,
9. Yanlış davranışların görmezden gelinmesi,
10. Öğrencilerin kuralların meşru olduğuna inanmamaları,
11. Okulun büyüklüğü,
12. Öğretim için kaynakların yetersizliği,
13. Öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı,
14. Yöneticinin pasifliği,
15. Cezalandırıcı öğretmen davranışları gibi faktörler sıralanabilir (Işık, 2004).

Ögel, Tarı ve Eke'ye (2006) göre ise bir okulu güvenli kılan temel özellikler şunlardır:

- Güvenli okullarda öğrenciler, öğretmenler, okul çalışanları ve okul idaresi arasında güvenli bir iletişim vardır.

- Öğrencilerin akademik başarıları yanında sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamaya da önem verilir.
- Güvenli okullar pozitif rol modelleri sunarak öğrencilere örnek olur.
- Öğrencilere insanların farklı olabileceği, farklılıklara saygı duyulması gerektiği öğretilir.
- Bütün çocuklara eşit şekilde davranılır ve eşit sorumluluk verilir.
- Öğrencilere karşı ilgili bir tutum sergilenir.
- Okul yönetimleri ailelerin okullarda rahat etmesini sağlar ve daha çok katılım göstermeleri için onları motive eder.
- Veliler çocukları hakkında bilgilendirilir.
- Öğrencilerin birbirleriyle olan ilişkilerini geliştirmek için çalışmalar yapılır.
- Öğrenciler duygu ve düşünceleri ifade ederken kendilerini güvende hisseder.
- Öğrenciler birbirlerinden yardım isteyebilirler ve birbirlerine destek olurlar.
- Öğrenciler arasındaki ilişkiler gözden geçirilir. Öğrencilerin birbirleri ile ilgili kaygılarını paylaşabilecekleri yollar yaratılır.
- Şiddet ile mücadelede okul öncesi ve sonrası programlar vardır.
- Güvenli okulun planlanması ve oluşturulmasına bütün okul katılır.
- Güvenli okullar problemleri iyi tanır, bu problemleri çözmek için gerekli bilgileri toplar ve değerlendirir.
- Güvenli okullar öğrencileri, yetişkinlikte karşılaştığı zorluklarla baş etme yollarını öğreterek, geleceğe hazırlar.
- Öğrencilere iyi bir vatandaş olmalarını sağlayacak eğitimler verilir.
- Güvenli okullarda aileler, toplum merkezleri ve polis arasında bir bağlantı ağı vardır.
- Güvenli okullar öğrencilere ateşli silahların tehlikelerini anlatır.
- Şiddete maruz kalan çocuk ve gençlere uygun psikososyal yaklaşımlarda bulunulur.
- Öğrenciler ve çalışanlar için potansiyel tehlikelerle ilgili bilgilendirme yapılır.
- Öğrenciler şiddet ile ilgili bilgi verdikçe bu konuda araştırmalar ve önleyici çalışmalar yapılır.
- Okuldaki şiddeti bildiren öğrenciler korunur.

- Öğrencilerin sessiz kalma hakkına karşı saygılı olunur.
- Öğrenciler arasında kabadayılık ve zorbalık engellenir.

1.1.1.Güvenli Okul Oluşturma Ve Okul Güvenlik Planı

Güvenli bir okul yaratmak için ilk aşamada hem okul içinde hem de okul dışında meydana gelen değişiklikler izlenerek, okul güvenliğine yönelik tehditler belirlenmelidir. Bu tehditler, güvenlik ve ortam sorunlarından kaynaklanmaktadır. Okul güvenliği sorunlarının belirlenmesinden sonra, olası çözümleri değerlendirme ve bir uygulama planı oluşturma aşamaları yer almaktadır. Okulun güvenliğini tehdit eden sorunların belirlenmesi, bu sorunları hafifletmek için hedeflerin belirlenmesi, bu hedefleri gerçekleştirmek için stratejilerin belirlenmesi ve bu stratejilerin nasıl uygulanacağını kararlaştırılması ile bir uygulama planı hazırlanabilir. Uygulama planının gerçekleştirilmesi için gerekli araçlar ve destekleyici bilgiler belirlenir. Okullar, olaylara karşılık vermede ve nasıl yönetileceklerini bilmeye hazır olmalıdırlar. Olay yönetimi konusunda öğrenciler, öğretmenler, okul personeli, aileler ve toplum üyeleri bilgilendirilmelidir. Okul yöneticileri, güvenli öğrenim ortamı yaratırken, etkilenen çevreler ile sürekli bir iletişim içinde olmalıdırlar. Öğrenciler, sorunlar hakkında bir şeylerin yapıldığını bilmek ve bu sürece katılmak isterler. Ailelerde çocuklarının güvende olmasını isterler. Öğrenciler gibi okul personeli de hem değerlendirme hem de okul güvenliğini iyileştirme uygulamalarında görüşlerinin dikkate alınmasını isterler. Okul yöneticileri etkin bir iletişimle herkesin isteklerine cevap verebilir. Etkin bir iletişim ile; okulun güvenliğini değerlendirme ve işleyebilen bir güvenlik planını uygulamak için gerekli destek oluşturulur, sorunlar ve olası çözüm önerilerine ilişkin bilgi toplamaya yardım eder, öğrenciler, okul personeli, aileler ve toplum üyeleri güvenli okul yaratma sürecine yatırım yaparak, planlanan hedeflere ulaşılmasında yardımcı olurlar (Buckner ve Flanary, 1996).

Okulların güvenliği sağlamak için acil durumlarda uygulayacakları güvenlik planları olmalıdır. Okul güvenlik planının amacı; olumlu bir okul iklimi oluşturmak, bütün öğrencilerin gelişimlerini ve akademik başarılarını destekleyen, öğretmenlerin öğretebilecekleri öğrencilerin öğrenebilecekleri, uyuşturucu, şiddet, gözdağı ve korkunun olmadığı bir ortam yaratmaktır (Center for the Study and Prevention of Violence, 1998). Pek çok toplum, okul gelişim süreci ile bütünleştirilmiş kapsamlı okul

güvenlik planları geliştirerek, okullarda yaşanan suç, şiddet ve madde bağımlılığı sorunlarını azaltmışlardır (Pollack ve Sunderman, 2001; akt: Özer, 2006).

Ülkemizde ise MEB EARGED Başkanlığı'nın öğretmenlerin şiddet konusundaki görüşlerini ortaya koyarak şiddetin okullarda ve toplumda önlenmesi amacıyla çözüm önerileri geliştirmek için 'Öğretmenlerin şiddet konusundaki bilgileri, gözlemleri, değerlendirmeleri ve çözüm önerileri' konulu çalışması göstermiştir ki; okulların çoğunun yaşanacak bir şiddet olayı karşısında nasıl müdahale edeceklerine dair bir planları bulunmamaktadır.

MEB ve İçişleri Bakanlığının imzaladığı protokolden sonra okulların güvenlik planları yapmaları zorunlu hale gelmiştir.

Bütün okul güvenlik planlarında ortak bazı unsurlar bulunabilir. Ancak bir okul güvenlik planının bir diğer okula tamamen uyması beklenmemelidir. Çünkü her okulun şartları, öncelikleri ve kaynakları birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Ayrıca okul güvenlik planı yapılırken fiziksel çevre, sosyal çevre, kültürel çevre, ekonomik çevre, öğrencilerin ve okul personelinin bireysel özellikleri ve yerel siyasi çevre göz önünde bulundurulmalıdır (Center for the Study and Prevention of Violence, 1998).

Walker ve Walker'a (2000) göre etkili bir güvenlik planının unsurları şu şekildedir:

1. Güvenlik planı sürekli güncellenmelidir. Tüm okul personelinin güncelleştirilmiş plan hakkında bilgilendirilmelidir. Plan, herkesin katıldığı düzenli bir şekilde uygulanacak, güvenlik tatbikatlarını içermelidir. Öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler okulda yaşanan olaylara müdahale için açıkça tanımlanmış görevler ve eylemlere sahip olmalıdır.

2. Okulun yapısal özellikleri, düzenli ve programlı okul güvenlik denetimlerine sahip olmaya elverişli olmalıdır. Okul yapılarında, okulda suç ve şiddet olasılığını azaltmak için değişiklikler yapılmalıdır. Okul yapılarında, pencerelerin yüksekliği, tuvaletlerin yeri ve tasarımı, okula giriş-çıkışların nasıl izlendiği ve yönetildiği, aydınlatmanın kullanımı, doğal gözetim yerleri ve bu yerleri etkileyen engeller, kilitli bölmelerin yerleri ve nasıl yönetildiği, araba park alanlarının belirlenmesi, bazı öğrenci gruplarının uygunsuz davranışlarda buldukları okul alanlarının belirlenmesi, kalabalık yerlerde birbiri ile teması giren ve büyük öğrenci gruplarının olay çıkardığı alanların

belirlenmesi, okula ait öğrenciler ve diğer yetişkinlerin nasıl tanındıkları ve kimliklerinin belirlendiği durumlar için okulların fiziksel özellikleri elverişli hale getirilmelidir.

3. Öğrencilerin okula üniformalı gelmeleri gerekmektedir. Okul üniformaları, kimin okula ait olduğunu ve kimin olmadığını belirler, büyük bir silahı gizlemeyi zorlaştırır, giyim tarzlarından kaynaklanan farkları ortadan kaldırır. Aynı zamanda okul üniformaları öğrenciler arasındaki ayrımcılığı önler.

4. Okulda genel bir disiplin planı hazırlanmalıdır. Okul disiplini tutarlı ve okulda öğrencilerin adil olarak algıladığı gibi olmalıdır. Her güvenli okul planının, öğretmenler, öğrenciler, aileler ve yöneticilerin katılımına sahip olan özenle hazırlanmış okul geneli disiplin planını içermesi gerekmektedir. Planda, sınıf, kantin, oyun salonu, spor salonu ve koridorları denetleyecek şekilde açıkça belirtilmeli ve kurallar okul geneline asılmalıdır.

5. Okul yerleşkesinin dış alandan ayrılması gerekir. Okul alanları açık olması halinde hem okullara yabancıların girmesi önlenemez hem de öğrencilerin okul saatlerinde okulu terk etmeleri denetlenemez.

6. Okullarda güvenlik değerlendirmeleri yapılmalıdır. Her okul güvenliğinin yıllık değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bu değerlendirmeler ile elde edilen bilgi kaynaklarının birleştirilmesi okul güvenliğine ilişkin kapsamlı veriye sahip olunmasını sağlar. Bu durum, okul güvenlik çalışmalarının iyileştirilmesinde önemli etkiye sahiptir.

Okul güvenliğinin planlanmasıyla ilgili yapılması gerekenler şöyle özetlenebilir (Akt. Dönmez ve Güven, 2001):

- Her okulda öncelikle bir güvenlik araştırması ve tehdit değerlendirmesi yapılmalıdır.
- Okul güvenlik planı; krize hazırlık, fiziki güvenlik, değerli malların korunması, kayıpların önlenmesi, güvenlik eğitimi çalışmalarını kapsamalıdır.
- Okul güvenliği örgütlenmelidir, yapılandırılmalı, bütçelendirilmeli ve profesyonel bir destek servisi olarak kabul edilmelidir.

- Okul güvenlik yöneticileri; güvenlik denetimi, güvenlik eğitimi ve personel seçimi konularında yetkilendirilmelidir.
- Eğitimciler okulda yaşanan suç olaylarıyla ilgili rapor vermeyi kabul etmelidir. Okul suçlarının dürüstçe rapor edilmesine dayalı bir açıklık politikası geliştirilmeli ya da yeni bir okul kültürü kurumsallaştırılmalıdır.
- Okullarda yaşanan suç olaylarının rapor edilmesini zorunlu hale getiren kurallar oluşturulmalı ve ülke çapında okullarda meydana gelen suç olayları rapor edilmelidir. Raporların sonuçları önlemler geliştirmek, olaya müdahale etmek, programları ve stratejileri uygulamak amacıyla kullanılmalıdır.

Ayrıca okul içinde mal ve can güvenliğinin sağlanması için aşağıdaki önlemlerde alınabilir (Taymaz, 1997; School Planning and Management, 1999, Akt: Kepenekçi ve Özcan, 2001)

- Okul binalarının olabildiğince ana yollara yakın olmamasına çalışılmalıdır. Cadde ve bina arasında yeterli mesafe olmalıdır. Böylece, caddeden gelebilecek olumsuz etkenlerden okul korunabilir.
- Işıklandırmaya dikkat edilmeli ve güvenlik görevlilerinin görüş gücünü artıracak şekilde binalar arasında uygun ışıklandırma sağlanmalıdır.
- Okul ek binalarının konumunu dikkatli ayarlanarak ve çevre düzenleme yolları yapılarak kör noktalar giderilmeye çalışılmalıdır.
- Okula en yakın karakol ile işbirliği halinde olunmalıdır. Okuldaki herhangi bir olay karşısında polisin binaya kolayca girebilmesini sağlayacak planlar önceden yapılmalıdır.
- Okul bina, tesis ve araçlarının kullanılmasında hataya neden olabilecek durumların önlenmesi için alınabilecek önlemler, kaza ve yangında yapılacak işler, kullanılacak araçlar hakkında öğrencilere yerinde ve gerektiğinde açıklamada bulunulmalıdır.
- Öğrencilerin okula giriş ve çıkışları kontrol altına alınmalı, diğer zamanlarda öğrenci giriş kapısı kapatılmalıdır.

- Giriş ve çıkışların kontrolü için yaka kartları kullanılmalıdır. Öğretim yılı başında hazırlanan fotoğraflı ve tasdikli öğrenci kartları öğrencilerin tanınmasını sağlamaktadır.
- Okula ziyaret saatleri ve biçimleri belirlenmelidir. Dışarıdan gelen ziyaretçilerin öğrenciler arasında girmesi önlenmeli ve ziyaretçiler için uygun bir görüşme yeri belirlenmelidir.

Okullarda fiziksel anlamda güvenli bir ortamın sağlanması için, gözden geçirilmesi gereken önemli bazı çevresel özellikler şöyle özetlenebilir (Dwyer, Osher & Warger, 1998; Fager & Boss, 1998; Dwyer & Osher, 2000; Dunn, 1999; Atlas, 2002; Dönmez, 2004b; Işık, 2004b; Schneider, Walker & Sprague, 2000; North Carolina State Department of Public Instruction, 1998; Brunner & Lewis, 2005; Kaufer, 1994 Akt: Özer, 2006):

- Okul bina ve alanlarına (örn. bahçe, spor salonu vb.) giriş-çıkış noktalarının tasarımı, sayısı, denetimi gözden geçirilmelidir. Okul kapıları ve pencereleri sağlam ve kilitlenebilir nitelikte olmalıdır.
- Okulda ortak kullanılan tuvalet, lavabo, kantin vb. alanlar öğrenci sayısı dikkate alınarak yeter sayıda tasarlanmalı ve yapılmalıdır. Kantinler öğrencilerin başta kırtasiye ve sağlıklı beslenme gereksinimlerini karşılayabilecek nitelikte olmalıdır.
- Ders aralarında veya ders öncesinde koridorlarda vb. yerlerde farklı sınıf düzeylerindeki öğrenciler arasında yaşanabilecek olası çatışma ve kavgaları azaltabilmek için tenefüs saatleri düzenlenmelidir.
- Okul binaları sade, kullanılmayan alan yaratacak girinti ve çıkıntıları, uzun ve dolambaçlı koridorları olmayan binalar olarak tasarlanmalıdır. Okul içerisinde bu türden tenha yerler varsa bu yerler sürekli denetlenmelidir. Günümüzde okullarda denetimi sağlamak amacıyla bazı teknolojik aletler (örn. kameralar) kullanılsa da yetişkin denetimi okul güvenliğine açısından oldukça önemlidir.
- Okul binası okul personelinin ve öğrencilerin sağlığını bozacak nitelikte olmamalıdır. Bu nedenle ısıtma, aydınlatma ve havalandırma sistemleri sağlık koşullarına uygun olmalıdır.

1.1.2. Okul Güvenliğine Etki Eden Unsurlar

Okullarda öğrenci, öğretmen, idareci ve personelin fiziksel, psikolojik ve sosyal güvenliği açısından sorun oluşturabilecek, suç, şiddet olayları ve güvenlik sorunları yaşanabilmektedir. Okullarda yaşanan güvenlik sorunları okul içi ve dışı sebeplere bağlı olarak farklı türlerde ve boyutlarda olabilmektedir.

Okul güvenliğine etki eden iç ve dış unsurlara geçmeden önce literatürde sıkça kullanılan şiddet- saldırganlık gibi kavramların açıkça tanımlanarak çeşitlerinin ve nedenlerinin belirtilmesinin gerekliliğine inanılmaktadır.

1.1.3. Şiddet - Saldırganlık

Şiddeti onu inceleyen bilim dalının içeriğine, içinde bulunulan zaman ve mekâna göre farklı biçimlerde yorumlamak ve tanımlamak mümkündür. Bu yüzden ortak bir şiddet tanımından bahsetmek güçtür(T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998).

- Türk Dil Kurumu sözlüğünde şiddet ‘Karşıt görüşte olanlara, kendilerini kabul ettirme, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma’ olarak tanımlanmaktadır.
- Dünya Sağlık Örgütü (2002a) şiddeti; “ Kasıtlı olarak; tehdit veya fiilen kendine, diğer bireye veya bir grup ya da topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar verme, gelişmeyi engelleme veya yoksun bırakma ile sonuçlanan fiziksel güç kullanılması ” olarak tanımlamıştır.
- Polat’a (2001) göre şiddet; bir kişiye güç veya baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak veya yaptırmaktır.
- Michaud’a göre (1991), “ Bir karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya birkaçı doğrudan veya dolaylı, toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin bir veya birkaçının bedensel veya törel (ahlaki/moral/manevi) bütünlüğüne veya mallarına veya simgesel ve sembolik kültürel değerlerine oranı ne olursa olsun zarar verecek şekilde davranırsa orada şiddet vardır”.
- Şiddet "güç kullanmak, baskı uygulamak, başka insanlara zarar vermeye ve yaralamaya dönük hareketler" anlamına gelmektedir (Göka ve Türkçapar, 2005).

Şiddet ve saldırganlık üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde ve ortaya konulan tanımlara bakıldığında şiddet ve saldırganlık kavramlarının birbirleri ile yakından ilgili olduğu görölmektedir. Bazı araştırmalarda da şiddet ve saldırganlık kavramları birbirlerinin yerine kullanılmıştır. Bazı araştırmacılara göre ise bu iki kavram arasında eşitlik değil; ilişki bulunmaktadır. Pişkin'e (2002) göre saldırganlık, içine hem şiddeti hem de zorbaca eylemleri alan bir şemsiye kavram niteliğindedir. Yani şiddet bir saldırganlık türüdür.

Bilgin'e (1995) göre ise şiddet ve saldırganlık kavramlarını ele aldığımızda aralarındaki ilişki için "Şiddet, bireyin içinde bulunan artmış saldırganlık dürtüleri sonucunda içsel kontrolü sağlayamaması durumunda ortaya çıkan davranışlardır" denilebilir.

Cox (1985), saldırganlıkta genel olarak beklenen birkaç davranışın olduğunu belirtmektedir. Bunları; saldırganlık olarak tanımlanan davranışın canlı bir hedefe yöneltilmesi gerekliliği, gerçekleştirilen davranışın saldırganlık olarak nitelendirilebilmesi için hedefin zarar görmesinin istenmesi, saldırganlığın başarılı olması ve hedefin zarar görmesi yönünde mantıksal bir beklentinin bulunması, olarak sıralamaktadır (akt:Derwent 2007).

Kişinin niyeti belirleyici etmendir. Eğer kişi birisine zarar vermeye çalışıyorsa saldırgan davranışta bulunuyor, çalışmıyorsa saldırgan davranışta bulunmuyordur. Bir diş hekiminin yapmış olduğu bir iğne bireyin canını yakıp incitmektedir. Ancak doktorun amacı bireye zarar vermek olmadığı için bu davranışı saldırganlık olarak nitelendiremeyiz (Freedman, Sears ve Carlsmith, 2003).

1.1.4. Şiddet-Saldırganlık eşitleri

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (2002b), şiddet ve sağlık üzerine yayınladığı raporunda, şiddet davranışlarını şöyle sınıflandırmaktadır:

1.Kendine Yöneltilmiş Şiddet: İntihar davranışı ve kendine zarar verme olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.Kişiler Arası Şiddet: İki kategoride incelenebilir. İlki aile ve yakın kişilerle ilgili ve genellikle evde olan şiddettir. İkincisi ise toplumda tanidik ya da yabancılardan gelen şiddettir. Kişiler arası şiddetin doğası fiziksel, cinsel ve psikolojik olabilir.

3.Kolektif Şiddet: Sosyal, ekonomik ve politik olmak üzere kendi içinde üçe ayrılmaktadır. Planlı ve belirli bir sosyal amaç çerçevesinde oluşturulan şiddet kolektif şiddettir ve organize gruplarca yapılan nefret suçları, terörist saldırıları, suç örgütlerince yapılan suçları içerir.

Fromm'a (1997) göre; şiddetin en normal ve hastalıklı olmayan şekli **oyuncu şiddettir**. Bunu şiddetin, yıkım amaçlamayan, nefret ve yıkıcılıkla güdülenmeyen, daha çok hünerlerini gösterme çabasıyla uygulanan türlerinde görürüz. Bu oyuncu şiddetin örnekleri, ilkel kabilelerin savaş oyunlarından, Zen Budistlerin kılıçla dövüş sanatına kadar birçok yerde görülebilir. **Tepkisel şiddet**, temeli korkuya dayanan, kişinin kendisinin veya başkalarının yaşamını, özgürlüğünü, onurunu, mülkiyetini korumak için başvurulan ve en sık görülen şiddettir. Korku gerçek veya hayalci, bilinçli veya bilinçsiz olabilir. Bu şiddet ölümün değil; yaşamın hizmetindedir, amacı yok etmek değil; korumaktır. Tepkisel şiddette amaç tehdidin getirdiği zararı başka yöne çevirmektir. Tepkisel şiddetin bir başka yanı da engellenmenin yarattığı şiddettir. Bir arzu veya ihtiyaç engellendiği zaman hayvanlarda çocuklarda ve yetişkinlere saldırgan davranışlar baş gösterir. Bu saldırganca davranış, çoğu kez boşuna da olsa engellenen amaca şiddet yoluyla ulaşmaya yönelik bir çabadan oluşur. Engellenmeden kaynaklanan saldırganlıkla ilgili bir şey de imrenme ve kıskançlığın yarattığı düşmanlıktır. Hem kıskançlık hem de imrenme özel bir tür engellenme içerir. **Kinci şiddet**, tepkisel şiddetin hastalık doğrultusunda bir adım daha ilerlemiş türüdür. Amaç öç almaktır. Kinci şiddette zarar zaten verilmiştir ve bu nedenle şiddetin savunma işlevi yoktur. **Dengeleyici şiddet**, kökleri güçsüzlükte yatan ve güçsüzlüğe karşı dengeleyici olan şiddettir. Yaratmayan insan, yok etmek ister. Şiddet türlerinin en sonuncusu olan **arkaik(ilkel) şiddet**, kana susamışlığı ifade eder. Birey öncesi var oluşa gerileyerek, bir hayvan gibi olarak ve böylece mantığın yükünden kurtularak, yaşama bir yanıt arayan insanda, kan yaşamın özü olur ve kan dökmek, canlı olmak, güçlü, eşsiz, başka her şeyin üstünde olmak anlamına gelir.

Koç (2006) çocuğa yönelik şiddeti uygulamasına göre gruplandırmaktadır:

1. Fiziksel Şiddet: Bireyin itaati ve disiplini sağlama, cezalandırma ya da öfke boşaltma amacı ile şiddet uygulayarak çocuğa bir zarar vermesidir. Bu dövme, yakma, ısırma vb.

yollarla olabilir. Sadece dayak değil, çocuğu yaralayan, vücudunda iz bırakan, kaza dışındaki her türlü eylem fiziksel şiddettir.

2. Duygusal Şiddet: Çocuğa duygusal açıdan zarar veren psikolojisini bozan her türlü eylem ya da eylemsizliktir. Reddetme, yalnız bırakma, aşırı koruma, aşırı hoşgörü, baskı, sevgiden ve uyarandan yoksun bırakma, sürekli eleştiri, aşağılama, tehdit, korkutma, yıldırma, suça yöneltme, suçlama, yok sayma, çocuğun yaşına ve özelliklerine uygun olmayan beklentiler içinde olma, çocuğu aile içi uyuşmazlıklarda taraf tutmaya zorlama, aile içi şiddete tanık etme vb. davranışlar duygusal şiddettir.

3. Ekonomik Şiddet: Çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici işlerde ya da düşük ücretli iş gücü olarak çalışması veya çalıştırılması ekonomik şiddettir.

4. İhmal ve İstismar: Çocuğun beslenme, barınma, giyim, temizlik, oyun, eğitim, güvenlik, sevilme ve sağlık hizmetini sağlama görevinin reddedilmesi ya da yerine getirilmemesidir.

Saldırganlık biçimleri açısından saldırgan davranışları inceleyen Buss (1973), saldırganlığı fiziksel ve sözel boyutta ele almaktadır. Bununla birlikte saldırganlık aktif veya pasif, doğrudan ya da dolaylı olarak kendini göstermektedir. Buss'a göre hayvanlar genelde saldırganlığı aktif-fiziksel ve doğrudan göstermekte, insanlar ise daha çok pasif-dolaylı bir şekilde dışa vurabilmektedirler (akt: Yıldırım, 2009).

TABLO 1: Buss'a Göre Saldırgan Davranışların Sınıflandırılması

	PASİF		AKTİF	
	Dolaylı	Doğrudan	Dolaylı	Doğrudan
Fiziksel	Gerekli bir görevi Zamanında yapmamak	Bir başka kişinin yolunu kapatmak	Rahatsız edici Şakalar (el şakası)	Hedefe yumruk atmak
Sözel	Onaylamamak (zamana bağlı olarak)	Konuşmayı reddetmek	Kin besleyen, dedikodu ve yalan söylemek	Küfür etmek

Kağıtçıbaşı (1999), saldırgan davranışları kendi içinde araç olarak saldırganlık ve düşmanca saldırganlık diye ikiye ayırır. Örneğin, eve giren bir hırsızın etkisiz hale getirmek için kafasına şamdanla vurmak, zarar vermeyi amaçlasa da, aslında başka bir amaç için araç olarak yapılmıştır. Genel olarak kendini korumak amacıyla başkasına

zarar vermek, araç olarak saldırganlık kapsamına girer. Düşmanca saldırganlıkta ise, zarar vermek başlı başına amaçtır.

Deveci, Karadağ ve Yılmaz'ın (2006) 110 ilköğretim beşinci sınıf öğrencisine sordukları 'Sence şiddet nedir?' sorusuna öğrencilerin 45'i kavga etmek, 38'i dövme, 21'i kötü davranmak, 17'si küfür etmek, 13'ü bağırarak, 9'u incitmek, 9'u deprem, sel gibi doğal afetler, 7'si kaba kuvvet uygulamak, 6'sı kızmak, 5'i bıçak kullanmak, 5'i öldürmek, 5'i hırsızlık, kapkaç gibi olaylar, 3'ü savaş, 3'ü tehdit, 3'ü gürültü, 1'i insanlar arasında bir ilişki biçiminde yanıt vermişlerdir.

1.1.5. Şiddet-Saldırganlık Nedenleri

Dünya Sağlık Örgütü şiddetin nedenlerinin tek bir etkene dayalı olarak açıklanamayacağını belirtmektedir. Şiddet davranışlarının nedenlerinin bilinmesi, şiddete karşı koruyucu önlemler alınması açısından önem taşımaktadır (Ögel, Tarı ve Eke, 2006).

Krug ve diğerlerine göre (2002), şiddetin nedenleri karmaşıktır ve farklı düzeylerden oluşmaktadır. Şiddetin dört düzeyinden söz edilebilmektedir (akt: Çetin, 2004).

İlk düzeyde şiddet kurbanı olma ya da şiddet uygulama olasılığını artıran yaş, eğitim, kazanç gibi demografik özellikler, kişisel hastalıklar, madde bağımlılığı, geçmiş deneyimler, şiddete tanık olma ya da katılma gibi **biyolojik ve kişisel etkenler** tanımlanmaktadır.

İkinci düzeyde aile ve arkadaş gibi kişilerle gerçekleşen **yakın ilişkilerden** söz edilmektedir. Örneğin, gençlerin uyguladıkları şiddet davranışlarında, şiddete katılan ya da şiddet uygulayan arkadaşlara sahip olmak gençlerin şiddet kurbanı olma ya da uygulama olasılığını artırmaktadır. Eşler arasında yaşanan şiddet olayları da bu düzeyde değerlendirilmektedir.

Üçüncü düzeyde okullar, işyerleri ve komşuluk ilişkileri gibi **toplumsal ortamlarda** gerçekleşen şiddet açıklanmaktadır. Örneğin, yerel uyuşturucu ticaretinin varlığı, sosyal bağların olmayışı ve yoksulluk gibi etkenler şiddet için risk oluşturmaktadır.

Son olarak dördüncü düzeyde, şiddet oluşumu için ortam yaratan, şiddeti özendiren ya da engelleyen **geniş toplumsal etmenler** yer almaktadır. Sosyal ve kültürel normlar,

adalet sisteminin gereksinimleri karşılayabilmesi, toplumda cinsiyet rollerine bakış, ana-baba çocuk ilişkileri, kazanç eşitsizliği, sosyal sağlık sistemi, şiddetin sosyal kabul edilebilirliği, ateşli silahlara ulaşabilirlik, medyada şiddete maruz kalma ve politik kararsızlık şiddetin oluşumunda etkili olabilmektedir.

Şiddetin tek bir nedene bağlanmayacağı konusunda Tezcan da (1996) şunları ifade etmektedir: Toplumsal bir olgu olan şiddet de tek bir nedenle açıklanamaz. Ekonomik, psikolojik ve toplumsal boyutlar şiddet olayında birlikte söz konusudur. Bu sebeple, şiddetin tek bir nedene indirgenerek algılanması, bilimsel gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Örneğin, şiddetin kalıtsal olarak açıklanması da artık geçerliliğini kaybetmiştir. Şiddet bugün tamamen toplumsal bir sorundur ve çevreden kaynaklanmaktadır. Yani çevredeki aile, okul, ekonomik ve siyasal kurumlar vs. gibi, toplumsal kurumlar devreye girmektedir.

Tsytsarev ve Callahan'a (1995) göre şiddetin ortaya çıkış nedenleri şunlardır:

- 1. Gerginlik azaltan bir araç olarak:** Bu tür şiddet biçiminde, kızgınlık ve şiddet dürtülerle ortaya çıkar ve boşaltılması gerekir. Şiddet göstermek bu gerginliği azaltmanın bir yoludur.
- 2. Geçici özgüven aracı olarak:** Başkalarına gösterilen şiddet davranışı kişiye özgüven, iktidar ve büyüklük sağlayabilir.
- 3. Duygusal durum aktarımı ve sansasyon yaratma aracı olarak:** Şiddet, etki yaratma, duygusal boşluk ve sıkıntıdan kaçma amacı ile kullanılabilir.
- 4. Açığı kapama ya da yerine koyma amacı için kullanılacak bir araç olarak:** Temel gereksinimlerden kaynaklanan hayal kırıklığı (örn: aşk, güç ve toplumsal başarıya duyulan ihtiyaç), gerginlik ve kızgınlık sonucu şiddetin başkalarına ve sık olmasa da insanların kendilerine yönlendirildiği görülmektedir.
- 5. İletişim aracı olarak:** Şiddet bazı alt kültürler için önemlidir ve grup içinde ilişki kurulmasına ve hiyerarşi oluşmasına yardımcı olmaktadır. Dahası, şiddet ve saldırgan davranışlar karmaşık duygusal ilişkileri basitleştirmektedir. Fiziksel ve psikolojik şiddet başkalarını yönlendirmede kullanılmakta ve ulaşılması zor hedeflere daha kolay ulaşılmasını sağlamaktadır.

Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN) (2001), şiddetin temel risk faktörlerini şu şekilde sıralamıştır: yasal olmayan uyuşturucu ilaçların ve alkol kullanımının artması, tabanca ve şiddet silahlarının kolay elde edilebilir olması, cinsiyet eşitsizliği ve erkek üstünlüğü, erkek olmanın ve şiddet uygulamanın çekici olduğu kültürel değerler, işsizlik, fakirlik ve evsizlik, televizyon ve sinemalarda şiddet programlarının gösterilmesi, silahlı çatışma durumları (akt: Uysal, 2003).

Şiddetin çıkışı ile ilgili bir başka görüşte Görgün (2002) tarafından şu şekilde belirtilmektedir: Bireylerin ya da toplumların güçlerinin yettiği kişi ve toplumlara şiddet uyguladığı, kimsenin kendisinden daha güçlü birine şiddet uygulamaya yönelmediği açıktır. Örneğin, ailede erkekler eşini haşlar, kadın öfkesini çocuğundan alır, çocukta gider kediye tekmeler. Şiddete boyun eğdiğimiz andan itibaren önü alınamamakta ve şiddet, şiddeti çoğaltarak arttırmaktadır. Aslında şiddeti salgın bir hastalığa benzetmek mümkündür. Zamanında önlemleri alınmazsa, toplum için büyük problemler yaratması muhtemeldir (akt: Karakaya, 2008).

Kaya'ya (2006) göre şiddetin toplumda yer bulmasının önemli nedenlerinden biri de, eğitim düzeyinin düşüklüğüdür. Suç istatistiklerine bakıldığında, şiddete dayalı suçlarda eğitim düzeyi yükseldikçe suç oranının düştüğü görülmektedir. Kan davası ve töre cinayetleri bunun örneklerini oluşturmaktadır.

Savaş'a (2006) göre ilkel çağlardan günümüze kadar gelir dağılımındaki adaletsizliğin toplumlarda şiddet eğilimi yarattığı yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur. Şiddet olgusunun, özellikle gelir düzeyi az olan toplumlarda daha fazla yaşandığı kabul edilen bir gerçektir.

Dizman ve Gürsoy'a (2004) göre sevgi yoksunluğu, baskıcı disiplin yöntemleri, değişen değer yargıları, hızlı ve düzensiz kentleşme, iç ve dış göçler, ekonomik nedenler, travmatik yaşantılara tanık olma, istismar ile ailedeki suçlu birey örnekleri, çocukları şiddet ve saldırgan davranışlarda bulunma eğilimine itmektir.

Çocuğa şiddet uygulayan kişiler çoğu kez tanıdığı, evi, okulu, işyeri gibi yakın çevresinde bulunan erişkinlerdir. Anne baba yaşının çok genç olması, işsizlik, ekonomik sıkıntılar, aile içi geçimsizlik, alkol yada uyuşturucu kullanımı, çok çocuklu aile, ana babada ruhsal bozukluk gibi etmenler, aile içinde çocuğun şiddete maruz kalmasını

artırırken, okulda da öğretmenin kişilik bozukluğu, kalabalık sınıflar, sosyal baskılar, disiplin yöntemi olarak dayağın kabul görmesi gibi nedenler şiddete yol açmaktadır (Beyazova ve Şahin, 2001).

1.1.6. Şiddet-Saldırganlık Nedenleri İle İlgili Kuramlar

1.1.6.1. İçgüdüsel Saldırganlık Kuramı

İçgüdüsel saldırganlık kuramı başlığı altında psikoanalitik kuram ve etolojik kuram incelenmiştir. Her iki kuram da saldırganlığın doğuştan geldiğini ve insanın doğasında yer aldığını savunmaktadır.

1.1.6.1.1. Psikoanalitik Yaklaşım

Freud, Lorenz ve kuramı savunan diğerleri, doğuştan insanlarda saldırganlık ve şiddet, dürtü ya da içgüdülerinin bulunduğunu öne sürmüşlerdir. İnsanlar kendilerini aç, susuz, cinsel olarak uyarılmış hissedebildikleri gibi, saldırgan da hissetmektedirler. Bu nedenle saldırganlık temel dürtülerden birisidir (Freedman, Sears ve Carlsmith, 2003).

Freud'a göre içgüdüler, yaşam içgüdüsü (eros) ve ölüm içgüdüsü (thanatos) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Eros, yaşamı devam ettirici bütün olumlu dürtüleri, thanatos ise organizmanın, kendini yok etmeye yönelen ölüm isteğinin varlığını açıklamaktadır. Yaşam içgüdüsünün en önemli türevi cinsellik, ölüm içgüdüsünün en önemli türevi ise yıkıcılık ve saldırganlıktır. Ölüm içgüdüsünün, içe dönük etkileşimlerinde kendine zarar verme, kendini cezalandırma, intihar, dışa dönük etkileşimlerinde ise saldırganlık davranışları olarak ortaya çıkmaktadır (Gençtan, 1998).

Freud'e göre saldırganlık, sürekli biçimde organizmanın içinde biriken bir enerjidir. Ayrıca, tatmin arayan bir içgüdüden kaynaklandığı için, saldırganlığın ortadan kaldırılması da olanaksızdır. Yapılabilecek tek şey, saldırganlık içgüdüsünün yarattığı enerjiyi daha az zararlı hedeflere yönelterek boşaltmak ya da yüceltme, karşıt tepkiler oluşturma gibi şekil değiştirmiş biçimlerde ifade etmektir (Yıldırım, 2009).

1.1.3.1.2. Etolojik Yaklaşım;

Etoloji, hayvan davranışlarını kendi doğal ortamlarında inceleyen bilim dalıdır.

K.Lorenz ve Eibl-Eibesfeldt'in çalışmaları bu bilimi insan davranışlarını açıklamayı amaç edinerek genişletmiştir.

Etolojistler de Freud gibi, saldırganlığın doğuştan geldiğini belirtmektedirler. Ancak Lorenz ile Freud'un görüşleri arasında önemli bazı farklılıklar vardır. Freud, saldırgan davranışların amacının sadece tahrip etmek olduğuna inanırken, Lorenz, bu tür davranışların türün devamını ve çevreye adaptasyonunu sağlama gibi önemli işlevlerinin olduğunu öne sürer. Lorenz'e göre, saldırganlık, tür üyelerinin kendi bölgelerinde dağılımını ve yerleşimini, rekabete dayalı kavgalarla daha güçlü üyenin seçilmesi ve grup içerisinde sosyal hiyerarşinin oluşmasını sağlamaktadır. Böylelikle, türün nüfusunun giderek artması ve kıt olan yiyecek kaynaklarının daha fazla üye tarafından paylaşılması nedeniyle türün zayıflayıp yok olması olasılığı ortadan kalkar. Diğer yandan, özellikle eş seçimi için yapılan kavgaları daha güçlü olan üyeler kazandığı için, zayıf nesiller yerine daha kuvvetli nesiller ortaya çıkar (Yıldırım, 2009).

1.1.6.2. Davranışçı Kuram

Davranışçı yaklaşım bütün davranışlar gibi saldırganlığı da öğrenilmiş bir davranış olarak ele alır. Bu kuram engellenme-saldırganlık kuramı ve sosyal-bilişsel öğrenme kuramı olarak iki başlıkta incelenmiştir.

1.1.6.2.1. Engellenme-Saldırganlık Kuramı

Engellenme elde etmek istenilen bir nesneye ya da bir amaca ulaşmanın engellenmesi ve ya yavaşlatılmasıdır.

Dollard ve arkadaşları tarafından 1939'da ortaya atılan bu kurama göre saldırganlık, doğuştan gelen içgüdüsel bir davranış değildir. Saldırganlık, amacı yöneldiği hedefe zarar vermek olan güdüsel bir davranıştır ve temelinde daima engellenmenin yarattığı bir dürtü durumu yatar. Böylece, engellenme-saldırganlık denencesine göre, "saldırganlık, daima bir engellenmenin sonucudur" ve "engellenme daima bir tür saldırgan davranışa yol açar" (Yıldırım, 2009).

J.Dollard'ın ana kuramına göre saldırganlık huzursuzluk karşısında gösterilen ilk ve karakteristik tepkidir. Saldırganlık huzursuzluğun tahrik gücü, tepki girişiklik derecesi ve yol açtığı tepki ile doğru orantılı olarak azalır ya da çoğalır. Engellenme etkisi ne

kadar güçlü olursa huzursuzluk da o kadar yoğun olur. Şiddet, doğrudan doğruya huzursuzluğun kaynağına yönelir. Eğer bu yasaklanır ve engellenirse, dolaylı saldırganlıklar ya da öznenin kendi kendine karşı giriştiği saldırganlık hareketleri görülmeye başlar. Kısaca saldırganlık, huzursuzluğun boşalma ve patlama şekli olarak kabul edilmiştir (Michaud, 1991).

Kişi doğduğu günden itibaren engellerle karşılaşır ve bu engellere karşı bir dayanıklılık göstererek çeşitli tepki yolları öğrenir. Gereksinimlerini doyumak için beklemeyi, ertelemeyi, kimi gereksinimlerini bırakmayı, kimilerinin nesnelere değiştirmeyi, kimileri için de saldırıya geçmeyi öğrenir. Bu nedenle engellenmenin, öğrenmeyle ilintili olduğu söylenebilir. Bu öğrenme süreci toplumdaki topluma, aileden aileye değişiklik gösterebilir (Öztürk, 1983).

Araştırmalar her engellenmenin saldırganlığa yol açmadığını göstermektedir. Bunun birçok nedeni vardır.

- Saldırganlık, engellenme karşısında gösterilen baskın davranıştır; ancak bu davranış geçmişte cezalandırılmışsa, başka davranış şekilleri de ortaya çıkabilmektedir (Atkinson, Atkinson ve Hilgard, 1995).
- Karşıdaki kişinin buna misilleme yapabilecek olması ihtimali vardır (Aronson, Wilson ve Akert, 1997).
- Engellenmenin keyfi olup olmamasıdır. Keyfi engellemeler keyfi olmayanlara göre daha fazla saldırganlığa neden olmaktadır (Moeller, 2001).
- Kişinin yaşadığı sıkıntılı duruma her zaman anında tepki vermemesi ve yaşadığı engellenmenin verdiği sıkıntıyı içine atmasıdır. İçinde biriktirdiği bu yaşantılar bir sınırı geçtikten sonra patlamaya sebep olur ve her hangi bir kızgınlık durumunda ifade edilebilir (Stein, 1997).
- Kişi engellenme karşısında küskünlük, ruhsal çöküntü, engellenmeye yol açan durumu ortadan kaldırmaya yönelik davranışlar gibi bir dizi tepki gösterebilir.

Bu konuda yapılan bir çalışmada, ilk olarak okul öncesi çağıdaki bir grup çocuğun çekici oyuncaklarla oynamasına izin verilmiştir. Daha sonra çocuklarla oyuncaklar arasında bir perde indirilmiştir. Çocukların çekici oyuncaklarla oynaması engellenmiş ve daha az

çekici oyuncaklarla oynamasına izin verilmiştir. Sonuçta bazı çocukların saldırganca davranmalarına (örneğin, deneyi yapan kişiye ya da perdeye vurma gibi) rağmen bazı çocuklar da geri çekilmiştir. Bu sonuçlar engellenmenin saldırganlıkla sonuçlanabilmesine rağmen her zaman saldırganlığa yol açmadığını göstermektedir (Moeller, 2001).

1.1.6.2.2. Sosyal-Bilişsel Öğrenme Kuramı

Bu kurama göre, saldırganlık davranışı da diğer sosyal davranışlar gibi öğrenilmiş yani sonradan kazanılmış, dışsal, sosyal ve çevresel nedenlerden dolayı ortaya çıkmış bir tutumdur.

Bandura'ya (1983) göre, insanlar bir saldırganlık içgüdüleri ile doğmazlar. Ne zaman, kime karşı ve hangi şekilde saldırgan davranışlarda bulunacaklarını sosyalleşme süreci içinde sonradan öğrenirler. Bu öğrenme temel olarak pekiştirme ve taklit olmak üzere iki mekanizma yoluyla gerçekleşir (Yıldırım, 2009).

Bu kuramı savunan Scherer, Abeles, Fischer, saldırganlığın nasıl geliştiği ve nasıl öğrenildiği konusunu açıklamaya çalışırken, iki tür öğrenmeden söz ederler:

a) Araçsal öğrenme: Herhangi bir davranış pekiştirilir veya ödüllendirilirse o davranışın gelecekte tekrarlanma olasılığı artar. Dolayısıyla saldırgan davranışların da ödüllendirilmesi, bu davranışın farklı durum ve ortamlarda tekrarlanma olasılığını artıracaktır. Ödül, çevreden gelen bir onay, ilgi ve beklenti olabileceği gibi, kişinin kendi içinde duyduğu doyum (tatmin) duygusu da olabilir.

b) Gözlem (taklit/model alma) yoluyla öğrenme: Bu yaklaşıma göre bir birey başkalarını gözleyerek yalnızca yeni davranışlar öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda saldırgan davranışlara başvurmanın ya da böyle davranışlardan kaçınmanın uygun olduğu zaman ve ortamları da öğrenir. Bu süreç içinde dolaylı sonuçların ve modelin statüsünün özellikle önemli olduğu görülmüştür. Dolaylı sonuçlar, modelin davranışı sonucunda ödüllendirilmesi ya da cezalandırılmasıdır. Yüksek statülü modeller düşük statülere göre daha çok taklit edilmektedir (Arıca, 1995).

Bandura, araçsal ve gözlemsel öğrenmelerin birbirinden bağımsız süreçler değil birbirini tamamlayan süreçler olduğunu vurgulamaktadır. Gözleyen konumundaki kişi

modelin davranışlarını doğrudan doğruya taklit etmez. Çevresindeki birçok farklı modeli birbiri ile karşılaştırarak, kendine özgü biçimde içselleştirerek, model almaktadır. Bu karmaşık süreçte bir davranışın model alınmasında, modelin değeri ve gücü, ödül ve ceza kavramları etkilidir. Çocuklar saldırgan davranışları gözlem ve taklit yoluyla öğrenirler, bu öğrenmede üç çevresel etkinlik kaynak oluşturur. Bunlar, ailevi etkinlikler, kültürel etkinlikler ve sembolik modellerdir (Efilti, 2006).

Saldırganlığın başlangıcı, çocukluk dönemindeki bağımlı eğitim, gözlem yoluyla (medyadaki ya da gerçek yaşamdaki saldırgan davranış modellerini gözleyerek), doğrudan yaşantılarla (saldırgan davranış için ödüllendirilmiş olma) ve kendilik düzenlemesi (ortaya çıkan davranış için kendi kendini cezalandırma ya da pekiştirme gibi) yoluyla kazanılmakta ve devam ettirilmektedir (Amodei ve Scott, 2002; akt: Avcı, 2006).

Bandura, Ross ve Ross (1961) tarafından yapılan bir araştırmada, iki grup denekten birine şişirme bir bebekle saldırgan bir biçimde oynayan bir model, diğerine ise aynı oyuncakla sessizce oynayan saldırgan olmayan bir model izlettirilmiştir. Sonuçlar saldırgan modeli izleyen grubun, diğer gruba kıyasla çok daha fazla fiziksel ve sözel saldırgan davranışlar sergilediğini göstermiştir. Çocukların davranış dağarcıklarında bulunmayan bazı yeni davranışları taklit yoluyla öğrenebileceklerine işaret eden bu bulgular, başka araştırmalar tarafından da desteklenmiştir (Bilgi, 2005).

Sosyal öğrenme kuramlarında, davranışları gözlenerek taklit edilen kişilere "model" adı verilir. Çocukların bir modeli taklit edip etmeyecekleri ya da ne ölçüde taklit edecekleri bazı etkenlere bağlı olarak değişmektedir. Çocuklar sevdikleri, cana yakın buldukları, hayranlık duydukları ve kendileriyle aynı cinsten olan modelleri daha fazla taklit etme eğilimi göstermektedirler (Yıldırım, 2009).

Anne ve babalar çocuğun davranışlarına yön veren en önemli modellerdir (Freedman, Sears ve Carlsmith, 2003). Bu nedenle çocuğun saldırgan davranışlar geliştirip geliştirmemesinde ana baba tutumları, saldırganlığa prim verip vermemeleri, çocuklarına uyguladıkları disiplin oldukça önemli olmaktadır. Yaşamının ilerleyen yıllarında bu modeller arasına öğretmen, akrabalar gibi diğer yetişkinler ile çocuğun yaşlıları katılmaktadır (Sears ve ark.1957: Akt. Uluğtekin, 1976). Model olarak alınan kişiler gerçek ilişkilerde, yazılı ve görsel medyada da yer alabilir (Aydın 1997).

1.1.6.3. Biyolojik Ve Genetik Temelli Kuramlar

Biyolojik temelli kuramlar, saldırganlığın nedenlerini organizmanın işleyişinden ve genetik oluşumdan kaynaklanan sebeplere bağlamaktadırlar.

1.1.6.3.1. Beyin Yapıları

Bazı kuramcılar, saldırganlığın meydana gelmesinde beynin, merkezi sinir sisteminin ve endokrin sisteminin rolünün bulunduğunu ileri sürmüşlerdir.

Maymunlar ve diğer hayvanlar üzerinde yürütülen çalışmalar, beynin bir bölgesinin elektriksel uyarımının, belirgin biçimde şiddet davranışına yol açmasına karşın, başka bölgelerin uyarımının da daha pasif ve uysal davranışı ortaya çıkardığını belirlemiştir (Şen, 2004).

Buna ek olarak denizati bölgesinin uyarılması saldırganlık krizlerine yol açmış, beyin zarının alın bölgesinin uyarılması içtenlik ve gülümsemeye sebep olmuştur. Bu çalışmalar ışığında ruhsal denge bozukluklarının tedavisi için genel olarak sakinleştirici olarak kullanılan ilaçlar geliştirilmiştir (Michaud, 1991).

Son yıllarda yapılan araştırmalar; katiller, seri katiller ve şiddetin ağırlıkta olduğu suçlardan hüküm giyenler arasında, beyinde hasar ve bozukluk saptananların sayısının azımsanmayacak ölçülerde olduğunu göstermektedir. Bu hasarların, beyinde meydana geldiği bölgelerle ilişkili olarak ortaya çıkan davranış bozuklukları, anti sosyal kişilik bozukluğu olarak adlandırılmaktadır. Anti sosyal kişilik bozukluğu tanılı kişilerin ortak özellikleri; toplumsal normlar, kural ve zorunluluklara neredeyse tümüyle kayıtsız olmaları, aşırı ben-merkezcilik, duygu ve iç görü yoksunluğu ve cezaya karşı duyarsızlık olarak özetlenebilir (Eren, 2005).

1.1.6.3.2. Nörontransmitterler

Yapılan çalışmalar, birçok nörotransmitterlerin saldırgan davranıştan sorumlu olabileceğini göstermiştir. Nöronlar arasında veya bir nöron ile başka bir (tür) hücre arasında iletişimi sağlayan kimyasallara nörontransmitter denir. Sinir sistemi boyunca bilgi bu kimyasal taşıyıcılar yardımıyla iletilir. Nörontransmitterler algı süresini asıl belirleyici etkeni olan organik kimyasallardır.

Son yıllardaki bulgular bir nörontransmitter olan serotonin hormonu üzerinde yoğunlaşmıştır. Hayvan beynindeki serotonin miktarını azaltarak hem yıkıcı hem de duygusal saldırganlık ortaya çıkartılabilmektedir. Yine serotonin metabolizmasında rolü olan triptofanın beyindeki alımını arttıran lityumun, insan, kedi ve farelerdeki saldırgan davranışı azalttığı savunulmuştur. Amerikan deniz piyadelerinden aşırı şiddet nedeniyle ihraç edilenler ile Finlandiya’da çok şiddetli ve anlamsız cinayetler işlemiş olanlarda serotonin azlığı görülmüştür (Erten ve Ardalı, 1996).

1.1.6.3.3.Hormonlar Ve Cinsiyet

İnsan bedenindeki bazı hormonların saldırgan davranışların nedeni olduğu düşünülmektedir. Örneğin kanda tiroid bezinin salgısı olan tiroksin hormonunun artması endişe, kaygı, kızgınlık ve öfke düzeylerini yükseltir. Saldırgan davranışların ortaya çıkma olasılığını artırır (Myers, 1996).

Bazı araştırma bulguları, her iki cinsten de bulunan ve çoğunluğu böbrek üstü bezinin kabuk kısmınca salgılanan erkeklik hormon salgısı olan androjen salgıları ile saldırganlık arasında bir ilişki bulunduğunu işaret etmektedir. (Lloyd ve Weisz, 1975: Akt. Uğur, 1994). Bazı hayvanların çiftleşme dönemlerinde androjen hormon düzeyinin yükselmesi, erkekler arasında saldırgan ve kavgacı davranışlara neden olmaktadır (Bandura, 1973; Akt: Efiltili, 2006).

Hayvanlarda yapılan araştırmalarda yüksek testosteron düzeyiyle yüksek saldırganlık arasında ilişki olabileceğine dair bazı bulgular elde edilmiştir. Diğer yandan kadınlık hormonları, örneğin östrojenler, birçok türde kavgacılık davranışını baskılamaktadırlar.

Buradan çıkarılan sonuç erkeklerin, kadınlara oranla daha saldırgan olduğu şeklindedir. Fakat bazı bilim adamları böylesine bir genellemeyi yapmak için eldeki verilerin henüz yetersiz olduğunu savunmaktadırlar (Yıldırım, 2009).

Araştırmalarda bebeklikten erken çocukluk dönemine kadar, saldırganlık konusunda bir cinsiyet farkına rastlanmazken erkek çocukların biraz büyümeye başladıktan sonra daha saldırgan ve iş bölümüne kapalı oldukları, kız çocukların ise toplumsal ve bilişsel olarak daha gelişmiş oldukları görülmüştür. Başka bir araştırmada ise saldırganlık konusunda cinsiyetler arasında görülen farkın, saldırganlığın dozu değil, dışa vuruş biçiminde olduğu görülmüştür. Kendilerine gösterilen davranış modellerine bağlı olarak erkek

çocukların saldırganlıklarını fiziksel ve sözel olarak, kız çocuklarının ise ilişkilerinde geçimsizlik biçiminde sergiledikleri tespit edilmiştir (Zülal, 2001).

1.1.6.3.4.Genetik Ve Kişilik

Dünyaya gelen her birey genetik olarak diğerlerinden farklıdır. Genetik farklılıkla doğmanın yanı sıra bireyler çevresel etkenlerin de etkisiyle farklı kişilikler geliştirir. Haliyle bireylerin saldırganlık tutumlarının ilk belirleyicisi kişilik yapıları olmaktadır.

Bireylerin genetiğinin belirleyen DNA'nın saldırganlığın ortaya çıkmasında rol oynadığına ilişkin bulgular mevcuttur (Köknel, 1996).

Saldırganlık eğilimlerinin genlerle sonraki kuşaklara aktarıldığı ile ilgili sağlam kanıtlar bulunmaktadır. Rushton ve diğerleri (1986) aynı gen kalıtımını taşıyan tek yumurta ikizleri üzerinde yaptığı araştırmada saldırganlık düzeylerinin yakın olduğu sonucuna ulaşmıştır (Güçkiran, 2008).

Biyolojik temelli yaklaşım, somut ve nesnel verileri içermesi açısından önemli olmakla birlikte, saldırganlığın oluşumunda etkili olan, bireyin zihinsel, duygusal ve sosyal süreçlerini göz ardı etmesi nedeniyle yetersiz kalmaktadır (Arıcak, 1995).

1.1.7. Okul Güvenliğine Etki Eden İç Unsurlar

Bu çalışmada okul güvenliğine etki eden iç unsurlar aynı zamanda okul içinde sıklıkla yaşanan sorunlar olarak kabul edilmiştir. Ülkemizde ve dünyada okullarda sıklıkla yaşanan güvenlik sorunları şöyle özetlenebilir:

- Okuldaki şiddet
 - Öğretmenin öğrenciye uyguladığı şiddet
 - Akran zorbalığı
- Sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı
- Çete faaliyetleri
- Okula silah, bıçak, jilet gibi yaralayıcı ve öldürücü nitelikte aletler getirilmesi
- Vandalizm
- Hırsızlık
- Okulda kriz ortamı yaratabilen olağanüstü haller veya acil durumlar

1.1.7.1. Okulda Şiddet

Toplumun devamını oluşturacak bireylerin eğitim almak, sosyalleşmek, becerilerini keşfetmek, meslek seçmek, kendini gerçekleştirmek için gittikleri okullar günümüzde şiddet, kavga, çete gibi kavramlarla yan yana anılmaktadır. Bugün öğrencilerin çoğu, okulda fiziksel güvenlikleri ile ilgili kaygı duymaktadır (Walker ve Walker, 2000).

Okul güvenliği ile ilgili çözülmesi gereken en önemli sorunların başında okullardaki şiddet ile baş etme gelmektedir (Pişkin, 2002).

Okulların şiddetin önlenmesi ile ilgili birçok görev ve sorumlulukları vardır. Bununla ilgili olarak ilk yapılması gereken, şiddet olgusunun kabul edilmesi ve önemsenmesidir (Kurt ve Kandemir, 2006).

Okulda şiddet çok genel bir kavramdır ve somut olarak tanımlanamayan bir sorun ile mücadele etmek gerçekten de çok zordur. Öncelikle bunun sınırlarının çizilmesi, sıklığının, niteliğinin belirlenmesi, bu konuda ortak bir dilin oluşturulması gerekmektedir (Kara, 2006).

Okulda şiddet ve saldırganlık, diğer istenmeyen davranışlar gibi okuldaki eğitim çabalarını olumsuz yönde etkilemesinin yanısıra, öğrencilerin karşılanması gereken temel gereksinimlerinden biri olan güvenlik gereksinimini de tehdit ettiği için, istenmeyen davranışlar arasında ön sırada gelmektedir (Öğülmüş, 1995a).

Okuldaki şiddet çok boyutlu bir kavramdır. Okulda şiddet genellikle, okul içinde, bahçesinde ya da servis aracı gibi okulla ilişkili diğer alanlarda gerçekleşen şiddet olarak tanımlanmaktadır. Okullardaki şiddet ile ilgili hem ülkemizde hem de dünyada birçok çalışma yapılmıştır.

Deveci, Karadağ ve Yılmaz'ın (2006), 110 ilköğretim beşinci sınıf öğrencisine sordukları 'Çevrende en çok karşılaştığın şiddet olayları nelerdir? Örnekler verir misin?' sorusuna öğrencilerin 56'sı dövme, 52'si kavga etme, 19'u kapkaç, gasp, hırsızlık gibi olaylar, 15'i küfürlü konuşma, 12'si hayvanlara zarar verme, 12'si bıçaklama, 10'u bağırma, 9'u trafik kazaları, 7'si TV'deki film ve diziler, 7'si öldürme olayları, 4'ü yağmur, sel gibi doğa olayları, 4'ü çocuk ve yaşlılara eziyet, 3'ü hakaret, 3'ü silah atma,

2'si sataşma, 2'si futbol olayları, 1'i kan davaları, 1'i tehdit, 1'i gürültü, 1'i dövüş sporları, 1'i suçlanma biçiminde yanıt vererek bunlara ilişkin örnekler sunmuşlardır.

Altun, Güneri ve Baker (2006) “Basındaki yansımaları ile okuldaki şiddet” adlı çalışmasında basında yer alan okulda uygulanan şiddet haberleri incelenmiştir. Buna göre öğretmenlerin öğrencilere uyguladıkları şiddet konulu haberlerin başında dayak ile ilgili haberler gelirken, bu haberleri cinsel taciz, tecavüz, dayak ve taciz ve rüşvet alma ile ilgili haberler takip etmektedir. Yurt dışındaki literatürde de sınıf disiplinini bozan öğrencilere karşı dayak ya da can yakıcı fiziksel ceza kullanılmasının öğretmenler ve diğer okul personeli arasında yaygın olduğu ve bu durumun gözardı edildiği ifade edilmektedir .

2004 yılında Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği tarafından İstanbul'un 15 değişik ilçesinden seçilen 3483 lise ikinci sınıf öğrencisi ile yapılan gençlik araştırması sonuçlarına göre son bir yıl içinde en az bir kez fiziksel kavgada bulunanlar grubun yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Cinsiyete göre dağılımına baktığımızda bu oranın erkeklerde yüzde 68,8, kızlarda ise yüzde 29,7 olduğu görülmüştür. Erkeklerin fiziksel bir kavgada bulunma riskinin kızlara göre 5 kat fazla olduğu saptanmıştır. Fiziksel kavga sonucunda yaralandığını belirtenlerin oranı yüzde 15,4 olduğu görülmüştür. Erkeklerde kavga sonucu yaralanma riskinin kızlara göre 3,6 kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Hayatı boyunca en az bir kez bir başkasını yaralayanların oranı yüzde 26,3 olarak bulunmuştur. Erkeklerde hayatları boyunca kavga sonucu birisini yaralama riskinin kız öğrencilere göre 3,2 kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Şiddet olayları sonucunda bir başkasını yaraladığını belirtenlerin yarıya yakını bunu ilk kez 13–15 yaşları arasında yaptıklarını belirtmişlerdir. 12 yaşından önce birisini yarayanların oranı ise yüzde 39 olarak saptanmıştır. Hayatı boyunca en az bir kez bıçak, çakı ya da benzeri kesici alet taşıyanların oranı yüzde 22,6 olarak bulunmuştur. Erkeklerin kesici alet taşıma riski kızlara göre 4,2 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Bıçak, çakı gibi kesici alet taşıyanların yarıdan çoğu (yüzde 55,2) ilk kez 13–15 yaşları arasında kesici alet taşıdıklarını belirtmiştir. Yapılan çalışmada erkeklerin kızlara oranla daha erken yaşlarda kesici alet taşımaya başladığı görülmüştür. İlk suç işleme yaşı ağırlıklı olarak 13–15 yaş (yüzde 42,6) arasındadır. İlk suç işlediklerinde 7–9 yaşları arasında olduklarını belirtenler grubun beşte birini oluşturmaktadır. Ergen ve çocuklarda görülen

şiddet 15–16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaşmakta ve risk faktörü olmaktadır. 16–17 yaşları arasında çetelere katılma riski artmaktadır. 17 yaşından sonra bu oranlar düşmeye başlamaktadır. Erkekler kızlara oranla fiziksel şiddet kullanımına daha fazla başvurumaktadırlar (Tarı, 2006).

1940 yılında ABD’de yapılan bir çalışmada, devlet okulu öğretmenleri okullardaki en çok görülen yedi disiplin sorununu arkasını döndüğünde konuşma, sakız çiğneme, gürültü yapma, koridorda koşma, sınırı aşma, forma kurallarına uymama, okul dolaplarının düzensiz kullanılması olarak sıralamış ve aynı sıralamayı 1990 yılında tekrar yapmaları istendiğinde uyuşturucu madde kullanımı, alkolü kötüye kullanma, gebelik, İntihar, tecavüz, hırsızlık, saldırı olarak belirtilmiştir. Bu araştırma bize elli yıllık bir zaman müddeti içinde öğrenci davranışlarının ve öğretmenlerin şiddete bakışının nasıl değiştiğini göstermesi bakımından çok önemlidir (Volokh ve Snell , 1998; akt:Uysal, 2003).

Okul içi şiddet, okul ve çevresinde meydana gelmekle beraber kaynağını okul dışından alan bir olgudur. Okullar toplumlara yerleşmiştir. Okul içi şiddet, okul özelliklerine ek olarak, okulu çevreleyen toplumda yüksek suç oranları, fakirlik, işsizlik faktörleri okullarda meydana gelen düzensizlik oranları ile bağlantılıdır (Welsh, 2000; Akt: Işık, 2004). Bir diğer ifade ile toplumda varolan şiddet okullara da sıçramaktadır (Shaw, 2006).

Okullarda görülen şiddet davranışına neden olan değişkenlerle ilgili olarak birçok görüş bulunmaktadır.

Öğülmüş’e (1995a) göre okullardaki şiddet ve saldırı olayları öğrenci, okul ve toplum düzeyinde çeşitli değişkenler açısından ele alınmalıdır. Örneğin öğrencilerde düşük benlik saygısı ve öğrenme güçlüğü, okul büyüklüğü, okulun yönetim biçimi, öğretmenlerin yetersizliği, okullardaki informal ilişkiler ve okulun yerleşim biriminin büyüklüğü, toplumdaki işsizlik, yoksulluk, sağlık hizmetlerinin yetersizliği vb.durumlar okullardaki şiddet ve saldırı olaylarını açıklamak üzere ele alınması gereken değişkenlerden bazılarıdır.

Avcı’ya (2006) göre okul ortamında ergenlerin şiddete başvurmasında yetersiz okul yönetimi ve düzensizliğin olması, düşük düzeyde akademik başarı, öğrencilerin

öğrenme problemleri ve eğitim düzeyinin düşük olmasını içeren değişkenler etkili olmaktadır. Ayrıca ergenlerin olumsuz akran gruplarına dahil olması ve akranlarca reddedilmesi de gencin şiddet davranışının ortaya çıkmasında önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca ergenin mizacının zor olması, zayıf duygusal ve bilişsel gelişim, düşük düzeyde sosyal ilişki ve alkol ve uyuşturucu kullanımı ergenin şiddet davranışı gösterme olasılığını arttırmaktadır.

Borum'a (2000) göre ilkokul yıllarında başlayan başarısızlık daha sonraki yıllarda şiddet ve suç için artan risk etkenleri oluşturmaktadır. Ayrıca antisosyal davranış sergileyen ergenlerde okulda düşük başarı, okuldan kaçma en belirgin ortak özellikler olarak görünmektedir. Antisosyal ergenler genellikle ders dışı etkinliklere katılmamaktadır ve genellikle okula karşı tutumları olumsuzdur. Onbeş yaşından önce eğitimini yarım bırakma, yine bu ergenlerin özelliklerindedir .

Amerika Ulusal Araştırma Konseyi tarafından okul ortamlarında şiddete disiplinsiz sınıflar, hareket etme olanaklarının yokluğu, kızgınlık, öfke ve reddedilme duygularının yol açtığı belirtilmektedir (Dahlberg, 1998; Çetin, 2004).

Özdemir'e (1995) göre çocuklar tarafından anlaşılamayan veya çağ dışı kurallar gençlerin özgürlüklerini kısıtlamakta, yaratıcılıklarını yok etmektedir. Çocuklarda bu durum reaksiyonlara neden olabilmekte kişiliklerine negatif etkide bulunmaktadır.

Tezcan'a (1996) göre ülkemizde boş zaman değerlendirme olanaklarının yetersizliği de okuldaki şiddeti hazırlayan bir etmen olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler ders dışı saatlerde boş geçen zamanını akıllı bir şekilde değerlendirebilecek olanaklara sahip değildir. Öğrenci ders dışı saatlerde başıboş kalmaktadır. Boş zamanını nasıl değerlendireceğini bilemediği için çevrenin de etkisiyle kolaylıkla şiddete başvurmaktadır

Beyazova ve Şahin (2001) okulda da öğretmenin kişilik bozukluğu, kalabalık sınıflar, sosyal baskılar ve disiplin yöntemi olarak dayağın kabul görmesi gibi nedenlerin şiddete yol açtığı sonuçlarına ulaşmışlardır.

Milli Eğitim Eski Bakanı Hüseyin Çelik (2007) okullardaki şiddetin en önemli faillerinden birinin başarısız öğrenciler olduğunu ve dersle uğraşmayan, kütüphaneye

gitmeyen öğrencilerin başka işlerle uğraştığını, araştırıldığı zaman bir şiddet olayına katılan çok başarılı bir öğrencinin bulunamayacağını söylemiştir.

BES Genel Başkanı Gürkan Avcı'ya (2006) göre şiddet olaylarının sebepleri; gelir adaletsizliği, halkın gittikçe yoksullaşması, artarak devam eden göç, işsizlik, devlete ve geleceğe dönük güvensizliğin artması, kültürel yozlaşma, değerlerimizden uzaklaşma ve yabancılaşma gibi nedenlerin yanında kalabalık sınıflar, derme çatma yapılmış okullar, güvenlik önlemlerinin yetersizliği, öğretmen ve yardımcı personel eksizliği, okulların yeterli fiziksel, eğitsel ve rehberlik donanımına sahip olmamasıdır (Bianet, 28.03.2006).

Eğitim Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer'e (2006) göre özellikle son yıllarda toplumdaki gelir adaletsizliğinin ve yoksullaşma oranının artması, göç nedeniyle başta büyük kentler olmak üzere çeşitli yerleşim birimlerinde oluşan kontrolsüz yapılaşma ve yerel düzeyde kendi yönetim düzeneklerini oluşturan mafya benzeri grupların sayısındaki artış, işsizlik olgusu, gelecek kaygısı ve gençler arasında sisteme dönük güvenin aşınması, kültürel yozlaşma ve yabancılaşma, kalabalık sınıflar, yazılı basın ve görsel medyanın şiddet unsurları içeren programlarındaki artış okullardaki şiddetin artmasında ilk akla gelen nedenlerdir (Eğitimsen, 10.12.2009).

Şimşek'e (2006) göre ise okullardaki şiddetin artmasının nedenleri şunlardır:

- 1- Aile içi şiddet, hane halkı nüfusunun fazlalığı ve ebeveyn eğitimsizliği,
- 2- Göç ve yoksulluğun yaşamı değersizleştirilmesi,
- 3- Kültürel olarak ailenin şiddeti normal görmesi,
- 4- Akademik başarı düzeyinin düşüklüğü ve buna bağlı olarak devamsızlık,
- 5- Öğretimsel ekipman eksikliği ve yetersiz iletişimle, okula bağlılığın azalması,
- 6- Okul personeli (idare, öğretmen ve diğer çalışanlar) ile iletişimsizlik,
- 7- Okul çalışanlarının ve öğrencilerin olumsuz disiplin algısı,
- 8- Günlük yaşamda şiddeti kanıksama,
- 9- Şiddetin kültürel değer haline gelmesi,
- 10- Yasal güvenlik tedbirlerinin caydırıcı olmaması,
- 11- Sorunlar karşısında bireysel güvenlik çarelerinin aranması,
- 12- Siyasal şiddetin sosyal şiddete dönüşmesi,
- 13- Medyada şiddetin sürekli kullanılması.

Bir öğrencinin şiddete yönelmesinde erken belirtilerin bilinmesi son derece önemlidir. Okul personeli bu belirtilerin zamanında farkına vararak gerekli önlemleri alabilir. Bu belirtiler aşağıda ifade edilmiştir (Gotfredson, 1997 akt: Kepenekçi ve Özcan, 2001):

- 1) İçine kapanma: Bu durum genellikle depresyondan, reddedilme, haksızlığa uğrama, bir işe yaramama duygularından ve kendine güven eksikliğinden kaynaklanabilir.
- 2) Sürekli yalnız olma ve terkedilme duygusu: Yalnızlığa itilme ve terkedilme duyguları bazen şiddet davranışlarına yol açabilmektedir.
- 3) Şiddetli reddedilme duygusu: Reddedilme şiddetli olduğunda ve sürekli tekrarlandığında çocuk suç işleyebilmektedir.
- 4) Şiddete maruz kalmış olmak: Fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmak çocukları şiddet kullanmaya itmektedir.
- 5) Aşağılandığını ve günah keçisi olduğunu düşünmek: Bu tür duygular eğer iyi yönlendirilmezse çocuklarda şiddete yol açabilirler.
- 6) Düşük akademik başarı ve derslere ilgi azlığı suç davranışının erken göstergelerinden birisidir.
- 7) Yazılarında veya resimlerinde şiddeti işlemek: Bu tür öğrencilerde şiddete eğilim mümkündür.
- 8) Öfkesini kontrol edememe şiddet davranışına ilişkin bir uyarı belirtisidir.
- 9) Sürekli başkalarına vurma, aşağılama ve rahatsız etme davranışı: Bu tür davranış gösteren öğrencilerle yakından ilgilenilmeli ve sürekli göz altında bulundurulmalıdır.
- 10) Geçmişte disiplin sorunları yaşayan, şiddete başvuran ve saldırgan davranışlar gösteren öğrenciler de özel olarak ilgilenilmesi gereken öğrencilerdir.
- 11) Hoşgörüsüzlük ve önyargılı olma: Bazen başkalarının farklılığını kabul edememe ve önyargılar şiddete dönüşebilir.
- 12) Uyuşturucu ve alkol kullanma: Uyuşturucu ve alkol kullanan öğrenciler, bu maddelerin etkisi ile şiddete yönelik davranışlarda bulunabilirler.
- 13) Ataşlı silaha sahip olma: Silah taşıma şiddete başvurma ile yakından ilişkilidir.

Okuldaki şiddet öğretmen ve yöneticilerin öğrencilere uyguladıkları şiddet, öğrencilerin birbirlerine uyguladıkları şiddet (Akran Zorbalığı), yöneticilerin öğretmenlere uyguladıkları şiddet ve son zamanlarda örneklerini sıkça görmeye başladığımız velilerin

okuldaki idareci-öğretmen ve öğrencilere uyguladıkları şiddet olarak değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır (Altun, Güneri ve Baker, 2006).

Öğrencilere Uygulanan Şiddet

Okuldaki eğitsel çabaları engelleyen, öğrenme ve öğretme sürecini aksatan, öğretmen ve öğrencilerin ortak haklarını istismar ve ihlal eden davranışlara, “istenmeyen davranış” denilmektedir (Başar, 1994).

Öğretmenler ve idareciler okulda ve sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı birçok yöntem kullanmaktadır. Kullanılan yöntemler davranışın sıklığına, yoğunluğuna, etkisine, idarecinin okul yönetimi ve öğretmenin sınıf yönetimi, tutum anlayış ve becerisine göre değişmektedir.

Okullarda çocuğa istenilen davranışları benimsetmek amacıyla bir disiplin ve ceza yöntemi olarak sıklıkla dayığa başvurulmaktadır. Eğitim alanında bedensel ceza "Bir öğretmen ya da başka bir eğitim görevlisi tarafından bir öğrencinin onaylanmayan bir hareketi yapması sonucunda bedenine acı verilmesi anlamındadır. Acı verme, yalnızca bir sopa ya da elle vurulması ile sınırlı değildir. Çocuğu uzun süre ayakta durmak zorunda bırakmak, rahatsız bir yere hapsedmek ya da yenilmeyecek şeyleri yemeğe zorlamak ve aşırı tedirgin edici her hangi bir etken de acı verme kapsamı içine girer (Gözütok, Er, Karacaoğlu, 2006).

Dönmezer, Gümüş ve Tümkaya'nın (2006) “Kötü muamele ve etkileri” adlı çalışmasında öğrencilerin, aşağılama, alay, yoksun bırakma, dayak gibi fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldıkları ortaya konmuştur.

Okullarda öğretmen ve yöneticilerin öğrencilere uyguladığı şiddetle ilgili 1997-2005 yılları arasında İstanbul'da yapılan bir araştırmayla sekiz yılda 135 öğretmenin şiddet uyguladığı için ceza aldığı saptanmıştır. İstanbul'da kadın öğretmen sayısı erkek öğretmenlerden fazla olmasına rağmen, şiddet uyguladığı için ceza alan öğretmenlerin yüzde 67'si erkektir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla şiddete maruz kalmaktadır. Bu oran yüzde 63.6'dır. Altı, yedi ve sekizinci sınıflar, yüzde 40.9'la en fazla şiddet gören sınıflardır. Öğretim yılında eylül, ekim ve kasım en fazla şiddete başvuru aylarıdır (Mertoğlu, 2006).

Gözütok, Er, Karacaoğlu' nun (2006) 1992 ve 2006 yıllarında yaptığı okulda dayak araştırmasının karşılaştırmaları sonuçlarına göre:

Tablo 2: Öğretmenlerin Cezalandırma Biçimleri

Cezalandırma türleri	1992		2006	
	f	%	f	%
Kulak Çekme	273	45.97	263	43.83
Saç Çekme	184	30.87	172	28.67
Tokat Atma	343	57.55	229	38.17
Başını Duvara veya Sıraya Vurma	46	7.72	28	4.67
Sopayla Vurma	87	14.60	70	11.67
Tebeşir, Silgi Fırlatma	149	25.00	170	28.33
Tekme Atma	69	11.58	78	13.00
Çok şiddetli Dövme	62	10.40	35	5.83
Kafa kafaya tokuşturma	41	6,90	17	2,83
Ayakta durdurma	22	3,70	13	2,16
Yumruk atma	42	7,07	11	1,83
Cetvelle vurma	36	6,06	11	1,83

Her iki araştırmada elde edilen bulgular karşılaştırıldığında, öğrenci görüşlerine göre, öğretmenlerin cezalandırma biçimleri arasında önemli bir değişikliğin olmadığı görülebilmektedir. Buna karşın 1992'de öğrencilerin en çok karşılaştıkları bedensel cezalandırma biçimi tokat atma iken, 2006 yılında kulak çekmedir. Öğrenci görüşlerine göre tebeşir ve silgi fırlatmada artma, tokat atma, başını duvara veya sıraya vurma ve çok şiddetli dövme uygulamalarında azalma olduğu söylenebilir.

Gözütok'un (1993) ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileriyle öğretmenlerin uyguladıkları cezalandırma biçimlerini ve cezalandırma sıklıklarını belirlemek amacıyla yapmış olduğu araştırmada; öğrencilerin yarıdan fazlası (%57.55) öğretmenlerin tokat attığını, yarıya yakını (%45.97) kulak çektiğini, üçte bire yakını (%30.87) saç çektiğini dörtte biri (%25) tebeşir, silgi fırlattığını, onda bir kadarı (%14.59) sopayla dövdüğünü, (%11.57) tekme attığını, (%10.40) çok şiddetli dövdüğünü (%7.7) başını duvara veya sıraya vurarak dövdüğünü belirtmişlerdir. Cezalandırma sıklığı olarak öğrencilerin dörtte biri kadarı (%25.66) haftada bir, onda bir kadarı (%14.93) ayda bir, (%12.41) 15-20 günde bir ve (%9.22) her gün bedensel ceza uygulamaları olduğunu bildirmişlerdir (akt: Gözütok, Er, Karacaoğlu, 2006).

Mahiroğlu ve Bulu'un "Orta retimde fiziksel ceza uygulamaları"alışmasında araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 59.5'i (119) lise eğitimi sırasında kendisine fiziksel ceza uygulandığını belirtirken yüzde 40.5'i (81) kendilerine hiç fiziksel ceza uygulanmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerden yüzde 59.5'inin kendilerine lise öğrenimleri sırasında fiziksel ceza uygulandığını belirtmeleri, bu okullarda fiziksel cezanın bir disiplin yöntemi olarak kullanıldığını göstermektedir. Aynı araştırmaya göre fiziksel şiddetin, istenmeyen davranışları düzeltmediği ve yeni problemlerin ortaya çıkmasına, öğrencilerde okula ve derse karşı olumsuz tutumların gelişmesine, öğrencilerin psikolojik ve fiziksel olarak zarar görmesine neden olduğu görülmüştür.. Araştırma bulgularına göre ise, en çok kullanılan fiziksel ceza yöntemleri sırası ile tokatlama, kulak çekme, sopa ile vurma olarak belirlenmiştir.

Öğretmenler tarafından uygulanan şiddet davranışları, öğrencilere önemli lde zarar veren, hiçbir yasal, akademik ve etik amaç taşımayan ve g farklılığından kaynaklanan bir davranış biçimidir (Kağıtbaşı, 2007).

Dayak her çağda her yerde bol bol kullanılan bir eğitim yöntemidir. Her kuşak bir sonraki kuşağı dvererek, yıldırıp korkutarak büyüttüğü için olacak herkesçe doğal karşılanmış, kuşaktan kuşağa aktarılmıştır (Yrkoğlu, 1992). Dayağın özellikle okullarda öğretmenler tarafından "ğrenciyi eğitmek, adam etmek" amacıyla kullanılması, toplumda bu davranışın ne kadar kabul edilebilir bir davranış olduğunu bize göstermektedir. "ğretmenin vurduğu yerde gl biter", "Eti senin kemiği benim" gibi zdeyişlerimiz toplumun öğretmene bu hakkı tanıdığını vurgulamaktadır (Beyazova ve şahin, 2001).

Ülkemizde şiddet davranışının terbiye amacıyla kullanılabileceği görüşü bazen denetleyiciler tarafından da kabul edilebilmektedir. Bir ilköğretim okulunda öğrencilerin eylem yapmasına neden olan 'müdür dayağı' ve 'sürgün' olayında, MEB müfettişlerinin dayağı savunduğu ortaya çıkmış ve bu durum çeşitli basın yayın organlarına yansımıştır. Söz konusu haberde, MEB müfettişlerinin hazırladıkları raporda, okullarda 'eğitim amaçlı' dayak atılabileceğini savunduğu ifade edilmektedir. Bir okul müdürünün öğrencilerin ellerine bando bağetiyle vurması, "Sınıf disiplinini sağlama ve eğitim terbiyesi amaçlıdır. Disiplin sağlamak için eğitim amaçlı olan bu davranışı Danıştay 2. Dairesi'nin 1978 tarihli kararında belirtildiği göre, 'öğretmenin

öğrencisini dövmesi, disipline yönelik terbiye niteliktedir' kararına da uygun düşmektedir" ifadeleriyle 'yasal bir uygulama' gibi gösterilmiştir (Çanakkale Eğitim-Sen, 11.03.2009).

Öğretmenlerin şiddet içeren davranışlarını şu şekilde özetlemek mümkündür:

Tokat atma, bakışlarla korkutma, herhangi bir şey ile vurma, lakap takma, alay etme, □ toplum içinde küçük düşürme, □ notla tehdit etme, kulak çekme, □ saçını çekme, bireyin temel ihtiyaçlarını kısıtlama, küfür etme, canını yakma, vurma, itekleme, kızıp bağırma, hakaret etme, sarsma, çimdikleme, iğne batırma, rahatsızlık verecek pozisyonda uzun süre durmaya zorlama, ceza olarak aşırı ekzersiz yaptırma, cinsel taciz, yok sayma, emretmek, küçümsemek, dalga geçmek, şiddetle elestirmek, "zayıf tembel" vb. şekilde nitelenmek, tehdit etmek, bazı öğrencileri sevmemek, diğer öğrencilerle kıyaslamak.

Öğretmenlerin fiziksel şiddet kullanmalarının nedenlerini aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- İtaat ve otoriteye çok önem verme,
- Disiplin kurallarını çocuğa sunma şekli,
- Dayağı eğitim aracı olarak görme,
- Toplumda yaygın olarak kullanılması,
- Bireyin kendisinin de daha önce dayak ile büyümüş olması,
- Sağlıksız bir psikolojiye sahip olması,
- Dayağın hak edildiği gibi bir anlayışa sahip olunması,
- Güvensiz öğretmen olma,
- Alanında ve sınıf yönetimi konularında yetersiz olma,
- İstenmeyen davranışı değiştireceği yanılgısı (Gözütok , 2000).

Hyman ve Perone'a göre (1998) öğrencilere yönelik fiziksel ceza kullanılmasının bir çok nedeni vardır. Bu nedenlerinden birisi öğrencilerde artan uygunsuz davranışların medyada abartılması sonucu halkın bu tür sert disiplin metotlarını desteklemesidir . Bir diğeri ise, tokat atma gibi bir takım fiziksel cezaların şiddet olarak algılanmamasıdır (Akt. Altun, Güneri ve Baker, 2006).

Öğretmenlerin uyguladıkları fiziksel cezaların öğrenciler üzerinde olumsuz bir çok etkisi oluşmaktadır.

Okul çağına gelen çocuklar için öğretmenler anne-babadan daha güçlü bir model olmaktadır. Öğrencilerin, öğretmenin verdiği bilgilerin yanı sıra gösterdiği tutum ve davranışlardan da etkilendiği yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Öğretmenlerin disiplin sağlama davranışlarının, geleceğin yetişkinlerinin davranışlarının bir göstergesi olabileceği söylenebilir. Dayakla yetişen çocuk ilerde dayak atan ana-baba veya öğretmen olup çıkar (Yörükoğlu, 1992).

Ayrıca fiziksel ceza uygulanan çocukların kişiliğinin gelişmediği, otorite figürlerine karşı saygısının kaybolduğu, sosyal ve kendini kontrol becerilerinin azaldığı sıkça görülen sonuçlardır (Temel, 2003).

Bedensel ceza uygulamasının çocuk üzerindeki olumsuz sonuçları şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Zihinsel faaliyetlere yoğunlaşma yeteneği azalır.
- Okul başarısı düşer ve sığınma yolu olarak zararlı alışkanlıklara yönelme hızlanır.
- Evden kaçma, okula devam etmeme ve okulu terk etme artar
- Dürüstlükten sapma sıklıkla görülür. Ceza ya da ceza tehdidinden kaçmak üzere yalan söyleme ve suça yönelme kolaylaşır.
- Düşük düzeyde benlik tasarımı ve öz saygı oluşumu, cesaretsizlik, korkaklık, silik kişilik oluşumu ve sapmalara yatkınlık artar.
- Öfke, nefret, kin duyguları oluşur ve buna bağlı saldırganlık eğilimi güçlenir.
- Erken yaşta bedensel uyarımlara, seksüel bozukluklara ve sapmalara ortam hazırlanır.
- Bedensel yaralanma, sakat kalma, bunun yaratacağı sinir sistemi bozuklukları ve ve bireyi intiharda çözüm yolu aramaya kadar götürür (Gözütok, 1993 ; akt: Gözütok, Er, Karacaoğlu, 2006).

Koç, Kılıç, Alakan ve Sezer'e (2006) göre şiddete maruz kalan çocukların profili ruh sağlığı bozulmuş veya bozulmak üzere, akademik başarı düzeyi düşük, eve gitmek

istemeyen, sosyo-ekonomik düzeyi orta ve düşük olarak çizilebilir. Ayrıca şiddete maruz kalan öğrencilerden kız çocuklarının ruh sağlıklarının bu durumdan daha fazla etkilendiği söylenebilir.

Cezanın, çocuğu olumsuz davranışlardan alıkoyabilme, disiplini sağlama, olumsuz davranış sonucu ortaya çıkan zararı giderme ve bilerek yapılan olumsuz davranışların yerleşmesini engelleme gibi yararlarının yanında, korkuya dayalı olması nedeniyle çocukta kalıcı zararlı duygular yaratma olasılığı bulunmaktadır. Uyarma, konuşma, cezaları hatırlatma, sevdiği şeylerden mahrum etme, bazı cezalandırma yöntemleri olarak düşünülebilir (Köknel, 1995).

İstenmeyen davranışı değiştirme konusunda fiziksel cezanın etkisi geçicidir. Bir süre sonra yinelenen olumsuz davranışta sonuç alabilmek için giderek cezanın şiddetinin artırılması gerekir (Beyazova ve Şahin, 2001).

Ayrıca öğrencilerin içsel değerler sistemini geliştirmekte istenmeyen davranışların önüne geçmek için etkili olabilir. Çünkü insanlarda kızgınlıkların, öfkelerin doğru şekilde kontrol edilmesinde ceza korkusundan çok içsel değerler sistemi etkilidir. Bu sistem (vicdan, üst benlik) toplumsal kurallara, değer yargılarına göre hareket edilip edilmediğini denetler ve gerektiğinde kişinin istenmeyen davranışı göstermesini engeller (Stein, 1997).

Bireylere oluşabilecek çatışmaları çözme stratejilerinin öğretilmesi, iletişim ve empati kurmada bireylerin eğitilmesi gerekmektedir (Aronson, Wilson ve Akert, 1997).

Akran Zorbalığı

Okullardaki güvenliğine etki eden en önemli unsurlardan bir diğeri ise çocukların diğer çocuklara uyguladığı şiddettir.

Günümüzde akran istismarı; bir bireyin/grubun başka bir bireye yönelik olarak uyguladığı, tekrarlayıcılığı ve sürekliliği olan, gücün sistematik olarak kötüye kullanılmasını içeren, zarar verici ve incitici saldırgan davranış olarak tanımlanmaktadır (Kara, 2006).

Olweus tarafından (1989) okul zorbalığı, bir çocuğa, bir veya daha fazla öğrenci tarafından kasıtlı olarak sürekli saldırgan davranışların uygulanması ve çocuğun bu durum karşısında korumasız kalması şeklinde tanımlanmaktadır (Akt: Çınkır, 2006)

Pişkin (2002), zorbalıkla ilgili bir derleme çalışmasında, zorbalığın çeşitli tanımlarında bulunan ortak noktaların altını çizmektedir. Bunlar a) Zorbalık, bilinçli ve kasıtlı olarak yapılan ve kurbanı fiziksel, zihinsel, sosyal ya da psikolojik zarar verme amacı güden söz ve eylemleri içerir, b) Zorbalığın belli bir süre tekrarlanma özelliği vardır, c) Kurban kendini koruyamayacak ve savunamayacak durumdadır, ç) Zorbalar eylemlerini bireysel ya da grupta yapabildikleri gibi, kurbanlar da bu eylemlerden bireysel ya da grup olarak zarar görebilirler, d) Zorbalar, bu tür eylemlerinden dolayı genellikle kendilerine çıkar sağlayabilirler (Akt: Kapçı, 2004).

Akran zorbalığında çocukların rolleri farklılaşabilmektedir. *Saf zorbalar* diğer çocuklara zorbalık yapar, ancak kendileri asla kurban durumuna düşmezler. Öte yandan *saf kurbanlar* daima zorbalığa uğrar ve asla zorbalık yapmazlar. *Zorba/kurbanlar* ise zaman zaman kurban durumunda bulunurken, zaman zaman da diğerlerine zorbalık yaparlar. Zorbaya karşı çıkan ve kurbanı koruyan kişiler *savunucular* olarak isimlendirilirler ve bunlar zorbalık sürecinde büyük önem taşırlar. Savunucuların sayısı azdır; ancak buna karşın akran grubunda üst düzeyde bir sosyal statüye sahiplerdir. Öte yandan *izleyiciler* zorbalığı ne kurbanın ne de zorbanın yanını tutma davranışı göstermeden ve müdahale etmeden sadece gözlerler. Zorbalıkta doğrudan yer almasalar ve zorbalık davranışını başlatmasalar da *zorba yardımcıları* *saf zorbaya* yardım ederek onu zorbalığa devam etmesi için onu yüreklendirirler (Woods, Hall, Dautenhahn ve Wolke, 2007; Yoon ve Kerber, 2003 akt: Bilgin ve Kartal, 2008).

Okullarda öğrenci zorbalığı değişik şekillerde görülür. Kepenekçi ve Çınkır (2006) tarafından 2000–2001 akademik yılında yapılan araştırmaya katılan öğrenciler uğradıkları zorbalık türlerini aşağıdaki gibi belirtmişlerdir.

Tablo 3: Zorbalık türleri ve alt boyutları

ZORBALIK TÜRÜ			
FİZİKSEL	SÖZEL	DUYGUSAL	CİNSEL
İtme Tekme-Tokat Atma Silah, Bıçak Vb. İle Saldırma Saç-Kulak Çekme Bedene Yönelik Kaba Şaka	Ad Takma Alay Etme Sürekli Takılma Laf Atma Hakaret, Küfür Etme Tehdit Etme Dedikodu Yayma	Gruptan Dışlama Küçük Düşürme Herhangi Bir Ayrım Uygulama Eşyaya Zarar Verme	Cinsel Taciz (Cinsellik B)İçeren Sözler Vb.) Elle Sarkıntılık Taciz

Temel amacı aile içinde çocuğa yönelik şiddetin görülme sıklığını saptamak olan bir başka çalışmada, ilköğretim 5. ve 8. sınıf öğrencilerine anket aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu öğrencilere ‘ne sıklıkta ve kimler tarafından’ fiziksel şiddete maruz kaldıkları sorulmuştur. Öğrencilerin %74’ü hayatlarında en azından bir kez fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bu öğrencilerden %23’ü babalarının, %20’si arkadaşlarının, %16’sı annelerinin ve %14’ü ise öğretmenlerinin kendilerine fiziksel şiddet uyguladıklarını ifade etmişlerdir (Deveci ve Açık, 2002).Görüldüğü gibi, bir arkadaşın diğerine uyguladığı fiziksel şiddetin görülme sıklığı öğretmen ya da anne tarafından uygulanan fiziksel şiddetten daha yüksek bulunmuştur.

Kapçı (2004) tarafından Ankara ilindeki 5 devlet ilköğretim okuluna devam eden 206 öğrenci üzerinde yürütülen bir çalışmada, öğrencilerin %40’ı bedensel (itme, tekme ya da tokat vb.), sözel (ad takma, alay etme vb.), duygusal (gruptan dışlanma, küçük düşürme vb.) ve cinsel (sarkıntılık, elle rahatsız etme vb.) zorbalık türlerinden birine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Çocukların birbirlerine karşı şiddet uygulamalarının birçok sebebi olabilmektedir. Örneğin, çocuğun daha önce kendisinin şiddetle karşılaşmış olması, gerçekleşmeyen umutlar, düş kırıklıkları, oç alma duyguları, paylaşılmayan öfke, antisosyal kişilik ve madde bağımlılığı bu sebepler arasında sayılabilir. Bu tip şiddet tek bir öğrencinin bireysel şiddeti olabileceği gibi, bu kişilik özelliklerine sahip birden fazla öğrencinin bir araya gelerek çeteler oluşturması ile de ortaya çıkabilir. Bu çocuklar bu yolla kendilerini daha güçlü hissedebilir, yaptıklarından zevk alabilir yada diğerlerinin bunu hak ettiğini düşünebilirler (Beyazova ve Şahin, 2001).

Akranları ya da arkadaşları tarafından fiziksel, sözel, cinsel ya da duygusal zorbalığa maruz kalan çocukların hem kısa, hem de uzun dönemde bu tür yaşantılardan olumsuz biçimde etkilendiğine dair araştırma bulguları bulunmaktadır.

Kapçı (2004) tarafından yapılan araştırmaya göre bedensel, duygusal ve cinsel zorbalığa daha fazla maruz kalan çocukların, daha az maruz kalanlardan anlamlı ölçüde daha yüksek depresyon belirtileri gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca duygusal zorbalığa maruz kalanların, hem benlik saygısı, hem depresyon ve hem de durumluk kaygı puanları açısından en riskli grup oldukları, cinsel zorbalığa maruz kalanların ise sürekli kaygı açısından en riskli grup oldukları görülmektedir.

Zorbalığa maruz kalan çocuklarda ayrıca; çekingen davranışlar göstermek(okulu asmak, ve okulda belli bölgelerden uzak durmak), akademik başarılarında düşüşler, özgüvenlerini yitirme, bazı durumlarda evden kaçmak, intihara teşebbüs ve zorbayı öldürme isteği, öğrenmeye karşı ilgi ve dikkatlerinin kaybolması, fiziksel ve psikolojik stres belirtileri, yetişkinlik evrelerinde depresyon, oldukça fazla korku, kaygı, suçluluk, utanma, çaresizlik duyguları görülmektedir (Çınkır, 2006).

Ülkemizde kalabalık sınıf koşullarından dolayı zorbalığın fark edilmesinin güç olduğunu söylemek olasıdır (Bilgin ve Kartal, 2008).

1.1.7.2. Sigara, Alkol Ve Uyuşturucu Madde Kullanımı

Öğrencilerin alkol ve uyuşturucu kullanması, hem eğitimleri hem de okul ortamı üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Ergenlerdeki madde kullanımı ile dersten ve okuldan kaçma, düşük ders notları ve okulu sevmeme ya da okula bağlılık düzeyinin azalması arasında ilişki olduğu belirlenmiştir (U.S. Department of Education ve National Center for Education Statistics, 2002).

Sarhoşluk ise şiddet olaylarını hızlandırabilen, ani ölümlere neden olan bir faktördür (WHO, 2002c).

Madde kullanan ergenlerde, madde kullanmayan ergenlere nazaran iki hatta üç misli anksiyete, depresyon, yemek düzensizliği görülmekte ve bunlarla bağlantılı olarak konsantrasyon eksikliği ve hiperaktivite sorunları da ortaya çıkmaktadır. Ayrıca istem dışı ve agresif davranışlarda görülmektedir (Johnson, O'Malley ve Backman, 2000;

Akt:Hüsman, 2007). Alkol ve uyuşturucu kullanımı gençlerin öz denetimlerinin kaybolmasına yol açmakta, öfke patlamaları ve şiddet eylemlerine neden olmaktadır (Johnson & Johnson, 1995; Akt: Kurt, 2006).

Örneğin Arnette ve Walsleben (1998) tarafından yapılan araştırmaya göre öğrencilerin %20'si okullarında yaşanan şiddet olaylarının uyuşturucudan kaynaklandığını belirtmişlerdir. ABD'de yapılan bir diğer araştırma (Binns ve Markow, 1999) sonuçlarına göre hem öğretmenler hem de öğrenciler okulda şiddet olaylarının yaşanmasında uyuşturucu ve madde kullanılmasının önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir (Akt: Özer, 2006).

Aksu'nun (2002) psikoaktif madde kullanımı ve şiddet davranışı konulu araştırmasında lise öğrencilerinin daha çok temini kolay maddeleri seçtikleri, genelde bu maddeleri arkadaş çevresinden temin ettikleri ve aile kontrolünden uzak sokak ortamında kullandıkları, kenar mahalle ve gecekondu oturanlarda; ailesinde veya çevresinde psikoaktif madde kullananlarda, aile içi ilişkileri kötü olanlarda, okul başarısı düşük ve şiddet davranışı sergileyen gençlerde madde kullanımının yüksek olduğu belirtilmiştir.

2006'da kurulan Meclis Araştırma Komisyonu, 261 ortaöğretim okulunda (lise), 26 009 öğrenciyi kapsayan anket çalışmasını kitap haline getirdi. Ankete göre ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin yüzde 15.6'sı haftada bir-iki kez ya da daha fazla sigara içiyor. Öğrencilerin yüzde 5.4'ü haftada en az bir defa ya da daha fazla alkollü içki kullanırken, yüzde 6.9'u da şimdiki kadar en az bir defa uyuşturucu, uyarıcı madde denedi. Sigara ile tanışan öğrenci oranı yüzde 37'dir. Bu oran, devlet okullarında yüzde 37, özel okullarda yüzde 38.2'dir. Öğrencilerin yüzde 30'unun alkolle lisede tanıştığının tespit edildiği çalışmaya göre bu oran, özel okullarda yüzde 50.1, devlet okullarında ise yüzde 29.5'dir.

1.1.7.3. Çete Faaliyetleri

Çete; dışardan herhangi bir yardım görmeyen ve sosyal bir hedefi olmayan, kendiliğinden oluşan yöresel bir gruptur (Yavuzer, 1998).

Gençler ergenlikte ebeveynlerden gittikçe uzaklaşır ve arkadaşlık ilişkileri önem kazanır. Kurulan arkadaşlıklar genellikle kurallara uymayan suça eğilimli gruplar olmaktadır. Bu gruplarda çeteleşme eğilimi yüksektir(Ögel, Tarı ve Eke, 2005).

Çeteler, aile ve okul gibi sosyal kurumların karşılayamadığı veya karşılamakta yetersiz kaldığı eğitim, canlılık, koruma ve bir gruba ait olma hissi gibi bazı ihtiyaçları karşılamaktadır (National School Safety Center, 1992).

Çete üyesi ergenler, çete üyesi olmayan ergenlere göre şiddet içeriği daha fazla olan suçlar işlemektedirler (Ögel, Tarı ve Eke, 2005).

Gençler arasındaki çeteler daha küçük yaştaki çocuklar için model oluşturmaktadır. (Freedman, Sears ve Carlsmith, 2003).

Çete, otorite nedeniyle yetişkinlere düşman olabilir. Bununla birlikte çeteler, ne yetişkinin onayına gereksinim duyar, ne de dışardan herhangi bir kontrole bağımlı olmak isterler. Onlar, kendi otoritelerini sağlarlar (Yavuzer, 1998).

Suç, şiddet, madde kullanımı gibi davranışların ortaya çıkışı genellikle 15-17 yaşlar arasında görülür. Dinsel, ırksal farklılaşma ve toplumsal olanakların sınırlı olduğu kesimlerde çeteler kolaylıkla oluşur (Tezcan, 1997). Şiddetten daha önce uzak durmuş gençler kalabalık içinde veya gençlik çetelerinde saldırgan davranışlar sergileyebilmektedir.(Köknel, 1996).

Uyuşturucu kullanımı ve satılması ile ilgili olmaları, şiddet davranışlarında bulunmaları ve okuldaki bazı alanları uyuşturucu dağıtımı ve çete üye alınmasında kullanmaları nedeniyle çeteler okul güvenliği açısından sorun oluşturabilmektedirler (Stephens, 1997; akt: Özer, 2006)

Batıda amaçsız suç işleyen çocuk çeteleri, toplumsal bir sorun oluşturmaktadır. (Yavuzer, 1998). ABD’de yapılan ve ulusal temsil yeterliliğine sahip bir araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %30’u çetelerin neden olduğu şiddetin okullarında önemli bir sorun olduğunu belirtmişlerdir (Binns & Markow, 1999; Akt: Özer, 2006).

Amerika’da çetelerin sayısı, 1960 yılında 50 iken, 1992’de bu sayı 769’a yükselmiştir. Ball ve Decker’in 1996’da yaptığı araştırmada, yaklaşık olarak 600.000 suç işleyen, üye sayısı yarım milyonu geçen 16.000’den fazla çetenin var olduğu şeklinde çıkan sonuçlar, çetelerin sayısının her geçen gün hızla artmakta olduğunu göstermektedir. Denver Cleveland ve Güney Florida’da yapılan bir araştırmada, çete üyelerinin yapmış olduğu suç oranının çete dışı suçlara karışan gençlerin suç oranından oldukça fazla

olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmada, 187 çete üyesi ile görüşmelerinden elde ettiği verileri şu şekilde bildirmiştir; çete üyelerinin yarısından fazlası öğretmenlere ve %70'i ise öğrencilere saldırdıklarını kabul etmiştir. %80'den fazlası çetelerin okula silah götürdüklerini ve yaklaşık %80'i de okulda bıçak taşıdıklarını belirtmiştir. %60'dan fazlası ise çete üyelerinin okulda uyuşturucu sattıklarını kabul etmiştir. (Huff ve Trump, 1996).

Ülkemizde de okul önlerini kendilerine mesken edinen çeteler, öğrencilerden haraç almanın yanında sigara ve uyuşturucu da pazarlamakta, zaman zaman zor kullanmakta, ellerinde sopa ve bıçaklarla okul önlerinde 'itaat' etmeyen öğrencileri dövmekten çekinmemektedir. İzmir'de öğretmenler arasında yapılan bir anket çarpıcı sonuçlar ortaya çıkarılmıştır. Öğretmenlerin yüzde 70'i öğrencilerin, haraç, gasp ve uyuşturucu çetelerinin kısıkacı altında olduğunu kaydetmiştir.

TÜİK'in (2007) yaptığı çalışmaya göre devlet okulları ve özel okullardaki öğrencilerin yaklaşık onda biri çete üyesi olduğunu söylemektedir. Kızlarda bu oran resmi okullarda yüzde 4,1, özel okullarda ise yüzde 4,5'tir. Çete üyesi olma nedenlerinin başında ise 'kendini güvende hissetme' gelmektedir (Taraf Gazetesi, 09.12.2008).

Gençlik döneminde genç çetelerin oluşmasında bazı faktörlerin öncelikli olduğu görölmektedir (Omay, 2008).

- Gençler, aile ve okul gibi geleneksel destek yapılarındaki bir eksiklik nedeniyle güçsüzlük, çatışma ve kızgınlık duygusu yaşarlar ve bu duygu onları geleneksel kurumlar dışında destek arama arzusuna itebilir.
- Çete, üyesi olan gençlere bir olma duygusu verir. Grup üyeleri için bu önemli bir kimlik kaynağı olabilir. Çete üyeleri arasındaki ilişki gence bir güç ve kontrol duygusu verir ve çete eylemleri gencin öfkesini dışarı aktarması için bir yol olabilir.
- Çetelerin çoğunun belirli bölgeleri kontrol altında tuttuğu bilinmektedir. Belli bölgeyi kontrol etme, hem bölgenin hem de üyelerinin kontrolü için güç kullanabilme, çetelerin kendilerini iyi hissetmesi için önem taşıyabilir.

- Çete üyesi gençlerin çoğunun eğitim durumları iyi değildir ve genellikle eğitimlerini desteklemeyen alt sosyo-ekonomik düzeydeki aile ortamlarından gelmektedirler. Okulda başarıları düşük olduğu için okulda etnik bir ayrımcılık olduğunu düşünen gençler çeteleri oluşturur. Ergenlikte kendine uygun olumlu bir karakter geliştirememiş gençler bu eksikliği gidermek için çete grubunun karakterini kendi karakteri gibi benimseyebilmektedir.

Gençlik çeteleri konusu üzerine araştırmalar yapan Decker ve Winkle (1999)'nin ulaştıkları bazı bulgular çok çarpıcıdır. Bunlar;

- Çeteye dahil olmada iki faktörden söz edilebilir. İtici ve çekici faktörler. Gençleri çeteye iten genel faktör “korunma” ihtiyacıdır. Bunun yanı sıra bazı çete üyesi gençlerin çeteye girmek için zorlandıkları tespit edilmiştir. Çeteye girme nedenleri genel olarak; korunma, arkadaşların ve/veya akranların teşviki, para, çete üyesi olmanın getirdiği ayrıcalık şeklinde sayılabilir.
- Genellikle çeteye katılma yaşının aşamalı bir süreç olduğu ortalama 12 yaşlarında gençlerin çeteden haberdar oldukları, 13 yaşlarında çete üyeleri ile dolaşmaya başladıkları ve 14 yaşından önce çeteye girdikleri yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur.
- Çeteye girmek için bazı koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir. Çete üyelerinin %90'ı çeteye girerken bazı koşulları yerine getirdiklerini belirtmişlerdir (adam dövme, hırsızlık, ilk uyuşturucuyu kullanma vb.).
- Çetelerin belirleyici özelliklerinden birisi de sembolleridir. Bu semboller giysi, el işareti, dövme ve takılar olabilmektedir. Semboller çete kültürünü yansıtmaktadır (Akt: Duman 2000).

1.1.7.4. Okula Silah, Bıçak, Jilet Gibi Aletler Getirilmesi

Öğrencilerin kesici, delici ve yaralayıcı aletlere ulaşmasının kolaylığı okullarda şiddeti arttıran bir başka etkidir. Bazı araştırma sonuçlarına göre öğrenciler okula silah, bıçak, jilet vb. gibi öldürücü ve yaralayıcı aletler getirmektedirler. Örneğin Güven ve Dönmez (2002) tarafından yapılan bir araştırmaya katılan öğrencilerin %54,9'u, okulda kanunen yasaklanmış suç aleti bulunduran öğrenciler olduğunu belirtmişlerdir. Aynı araştırmada

öğrencilerin %25'i istediklerinde ateşli silah bulabileceklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler bu ve benzeri aletleri, okulda saldırgan davranışlarda bulunmak için getirebilecekleri gibi kendilerini korumak için de getirebilmektedir.

Adana Emniyet Müdürlüğünün Çocuk Şube Müdürlüğü kayıtlarından derlediği bilgilere göre, çoğunluğu okul içinde gerçekleşen olayların yüzde 60'a yakınında kesici ve delici alet kullanılmaktadır (Yeni Asya, 06.09.2009a).

2006 yılında kurulan Meclis Çocuk ve Gençlerdeki Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun 2007 de tamamladığı çalışmaları sonucu oluşturduğu raporu'na (2007) göre Türkiye'de her 10 gençten biri delici-kesici alet, her 20 gençten biri de ateşli silah taşımaktadır (Yeni Şafak, 2007). Ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin yüzde 55.9'u, delici/kesici ya da ateşli silah taşıma alışkanlığının nedenini 'güvensiz bir ortam'la açıklarken, yüzde 20'si 'kendisini daha iyi hissetme ihtiyacı'yla gerekçelendirmektedir (Taraf Gazetesi, 09.12.2008).

MEB'in okullarda şiddetin önlenmesi amacıyla yürüttüğü çalışmalar kapsamında, okullar, meydana gelen olayları "vaka analiz formu" aracılığıyla sanal ortamda MEB'e bildirilmektedir. Bu çerçevede, istatistiklerin tutulmaya başlandığı 26 Nisan 2006 tarihiyle 26 Ekim 2006 tarihleri arasında yani altı ay içinde Okula silah/kesici, delici alet getirme olarak 196 olay bildirilmiştir. Bunun tüm olaylar içindeki yüzdesi 7,9'dur. Ateşli, kesici, delici silahla yaralama olarak 47 olay bildirilmiştir. Bunun tüm olaylar içindeki yüzdesi 1,9'dur. Ateşli, kesici, delici silahla ölümlü olay olarak da 9 olay bildirilmiştir. Bunun tüm olaylar içindeki yüzdesi 0,4'tür.

Meclis Çocuk ve Gençlerdeki Şiddeti Araştırma Komisyonu'nu (2009) 261 ortaöğretim okulunda 26 009 öğrenciyi kapsayan anket çalışmasını kitap haline getirdi. Araştırma, 10 öğrenciden 1'inin okula delici, kesici alet ve silahla geldiğini de ortaya koydu. Öğrencilerin yüzde 9,2'si okula delici ve kesici alet, yüzde 5,9'u ateşli silahla geliyor. Öğrencilerin yüzde 55,9'u, delici, kesici ya da ateşli silah taşıma nedeni olarak 'güvensiz bir ortam'ı, yüzde 20,6'sı 'kendisini daha iyi hissetmek', yüzde 7'si 'filmdeki insanları örnek aldığı' ve yüzde 3,9'u 'arkadaşlarının silah taşıması' gerekçelerini göstermiştir (Sabah, 03.04.2009).

2009 yılı içinde Almanya'nın Stuttgart kentinde okuldan sorunlu davranışları nedeniyle uzaklaştırılan bir kişi okula silahlı baskın düzenleyip 17 kişinin ölümüne sebep olmuştur. Çocuğun evine düzenlenen polis baskınında babaya ait 18 adet ruhsatlı silah bulunmuştur. Bu durum bize silahlara kolaylıkla ulaşabilen bir çocuğun neler yapabileceğini göstermiş bulunmaktadır.

Fransız iç istihbarat servisi tarafından yapılan araştırmaya (2006) göre Fransa'da orta dereceli okullardaki şiddet olayları bir önceki yıla oranla yüzde 74 oranında artmıştır. Okullarda, 2005'de 385 olan tabanca, bıçak veya kesici alet kullanılarak yapılan saldırıların sayısının 2006 yılında 667'ye çıktığı ve bunun 87'sinin tabanca, 239'unun bıçak ve 341'inin tornavida, şiş gibi kesici aletlerle gerçekleştirildiği belirtilmiştir (Yeni Asya, 06.09.2009b).

İngiltere'de ise 2009 itibariyle 5 yılda 300 ilkokul öğrencisinin bıçak ve falçata gibi kesici alet taşıdığı gerekçesiyle okuldan uzaklaştırılmıştır. Öğrencilerin korku ya da kabadayılık taslamak adına bıçak taşıdıkları açıklanmıştır (Boyut haber, 2009).

Kingery, Coggeshall ve Alford (1998) tarafından yapılan bir araştırmaya göre okula silah, bıçak vb. aletler getiren öğrencilerin getirmeyen öğrencilere göre şiddet davranışlarında bulunma olasılıkları daha fazladır. Aynı araştırma sonuçlarına göre okula bıçak, silah vb. aletler getiren öğrenciler, araştırmadan bir yıl önceki zaman dilimi içerisinde birilerinden para, eşya vb. bir şey almak için silah veya bıçak kullanmışlar ya da kullanmakla tehdit etmişlerdir (Akt: Özer, 2006).

Okul ortamındaki bazı etkenler öğrencilerin okula silah ve bıçak gibi aletler getirmesine neden olabilmektedir. Örneğin Callahan ve Rivara (1992) tarafından yapılan bir araştırmada çetelerin bulunduğu okullardaki öğrencilerin silah veya bıçak taşıma davranışlarını daha fazla gösterdikleri belirlenmiştir. Bazı araştırmacılar okulda yaşanan bir şiddet olayında kurban olmuş öğrencilerin silah, bıçak vb. bir alet taşıma ihtimalinin yüksek olduğu belirlemişlerdir (U.S. Department of Education, & National Center for Education Statistics, 2002).

MEB Orta öğretim ödül ve disiplin yönetmeliğine göre 'Okul içinde ve dışında yaralayıcı, öldürücü her türlü alet, silah, patlayıcı maddeleri kullanmak suretiyle herhangi bir kimseyi yaralamaya teşebbüs etmek, yaralamak, öldürmek, maddi veya

manevi zarara yol açmak' örgün eğitim dışına çıkarma cezası gerektiren bir disiplin suçudur.

Meclis Çocuk ve Gençlerdeki Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun raporu'na (2007)göre;

- Gençlerin silaha ulaşmalarının engellenmesi için, toplumda genel olarak silaha ulaşma ile ilgili yasal durum güçleştirilmeli,
- Gençler silah ve şiddet arasındaki ilişki konusunda bilgilendirilmeli,
- Evlerinde silah bulunduran ebeveynler silahların evden çıkmasını sağlamalı,
- Okullarda silah taşıma ve çete oluşum durumu izlenmeli,
- MEB, Emniyet Müdürlüğü, SHÇEK, Sağlık Bakanlığı gibi kurumlar tarafından silah taşıdığı ve çete etkinliklerine katıldığı tespit edilen gençler mutlaka psikososyal yönden değerlendirilmeli ve desteklenmeli.

Okul çağındaki gençlerin silah taşımaları ise risk yaratan önemli bir davranış haline gelmiştir. İskoçya'da 11-16 yaşları arasındaki erkeklerin %34,1'i, kızların %8,6'sı en azından bir defa silah taşıdıklarını söylemişlerdir. Hollanda'da orta okul çocuklarının %21'i bir silaha sahip olduklarını kabul etmiş ve %8'i de okula bir tane getirdiklerini söylemişlerdir (WHO, 2002d).

1.1.7.5. Vandalizm

Vandalizm bütün toplumlar için psikolojik, sosyolojik ve ekonomik sonuçları olan ciddi bir problemdir. Vandalizm, bir kimsenin kamu mallarına ya da tanımadığı kişilerin mallarına yönelik saldırganca davranışlarda bulunma eğilimini ifade etmek için kullanılan bir terimdir (Dinçtürk, 2007). Vandalizm kelimesinin yerine Türkçede çoğu zaman "tahripçilik" kelimesi kullanılır.

Vandalizm tarih boyunca okullar için en önemli sorunlardan biri olarak nitelendirilir (U.S. Department of Education ve National Center for Education Statistics, 2002).

Öğülmüş (1995b) yaptığı araştırmada, liselerde en sık görülen üç olayın, hırsızlık (%76.4), vandalizm (eşyaya zarar verme) (%74.6) ve bazı öğrencilerin yaralanmasıyla sonuçlanan kavgalar (%64.9) olduğunu bulmuştur. Bu araştırmadan on yıl sonra aynıları tekrarlanmış ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Okul Vandalizm'inin pek çok tanımı yapılmıştır. Panko, Okul Vandalizm'i konusunda 2916 ifadeyi inceleyerek ortak bir tanıma ulaşmaya çalışmıştır. Panko'ya göre okul Vandalizm'i, "bir kimsenin maddi çıkar sağlamak amacıyla hırsızlık yaparken verdiği zararlar da dâhil olmak üzere okula ve bölgeye ait bir malın çalınması ve kasıtlı olarak, sorumsuzca tahrip edilmesidir." (Dinçtürk, 2007). Bu tanıma göre, kasıtlı olarak okullardaki camları, tuvalet aynalarını, lambaları, prizleri, kapı kollarını kırmak, duvar ve sıralara yazı yazmak ve kazımak, dil laboratuvarındaki, kütüphanedeki ve okul bahçesindeki malzemelere zarar vermek Vandalizm olarak nitelendirilebilir.

Türkiye'de, Vandalizm sonucunda yıpranan veya kullanılmaz hale gelen okul eşyalarının yenilenmesi veya tamiri için ayrılan harcamaların boyutunu belirlemeye yönelik bir araştırmaya ulaşılammıştır. Ancak ABD'de okullarda yaşanan Vandalizm'in ülkeye yıllık 50 ile 600 milyon dolar arasında maliyeti olduğu tahmin edilmektedir (U.S. Department of Education & National Center for Education Statistics, 2002).

Vandalizm'in sadece maddi zararlara değil, aynı zamanda sosyal açıdan da önemli kayıplara yol açtığını öne süren Vestermark ve Blauvelt (1978), özellikle okul ortamını göz önünde bulundurarak dört farklı Vandalizm türü tanımlamıştır (Dinçtürk, 2007). Ancak aşağıda gösterilen bu sınıflandırma, sadece okul vandalizmi için değil, hemen hemen her tür Vandalizm için genellenebilir niteliktedir.

1.Birinci Tip Vandalizm; Hem maddi hem de sosyal açıdan yüksek bedeli olan vandalizmdir. Örneğin; okul kütüphanesinin tahrip edilmesi, okul kayıtlarının tahrip edilmesi, okulun kapanmasına neden olan vandalizm

2.İkinci Tip Vandalizm; Maddi bedeli yüksek olmakla birlikte, sosyal bedeli düşük olan vandalizmdir. Örneğin; Okulun çok sayıda camının kırılması, tuvaletlere yabancı cisimler atarak kanalizasyonun tıkanması, otomatik satış makinelerinin tahrip edilmesi.

3.Üçüncü Tip Vandalizm; Maddi bedeli düşük ama sosyal bedeli yüksek olan vandalizmdir. Örneğin; Okulun duvarlarına yıkıcı ve bölücü sloganların yazılması, azınlık durumundaki kişilerin mallarının sistematik olarak tahrip edilmesi, laboratuvarındaki hayvanların öldürülmesi, bahçedeki çiçeklere zarar verilmesi

4.Dördüncü Tip Vandalizm; Hem maddi bedeli hem de sosyal bedeli düşük vandalizmdir. Örneğin; çimenlerin ezilmesi, bayrak direğinin ipinin kesilmesi, sağa-sola isimlerin yazılması, tek bir camın kırılması

Tygart (1988) tarafından yapılan ve ABD'deki okullarda tahripçiliğin ele alındığı bir araştırmada, erkeklerin kızlardan daha fazla tahripçilik eylemlerine karışıkları saptanmıştır. Aynı araştırmada, 7. ve 12. sınıf öğrencileri karşılaştırılmış, 7.sınıf öğrencilerinin bu tür eylemlere daha fazla katıldıkları bulunmuştur. Bu araştırmanın en önemli sonuçlarından biri de, öğrencilerin akademik kapasiteleri ile tahripçilik arasında bir ilişkinin bulunmuş olmasıdır. Düşük kapasiteli öğrenciler, belki de okulda daha fazla zorlanmakta ve bu durumu okulda kendilerine karşı yapılan bir haksızlık olarak algılayıp, tahripçilik eylemlerine daha fazla katılmaktadırlar (Öğülmüş, 1993).

Özellikle okullarda meydana gelen Vandalizm'i açıklamak üzere Csikszentmihalyi ve Larsen tarafından öne sürülen görüş, Vandalizm'i su üç ögenin bileşimiyle açıklamaktadır (Dinçtürk, 2007).

a) Uysallığı teşvik eden dışsal ödül sistemi ve itaat etmeyi gerektiren dışsal ceza sisteminin etkisi gittikçe azalmaktadır.

b) Okulda başarılı olabilmek ve diploma alabilmek için okulun taleplerine uymakla, bireyin gelecekteki yaşam amaçlarında başarılı olması arasındaki araç-amaç ilişkisinin inandırıcılığı gittikçe azalmaktadır.

c) Okullar eğlenceli yerler olmaktan hızla uzaklaşmakta, eğitime yönelik içsel motivasyon azalmakta, "suç" niteliğindeki davranışlar okulun sunduğu etkinliklere göre öğrencilere daha fazla zevk vermektedir.

Ortaöğretim kurumları ödül ve disiplin yönetmeliğinde öğrencilerden beklenen davranışlar arasında "Millet malını, okulunu ve eşyasını kendi öz malı gibi korumaları " yer almaktadır. Ayrıca okulun araç, gereç ve donanımlarını koruma ve kollamadaki örnek davranışları okul yönetimi veya öğretmenlerince tespit edilmiş olan öğrenciler onur kurulu ile ödüllendirilmektedir. Bu kurallara uymayan öğrenciler okula verdiklere zarara ve bu davranışın tekrarına göre uyarma, mahrumiyet, kınama, okuldan kısa süreli veya uzun süreli uzaklaştırma, okuldan tasdikname ile uzaklaştırma ve en sonunda da örgün eğitimin dışına çıkarılma cezası alabilmektedir.

1.1.7.6. Hırsızlık

Hırsızlık, kişinin kendine ait olmayan bir taşınır malı, izinsizce alıkoyma, kullanma, nesneden menfaat temin etme işidir. Hırsızlık suçluluğun en basit biçimlerinden biridir (Michaud. 1991). Okullar hırsızlık olaylarının çok yaşandığı ortamlardır. Örneğin; Türkmen (2004) tarafından Antalya ilinde yapılan bir araştırmaya katılan erkek öğrencilerin %20,4'ü, kız öğrencilerin %12,8'i okulda yaşanan bir hırsızlık olayına şahit olduklarını belirtmişlerdir. Aynı araştırmada 707 katılımcıdan 192'si okulda yaşanan bir hırsızlık olayına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Benzer biçimde ABD'de 1999–2000 öğretim yılında okul müdürlerinden okullarında yaşanan ve güvenlik birimlerine rapor ettikleri suç ve şiddet olaylarını bildirmeleri istenmiştir. Müdür raporlarına göre 1999–2000 öğretim yılında okullarda yaşanan suç olayları arasında hırsızlık %46'lık bir oranla dördüncü sırada yer almıştır (U.S. Department of Education & National Center for Education Statistics, 2004).

Hırsızlık sonucu bazen okula ait eşyalar (örn. bilgisayar) bazen de öğrencilere ve okul personeline ait eşyalar (örn. para, cep telefonu) çalınabilmekte ya da silahlı ve sözlü tehdit yolu ile bunlara, zorla el konulmaktadır.

Okulda yaşanan hırsızlık olayları sadece bu davranışta bulunanları değil, mağdur olanları da olumsuz etkileyebilmektedir. Okulda bir eşyası çalınan öğrencide bu olayı tekrar yaşama korkusu oluşabilmektedir. Bu da öğrencinin psikolojik güvenliği açısından sorun oluşturabilmektedir.

Sınıf geçme, ödül ve disiplin yönetmeliğine göre öğrencilere, hırsızlık davranışının niteliğine göre uyarma-mahrumiyet-kınama, okuldan kısa süreli uzaklaştırma, okuldan tasdikname ile uzaklaştırma, örgün eğitim dışına çıkarma cezalarından biri verilir. Başkasına ait eşyayı sahibinin izni olmadan almak veya kullanmak uyarma-mahrumiyet-kınama cezalarını gerektiren davranış olarak, hırsızlık yapmak okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezasını gerektiren davranışlar olarak tanımlanmıştır.

Okulların görevlerinden biri olan eğitim tanımının içine öğrencilerin ahlak eğitimi de girmektedir. Milli Eğitim Temel Kanununda da belirtildiği gibi “Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini Atatürk İnkılap ve İlkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; **Türk Milletinin milli,**

ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” tir. Bu nedenle okullarda öğrencilere hırsızlığa karşı ahlaki eğitim de verilmelidir.

Çocuklarda hırsızlığa yönelmenin nedenlerinden biri, çocuğun başıboş bırakılması, belli kurallara alıştırılmamasıdır. İkinci bir neden, sevgi yoksunluğudur. Çocuk, bu yoksunluğunun yarattığı boşluğu, bilinç dışı düzenekleri işleterek, çaldığı eşya ya da parayla doldurmaya yönelmektedir. Okulda hırsızlık yapan öğrenci, sevgi ve ilgiyi kendisinden esirgeyenlerden, çalarak öç almaktadır (Bakırcıoğlu, 2002;akt: Özer, 2006).

1.1.7.7. Kriz Durumları

Taymaz’a (2003) göre, okulda eğitim etkinlikleri normal koşullara göre planlanırken olağanüstü durumlarla da karşılaşılabilmesi dikkate alınmalıdır. Okul yönetimi, beklenmeyen ve istenmeyen durumların da doğabileceğini düşünmelidir. Bu nedenle okuldaki insan ve madde kaynaklarının karşılaşılacak kazalara ve doğal afetlere karşı korunmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri almalıdır.

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü’nde (Demirtaş ve Güneş, 2002) krizi “Örgütün amaçlarını ve varlığını tehdit eden, risk önleyici önlemlerini yetersiz kılacak nitelikte, örgütün ani tepkisini gerektiren beklenmedik ve hızlı değişikliklerin söz konusu olduğu, planlama ve karar mekanizmalarını olumsuz biçimde etkileyen gerilim durumu” olarak tanımlanmaktadır.

Krizler kapsamı ve şiddeti bakımından, doğrudan ve dolaylı olarak bir tek öğrenciyi etkileyebileceği gibi, bir okulu, bir bölgedeki bütün okulları veya bütün toplumu etkileyebilir. Kriz olayları zaman olarak okul öncesinde, okuldayken ve okul sonrasında mekan olarak okul yerleşkesi içerisinde veya çevresinde gerçekleşebilir (U.S. Department of Education, Office of Safe and Drug-Free Schools, 2004).

Okulların krizlerden etkilenmemeleri ve varlıklarını devam ettirebilmeleri için yapmaları gereken ilk şey “Kriz Yönetim Planı” ve “Kriz Yönetim Ekibi” oluşturmaktır. Okulda yaşanabilecek kriz olaylarının yaratacağı sorunlar uygun bir

planlama ile azaltılabilir ya da önlenebilir. Okullarda yaşanabilecek kriz durumlarının pek çok nedeni olmakla birlikte bunlardan en önemlileri şunlardır:

- Okulda yaşanan yaralanmalar, ölümler ve intihar olayları
- Bomba veya terörist saldırı tehdidi
- Biyolojik ve kimyasal tehditler
- Yangın
- Acil tıbbi durumlar (AİDS’li bir öğrencinin ortaya çıkması, sara nöbeti, panik atak, kalp rahatsızlığı vb)
- Trafik kazaları/servis kazaları
- Doğal afetler (örn. deprem, kasırga, sel, kötü hava koşulları)
- Terör ve savaş olayları
- Okul içinde şüpheli kişilerin bulunması
- Bulaşıcı hastalıklar
- Öğrenci kaçırılması veya kaybolması
- Patlamalar
- Toplu zehirlenme (Kantin ya da yemekhanede)
- Okul sınırları içerisinde tecavüz/ cinsel taciz/ cinsel ilişki

Ocak (2006), “Ortaöğretim Okullarında Kriz Yönetimi” isimli çalışmasında Edirne ili kamu ortaöğretim okullarında görevli okul müdürlerinin, müdür yardımcılarının ve öğretmenlerin kriz yönetimi konusuna ilişkin görüşlerini ve konuyla ilgili okullarında yapılan çalışmaları inceleyerek, ortaöğretim okullarının krize hazırlık düzeylerini saptamayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçları aşağıda verilmiştir:

1. Çoğu ortaöğretim okulunda “Kriz Yönetim Planı” ve “Kriz Yönetim Ekibi” yoktur.
2. ‘Kriz Yönetim Ekibi’ bulunan ortaöğretim okullarında, ekip üyelerinin seçiminde, deneyim, gönüllülük ve kişilik özellikleri gibi belirleyici faktörler vardır.
3. Ortaöğretim okullarındaki müdürlerin büyük çoğunluğu il milli eğitim müdürlüklerinin kriz durumlarına ilişkin okullara destek olmayacağını düşünmektedir. Bazı okul müdürleri ise, okullardaki maddi olanakların iyileştirilmesiyle kriz durumlarına karşı gereken önlemlerin alınabileceğini öne sürmüştür.

4. Ortaöğretim okullarındaki müdürlerin, okullardaki kriz yönetim ekiplerinin rolüne ilişkin öne sürdükleri görüşlerinin tamamı, ekiplerin krizi önleyici ve kriz anında etkili müdahale sağlayıp, okul içindeki işleyişi kolaylaştıracağı yönündedir.

Mitroff, Diamond ve Alpaslan (2006), “Amerika’da Lise ve Üniversiteler Krizlere Ne Kadar Hazırlar?” adlı çalışmalarını A.B.D. çapında toplam 350 lise ve üniversite üzerinde gerçekleştirmiş, araştırmaya katılan okulların hangi kriz durumlarına hazırlıklı oldukları, kriz yönetim ekipleri ve kriz yönetimi için yeterli kaynaklarının olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgulardan, okulların sadece o ana kadar yaşamış oldukları kriz durumlarına karşı hazırlıklı oldukları, geniş tabanlı bir kriz yönetim programı ve ekibine sahip olmadıkları, bunun nedeninin de maddi kaynak yetersizliği olduğu ortaya çıkmıştır(Ocak, 2006).

Yapılan diğer bir çalışma Graveline (2003) tarafından yürütülen “Okuldaki Krizi Yönetmede Öğretmenin Yeterliliği” adlı çalışmadır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okulda kriz yaratan durumlara ilişkin yeterli bilgi düzeyine sahip oldukları ancak okuldaki önemsiz şiddet olaylarının büyüyerek daha ciddi olaylara yol açabileceği konusunda bilinçsiz oldukları, öğrencilerin güvenliğini sağlama konusunda kendilerini sorumlu hissettikleri ve krize müdahalede öğretmenlerin inisiyatif kullanma hakkına sahip olmak istedikleri, okul güvenliğini sağlama konusunda kendi yeterliklerine güvendikleri, krize müdahalede yetersiz kalmaktan korktukları, okul müdürünün kriz yönetimi konusundaki yeteneklerine güvendikleri ve kriz yönetimi eğitimiyle ilgili hizmet öncesi veya hizmet içi eğitimden geçmedikleri tespit edilmiştir (Ocak, 2006).

Kriz yönetimine ilişkin olarak, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından, İlköğretim Müfettiş Yardımcıları Eğitim Kursu kapsamında, kriz yönetiminde gerekli önlemleri planlayabilme amaçlı ‘Kriz Yönetimi’ başlıklı bir ders verilmektedir. Ancak bu ders, kurs kapsamından da anlaşılacağı gibi yalnızca müfettiş yardımcılara yöneliktir, oysa bu konu tüm okul personelini ilgilendirmektedir. Tüm okul personelini ve öğrencileri kapsayan, hatta velilerin de katılımının sağlanacağı bir çalışmanın olmaması, gün geçtikçe artan kriz olaylarının yaşandığı eğitim kurumları açısından büyük bir eksikliklerdir.

Sadece okullardaki acil durumların yönetiminde kullanılmak için oluşturulmuş yasal düzenlemeler sınırlıdır. Okullara ilişkin düzenlemeleri genel kamu yönetimi ile ilişkili

düzenlemeler içerisinde bulmak mümkündür. “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Emniyet ve Kaza Önleme Talimatı”, “Kamu Binalarının Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik”, “Temizlik Rehberi”, “Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Çıktığında Alınacak Tedbirlere Uyulmaması Halinde Uygulanacak Ceza Yönetmeliği”, “Uyuşturucu ile Mücadele Konulu Genelge”, “Sabotaj ve Sabotajın Önlenmesi ile İlgili Düzenlemeler” bunlardan bazılarıdır (Çelik, 2007).

Genel olarak kriz planlarında şu önlemlere değinilmelidir (Richtig ve Hornak,2003; Akt: Ocak, 2006):

- Okulların daha önce hiçbir yerde belirtilmemiş ayrı bir telefon numarası olması gerekmektedir. Kriz anında merkez birim ile okul arasında iletişim kurulmak istendiğinde bu hat kullanılmalıdır. Kriz anında öğrenci velilerinin okula telefon edip hatları kilitleme ihtimali olduğu göz önünde bulundurulduğunda, merkez birimle okul arasındaki iletişim imkânsız hale gelecek ve bundan okul zarar görecektir.
- Çevre okullarda yaşanacak olası bir krize karşı her okulun bu krizden en az düzeyde etkilenmesini sağlayacak ikinci bir krize hazırlık planı olmalıdır.
- Kriz anında velilerin okula hücum etmeleri önlenmeli, gerekirse trafik ekiplerinden yardım istenmelidir. Okula hücum eden veliler ve araçları okul çevresindeki trafiği tıkayabileceği için acil yardım ekiplerinin okula ulaşmasını engelleyebilir.
- Medya kuruluşlarıyla ilgilenecek, onları bilgilendirecek bir sözcü belirlenmeli ve bu kişinin dışında medyaya krize ilişkin bilgi sızmasının önüne geçilmelidir. Bu tedbir hem ailelerin endişelenmemesini hem de olayla ilgili yanlış bilgiler iletilmemesine sağlayacaktır.
- Medya kuruluşlarına düzenli aralıklarla krize ilişkin kısa ve açıklayıcı bilgiler verilmeli, krizle ilgili gerçek dışı bir yorum yapılmasına izin verilmemelidir.
- Medya mensupları okuldan uzak tutulmalı, gerekirse okulun internet sitesinden krizle ilgili son gelişmeler ilk ağızdan duyurulmalıdır.

- Kriz anında kullanılmak üzere okul binasının stratejik yerlerine acil durum dolapları yerleştirilmelidir. Bu dolapların içinde sınıfların yerlerini açıkça belirten ayrıntılı bir okul planı, öğrenciler ve okul hakkında bilgi veren broşürler, telsiz telefonlar, bataryalar, öğrenci ve personel ihtiyacını karşılayacak ilk yardım çantaları, acil durum ekipmanlarının yerlerini gösteren bir harita, sınıfların anahtarları, battaniye, mum, kibrit, öğrencileri tanıtan fotoğraflı kartlar, el fenerleri, kalemler, işaretleyiciler, sınıf listeleri, telefon rehberi, kimyasal maddelerin yerini gösteren bir harita, acil çıkış kapılarının anahtarları, çöp poşetleri, kriz ekibinin listesi ve görevlerini belirten broşürler bulunmalıdır.
- Kriz anında öğrencileri binadan çıkarıp güvende olmalarını sağlayacak bir yerleşim birimi belirlenmelidir.
- Öğrencilere ve personele, üzerinde isimleri yazılı künyeler takılmalıdır; böylece yaralanma durumunda bu kişiler hastaneye sevk edilirken karışıklık yaşanmamış ve aileler de bilgilendirilmiş olur.
- Krizin çeşidine bağlı olarak öğrenciler ya okuldan hızlı bir şekilde tahliye edilmeli ya da okulun kapıları kilitlenerek içerde tutulmalıdır. Örneğin; deprem ya da yangın gibi bir durumda binayı hızla boşaltmak gerekirken, silahlı bir kişinin okula girme girişiminde kapılar kilitlenerek kimsenin dışarı çıkmasına izin verilmemelidir.
- Acil durumlarda kullanılmak üzere sınıflara ikaz düğmeleri yerleştirilmelidir. Ayrıca kriz anında yapılması gerekenleri gösteren poster ve resimler öğrencilerin yaş gruplarına göre düzenlenip sınıflara asılmalıdır.
- Sınıflara ya da koridorlara kapalı devre kamera sistemi yerleştirilmelidir. Bu kameralar okuldaki ve ildeki kriz yönetim merkezine bağlı olmalı ve görüntüleri izleyip kaydedecek kişiler belirlenmelidir.
- Hazırlanan plan kolay takip edilir olmalı, ifadelerde yalın bir dil kullanılmalı, anlatılmak istenen basit sözcüklerle ifade edilmelidir.
- Kriz sonrasında tüm okul iş görenleri ve öğrenciler için profesyonel danışmanlık hizmeti alınmalı ve psikolojik destek sağlanmalıdır. Bu sayede krizin yaraları

hızlı ve etkili bir şekilde sarılmış olur ve sonrasında yaşanacak travma ya da sendromların önüne geçilmiş olunur.

1.1.8. Okul Güvenliğine Etki Eden Dış Unsurlar

Okul içinden kaynaklanmayan bazı nedenlerden öğrenci etkilenebilmekte ve okul güvenliğini bozabilecek davranışlara yönelebilmektedir. Bunlar araştırmada dış unsurlar olarak belirtilmiştir.

1.1.8.1. Aile

Aile, bireyin kişilik gelişimi ve davranışlarının biçimlenmesinde fizyolojik olduğu kadar ekonomik, kültürel ve toplumsal yönleriyle de etkili bir kurumdur (Gander ve Gardiner, 1995).

Ailenin, çocuğun gelişimindeki en etkin yardımcıları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Aile, grup içinde dengeli bir birey olması için çocuğa güven duygusu aşılar.
- Onun, sosyal kabul görebilmesi için gerekli ortamı hazırlar.
- Toplumsallaşmayı öğrenebilmesi için, kabul edilmiş uygun davranış biçimlerini içeren birer model oluşturur.
- Sosyal açıdan kabul edilmiş davranış biçimlerinin gelişimi için rehberlik eder.
- Çocuğun yaşam ortamına uyum sağlarken rastladığı sorunlarına çözüm getirir.
- Uyum için gerekli olan eylemsel, sözlü ve toplumsal alışkanlıkların kazanılmasına yardımcı olur.
- Okul ve sosyal yaşamda başarılı olabilmeleri için çocuğun yeteneklerini uyarır ve geliştirir.
- Çocuğun ilgi ve yeteneklerine göre arzuların gelişimine yardım eder(Yavuzer, 1998) .

Toplumsal kurallara ilişkin bilgileri ve cinsiyetine uygun rolleri anne-babadan öğrenmeye başlayan çocuk, şiddetin bazı türlerini de ilk olarak aile yaşamında deneyimlemektedir (Özgüven, 2001).

Polat'a (2001)göre de babasının annesine uyguladığı şiddete tanıklık eden erkek çocuk, kadınlara şiddet uygulamanın normal bir davranış biçimi olduğunu öğrenecektir. Aile içerisinde öğrenilen bu davranış biçiminin, sonraki süreçte okul ortamında akranlarına veya öğretmenlerine yöneleceği söylenebilir (Flannery, 1997). Ayrıca, bu çocuklar yaşamlarındaki her tür problemi, zıtlaşmayı çözmek için şiddete başvuracaklardır.

Araştırmalar şiddet davranışı gösteren ergenler üzerinde yapılan boylamsal bir çalışmada, şiddete başvurma riskinin aile içi şiddet biçimlerinden (çocuğa kötü davranma, eşler arası şiddet ve fiziksel kavganın ve düşmanlığın bulunduğu aile ortamı) birine maruz kalan gençler için yüzde 60, aile içi şiddetin iki türüne maruz kalan gençler için yüzde 73 ve aile içi şiddetin üç türüne maruz kalan gençler için yüzde 78 oranında arttığı belirlenmiştir (Dahlberg, 1998; Çetin, 2004).

Aile Araştırma Kurumu'nun bulgularına göre, "şiddet uygulanan evlerin yüzde 74.5'inde çocuklar şiddete şahit olmaktadır. Şiddeti gözlemleyen çocukların gösterdikleri tepkilerin içinde en sık rastlanana yüzde 54'lük bir oranla "koru" olmuştur. Çocukların yüzde 4,9'u içlerine kapanmakta, yüzde 4,9'u ise saldırganlığa yönelmektedir (Atman, 2004).

Şiddet ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde çocuğun şiddete yönelmesine sebep olabilen aileye yönelik değişkenler; anne baba yaşının çok genç olması, işsizlik ve ekonomik sıkıntılar, aile içi geçimsizlik, alkol ya da uyuşturucu kullanımı, çok çocuklu aile, ana babada ruhsal bozukluk (Beyazova, Şahin, 2001), ebeveynsel denetimin/gözetimin yetersizliği, çocukların sosyalleşmelerinde ebeveyn katılımının yetersizliği, ebeveynsel disiplinin yetersizliği, ebeveynlerin çocuklarına kötü muamelede bulunmaları veya onları ihmal etmeleri, eşler arasındaki evlilik ilişkilerinin zayıflığı, ebeveynlerin boşanmaları ve ayrılmaları, aile bireyleri arasında kriminal davranışın varlığı (Flannery 1997), aileden saygı görmeme, aşırı aile baskısı ve katı disiplin, (Dahlberg ve Potter, 2001), ebeveynlerin şiddet içeren ceza tekniklerini kullanması, aile üyeleri arasındaki sürtüşme, çocuk ihmal ve istismarı (National School Safety Center, 1999), ebeveynlerin mesleği, eğitim düzeyi, çalışma durumu, ebeveynin istismara uğrayıp uğramama durumu (Gürsoy, 2002) şeklinde sınıflandırılabilir.

Hoşgörülü ve demokratik evlerde büyüyen çocuklar, arkadaşlarıyla ilişkilerinde daha etkin, daha girişken, yaratıcı fikirler öne sürebilen, fikirlerini serbestçe söyleme eğilimi

görülen çocuklar olmaktadır. Bu tür çocuklarda kendini denetleme becerisine daha erken rastlanmaktadır. Buna karşılık, daha sert bir denetim altında tutulan yada eğitim yöntemleri değişken olan ailelerde büyüyen çocuklar ise, karşı çıkma ve saldırganlık gibi yollarla kendilerini kabul ettirmek istemekte ve kendi iç dünyalarını açıklamakta zorluk yaşamaktadırlar (Yavuzer, 2004).

Elmacıoğlu'nun (1992) yapmış olduğu "Aile İçi İletişimin Gencin Okul Başarısına Etkisi" konulu yüksek lisans tez çalışmasında çocukların okul başarılarının uyumlu ve huzurlu ailelerde arttığını bulmuştur. Ayrıca sağlıklı iletişimlerin olduğu ailelerde yetişen gençlerin kişilikleri daha gelişmiş, sosyal uyumları daha iyi ve okul başarıları daha yüksek olarak bulunmuştur. Buna karşın büyük anlaşmazlıkların huzursuzlukların yaşandığı ailelerde gençlerin kişilikleri az gelişmiş, sosyal uyumları bozuk ve okul başarılarının da düşük olduğu görülmüştür (Koç, Kılıç, Alkan, Sezer, 2006).

1.1.8.2. Ergenlik

Ergenlik kavramı insan gelişiminde ayrı bir evre olarak Latince "adolescence" olarak adlandırılmakta 'gelişen' anlamına gelmektedir.

Ergenlik çağı çocuklukla yetişkinlik arasında bir geçiş dönemi olarak tanımlanmaktadır. Amerikan Psikiyatri Birliğinin yayınladığı Psikiyatri Sözlüğü'nde ergenlik şöyle tanımlanmaktadır: Fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı cinsel ve psikososyal olgunlaşma ile başlayan ve bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı, çok da belirli olmayan bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir ve hızlı fiziksel, psikolojik ve sosyal değişmelerle karakterizedir.' (I.Ulusal Adolesan Sağlığı Kongresi, 2006).

Ergenlik dönemi üç alt evreden oluşur; Başlangıç evresi puperte ile başlayıp 14 yaşına kadar sürer, fiziksel gelişim özellikleri ön plandadır. Orta ergenlik, 15-18 yaşlar arasındaki evre olup, ayrışma-bireyleşmenin yaşandığı bir süreçtir. Sonlanma evresi ise kimlik duygusunun kazanılması ile tamamlanır, zamanı sosyo-kültürel etkenlerle belirlenmektedir (Çuhadaroğlu-Çetin, 2006).

Ergen toplumda prestij kazanmaya ve statü sahibi olmaya gereksinme duyar, çevresinde daima 'onun gibi olmak' istediği kişiler arar, ait olduğu gruba fazla önem verir ve grup normlarına uymak için büyük çaba harcar. Ergen, değişen ve gelişen kişiliği içinde,

çevrede yeni değerler aramaya, kişiliğinin olgunlaşmasında rol oynayan, özdeşleşme, özerklik, sorumluluk kavramlarına yanıt bulmaya çalışır (Yavuzer, 1998).

Ergen, kimi zaman kendini nasıl ifade edeceğini bilemezken, kimi zamanda karşısında kendini açacağı bireyler bulamamaktadır. Ergenin iletişimlerinde yaşamış olduğu bu sorun, bireyin kendini yalnız ve güvensiz hissetmesine, saldırgan davranışlarda bulunma eğilimleri göstermesine neden olmaktadır (Ağlamaz, 2006)

Gençlik dönemine ayrıcalık veren niteliklerin birincisi, hızlı bir fizyolojik ve psikolojik gelişim, ikincisi de gencin ailesinin etki alanından çıkarak yaşatlarının etki alanına girmesidir. Bireydeki bu önemli değişiklikler kaçınılmaz olarak yeni denemeleri getirir. Sigara, alkol, cinsellik ve bağımsızlık denemeleri gibi, genç çeşitli davranış ve rolleri dener (Baltaş ve Baltaş, 1990).

Ergenlik döneminin önemli bir özelliği de hemen hemen tamamının eğitim-öğretim süreci içinde tamamlanıyor olmasıdır. Bu süreç, hem gelişimi etkileyen hem de gelişimden ve değişimden etkilenen yönüyle ergenlik dönemi için önem kazanmaktadır. Dolayısıyla eğitim-öğretim sürecinde yaşanan stresler ve bunlarla nasıl başa çıkıldığı, temel rolü öğrencilik olan ergenin doğrudan üreten bir yetişkin haline gelişinde etkili olabilmektedir (Tyszkowa, 1990; Akt: Oral, 2004).

Genç insanlar için evdeki ortam, şiddet davranışlarının gelişimi açısından çok önemlidir. Başlıca aile faktörlerinin bazıları, ergenlik dönemindeki gencin neden olabileceği şiddet ile bağlantılıdır

Cillessen'e (2002) göre gençler kırgınlıklarını kontrol edemiyorlarsa, kendileri ve toplum hakkında çarpık görüşlere sahiplerse, kendi görüşlerini gerçekçi biçimlerde tartışabilecekleri akran etkileşimi ya da arkadaşlık ilişkilerinden yoksunlarsa, silah kullanımı deneyimine sahiplerse ya da silahlara rahatlıkla ulaşabiliyorsa bu durum ölümle sonuçlanan şiddet olaylarına kadar uzanabilmektedir (Akt: Çetin, 2004).

Gold ve Cahmberlin (1996), Amerikan gençliği arasında saldırganlığın artmasına yol açan bazı faktörleri şu şekilde sıralamıştır(Akt: Uysal, 2003):

- Sahip olan ile olmayan arasındaki ekonomik farklılığın artması,
- Çalmanın ve yalan söylemenin bir kural olduğu amansız rekabet,

- Çocuk sayısı arttığı alt sınıftan, ekonomik olarak fakirlik tuzağına düşürülmesi,
- Boşanmaların artması
- Geleneksel aile biriminin parçalanması,
- Geleneksel olmayan ailelerin yaygınlaşması,
- Tek ebeveynli çocuk sayısının artması
- Adölesan annelerin evlilik dışı doğumları
- Birçok ebeveynin zamanının büyük kısmını çocuklarından ayrı geçirmesi
- İşverenlerin çalışanları yasal çalışma saatlerinden fazla çalışmaya zorlaması
- Birçok çocuğun bakıcılar tarafından bakılması
- Televizyon yayınlarının olumsuz etkisi.

Ülkemizde giderek yaygınlaşan bazı müzik türlerinin gençlerimizin şiddete başvurmalarında etkili olduğu görülmektedir. Amerika’da gençlerin günlük ortalama 4–5 saat müzik dinlediği yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Bir çalışmada annelerin yüzde 47’si, rap müzikteki şiddet mesajlarının çocuklarına menfi tesir ettiğini belirtmiştir. Müzikte kafiyeli ve nakaratlı bazı menfi mesajların, şiddeti ve cinsî davranışları dışa vurmaya yol açtığı görülmüştür. Özellikle ‘heavy metal’ dinleyen gençlerin kendilerini toplumdan izole etmeleri, uyuşturucu madde kullanmaları ile şiddet davranışları arasında önemli bağlantılar tespit edilmiştir. Bir görüşe göre bu tip davranışları sergileyen gençlerin, kendilerini ifade için bu tarzı seçtiği ifade edilmiştir. Amerika’da çok seyredilen bir müzik kanalının yayınlarının yüzde 22,4’ünde aşırı şiddetin, yüzde 25 kadarında ise silâhların özendirildiği fark edilmiştir. Maalesef ülkemizde bu konuda hâlâ yeterince araştırma bulunmamaktadır (Aydınlı, 2006).

Futris ve Mc Dowell’a (2001) göre, 13–19 yaş arası gençler flört ilişkilerindeki şiddet davranışları için hızla büyüyen bir risk grubudurlar. Ergenlerin flört ilişkilerinde şiddet, fiziksel, cinsel ya da duygusal istismar biçimini alabilmektedir. Fiziksel istismar vurma, tekmeleme, ısırma, itirme ve fırlatılan bir nesne ile vurmaya içermektedir. Duygusal istismar, isim takma, sözlü taciz ,özel olarak ya da toplum içinde küçük düşürme, zarar

vermeye yönelik tehdit etmeyi içermektedir. Cinsel istismar ise, cinsellikte güç kullanma ve birisinin istememesine karşın uygunsuz yerlerde kişiye dokunma vb. biçiminde gerçekleşmektedir (Çetin, 2004).

1.1.8.3. Akran İlişkileri

Ergenlik dönemi ile birlikte çocuğun yaşamında aileden daha önemli bir etki gücüne erişen akran grupları, toplumsallaşma açısından önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Ergen, akran gruplarında toplumsal yaşama ilişkin bir takım kuralları yaşayarak öğrenmektedir (Kulaksızoğlu, 1998).

Ergenlik döneminde genç akran ve arkadaş gruplarına girmeyi, bir gruba ait olmayı ister. Arkadaş grubuna girmek, uyum sağlamak ve kendinden beklenen yetişkin rolü oynayabilme ihtiyacı hisseder. Gruptan dışlanmak ergen için büyük bir ıstıraptır bu nedenle de arkadaş grubunun yapısı öğrenciyi rahatlıkla yönlendirebilir (Tan, 1992). Örneğin bazı çocuklar sağlıklı aile ortamından gelmelerine rağmen okulda arkadaşını model alma yoluyla saldırgan davranışları öğrenebilmektedir. Burada akran grubunun ergenler üzerindeki etkisi dikkat çekmektedir. Arkadaşının saldırgan davranışlar yoluyla çoğu şeyi elde ettiğini gören çocuk, bu olaya özenerek saldırgan davranışlar göstermekte, bazı durumlarda da çocuk grup içerisinde lider olma, kabul görme, desteklenme ihtiyacından dolayı çevresine zarar vermektedir (Aral ve diğerleri, 2004).

WHO'un (2002b) sağlık raporuna göre suç işleyen akranlarla ilişki içinde bulunmak genç insanlardaki şiddet eğilimiyle bağlantılıdır.

Dahlberg ve Potter'a (2001) göre, ergenin, akran gruplarının dilini, giyim biçimini ve ayrı bir kimlik kanıtlamaya yönelik arkadaş destek sistemini benimsemesi olağandır. Akran kabulüne önem veren antisosyal ve saldırgan çocuklar kendilerine daha çok benzeyen diğer gruplara yönelmekte ve sonuçta şiddet davranışları ve suç içerikli davranışlarda bulunma olasılığı artmaktadır (Çetin, 2004).

1.1.8.4. Bireysel Etkenler

WHO (2002b) şiddet ve sağlık raporunda, bireysel düzeydeki etkenler; biyolojik, psikolojik ve davranışsal özellikleri içerir. Bireyin çocukluktan itibaren zihinsel, duygusal, sosyal ve psikoseksüel gelişimi, öğrenmeleri, aldığı modeller, tecrübeleri,

olaylara yüklediği anlam, kısacası fenomenal alanı saldırganlık eğilimini ve türünü etkileyen önemli bireysel farklılıkları oluşturur. Bireysel psikopatolojilerin de şiddetle ilişkisi bulunmaktadır. Özellikle psikotik hastalıklarda ve antisosyal kişilik bozukluklarında ortaya çıkan etrafa ve kendine yönelebilen şiddet mutlak tedavi gerektiren bir durumdur. Diğer psikiyatrik hastalıklarda da (depresyon vb.) sıklıkla intihar ve kendine zarar verme şeklinde şiddet davranışı gözlenir. İlaçlar ve diğer bağımlılık yapan maddelerin bireysel düzeyde saldırganlık ve şiddet ile ilişkili olduğu görülmüştür.

Ayrıca WHO (2002b) şiddet ve sağlık raporunda diğer bireysel düzeydeki etkenler hiperaktivite, düşüncesizce davranma, davranışlarını kontrol edememe, dikkat toplayamama problemi, geçmişteki agresif davranışlar ve eğitimsizlik olarak belirtilmiştir.

Doğum öncesi travma ve doğum komplikasyonları gibi tıbbi faktörler, kalıtsal faktörler, olumsuz mizaç yapısı, zeka geriliği, psikopatoloji, alkol ve madde kullanımı gibi özellikler de bireysel faktörler arasında yer almaktadır (Verlinden ve ark., 2000; Akt: Bilgi, 2005).

1.1.8.5. Sosyal Çevre -Toplum

Bireyin içinde yaşadığı toplum ve çevre şartları şiddet davranışı göstermesi hususunda bir risk unsuru olabilmektedir.

Dahlberg (1998) göre ‘‘Ergenlik döneminde meydana gelen şiddet davranışları akranlar ve aile ile birlikte ergenin yaşadığı toplumdaki da etkilenmektedir. Çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi, suç işleme oranları, silahlara ve uyuşturucu maddelere ulaşmadaki kolaylıklar ve toplumda doğrudan ya da dolaylı olarak şiddete maruz kalma ergenin şiddet davranışları üzerinde etkili olmaktadır (Çetin , 2004).

Batı toplumlarında sanayileşme hızlı ve düzensiz kentleşmeyi beraberinde getirmiştir. Onun ürünü olan işsizlik, gelir dağılımındaki eşitsizlikler, geleneklerin sarsılması, özellikle çocuk ve genç nüfusun artışı suça eğilim yaratmıştır. İstatistikler çocuk ve genç suçluluğunun yoksul kesimde çok yüksek olduğunu göstermektedir (Yörükoğlu, 1992).

Ayrıca şehirlerde yaygınlaşan suçluluğun nedenleri arasında yaşamın zorluğu, fakirlik, elverişsiz koşullar, bazı kişilerin tarımda meydana gelen değişiklikler, afetler ve salgın hastalıklar yüzünden yerlerinden-yurtlarından olmaları sayılabilir (Michaud, 1991).

Bir çocuğun çevresini, onu etkileyen varlıkların, olay ve olguların, düşüncelerin tümü oluşturur. Bu anlamda çevre kavramı bireyin doğrudan doğruya ilişki hâlinde bulunduğu kişilerle sınırlı değildir. Bir yazar, bir tarihî kahraman, bir film yıldızı, okuduğu kitaplar, gittiği filmler, karşılaştığı bazı insanlar da çocuğu ve genci etkiler. Davranışlarına, tutumlarına, yaşamına, inançlarına yön verebilir(Kurt ve Kandemir, 2006).

WHO (2002c) Dünya sağlık raporuna göre gençlerin neden olduğu şiddet olaylarının gerçekleşmesine yol açan temel risk faktörlerinden sosyal, politik ve kültürel faktörler aşağıdaki gibidir:

- Çeteler, silahların ve uyuşturucu maddelerin yerel olarak tedarik edilmesi, gençlerin neden olduğu şiddet olaylarının gerçekleşme olasılığını arttıran potansiyel bir durumdur.
- Toplum içindeki sosyal uyumun düşük seviyelerde olması, gençlerin neden olduğu şiddetin daha yüksek oranlarda olmasına yol açmaktadır.
- Bir ülkenin yönetiminin kalitesi, ülkenin kanunları ve bunların ne derecede uygulandığı, aynı zamanda sosyal koruma politikalarının şiddet üzerinde önemli etkileri vardır.
- Gelir eşitsizliği, genç nüfustaki hızlı demografik değişimler ve şehirleşme gibi faktörler, gençlerin neden olduğu şiddetle kesin olarak bağlantılıdır.
- Çatışmaların çözümü için şiddet içermeyen seçenekleri sağlamayan ülkelerde, gençlerin neden olduğu şiddet olaylarının daha yüksek oranlarda olduğu görülmektedir.

Bireyde şiddet davranışının oluşmasında etken olduğu düşünülen bir başka etken ise çevresel uyarıcılardır. Bu çevresel uyarıcılar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Hava Kirliliği; Kimyasal ve endüstriyel ürünler tarafından üretilen kötü kokularla karşılaşma, bireylerin uyarılabilirliklerini arttırarak saldırganlığın ortaya çıkmasına yol açabilir (T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Gürültü; Yüksek ve rahatsız edici gürültü ve sestten etkilenmiş insanlar, böyle bir durumla karşılaşmayan insanlara göre daha fazla saldırganlık gösterebilmektedirler (T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Sıcak; Yıllardır gözlemlenen hava durumları ve toplumsal şiddet vakaları incelendiğinde sıcaklık arttığında şiddet eylemlerinin de arttığı görülmektedir (Brewer ve Crano, 1994; akt: Güçkıran, 2008).

Kalabalık; Kalabalık, engellenme, uyarılma ve sıkıntı hallerinde saldırganlık patlamaları çıkmasını kolaylaştırmaktadır. Bireylerin mahrem mesafelerine izinsiz girilmesi kaygıyı arttırmakta ve sonuçta saldırganlık oluşabilmektedir. (T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1998).

Rahatsız edilme- huzursuzluk; İnsanlar bir kişi tarafından rahatsız edildiklerinde, incitildiklerinde o kişiye karşı saldırganlık duyma eğilimindedirler (Freedman, Sears ve Carlsmith, 2003).

1.1.8.6. Medya, İnternet, Bilgisayar Oyunları

İletişim araçları yaşamlarını sürdürebilmek için heyecan verici çeşitli olaylara gereksinim duyarlar ve bu bakımdan şiddet onların yaşamsal gıdaları gibidir (Michaud, 1991).

Vural'a (1998) göre medya, bireylerin şiddeti algılayış ve değerlendirişini iki şekilde etkilemektedir:

1. Gözlemsel öğrenme (modelleme etkisi): Bireyler medyada gördükleri şiddet olayları ile “insanlara zarar vermenin” ve “şiddet”in yeni şekillerini öğrenerek davranışlarına katmaktadır. Birey olay kahramanlarını model alarak, onlarla özdeşleşip, onaylanmayan bu tür davranışları kendi yaşamında kalıcı kılan bir tutum haline dönüştürmektedir.

2. Duyarsızlaşma: Duygu körlüğü, bireyin belli bazı konu ve olayları kanıksayarak bunlara duyarsız kalmasıdır. Bireylerin sıklıkla kişilerarası silahlı çatışmalara ve bu çatışmalarda ölen insanlara gerek gerçek yaşamda gerekse televizyonda tanık olması, sokak ortasında can çekişirken görüp yardıma koşmak konusunda duyarsız kalmalarının nedenlerinden birisi olabilir.

Şiddetin ciddi bir biçimde işlendiği, kurbanlara ve baş rol oyuncularına acı verici, huzursuzluk yaratıcı bir eylem olarak anlatıldığı filmlerde izleyiciler şiddetin tehlikesini ve acısını, onun sonuçlarını başkalarının deneyimleri yoluyla öğrenmektedirler. Ancak çoğu eğlence programları şiddeti her hangi bir değere odaklanmaksızın yalnızca içsel heyecanlar için kullanmaktadır. Özel efektlerle ve grafiksel olarak resmedilerek şiddet çekici hale getirilmektedir. Cinsel alanlarda şiddetin komik öğelerle işlenmesi başkalarının canını acıtma ile olumlu duyguları ilişkilendirmektedir (AAP, 2001).

Yörükoğlu'na (1992) göre televizyonun çocuk üzerindeki olumsuz etkileri şunlardır:

- Çocuklar gerçekle gerçek olmayanı ayırt etmekte güçlük çekerler. Bu nedenle Süpermen gibi uçmaya çabalar, kavga sahnelerini arkadaşları üzerinde denemeye çalışırlar.
- Küçük çocuklar kanlı, öldürmeli, boğmalı sahnelerle dolu filmlerden korkup sinerler, gece ve gündüz korkuları, ürkeklik, çekingenlik geliştirebilirler.

Tom ve Jerry türünden çizgi filmlerde kahramanlar film boyunca yüzlerce kez tavana çarpıyor, vücutlarının üstünden tanklar geçiyor. Fakat sonuçta bir şey olmuyor ve bu 'sonuçsuz şiddet' çocukların belleklerinde, yumruklanan ya da yüksekten atılan canlıların bir silkelenip yeniden hayata dönebilecekleri yönünde bir mesaja dönüşüyor. Küçük çocuklar şiddet uyguladıklarında kurbanın acı çekmesine aldırmadan yaptıkları şeyi sürdürebiliyorlar. Danimarka'da yapılan bir araştırma, Tom ve Jerry izleyerek büyümüş çocukların ilk sokak kavgalarından sonra yumrukladıkları arkadaşlarının niye bu kadar hasar aldığına şaşırıldıklarını ortaya koymuştur (Dündar, 1996).

ABD'deki Iowa Devlet Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre çocuklar, çizgi film karakterlerini, gerçek hayattan kişiler olarak algılıyor. Çizgi filmlerde yer alan şiddet içerikli sahnelerin diğer programlara göre daha çok daha fazla olduğunu söyleyen akademisyenler, bunun çocukların hayal gücünü ve psikolojisini olumsuz yönde

etkilediğini söylüyor. Psikologlar, yaşları 10 ile 11 arasında değişen kızların izlediği *Lost*, *Buffy the Vampire Slayer* (*Buffy-Vampir Avcısı*), *American Idol*, *Scooby Doo* ve *Pokemon* gibi farklı yelpazedeki programların şiddet seviyelerinin analizini yaptı. Aralarında pek çok çizgi filmin bulunduğu programların çocukların agresif bireyler olmasına neden olduğu ve şiddete daha yatkın oldukları tespit edildi. Araştırma aynı zamanda video oyunlarının da bu gruba girdiğini, fantastik içerikli olan bu zengin görselli oyunların aslında yine çocukların ruh sağlığı açısından zararlı etki bırakabileceğini de ortaya koydu (Akşam gazetesi, 07.03.2009).

Televizyon izlemenin şiddet üzerindeki etkisiyle ilgili ilk laboratuvar deneyini Bandura ve arkadaşları gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada çocuklara dört farklı durum izletilmiştir. Birinci durumda çocuklar, oyun sırasında biri diğerine karşı fiziksel saldırganlıkta bulunan ve bu saldırganlığın dolayı ödüllendirilen erkek çocuğu izlemişlerdir. İkinci durumda, çocuklar aynı filmi bu kez saldırgan davranışta bulunan çocuğun cezalandırıldığı biçimde izlemişlerdir. Üçüncü durumda, saldırgan davranış içermeyen bir film izlemişler ve dördüncü durumda da çocuklara film izletilmemiştir. Sonuçta tüm çocuklar, içinde bir bebeğin de bulunduğu oyuncaklarla oynarken izlenmişlerdir. Bandura ve arkadaşları, deney sonucunda saldırganlığından dolayı ödül alan çocuğun filmini izleyen çocukların diğerlerine göre daha çok saldırganlık gösterdiği bulunmuştur. Araştırma sonucunda kızların erkeklerden daha az saldırganlık gösterdiği görülmüştür (Çetin, 2004).

Samancı'nın (2006) şiddet içerikli bilgisayar oyunlarının ilköğretim öğrencileri üzerindeki etkileri adlı nitel çalışmasında görüşülen ilköğretim öğrencileri, bilgisayar oyunlarının kendileri üzerindeki olumsuz etkilerini aşağıdaki gibi sıralamışlardır:

- 1- Şiddet içerikli oyunların etkisinde kalma,
- 2- Aile içi çatışmalar yaşama,
- 3- Derse olan ilgi ve motivasyonu azaltma,
- 4- Göz sağlığını olumsuz etkileme,
- 5- Zaman ve ekonomik kayıp.

Velilere göre ise çocukların bilgisayar oyunlarından olumsuz yönde etkilenmelerinin nedenleri şunlardır:

- 1- Okulda çocukların bilgisayarla ilgili ödev ve proje yapmaya yönlendirilmemeleri,
- 2- Ailenin evde çocuğu yönlendirmedeki yetersizliği,
- 3- Çevrenin olumsuz etkisi,
- 4- Evde çocuğun bilgisayar oyunları ile meşgul edilmesi düşüncesi.

Ayrıca velilere göre bilgisayar oyunları çocukların; ruh sağlığıyla, ders başarılarını, bedensel gelişimlerini, sosyal gelişimlerini, göz sağlıklarını ve anne babalarıyla olan iletişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Saldırgan davranışta bulunan bir modeli izlemek saldırganlığı arttırdığından hareketle televizyonda şiddet içeren programları, filmleri azaltmak doğru olacaktır.

Jamaika'da 1974'te suçu azaltmaya yönelik program kapsamında titiz bir silah kontrolü ve televizyonlarda silah içeren sahnelere uygulanan sansür sonucunda bir sonraki yıl soygunlarda %25, öldürücü olmayan silah kullanmalarda %37 azalma olmuştur (Myers 1996).

1.2.Okul Polisi

İlköğretim ve ortaöğretim çağı çocuklarının ve gençlerinin gelişimlerinin sağlıklı yaşam şartları içinde tamamlamaları, ülkemize ve topluma yararlı bireyler olarak yetişmeleri, sosyal devlet anlayışının vazgeçilmez bir gereğidir. Okullarda çocukların ve gençlerin güvenli ve huzurlu bir ortamın tesis edilmesine yönelik olarak, koruyucu, önleyici ve destekleyici güvenlik tedbirlerini almak, bu yönde ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliğinde bulunmak Emniyet Teşkilatının temel görevlerindedir (Köksal, 2008).

Polisin okul ortamlarına katılımı yeni bir hadise değildir. Polisler, bu yüzyılın yarısından fazla bir süre birçok ülkede ve farklı şekillerde okullar ile işbirliği içerisinde faaliyet göstermişlerdir (Lambert ve McGinty, 2002).

Okul-Polis ilişkileri arasında, farklı ülkelerde amaç ve organizasyonlara göre şekillenen yaklaşım felsefeleri ve usul ve müdahale biçimlerinin geliştirdiği yöntemler açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Polis- Okullar irtibatlar silsilesi bir takım boyutlar

üzerinde karakterize edilebilir. Bu bağlamda Polis- Okul girişimleri genel olarak aşağıdaki sıralanan boyutların görünümünü yansıtmaktadır:

- **Proaktif veya reaktif olabilir.** Reaktif yaklaşım içerisinde polis olaylara cevap verir. Bir hadise meydana geldiğinde, polis, okul yetkililerince talep edilir ve uygun önlemleri alır. Proaktif yaklaşım ise polisin, şiddet, uyuşturucu suistimali, saldırganlık veya diğer sorunlara sürükleyen durum veya davranışları önlemek üzere müdahale etmesini gerektirmektedir.
- Polisin rolü, ilk etapta **caydırıcı veya önleyici** olabilir. Caydırıcı yaklaşımın örnekleri, gözetim fonksiyonunu icra etmek üzere üniformalı görevlilerin varlığını veya sivil kıyafetli polis görevlilerinin kullanılmasını kapsamaktadır. Bir önleyici yaklaşım ise, uyuşturucu önleme eğitimi veya ‘risk altında bulunan’ çocuklar ile sıkı ilişkiler kurulmasını içerebilir.
- Müdahaleler, tüm okul öğrencilerine veya okuldan kaçan öğrenciler gibi hedef kitlelere veya elverişsiz çevrelerde bulunanlara yönelik **genel veya hedefli** olabilir.
- Program amaçları, yanlış anlamaların önüne geçmek ve gençler ile iyi ilişkileri geliştirmek veya çeteye katılım veya uyuşturucu ve alkol kullanımını önlemek gibi hususi bir konu üzerine odaklanmış şekilde **kapsamlı veya hususi** olabilir.
- Okullarda polisin görevlerinin ifa etme yöntemi, üniformalı polis bulunması ve polis fonksiyonları, faaliyetleri hakkında bilgilendirme veya sivil kıyafetli yetişkin bir rehber olarak sıkı bağlar kurulması veya sportif faaliyetler icra edilmesi, aileler ve öğrenciler ile gayriresmi irtibatlar kurulması şeklinde **resmi veya gayriresmi** olabilir.
- Programların beklenen sonuçları, uyuşturucu kaçakçılığı veya çete üyelerini belirleme gibi kısa vadeli veya davranış ve alışkanlıkları değiştirme ve muhtemel bir saldırının olasılığını azaltmaya yönelik **orta veya uzun vadeli** olabilir.

- Nihayet faaliyetler, sadece okul ile ilişki içerisinde veya bir takım diğer yerel kuruluş ve organizasyonlar ile çok ortaklı bir temel üzerinde **iki taraflı veya çok ortaklı** bir yönteme göre icra edilirler (Shaw, 2008).

1.2.1. Farklı Okul-Polis Uygulama Modelleri

Polisin okul ortamına katılımına ilişkin üç farklı model geliştirilmiştir. Bu modeller ülkelerin Emniyet Teşkilatlarının yapılarına ve işleyişlerine göre farklılık kazanabilmektedir.

1.2.1.1. Okul Tabanlı Polis Görevlileri

Okul- Polis irtibatının ilk ve yaygın olan bu modeli, polislerin süreklilik arz edecek şekilde yarım veya tam gün çalışma esasına göre okullarda görevlendirildiği programları içermektedir.

Bilinen en iyi Okul Tabanlı Polis modeli ABD’de geliştirilen **Okul Kaynakları Görevlileri (School Resource Officers)**’dir. Bu programın çalışanları, bir okul veya okullar grubunda çalışmak üzere görevlendirilen polislerdir. 1950 yılından itibaren geliştirilen model diğer birçok ülke tarafından benimsenmiş ve benzer eksenli modeller Kanada, Avustralya ve İngiltere gibi ülkelerde de uygulanmıştır. Okullarda görevli polisler, proaktif önleme ve müdahale stratejileri ve polis ile okul arasında işbirliğine dayalı ortaklık ile Toplum Polisliğinin bir biçimini sunmaktadırlar (Shaw, 2008).

Bu tür programların genellikle iki temel hedefi bulunmaktadır: Okulda güvenliği tesis etmek ve öğrencilerin polisi daha pozitif şekilde algılamalarını ve kanun ihlaline karşı daha sorumlu olmalarını teşvik etmektir (Johnson, 1999).

Birçok program içerisinde polislerin ifa edecekleri üç farklı görevleri bulunmaktadır:

- **Kolluk görevlisi olarak:** İlk amaçları, okulda barışı muhafaza etmek ve okulun güvenli ve emniyetli olmasını sağlayacak önleyici tedbirleri almak. bu husus okul etrafında yaya devriye hizmetlerini ve site teftişlerini içermektedir.
- **Kanunlar konusunda danışman olarak:** Kanunlara ilişkin konularda öğrencilere tavsiyelerde bulunmak ve okul içi ve dışında hizmet sağlayacak bir

irtibat görevlisi olarak hareket etmek. Polisler adli işlemler ve adli hizmetler hakkında gençlere tavsiyelerde bulunabilirler.

- **Öğretici ve eğitimi destekleyen bir kaynak olarak:** Suç ve kanun, kanun ihlalinin sonuçları ve olumsuzluklarına bağlı konular hakkında eğitim vermek.

Bu görevlerin dışında, Okul Kaynakları Görevlisi Polisler ile yapılan anketler, polislerin çoğunluğunun sportif faaliyetler, alan gezileri, okul kulüplerinin aktiviteleri veya Toplum Destek Programları çerçevesinde okul aktivitelerine katıldığını göstermektedir (Promising Strategies for Schools: School Resource Officer Programs).

İlk tam gün çalışma esasına dayalı **Okul İrtibat Görevlileri Programı (School Liaison Officers)** 1966 yılında İngiltere’de Sussex Polisi tarafından gerçekleştirilmiştir (Gordon, 1987). Fakat polisin rolü, çocuk suçluluğunu önleme ve sosyal güvenlik konuları üzerine ehemmiyetle değinen yasal düzenlemeleri takiben 1970’li yıllardan ibaren hızlı bir şekilde gelişmiştir. Genel olarak Okul İrtibat Görevlisi Faaliyeti, öğrencilerden aktarılan bilgilerin değerlendirilmesi ve öğretimin bir kombinesi olarak görülmektedir (Shaw, 2008).

İngiltere’de hayata geçirilen bir başka okul-polis programı ise **Güvenli Okul Ortaklıkları (Safer School Partnerships)**’ dır. Bu program Nisan 2002’de başlamıştır. Proje çerçevesinde görevlendirme yapılırken ülkedeki önemli sorunlarla karşı karşıya kalan, çocukların antisosyal davranışlar sergiledikleri ve suçun yoğun olduğu okullar öncelikle seçilmiştir (Policy Research Bureau, 2004). Programın amaçları şunlardır;

- Okullarda meydana gelen suç ve hadiseler, çocuk mağduriyetleri ve suç işleyen öğrenci sayısını azaltmak,
- Öğrenim ortamının geliştirilmesi yönünde okul güvenliği ve emniyetini sağlamak,
- Çocukların eğitimde tüm potansiyellerini kullanma ve aktif olarak öğrenime katılmalarını sağlamak,

- Çocukları kabul edilemez davranışlar ile mücadele etmeye yönlendirmek ve kendileri ve topluma karşı saygı duymaları hususlarında çocuklara yardımcı olmak (Department for education and Skills, 2002).

1.2.1.2. Eğitimci Polis Görevlileri

Okul-Polis irtibatının ikinci yaygın modeli, polislerin bir eğitim kaynağı olarak görevlendirildiği (**Police Officers As Teachers**) programlardır. Bu uygulama Polis-Okul işbirliğinin en eski modelidir ve 20. yüzyılın başlarından itibaren kullanılmaktadır. Başlangıçta bu programlar bisiklet güvenliği, yol güvenliği veya çocuk istismarının önlenmesi konularında talebe bağlı dersleri içermektedir (Lambert ve McGinty, 2002).

Zamanla program uygulamalarında, özellikle uyuşturucu kullanımı olmak üzere suç önleme konusunda çok önemli yoğunlaşma olmuştur. Bu programların birçoğu, Polis ve okullar veya eğitim otoriteleri ile sınırlı olup iki taraflıdır. Birçok polis gücü, okul öğrencilerine, okul personeline ve öğrenci velilerine suç bağlantılı konularda bir dizi sunumlar yapmaktadır (Shaw, 2008).

Kanada'da Winnipeg ve Calgary Polis Departmanları, okul ve velilere zorbalık, araç-gerece zarar verme ve internet suçlarına karşı bireysel güvenlik konularında bir dizi sunum geliştirmişlerdir. Londra'da Metropolitan Polis Dairesi, benzer şekilde ortaöğretim okullarının ihtiyaçlarına uyarlanan çeşitli hizmetler sağlamaktadır (Kensington ve Chelsea Police and Metron Police).

Ayrıca ilk olarak 1983 yılında Los Angeles'te geliştirilen uyuşturucu ve şiddeti önleme programı DARE günümüzde ABD'nin birçok eyaletinde uygulanmaktadır (Bureau of Justice Assistance (2004). DARE, çocuklar uyuşturucuya maruz kalmadan önce, polisler tarafından konuya ilişkin sınıf derslerinin verilmesini hedeflemektedir (Drug Abuse Resistance Education).

Okullardaki bir diğer eğitim programı GREAT'tır (Gang Resistance Education and Training Program). Program 1996'dan itibaren ABD'de 47 eyalette okul müfredatlarına dahil edilmiştir(Mccord ve diğerleri, 2001). GREAT, okullarda üniformalı Polislerce öğretilen bir okul tabanlı eğitimsel çete önleme programıdır(Gang Resistance Education and Training Program). Müfredat, 13 inretaktif dersten ibaret olup, amaçların belirlenmesi, sağlıklı yargılama yapabilme, çatışmaları şiddetsiz nasıl

çözümleyeceklerinin öğrenme ve genç suçluluğu ve çetelerin yaşam kalitelerinin nasıl negatif olarak etkilediklerinin anlama hususlarında çocuklara yardımcı olacak interaktif yaklaşımlar ve biçimli faaliyetleri kapsamaktadır (Gang Resistance Education and Training History of the GREAT Program)

Avrupa’da polislerin ‘Benimsenen Görevliler’ (Adoption Agents) olarak bilindiği Okul Benimseme Planının bir örneğinde Polisler ilköğretim okullarında suç önleme eğitimi vermektedir (Doe eens Normal). Proje ‘**Bir çocuğu yetiştirmek bir yetişkini ıslah etmekten iyidir**’ kavramı üzerine kuruludur (Schooladoptie Doe Effe Normal-Introductie). Programın üç temel hedefi vardır:

- Çocuklar ve velileri, okul ve bölge polisi arasında irtibat ve ilişkileri geliştirmek artırmak,
- Suça karşı mevcut tutumu değiştirmek,
- Saldırgan davranışların erken bildirilmesini ve daha sonra bu davranışların değişmesini sağlamak (Shaw, 2008).

1.2.1.3. Kapsamlı Polis-Okul İrtibat Planları

Okul-Polis irtibatının üçüncü modeli polisin genellikle, okul ile çalışan yerel kuruluş, toplum veya sosyal hizmetlerin oluşturduğu geniş bir yerel ağının parçası olduğu programlardır (**Comprehensive Police School Liaison Schemes**). Programlar, bilgi değişimi, hususi programların uygulanmasında yardımcı olma, düzenli okul ziyaretleri, destek ve danışmanlığı içeren çeşitli amaçları kapsamaktadır.

Kanada’da okullarda şiddet, zorbalık ve uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele etmek üzere 1987 yılında başlatılmış **Okulda Müdahale Programı** polisinde katıldığı yerel ağ, okul idarecileri, okul müdürü ve okul personeli, okul servis şoförleri, okul bekçileri, psikologlar, genç işçileri, öğrenciler ve velileri kapsamaktadır (Audette, 2003; akt: Shaw, 2008). Program kapsamında polis okul otoritelerine programın ilk tanıtım gösterimini yapar, ardından okulun hususi problemleri okul personeli ile işbirliği içerisinde belirlenir ve bir dizi uygun önlem planlanır ve uygulanır.

Güney Afrika’da suç karşıtı faaliyet yürüten kuruluşlar Güney Afrika Polis Teşkilatı, Okul Yönetim Kurulları Derneği, Yerel Hükümet Daireleri, Yüksek Öğrenim Kurumu

ve Hükümet dışı organizasyonlarını kapsayan bir ortaklık kurulmuştur. Ortaklığın adı **Güvenli Okullar Topluluk Birliği**'dir. Bu program 1990'lı yılların başında okul müfredatına alınmış ve okulların topluma ait olduğu anlayışının hâkim olduğu ortaklık tesis etmeyi, çocukları korumak için halkı harekete geçirmeyi ve öğrenci-eğitimciler için güvenli çevreler oluşturmak üzere, okul yönetim kurullarını gerekli bilgi ve eğitim ile donatmayı hedeflemektedir (Shaw, 2008).

1.2.2. Ülkemizde Okul Polisi Uygulamasının Süreci

Ülkemizde Emniyet Müdürlüklerinin okullara yönelik faaliyetleri birçok birimin koordineli olarak çalışmasıyla yıllardır sürdürülmektedir. Bu birimler Asayiş, Trafik, Narkotik ve Çocuk Şube gibi çeşitli faaliyet alanları olan bölümlerdir.

Okul polisi uygulamasının ülkemizdeki geçmişi Çocuk Şube Müdürlüğü'nün kurulduğu tarih olan 2001'e kadar gitmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ndeki Madde 13'ün e bendine göre Çocuk Şubenin bünyesindeki Sosyal Hizmet Büro/Kısım Amirliğinin görevi 'Öğretmenler ve aileler ile okullar, sosyal hizmet ve sağlık hizmetleri yürüten kuruluşlarla ortak çalışmalar yürütmek' olarak belirtilmiştir. Ayrıca aynı yönetmeliğin Madde 14'ünde belirtildiği gibi Önleyici Hizmetler Büro/Kısım Amirliğinin görevleri aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

- a) Korunmaya muhtaç olduğundan şüphe edilen, ihmal ve istismara maruz kaldığı ihbar edilen, bulunan, evden veya bulunduğu kurum yada kuruluştan kaçan, suça maruz kalan, mülteci, refakatsiz, sokakta yaşayan, sokakta çalıştırılan ve oturduğu yeri haber vermekten aciz çocukların kimlik tespitlerini yapmak, kanuni mümessillerini araştırmak ve işlemleri yürütmek,
- b) Çocuğa karşı ve çocuk tarafından suç işlenmesini önleyici çalışmalar yapmak,
- c) Motorize ve yaya devriyeler ile genel kontroller yapmak,
- d) Örgün ve yaygın eğitim-öğretim kuruluşlarının ve eğlence ve sosyal merkezlerin bulunduğu bölgelerde çocuklarla ilgili olarak önleyici ve koruyucu devriye hizmeti yapmak,

- e) Çocukların içki satışı yapılan bar, kafeşantan ve meyhane gibi yerler ile çocukların girmesi mülki amirler tarafından yasaklanan kahvehane, kıraathane, elektronik oyun yerleri, bilardo salonları gibi açılması izne bağlı yerlere alınıp alınmadıklarını veya buralarda çalıştırılıp çalıştırılmadığını kontrol etmek,
- f) Eğitici veya özel mahiyette olan sinema ve tiyatrolara gündüz, altı yaşından büyük olanların getirilmesi istisna olmak üzere, oniki yaşından aşağı çocukların yalnız başlarına sinema, tiyatro ve dans salonu gibi yerlere alınıp alınmadığını kontrol etmek,
- g) Belgeli turizm işletmeleri hariç olmak üzere; onsekiz yaşından küçüklerin yanlarında veli veya vasileri olsa dahi içkili yerlere kabul edilip edilmediği; onsekiz yaşından küçüklere her nevi spirtolu içki verilip verilmediğini kontrol etmek,
- h) Çocuklara spirtolu içki, tütün mamulü, pornografik malzeme, müstehcen yayın, uyuşturucu, uçucu ve psikotrop maddelerin satılıp satılmadığını ve kullandırılıp kullandırılmadığını kontrol etmek,
- i) Mevzuata aykırı hareket ettiği tespit edilen yerler ve kişiler hakkında işlem yapılmak üzere ilgili birimlere bilgi vermek,
- j) Çocuğun cinsel faaliyet için kandırılması veya zorlanması, fuhuş veya pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini önleyici çalışmalar yapmak,
- k) Uçucu, uyuşturucu ve psikotrop madde kullanan veya kullandığından şüphe edilen çocuğu sağlık kuruluşu veya rehabilitasyon merkezine teslim etmek, çocuğun korunmasının sağlanması için konu hakkında İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bilgi vermek,
- l) Okullarda risk gruplarını tespit etmek, bu gruba giren öğrencilerin iyileştirilmesi ve tedbir alınması için İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, okul idareleri, rehber öğretmenler ve aileler ile ortak çalışmalar yapmak,

- m) Zorunlu temel eğitim çağında olduğu halde okula gitmediği/devam etmediği tespit edilen öğrenciler hakkında İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi vermek, talep edilmesi halinde yardımcı olmak,
- n) Hakkında ıslah veya tedavi tedbiri alınan çocukları mahkeme kararında belirtilen kuruluşa veya kişilere teslim etmek ile görevlidir.

Çocuk Şube Müdürlükleri kendilerine verilen bu görevi yapmak için buldukları illerde bölgeler belirleyerek bünyelerinde oluşturdukları ekipleri bu bölgelerde görevlendirmişlerdir. Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolünün ardından bu ekiplerin sayıları ve görev alanları arttırılmıştır.

Ülkemizde okul polisi uygulaması “Toplum destekli polislik hizmeti” çerçevesinde de uygulanmıştır. Toplum Destekli Polislik hizmeti bünyesindeki okul polisi uygulamasına İlk olarak Antalya Emniyet Müdürlüğü'nün gerçekleştirdiği “Polis Abla, Polis Ağabey ” projesiyle pilot bölge seçilen Antalya ilinde başlanmıştır. Türkiye genelinde yaygınlaştırılması düşünülen sistem sayesinde şiddeti önlemek ve daha güvenli bir eğitim hedeflenmiştir. Projede, Antalya`da bulunan her okula biri bayan biri erkek iki polis görevlendirilmesi, polislerin rehber öğretmenler ile irtibat kurarak polis abla ve ağabey olarak, öğrenci ile polis arasında koordinasyonu sağlamaları öngörülmüştür (Antalya Emniyet Müdürlüğü Bilgi Edinme Sitesi, 24.10.2009).

“Polis Abla, Polis Ağabey ” uygulaması daha sonra sırasıyla birçok ilde de İl Emniyet Müdürlükleri ve İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin ortak çalışmalarıyla hayata geçirilmiştir.

“Okul polisi” uygulamasına yönelik alınan birçok olumlu sonuçtan sonra idareci, öğretmen ve velilerden gelen istekler doğrultusunda uygulamanın tüm Türkiye'ye yayılması için 20 Eylül 2007 tarihinde MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması, Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına Yönelik İş Birliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu protokol Çocukları Koruma Kanunu, MEB'in UNICEF'in de katkıda bulunduğu 2006–2011 yıllarını kapsayan "Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Eylem Planı" ve Meclisin okullarda şiddetin

önlenmesine yönelik komisyon çalışmalarının öncelikli olarak değerlendirilmesi sonucunda hazırlanmıştır (MEB, 25.09.2006).

Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolünün imzalanması hususunda dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik Ortaöğretim kurumlarında şiddet olayları çıkması üzerine Bakanlığın diğer ilgili kuruluşlarla da işbirliği yaparak harekete geçtiğini anımsatarak, şiddetin eğitim kurumlarında önlenmesi için eylem planı hazırladıklarını belirtmiştir. Dönemin İçişleri Bakanı Beşir Atalay da protokolün imzalanmasının ardından;

‘Bu protokol ile bütün güvenlik tedbirleri daha planlı, daha sistematik, daha etkin hale gelecek. Özellikle okul çevresine ağırlık verilecek. Bundan sonra gençlerimiz okullarına endişelenmeden korkmadan gitsinler, velilerin de okula gönderdikten sonra akılları çocuklarında kalsın. Amacımız böyle bir ortamı sağlamak ayrıca öğrencileri, korkutmadan, sevgiye, ilgiye dayalı tedbirler alarak suçtan ve zararlı alışkanlıklardan korumaya çalışacağız’ şeklinde konuşmuştur (MEB, 25.09.2006).

Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü’nün uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan, 26.09.2007 tarihli “Okullarda Güvenli Eğitim Ortamlarının Sağlanması“ başlıklı genelge ile alınması gereken tedbirler İl Valililiklerine gönderilmiştir.

Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü’ ne göre (2007):

MEB’in ve İçişleri Bakanlığı’nın Ortak yükümlülükleri;

- 1) Tarafların okul güvenliğinin sağlanması konusunda yapılacak çalışmaları, öğretim yılının başında kurumlarına bildirmesi,
- 2) Tarafların okul güvenliği konusunda irtibat görevlilerini belirlemesi,
- 3) Eylem planında yer alan İl/İlçe Yürütme Kurullarınca irtibat görevlilerine bilgi verilmesi,
- 4) Eğitim ortamları örnek güvenlik model/modellerinin oluşturularak bu kapsamda okulların güvenlik önlemlerinin geliştirilmesi,

- 5) Okul güvenliği bilimsel ihtiyaç analizinin yapılması,
- 6) Okullarda meydana gelebilecek olay ve kriz durumlarına müdahale amacıyla ekiplerin oluşturulması ve bu kapsamda okul irtibat görevlileri, krize müdahale ekipleri ve ihtiyaç duyulacak diğer kişilere eğitim verilmesi,
- 7) Okul güvenliğinde ilgili taraflar (okul – kolluk gücü – aile – sivil toplum kuruluşları)ve kurumlar arasındaki iletişimin geliştirilmesi,
- 8) Öğrencilerin madde kullanımı ve zararlı alışkanlıklara karşı korunmasına yönelik gerekli önlemlerin alınması
- 9) Protokolden beklenen başarı ve verimin elde edilebilmesine yönelik, İl ve İlçe Yürütme Kurulları durum değerlendirilmesi yapmak üzere, ayda en az bir kez toplanarak elde edilen sonuç raporlarının Koordinasyon Birimine gönderilmesi,
- 10) Okullarda güvenli eğitim ortamını olumsuz yönde etkileyen şiddet içerikli olayların, risk dağılım haritalarının oluşturulması
- 11) Okullarda güvenliği olumsuz etkileyecek iç ve dış faktörlerin belirlenmesi,
- 12) Konu ile ilgili kamuoyunun duyarlılığının artırılmasına yönelik, ulusal ve uluslar arası etkinlikler (seminer, panel, sempozyum, konferans vb.) yapılması,
- 13) Okullarda güvenliğin sağlanmasına yönelik ideal güvenlik önlemlerinin geliştirilerek örnek modellerin oluşturularak, ‘okul güvenlik standartları’ belirlenerek ‘Eğitim Ortamlarının Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Ulusal Uygulama Rehberi’nin hazırlanması olarak belirtilmiştir.

MEB’in Yükümlülüğü;

- 1) Güvenli eğitim ortamlarının oluşturulmasına ilişkin literatür taraması yapılması,
- 2) Okullarda sanatsal, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin yaygınlaştırılması,
- 3) Çalışmaların sekretarya işlemlerinin il ve ilçelerde il/ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri, merkezde ise koordine birim tarafından yürütülmesi olarak belirtilmiştir.

İçişleri Bakanlığı’nın Yükümlülüğü;

- 1) Öncelikle okul giriş- çıkış saatleri başta olmak üzere, asayiş ve trafik yönünden gerekli tedbirlerin alınması,
- 2) Okul çevresinin güvenliğinin artırılması,
- 3) Okul servis araçlarına yönelik denetimlerin artırılması,
- 4) Okul çevresinde öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasında, emniyet güçlerinin rolünün güçlendirilmesine yönelik eğitimlerin verilmesi,
- 5) Öğrencilerin şiddet eylemleri, suç, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunması amacıyla, özellikle okulların yakın çevresinde bulunan park ve bahçeler ile diğer umuma açık yerlere yönelik denetimlerin artırılması,
- 6) Öğrencilerin ruhsal, fiziki ya da cinsel gelişimlerinin olumsuz yönde etkileyecek müstehcen neşriyat ve diğer olumsuz unsurlardan korunmasına yönelik tedbirlerin artırılması,
- 7) Okul önleri ve yakın çevresinde, suç işlemede kullanılacak kesici, delici, paralayıcı vb. diğer unsurların taşınması ve ulaştırılmasının önlenmesine yönelik yasal çerçevede alınan önlemlerin artırılarak, bahse konu aletlerin okul önlerinde bulundurulmasının ve satılmasının önlenmesi,
- 8) Öğrencilerin yasa dışı örgütsel ve ideolojik faaliyetlerden uzak tutulmasına yönelik mevcut önlemlerin artırılması olarak belirtilmiştir.

Gerek “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması, Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına Yönelik İş Birliği Protokolü’nden önce gerekse protokolün imzalanmasından sonra ülke genelinde uygulanan Okul polisi uygulaması sayesinde birçok okulda şiddet olaylarında azalma gözlenmiştir.

Adana’da, 2005 yılı içerisinde kent merkezinde bulunan 69 okulda 115 asayiş olayı gerçekleşirken, bu olaylara 123’ü öğrenci 169 çocuğun karıştığı belirlenmiştir. Başta “Okul polisliği projesi” olmak üzere alınan tedbirler sayesinde, 2006 yılının ilk 4 ayında bu sayı 53’e düşmüştür. Bu olaylara, 66’sı öğrenci olmak üzere 79 çocuk karışmıştır. Olayların 39’u okul içinde, 14’ü ise okul önünde meydana gelmiştir.

Araştırmada, okullardaki bu durumun toplumdaki şiddet olaylarının doğal bir yansıması olduğu tespit edilmiştir (Yeni Asya Gazetesi, 09.06.2006).

Kars Emniyet Müdürlüğü'nün bir açıklamasına göre 2006–2007 eğitim-öğretim yılında Okul Polisliğinin uygulamaya geçirilmesinden sonra okullarda ve öğrencilerin karışmış oldukları suç oranlarında azalma gözlenmiştir. Okul yöneticileri, okul aile birlikleri, veliler, öğrenciler ve tüm vatandaşların memnuniyetlerini ifade ederek uygulamanın devam etmesini istemişlerdir (Cihan Haber Ajansı, 09.09.2008) .

Diyarbakır'da 2005 yılında okul önlerinde ve çevresinde önce kesici aletle yaralama, kavga ve darp gibi 112 olay yaşanırken, Emniyet Müdürlüğünce yürütülen ve 26 okulda uygulanan okul polisi uygulaması kapsamında sivil polislerin okullarda görev alması sayesinde 2006 yılında sadece 47 olay yaşanmıştır (Zaman Gazetesi, 16.01.2007).

Konya Emniyet Müdürlüğü de çocukların topluma kazandırılması çalışması çerçevesinde 'Polis Abi, Polis Abla Projesi'ni hayata geçirmiş, bu kapsamda hırsızlık yapan, dilenen, suça karışan, uyuşturucu madde kullanan ve sokak satıcılığı yapan 1.000'e yakın çocuk takibe alınmıştır. Bu çocuklar ve aileleriyle sürekli görüşen polisler, uzmanların da yardımıyla çeşitli eğitim, spor ve kültürel faaliyetler düzenlemiştir. Yetkililer, projenin uygulanmaya başlanmasından sonraki ilk 4 ayda uygulama yaptıkları çocukların yüzde 70'inde olumlu gelişme görüldüğünü kaydetmiştir (Zaman Gazetesi, 26.06.2006).

Antalya'da okul polisi uygulamasıyla büyük başarıya ulaşıldığı ve okul çevresinde işlenen suç oranının yüzde 60 oranında azaltıldığı belirtilmiştir (Polis Haber, 18.09.2008).

Dönemin İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a göre hayata geçirilen bu proje ile okullar ve yakın çevresi tamamıyla güvenli mekânlar haline getirilmiş olup, veliler, okul idarecileri ve öğretmenler her fırsatta bu durumdan memnuniyetlerini ifade etmektedirler (Anka, 20.10.2008).

Bir internet sitesinin okul polisi uygulamasına yönelik işbirliği protokolünün imzalanmasının ardından yapmış olduğu anket çalışmasına göre 30 Eylül 2007 23:00 tarihinde yayına giren "**Her okula bir sivil polis uygulamasını doğru buluyor musunuz?**" anket sorumuza 1 gün 1 saatte 16,710 kişi oy kullanmıştır. Ankete

katılanların % 80,5'i (13444 oy) evet, % 18,6'sı (3103 oy) hayır ve % 1'i (163 oy) fikrim yok cevabını vermiştir (Memurlar Net, 2007).

1.2.3. Ülkemizdeki Okul Polisinin Uygulamaları

Okul polisi uygulamasında görevlendirilecek olan polisler göreve başlamadan önce özel eğitimden geçirilmektedirler. Eğitim esnasında polisler, uzman görevliler ve akademisyenler tarafından çocuk şube mevzuatı, çocuk psikolojisi ve iletişim teknikleri, çocuk ve insan hakları konularında eğitime tabi tutulmaktadır (Cihan, 23.02.2009).

Narkotik Şube Müdürlüğü yetkilileri okul polislerine başta uyuşturucu madde, suçlu tipleri ve davranışları ile madde bağımlıları konularında bilgiler vermekte, eğitimlerde öğrenciler arasında kullanımı yaygın olan uyarıcı hap ve esrar gibi maddeler üzerinde önemle durulmaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü görevlileri de gasp, kapkaç, yankesicilik ve suçlu profilleri hakkında meslektaşlarına eğitim vermektedir (Genç Kampus, 31.10.2007).

Ayrıca Türkiye Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi çalışmalarına katılan Bilimsel Danışma Kurulu akademisyenleri, uyuşturucu madde kullanımı ile çocuk suçları konularında okullarda bilgilendirme amaçlı seminerlere katılan polislerin, bazen fayda yerine zarar verebildiğini vurgulamaları üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü, bir genelge yayımlayarak polise uzman desteği olmadan eğitimlere katılmaması talimatı vermiştir (Sabah Gazetesi (17.08.2007).

Okul polisi uygulamasındaki polislerin bazıları resmi bazıları sivil kıyafetli olarak görev yapmaktadır. Resmi kıyafetle görev yapan polisler, Toplum Destekli Polislik şubesinde görevli polisler bir de okul çıkışlarında trafiği ve öğrencilerin çıkışlarını denetleyen Trafik şube Müdürlüğüne bağlı polis memurlarıdır. Okul içinde ve çevresinde sivil kıyafetle dolaşan polisler Çocuk Şube Müdürlüğüne bağlı polis memurlarıdır. Okul polislerinin, her gün sorumlu oldukları okula giderek, idareciler, öğretmen ve öğrencilerle görüşmeleri, kendilerine iletilen sorunlara süratle müdahale etmeleri, sorunun çözümü konusunda gelişmeleri takip ederek muhatabını da sonuç hakkında bilgilendirmeleri, rehber öğretmenlerle işbirliği yaparak, öğrencilerin korktukları kişileri, olayları ve her türlü şikâyetlerini görevlilere rahatça anlatmalarını sağlamaları,

Okul idaresinin de uygun bulması halinde Okul-Aile Birliği Toplantılarına katılmaları, okul ve emniyet arasında koordinatör görevini üstlenmeleri, okul polislerinin her saat okulda bulunmadan ancak kendilerine iletilen sorunlar ve yaptıkları gözlemlerle, gerektiğinde derslere de girmeleri öngörölmüştür (Haber7, 05.09.2006; Giresun Emniyet Merkezi, 25.02.2009).

Okul Polisi kendi okulunda kaç öğrenci, kaç sınıf, kaç öğretmen ve kaç idareci olduğunu okul giriş çıkış saatlerini, öğrenci profil ve davranışlarını okulun genel işleyişini bilmekle yükümlüdür(BİANET, 28.03.2006). Personelin okul idarecileri, okul aile birliği yöneticileri, rehber öğretmenler ve mahalle muhtarları ile irtibat kurarak okul içerisinde ve civarında öğrencileri olumsuz etkileyecek faktörleri tespit ederek gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak yükümlülüğüdür (Cihan, 05.09.2008).

Polis, öncelikle okul giriş çıkışlarında trafik ve asayiş yönünden önlemler almaktadır. Okulun yakın ve uzak çevresinde önlemler alınarak, öğrenciler şiddet ve şiddet içeren eylemlere karşı korunmaktadır. Öğrencilerin madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklara karşı korunmasına yönelik önlemlerin yanı sıra okulların yakın çevresinde bulunan umuma açık yerler ile park ve bahçelere yönelik denetimler yapılmaktadır. Ayrıca, yasa dışı örgütsel ve ideolojik faaliyetlerin olumsuz etkilerinden uzak tutulmaları için de önlemler alınmaktadır. Okul içerisinde ve çevresinde öğrenciler arasında yaşanan gruplaşmalar ve çeteleşmeler, uçucu maddeler, uyuşturucu hap, alkol ve benzeri zararlı alışkanlıklardan kaynaklanan olumsuz durumlar ile okul çevresinde büfe ve seyyar satıcılarda açıktan yapılan sigara satışı ve zararlı kesici, delici aletlerin satışı engellenmektedir. Okul idaresi, öğretmen ve öğrencilere yönelik olarak uyuşturucu ve uyuşturucu bağımlılığı, trafik kuralları, terör konuları, öğrencileri ideolojik faaliyetlere yönlendirici hareketler ve Satanizm konulu eğitim semineri ve konferans düzenlenmektedir (Cihan, 05.09.2008).

Okullarda şiddete meyilli öğrencilerin tespit edilmesi halinde ilgili öğrenci, okul idaresi, aile, rehberlik servisleri ve öğretmenler bir araya gelerek, gerektiğinde Çocuk Şube Müdürlüğünde görevli psikolog yardımı ile bu öğrencilerin topluma yararlı bireyler haline getirilmeleri sağlanmaktadır. Öğrenci servisleri, özel güvenlik elemanları, temizlik şirketi ve kantin işletmecileri ile çalışanların açık kimlikleri adresi ve iletişim bilgilerinin her an temin edilebilir şekilde okul idarelerinde bulundurulması

sağlanmaktadır (Cihan, 05.09.2008).

Aile içinde şiddet ve her türlü istismara maruz kalan çocuk ve gençlerin okullarda tespit edilmesi halinde Ailenin Korunmasına dair Kanunun ilgili hükümlerine göre okul idarecileri tarafından intikal ettirilen olaylarla ilgili kolluk birimleri tarafından gerekli kanuni işlem başlatılmaktadır. Okul idarecilerinin emniyete daha çabuk ulaşabilmesi için rutbeli görevlilerin cep telefonları verilmektedir (Cihan, (05.09.2008).

1.2.4. Okul Polisi Uygulaması Kapsamında Yapılan Farklı Çalışmalar

Ülkemiz genelinde okul polislerinin görevli oldukları okullarda duruma göre değişik uygulamalar yaptıkları görülmüştür. Örneğin;

- 1) Okullarda suça karışma riski bulunan öğrenciler tespit edilip, bu öğrencilere kamu kurumları ile iş birliği içinde mesleki eğitim ve ücretsiz dersane imkânı sağlanmaktadır (Yeni Asya Gazetesi, 09.06.2006).
- 2) Polisin öğrencilerle kaynaşması için ortak sportif faaliyetler gerçekleştirilmektedir (Cihan, 18.11.2008).
- 3) Öğrenciler tiyatro ve sinema gösterilerine götürülmektedir.
- 4) Suça meyilli aileler tespit edilip bu ailelerin çocuklarını okula göndermeleri sağlanmaktadır (Cihan, 05.01.2009).
- 5) Maddi durumu yeterli olmayan başarılı öğrenciler bilgisayar ve SBS hazırlık kurslarına gönderilmektedir (Cihan, 18.11.2008).
- 6) Öğrencilere bağlama ve resim kursu verilmektedir (Manisa Hür Işık, 10.11.2008).
- 7) Öğrenciler müze, havaalanı gibi binalara geziye götürülmektedir.
- 8) Öğretmenler gününde okullar ziyaret edilerek öğretmenlerin öğretmenler günü okul polisleri tarafından çiçeklerle kutlanmaktadır.
- 9) Karne günü evine kırık not götürmekten korkan çocuklara eşlik edilerek, velilerle görüşülmektedir (Net Haber, 27.01.2007).
- 10) Maddi durumu yetersiz öğrencilere kıyafet ve ayakkabı yardımı yapılmaktadır.

1.2.5. Okul Polisi Uygulamasına Yönelik Tepkiler

MEB'in, İçişleri Bakanlığı ile protokol imzalayarak "her okula bir polis" uygulaması başlatmasına yönelik tepkiler de olmuştur.

Okulda polis uygulamasına en sert tepkiyi ise Eğitim Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer göstermiştir. Dinçer, "Okullarda şiddeti polis önleyecekmiş. Peki polisin şiddetini kim önleyecek? Okullarda sivil polisin görevlendirilmesi, iddia edilen aksine şiddet olaylarını azaltmayacak, aksine öğrenci, öğretmen ve diğer eğitim emekçileri üzerinde psikolojik, zaman zaman fiili baskı yaratacak sonuçlar ortaya çıkaracaktır" demiştir (Birgün Gazetesi, 30.09.2007).

Türkiye Psikologlar Derneği Başkanı Ayla Dönmez "O kadar çok güvensiz bir ortamda yaşıyoruz ki, okulun önünde polis olması aileler için başımıza bir şey gelmeyecek duygusunu yaratacak belki de. Çocuklar risk altında, ama polis onu koruyabilecek mi, o da tartışılır. Bu projenin işe yaracağı konusunda bir fikrim yok" diye konuşmuştur(Evrensel, 03.01.2008).

Bağımsız Eğitimciler Sendikası Başkanı Gürkan Avcı okul içinde özel güvenlik birimleri veya polis bulundurarak şiddeti önlemeye çalışmanın işe yaramayacağını belirterek;

"Okullardaki bu disiplin anlayışı ve şiddet ortamı öğrencinin olumsuz bir benlik geliştirmesine yol açmaktadır. Öğrenciler kendilerini, aşağılanmış, tehdit edilmiş, reddedilmiş hissetmekte ve daha fazla içe kapanmakta ya da psikosomatik düzeye varan tepkiler göstermektedir. Güvenli okul denildiği zaman aklımıza sadece polis ya da güvenlik elemanı ile alınan fiziksel önlemler gelmemelidir. Çocuklar bekledikleri desteği okullardan göremezlerse, sosyal olarak istenen davranışları da göstermezler. Bu da güvenli bir okul oluşturmanın önündeki önemli engellerden birisidir. Asıl olan, şiddet ve suç oluştuktan sonra müdahale etmek değil, okulda çocukları takip ederek erken uyarı işaretlerini tespit edebilmektir." demiştir (BİANET (28.03.2006).

Okul polisi uygulamasına yönelik tepkilere sebep olarak bir lisede görevli sivil polisin keyfi sebeplerle bir öğrenciyi dövdüğü, kimi öğrencileri okulda öğrenciler, öğretmenler hakkında kendilerine bilgi vermek için teşvik ettiği haberleridir (Sendika.Org, 19.09.2007).

1.3. İlgili Araştırmalar

1.3.1.Okul Güvenliği İle İlgili Araştırmalar

Ülkemizde okul güvenliği ile ilgili araştırmalar çok eskiye dayanmamaktadır. Okul güvenliği ile ilgili ilk ve öncü çalışmaları Dönmez ve Güven yapmıştır. Dönmez (2001) tarafından yapılan çalışmada ülkemizdeki okul güvenliği sorununa, okul güvenliği sorununun olası nedenlerine, sorunun çözümüne ilişkin yaklaşımlara, okul yöneticilerinin bu konudaki rol ve görevlerine değinilmiş ve ülkemizdeki okul güvenliğinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu araştırmada ayrıca okul güvenliği sorununun çözümüne ilişkin geliştirilen iki farklı modele değinmiştir. Bu yaklaşımlardan biri olan polis modeli; özellikle gelişmiş teknolojik olanaklardan da yararlanarak olayların kısa sürede öğrenilmesi ve müdahale edilmesine yöneliktir. İkinci yaklaşımda ise, polisiye önlemler yerine öğrencinin bireysel özellikleri, bireysel sorunları, okul iklimi ve kültürü üzerine odaklanılmıştır

Dönmez ve Güven (2002) çalışmalarında ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin, okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentilerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anketler araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu araştırmada elde edilen önemli bazı bulgular şöyle sıralanabilir;

- Okul içinde ve dışında okulun güvenliğini en çok etkileyen etkenin (%39,2) çevre koşullarının olduğu belirtilmiştir. Disiplin yönetmeliğinin yeterince uygulanmaması (%30,8) ve dışarıdan müdahaleler(%20,4) ise diğer önemli sorunlar olarak algılanmıştır.
- Katılımcıların %82,5'i okul çevresinin kültürel özelliklerinin, okul güvenliğini etkilediğini belirtmişlerdir.
- Okulda yaşanan en önemli güvenlik sorunlarının; okul çevresindeki bazı kişi ya da kişilerin öğrencileri rahatsız etmeleri (%50,6) ve öğrenci kavgaları (%21,6) olduğu açığa çıkmıştır.
- Okul binası ve bahçesinin güvenliği için alınması gereken önlemler; okul ve bahçe duvarlarının güvenli bir giriş çıkışı sağlayacak nitelikte düzenlenmesi (%51,9) ve okul giriş-çıkışlarının bir güvenlik görevlisi tarafından kontrol edilmesi (%42,4) olarak belirtilmiştir.

Güven ve Dönmez (2002), ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentilerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarını, Malatya il merkezinde yer alan 13 lise arasından, şehrin farklı bölgelerinden seçilmiş 7 genel lisede yürütmüşlerdir. Araştırma kapsamına alınan liselerde eğitim gören 1. 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden, ikişer şube rastlantısal olarak alınmış ve toplam 1219 öğrenciye (492 kız ve 727 erkek) araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulardan bazıları şöyledir:

- Öğrencilerin çoğunluğu (%40,3'ü) okulda yaşanan en önemli güvenlik sorununun, öğrenci kavgaları olduğunu belirtmiştir. Öğretmen-öğrenci anlaşmazlıkları ve okul çevresindeki bazı kişilerin öğrencileri rahatsız etmeleri okullarda yaşanan diğer önemli sorunlar olarak belirtilmiştir.
- Öğrencilerin %54,9'u, okulda kanunen yasaklanmış suç aleti bulunduran öğrenciler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %25'i istediklerinde ateşli silah bulabileceklerini belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin %76,2'si okulda disiplini bozucu nitelikte davranışlar gösteren öğrenci grupları olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğrencilerin %45,4'ü, okul güvenliği konusunda okulda alınan önlemleri yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Güven (2002), çalışmasında okul güvenliği ve okul güvenliğinin eğitimdeki önemi üzerinde durmuş, bu konuda yurt içinde ve yurt dışında yapılan bazı araştırmaların sonuçlarına değinmiştir. Son olarak okul güvenliğini sağlamada psikolojik danışmanların önemine değinen yazar, psikolojik danışmanların okul güvenliğine ilişkin görevlerini şöyle belirtmiştir;

- Okulda yaşanan güvenlik sorunlarını, nedenlerini, alınabilecek önlemleri belirleyici nitelikte çalışmalar yapmak ve bu çalışmaların sonuçlarını okul yönetimiyle paylaşmak.
- Okulun ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte bir okul güvenlik planının hazırlanmasında, okul yönetimi, öğretmenler ve okulda görevli diğer personel ile işbirliği yapmak ve eşgüdümü sağlamak.

- Öğretmenlere, öğrencilerle iletişim, sınıfta çıkan çatışmaların çözümü ve çatışma yönetimi, olumsuz davranışlarla baş etme ve öğrenci motivasyonunun artırılması konusunda yardım etme ve bilgilendirme.
- Okul güvenliğini tehdit eden çevresel faktörleri ve alınması gereken önlemleri belirleyici çalışmalar yapmak.
- Okul güvenliğine katkı sağlayabilecek konularda öğrencilerle grup rehberliği, grupta danışma ve psiko-eğitim uygulamaları yapmak. Okul kurallarına uymayan ve uyum güçlükleri yaşayan öğrencilerle görüşmeler yapmak. Olumlu ve örnek davranışlar gösteren öğrencilerin okul yönetimi tarafından ödüllendirilmesini sağlamak.
- Okulda ilgi çekici ve anlamlı sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin düzenlenmesinde, okul yönetimi ve diğer öğretmenlerle işbirliği içinde olmak. Okullar ve öğrenci velileri arasındaki işbirliği ve bağlılığın sağlanması amacıyla çeşitli etkinlik ve girişimlerde bulunmak.

Ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin okul güvenliği hakkındaki görüşlerinin ortaya konulması ve öncelikli sorunların belirlenmesini amaçlayan Türkmen (2005), Antalya'daki genel ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrenciler üzerinde bir çalışma yürütmüştür. Ortaöğretim kurumlarının okul güvenliği ile ilgili sorunların en fazla öğrenci sayısı bakımından kalabalık olan okullarda ortaya çıktığı varsayımından yola çıkan araştırmacı, evreni oluşturan genel ortaöğretim kurumları arasından öğrenci sayısı fazla olan 5 okulu seçmiştir. Bu çalışmada genel ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin okul güvenliğine yönelik görüşleri üç temel boyutta ele alınmıştır. Birinci boyutta sorgulanan fiziksel güvenliğe, ikinci boyutta sorgulanan sosyal güvenliğe ve üçüncü boyutta sorgulanan psikolojik güvenliğe yönelik sorulara ilişkin öğrenci görüşlerinin olumsuz bir tablo çizdiği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlardan bazıları şöyledir;

- Büyük okullardaki öğrenciler, küçük okullardaki öğrencilere oranla kendilerini fiziksel yönden daha güvensiz hissettiklerini, okula silah getirildiğine daha fazla şahit olduklarını ve yine okula zarar verildiğine daha fazla şahit olduklarını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler özellikle fiziksel yönden güvensizlik, kavgaya karışma, silah getirildiğine şahitlik etme, hırsızlığa uğrama ve okula zarar verildiğine şahit olma konularında

şiddetle birinci dereceden yüz yüze oldukları ve bu sorunları öğretmene iletme konusunda sorunlar yaşadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

- Cinsel istismar konusunda genel olarak öğrencilerin taciz konusunda sorun yaşadıkları bulunmuştur.
- Okulun fiziki yapısı hakkında genel olarak öğrenciler okulda girip çıkmaktan çekindikleri bir yer olduğunu belirtmişlerdir. Yine okul giriş-çıkışlarında merdivenlerde, kapıda ve tuvalet ve lavabolarda sıkışıklık yaşama konuları da öğrenciler tarafından sıklıkla bildirilen sorunlar arasında yer aldığı belirtilmiştir.

Özer (2006) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının belirlenmesini amaçlayan araştırmasında öğrenci algılarının okul türü, cinsiyet, sınıf düzeyi, okul büyüklüğü ve sosyo-ekonomik düzeye (SED) göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlemeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonunda ulaşılan bilgiler özetle şunlardır;

- Resmi ilköğretim okulu öğrencileri özel ilköğretim okulu öğrencilerine oranla; (1) okula ustura, bıçak, jilet gibi aletler getirildiği, (2) okulda bazen değerli eşya ya da para çalındığı, (3) bazı öğrencilerin okul eşya ve demirbaşlarına zarar verdiği, (4) okulda yaşça büyük ya da fiziksel olarak güçlü bazı öğrencilerin, diğer öğrencilere sözlü veya fiziksel saldırıda (örn. hakaret, küfür, dövme) buldukları görüşlerine daha fazla katılmaktadır.
- Erkek öğrenciler kız öğrencilere oranla; (1) okula ustura, bıçak, jilet gibi aletler getirildiği, (2) okul binası içinde ve bahçesinde öğretmenlerin ve yöneticilerin hiç denetlemedikleri yerler olduğu, (3) bazı öğrencilerin okula cinsel içerikli dergi, gazete ve CD getirdikleri görüşlerine daha fazla katılmaktadır.
- 6. sınıf öğrencileri 7 ve 8. sınıf öğrencilerine oranla, 7. sınıf öğrencileri 8. sınıf öğrencilerine oranla; (1) okulda değerli eşya ya da para çalındığı, (2) başka öğrencilerden korkup okula gelmediği görüşlerine daha fazla katılmaktadır. 8. sınıf öğrencileri ise 6. sınıf öğrencilerine oranla, öğrencilere cinsel tacizde (sarkıntılık, sözlü taciz, elle taciz vb.) bulunan bazı öğrencilerin olduğu görüşüne daha fazla katılmaktadırlar.

- Öğrenci sayısı 1500 ve daha fazla olan okullardaki öğrenciler, öğrenci sayısı 0–500, 501–1000 ve 1001–1500 olan okullardaki öğrencilere oranla, (1) okula ustura, bıçak, jilet gibi aletler getirildiği, (2) okul bina ve demirbaşlarına zarar verildiği, (3) okulda yaşça büyük ya da fiziksel olarak güçlü bazı öğrencilerin, diğer öğrencilere sözlü veya fiziksel saldırıda (örn. hakaret, küfür, dövme) bulunduğu görüşlerine daha fazla katılmaktadır.

- Alt SED’deki öğrenciler orta ve üst SED’deki öğrencilere oranla; (1) okulda değerli eşya ya da para çalındığı, (2) bazı öğrencilerin diğer öğrencileri tehdit ettiği, (3) okulda yaşça büyük ya da fiziksel olarak güçlü bazı öğrencilerin, diğer öğrencilere sözlü veya fiziksel saldırıda (örn. hakaret, küfür, dövme) bulunduğu görüşlerine daha fazla katılmaktadırlar.

Demirtaş’ın (2007), İlköğretim okullarında çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili algılarının ve beklentilerinin bazı demografik özelliklerine göre ne düzeyde farklılaştığını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasında öğretmenlerin ve yöneticilerin kişisel güvenliklerine, okul güvenliğine, öğrenci güvenliğine ve okulun güvenli hale getirilmesinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerinde bazı demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık bulunurken bazı demografik özelliklerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca öğretmenler ve yöneticiler arasında Okul Güvenliği Anketinin alt boyutlarına ilişkin algı ve beklentilerinde anlamlı fark bulunmuştur.

Geyin (2007) tarafından yapılan çalışmada eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri bağlamında genel liselerdeki okul güvenliği algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama türünde olup, okulların güvenliğini ölçme amacına yönelik veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Eğitimciler Okul Güvenliği Ölçeği ve Öğrenciler Okul Güvenliği Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonunda:

(1) Eğitimcilerin son bir yılda okulda yaşadıkları en önemli güvenlik problemleri sırasıyla öğrencilerin çakı, bıçak gibi tehlikeli cisimler buldurması, okul içi öğrenci kavgası, vd. olarak belirlenirken, öğrencilerin son bir yılda okulda yaşadıkları en önemli güvenlik problemleri sırasıyla gasp (hırsızlık), okul içi öğrenci kavgası, şakayla karışık silahla tehdit etme, vd. olarak belirlenmiştir.

(2) Okulların güvenliği ile ilgili eğitimcilerin algılarının görev, cinsiyet, görev yapılan okulun öğrenci mevcudu, kıdem, mezuniyet, branş, okulda güvenlik ile ilgili hizmet içi eğitim faaliyetine katılmaları değişkenlerine göre Eğitimciler Okul Güvenliği Ölçeği alt boyutlarında anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir.

(3) Okulların güvenliği ile ilgili öğrencilerin algılarının cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf, öğrenim gördükleri alan, annelerinin ve babalarının eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Okulların güvenliğinin sağlanması konusunda eğitim politikalarını düzenleyenler, okul yönetimleri, eğitimciler, araştırmacılar ve toplum için öneriler geliştirilmiştir.

Kütük'ün (2008) araştırmasında, liselerde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerin ifadeleriyle okullardaki güvenlik düzeyinin belirlenmesi ve mevcut durumun okul türü ve okuldaki öğrenci sayısı değişkenleri ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, veri toplamak için, araştırmacı tarafından geliştirilen 30 maddelik bir kontrol listesi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okullarda güvenliğin sağlanması amacıyla fiziksel güvenlik politikalarının daha yaygın kullanıldığı ortaya çıkmış, öğretmen ve okul yöneticileri tarafından en çok işaretlenen maddeler şu şekilde sıralanmıştır: “Okulun sınırları (bahçe duvarları, parmaklıklar, vb.) kolayca fark edilecek kadar belirgindir; dolayısıyla fiziksel olarak çevredeki diğer birimlerden ayrı bir birim olduğu kolayca anlaşılmaktadır(%96)”, “Okul binalarına giriş –çıkışlar kontrol altındadır (%90)”, “Okul bahçesine giriş – çıkışlar kontrol altındadır (%86)”, “Anne babalar ve öğrenciler okul güvenliği konusunda düzenli aralıklarla bilgilendirilmektedir(%86)” ve “Öğrenciler, okul kuralları ve öğrencilerden beklenen davranışlar hakkında düzenli olarak bilgilendirilmektedir (%86) ”.

Devoe ve diğerleri (2002) tarafından hazırlanan “Okul Suç ve Güvenlik Göstergeleri: 2002” raporunda ABD’de okul güvenliği konusunda yapılan pek çok araştırmanın istatistikleri bir araya getirilmiştir. Bu raporda yer alan bazı istatistikler şöyledir(akt: Özer, 2006);

- ABD’deki okullarda Ocak 1998-Aralık 1999 tarihleri arasında 47 ölüm olayı gerçekleşmiştir. Bu olaylardan 38’i cinayet, 6’sı intihar ve 2’si polis tarafından öldürülen şüpheli ve 1 kaza ölümüdür. İşlenen 38 cinayetin 33’ü okul çağındaki öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir.

- 1993–2001 yılları arasında öğrencilerin %7’si ile %9’u silah, bıçak veya sopa ile tehdit edildiklerini ya da yaralandıklarını bildirmişlerdir.
- 1996–1997 öğretim yılında okulların %10’u en az bir ciddi şiddet olayını polise veya diğer güvenlik güçlerine bildirdiklerini rapor etmişlerdir.
- 1996–2000 yılları arasında ortaokul veya lise öğretmenlerinin %49’u, ilkokul öğretmenlerinin ise %39’u şiddet olaylarına maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Kent merkezlerinde çalışan öğretmenlerin şiddet olaylarına maruz kalma oranı banliyölerde ve kırsal kesimlerde çalışan öğretmenlere nazaran daha yüksektir (Kent: %36, Banliyö: %21 ve Kırsal: %17).
- 2001 yılında 9–12 sınıf öğrencilerinin %5’i okulda en az bir kere alkol kullandıklarını, %29’u okuldaki bazı öğrencilerin kendilerine uyuşturucu madde sattıklarını veya verdiklerini belirtmişlerdir.
- 2001 yılında erkek öğrencilerin %9’u, kız öğrencilerin ise %7’si arkadaşlarının zorba davranışlarına maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.
- 2002 yılında, 12–18 yaş arasındaki öğrenciler okullarda yaşanan toplam 1,9 milyon şiddet ve hırsızlık olaylarının kurbanı olmuşlardır. Yaşanan bu suç olaylarının 128.000’i okullarda gerçekleşmiştir.

1.3.2.Okul Polisi İle İlgili Araştırmalar

Okul polisi uygulaması hakkında yurt içinde yapılan ve ulaşılabilen akademik çalışma bulunmamaktadır. Bu duruma etken olarak okul polisi uygulamasının ülkemizde yaygın olarak 2007 yılından beri uygulanması gösterilebilir. Okul polisi uygulaması hakkında yurt dışında yapılan çalışmalar mevcuttur.

1980 yılında ABD’nin güneyinde yapılan bir okul kaynakları görevlileri programı değerlendirmesi güvenli bir okul sağlama amacına ulaşıldığını ancak programın etkisinin uzun vadede ölçülmesinin imkânsız olduğunu ortaya çıkarmıştır. (Johnson,1999).

İdaho’da 12 okul ile yapılan bir çalışma (1987), okul kaynakları görevlileri programı sayesinde gençlerin polis hakkında davranış ve inançlarının değiştiği ve daha pozitif bir

düzeyde saygı ve güvenin inşa edildiğini saptamıştır. Aynı şekilde programın, kişisel veya sosyal düzeyde tehlikeli davranışlar da dahil olmak üzere, ders saatlerinde disiplin problemlerini önemli ölçüde azalttığı yönünde çok güçlü kanıtlar bulunmuştur (Scheffer, 1987).

Jackson (2002) tarafından yapılan bir araştırma, programların gençlerin polise karşı saygılarını artırıp artırmadığını ve kanunların ve uygulamaları amacının gençlerce daha iyi anlaşılmasını sağlayıp sağlamadığını değerlendirmiştir. Programın uygulandığı bir lise ile program uygulanmayan iki okul arasında yapılan bir karşılaştırmada, Polis algılamaları hususunda Program ile etkileşimin öğrenciler üzerinde belirgin bir etkisinin olduğu yönünde genel olarak bir kanıt bulunamamasına rağmen, program okul kampüsünde saldırıların önlenmesinde etkili olduğu görülmüştür.

BÖLÜM 2: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin nasıl çözümlendiği belirtilmektedir.

2.1. Araştırma Modeli ve Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmamız okul güvenliği sorununa farklı bir yaklaşım olan okul polisi uygulamasına yönelik bir olgubilim çalışmasıdır. Olgubilim bir nitel araştırma desendir. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramalar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olamadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Olgubilim araştırmalarında görüşmeler genellikle uzundur. Yaşantıların derinliğinin ortaya konması ve açıklanması için araştırmacının görüşülen bireylerle yoğun bir etkileşim içine girmesi gerekir. Bazı olgubilim araştırmalarında ise birden fazla görüşme yapılması söz konusudur. Bu tür görüşmelerde araştırmacının ulaştığı açıklamaları ve anlamları görüşülen kişiye teyit ettirme fırsatı olduğu için araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği artmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2. Çalışma Grubu

Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır. Alanda yapılan gözlemler ve ön görüşmeler sonucunda çalışma grubu belirlenir. Bu tür çalışmalar uzun görüşmeler gerektirdiğinden çalışma grubunun sınırlı olması doğaldır. “Ölçüt örnekleme yöntemi” bu tür araştırmalar için uygundur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışma grubu olarak yedi okul polisi ve on okul müdürü ile mülakat

yapılmıştır. Katılımcıların soruları içtenlikle cevaplandırmaları için isimleri, görev yaptıkları kurum ve il gibi bireysel özellikleri belirtilmeyip kodlanmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul polisi uygulamasına yönelik görüşlerini almak için açık uçlu sorulardan oluşan mülakat formları uygulanmıştır (Bakınız Ek-1 ve Ek-2). Ayrıca okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul polisi uygulaması sırasında karşılaştıkları olayları hikâye biçiminde anlatmaları istenmiştir.

2.3.1. Mülakat Kayıtları

Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı mülakattır. Olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için mülakatın araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir. Araştırmacının görüşülen bireyle güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamı oluşturabilmesi önemlidir. Böyle bir ortam içinde bireyler kendilerinin bile daha önce farkında olmadıkları ya da üzerinde fazla düşünmedikleri yaşantıları ve anlamları dışı vurabilir, ortaya koyabilirler (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Görüşme formu, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sorular önceden belirlenir ve bu sorularla veriler toplanmaya çalışılır. Bu yöntem ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnektir (Karasar, 1994).

Araştırmamızda kullanılan mülakat formlarıyla okul polisi uygulamasına yönelik okul polislerinin ve okul müdürlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Görüşme öncesi, görüşmenin neden yapıldığı, sonuçlarının ne amaçla değerlendirileceği hakkında standart bilgi verilmiş, katılımı gönüllülük esas alınmıştır. Katılımcıların sözlü onayı alındıktan sonra sakınca görmeyenlerin konuşmaları ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Araştırmada toplam 602 Dakikalık görüşme yapılmıştır. Ayrıca 2 okul polisi ve 3 okul müdürü ses kayıt cihazının kullanılmasını istememiş, bu görüşmeler yazarak not alınmıştır.

Mülakat formları araştırmacı tarafından hazırlanmış ve uzmanların görüşleri alındıktan sonra pilot uygulamalara geçilmiştir. Araştırmanın alışma grubunda yer almayan katılımcılara mülakat formları uygulanmış gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra formlara son Şekilleri verilmiştir.

Araştırmada yapı bakımından *standartlaştırılmış açık uçlu mlkat* (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu & Yıldırım, 2005) kullanılmıştır. Bu mlkat türünde sorular açıkça belirtilmiştir ancak araştırmacı cevapların ötesinde soruları derinleştirmek için ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

2.3.2 Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma sürecinde yapılan mülakatlar ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Mlkat kayıtları yazıya dökülerek incelenmiş ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde *içerik analizi* kullanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temanın saptanması verilerin tanımlanması, kodlanması ve kategorileştirilmesi sürecidir (Yıldırım & Şimşek, 2008) . İçerik analizi yaklaşımı, nitel mlkat verilerinin ve açık uçlu soruların analizinde oldukça sık kullanılmaktadır (Robson, 2001; Akt: Yaman, 2007).

Ayrıca araştırma bulgularının değerlendirilmesinde içerik analizi türlerinden *frekans analizi* de kullanılmıştır. Frekans analizi, birimlerin nicel (yüzdesel ve oransal) olarak görülme sıklığını ortaya koymaktadır. Bu analiz türü, belirli bir öğenin yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlamaktadır. Frekans analizi sonunda öğeler önem sırasına sokulabilmekte ve sıklığa dayalı bir sınıflama yapılabilmektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001). Nitel veriler sayısallaştırılarak verilerin güvenirliği artırılmakta, yanlışlık azaltılmakta ve veriler arasında karşılaştırma olanağı sağlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Nitel araştırmada *geçerlilik* araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkararak sonuçları açıklamak geçerlilik için önemli olmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Araştırmamızda da kodların ve kategorilerin elde edildiği katılımcıların görüşlerinden birebir alıntı yapılarak geçerlilik

sağlanmıştır. *Güvenilirlik* ise olayların farklı gözlemciler tarafından aynı kategoriye bağlanması ya da aynı gözlemci tarafından farklı zamanlarda aynı kategori ile ilişkilendirilmesidir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu & Yıldırım, 2005).

Araştırmamızın *iç geçerliliği* yani inandırıcılığı (verilere eleştirel bir gözle bakıp sonuçların gerçeğe uygun olup olmadığını kontrol etme, ham verilerin ve analizlerinin uzmanlar tarafından incelenip geri bildirim alınması); *dış geçerliliği* yani aktarılabilişliliği (verilerin doğrudan alıntılarına yer verme, amaçlı örnekleme kullanma); *iç güvenilirliği* yani tutarlılığı (verilerin benzer süreçlerle toplanması, verilerin kodlanmasında tutarlılık olması, verilerin sonuçlarla ilişkisinin kurulması); *dış güvenilirliği* yani teyit edilebilirliği (dışarıdan bir uzmanın araştırmada ulaşılan yargı, yorum ve önerilerin ham verilerle karşılaştırıp teyit etmesi) (Yıldırım & Şimşek, 2008) de incelenmiştir.

Araştırmamızda içerik analizi türlerinden *kategorisel analiz* kullanılmıştır. Kategorisel analiz, genel olarak belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler hâlinde gruplandırılmasıdır (Tavşancıl & Aslan, 2001). Kategorisel analizde önce veriler kodlanmıştır. Kodlar, kelime gruplarını sınıflandırmak ya da gruplandırmak için kullanılan semboller; araştırma sorularıyla ilgili olan kavramlardır (Robson, 2001; Akt: Yaman, 2007). Kodlama, veri çözümlemesini başlatan ve çözümleme süresince devam eden, belirli bir etiketleme faaliyetidir. Başlangıç kodlaması, betimleyici ve çok sınırlı çıkarım gerektirirken sonraki kodlama daha üst düzey kavramlar kullanarak verileri bütünleştirmektedir (Punch, 2005; Akt: Yaman, 2007).

Araştırmamızın veri işleme sürecinde kodlama, daha önceden belirlenmiş kavramların yanı sıra verilerin işlenmesi esnasında ortaya çıkan kavramlara göre yapılmıştır. Ardından kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler (temalar) belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2008).

III. BULGULAR VE YORUM

3.1. Okul Polisinin Alguları

3.1.1. Okul Polisi Uygulamasında Görev Yapan Polis Memurlarının Mesleki Konuları

Mülakat çalışması yapılan polislerin polislik mesleğindeki ve okul polisliğindeki çalışma süreleri aşağıdaki gibidir:

Polis 1: 13 yıllık polis memuru, 5 yıllık okul polisi

Polis 2: 15 yıllık polis memuru, 5 yıllık okul polisi

Polis 3: 18 yıllık polis memuru, 5 yıldır çocuk şubede, arada geçici olarak okul polisliği yapmış, yeni okul polisi

Polis 4: 27 yıllık polis memuru, 7 yıldır okul polisi

Polis 5: 23 yıllık polis memuru, 5 yıldır okul polisi

Polis 6: 24 yıllık polis memuru, 4 yıldır okul polisi

Polis 7: 13 yıllık polis memuru, 5 yıldır okul polisi

3.1.2. Okul Polisi Olarak Görevlendirilen Personelin Uygulama Öncesi Aldıkları Eğitimler Ve Eğitimlerin İçeriği

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilen personellerin uygulama öncesi aldıkları eğitimlerin süreleri, şekilleri ve içerikleri farklılık göstermektedir.

Çoğunlukla polis memurları eğitimlerin Çocuk Şube Müdürlüğü bünyesinde alınan eğitimlerle sınırlı olduğunu ifade ederken bazı polis memurları da okul polisi olarak görevlendirildiklerinde ayrı bir eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir.

Okul polisleri aldıkları eğitimlerin içeriklerini okul içinde ve okul dışında yaşanan aksaklıklar, bu aksaklıkların çözüm yolları, çocuk psikolojisi, toplumsal olaylar, çocuklarla empati kurma, ailevi problemler olarak belirtmişlerdir.

“Zaman zaman hizmetiçi eğitim altında çocuk polisinin yapabileceği görevlerle ilgili bilgi ediniyoruz. Genelde haftalık, on günlük bizim yani aksaklıklarla yaşanan aksaklıkları gidermek için neler yapılabilir, okul önlerinde işte okulla ilgili çocuklarla ilgili aksaklıklar nasıl tamamlanabilir bu tür konuların üzerinde çalışılıp bunların cevabı araniyor genelde hizmetiçi eğitim kurslarında.” **Polis 1, 13, 5**

“Bizim şubemiz bünyesinde olan kurslarımız var onlardan aldık. Yani farklı bir uygulama olmadı. Yaklaşık olarak 15 günlük eğitimler. Ders olarak değil de yani çocuklara yönelik genel kapsamda ne varsa hepsine değinilir.” **Polis 2, 15, 5**

“Daha önceki arkadaşlar gitmişlerdi ama biz eğitim almadık Zamanı geldi miydi periyot olarak bize de eğitim verilecek, yani veriliyor.”
Polis 3, 18, yeni

“Bir altı ay eğitim verildi. Sürekli şubede sosyal hizmetlerden, amirlerden eğitim verildi. İçeriği çocuk psikolojisi, öğrenciler, toplumsal olaylar vb.” **Polis 4, 27, 7**

“Tabi, seminerler, eğitimler kısa süreli olarak eğitimler gördük tabi bu süre okul polisliğindeki deneyimlerimizle bu konuda bizi pekiştirmiştir. Yani bir aylık seminerler, yani haftalık kurslar bu şekilde. yani bu çocuklarla ilgili empati ile ilgili efendime söyleyeyim çocuklara davranış şekilleri (burada anne baba olmanın da önemi var) ile ilgili çocuklara karşı yapacağımız davranışlarda bunun da çok önemi var tabi.”
Polis 5, 23, 5

“Gerek emniyet müdürlüğü gerek şube ortamında seminerler, eğitim çalışmaları yapıldı. Halende zaman zaman yapılıyor. Bunun haricinde okul yönetimleriyle yapılan çalışmalar var. Bu şekilde devam ediyor Süresi, bu üst makamların aldığı kararlar ve protokoller çerçevesinde oluyor. Zaman zaman haftalık kursta yapılabiliyor günlük de olabiliyor Genellikle okul öğrencilerinin gerek dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korunması, gerek içerden oluşabilecek olumsuz davranışları önleme amacıyla gerekse çocukların ailesel ve sosyal çevresinde olumsuz olarak karşılaşılabilecekleri olayları önlemek amacıyla gerek psikolojik gerekse emniyet açısından tedbirler bizim tarafımızdan uygulanıyor, alınıyor.”
Polis 6, 24, 4

“Kendi şube içimizde görüş alışverişi, amirlerimiz tarafından seminerler oldu. 15–20 günde bir görüşmeler oluyor bizim isteklerimiz doğrultusunda. Seminer tarzında değil.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.3. Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Polisi Uygulamasında Görevlendirilecek Personelde Aranılan Kriterler

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilen personelin sahip olması gereken kriterler için belli bir kıstas bulunmamaktadır. Bu durum tamamıyla amirlerin tasarrufunda bulunmaktadır. Okul polisi uygulamasında görevlendirilen personele ait kriterler aşağıdaki gibi dört başlıkta sorgulanmıştır.

3.1.3.1. Anne-Baba Olmuş Olmak

Mülakat çalışması yapılan yedi okul polisinden altısına göre polisin anne-baba olmuş olması önemlidir. Görevlendirme yapılırken anne-baba olmuş olmak gibi bir kriter getirilmediği söylenmiştir ama araştırma bulgularına göre araştırmanın yapıldığı ildeki okul polisi olarak görevlendirilen bütün polis memurları evli ve çocuk sahibidir.

Anne-baba olmuş personelin çocukların sorunlarını, eğitimde yaşayacağı sorunları daha iyi bileceği vurgulanmıştır.

“Şimdi o şekilde bir kriter getirilmedi ama genelde bu görevi yapan arkadaşlarımızın çoğu evli, çocuk sahibi en azından yani okuldaki bir çocukla karşılaştığında sorunlu çocuklarla karşılaştığında çocuk büyüttüğü için en azından onlarla biraz daha yaklaşımı farklı olabilir yani bir bekar personelle bir evli çocuk sahibi personel arasında fark olacağını düşünüyorum.” **Polis 1, 13, 5**

N.A: *Anne-baba olmuş olmak önemli midir?*

“Zannetmiyorum hayır.” **Polis 2, 15, 5**

“Artı avantajlardır. Bir çocuğun sıkıntılarını eğitim hayatını yaşadığı sıkıntıları az çok tahmin edebilir yani anne baba olursa daha iyi anlayabilir yani olabilir o.” **Polis 3, 18, yeni**

“Hiç bekâr arkadaş yok. Bence anne-baba olmuş olması önemlidir.” **Polis 4, 27, 7**

“Anne baba olmak mesleki tecrübenin fazla oluşu da okul polisliğinde önemli etken.” **Polis 5, 23, 5**

“Çok etken, çok etken çocuğun iç dünyasını tanımak gerekiyor bilmek gerekiyor.” **Polis 6, 24, 4**

“Mutlaka olmalı. Anne-baba olması gerekir. Bekâra göre kendi çocuğunu göz önünde bulundurarak davranabilir.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.3.2. Yaş-Cinsiyet

Mülakat çalışması yapılan polis memurları okul polisi olarak görevlendirilen memurun yaşına değil olgunluğuna vurgu yapmaktadırlar. Ayrıca cinsiyet konusunda bazı okul polisleri okul polisliğinin zaman zaman insiyatif kullanılan bir alan olduğunu bu nedenle okul polisinin erkek olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bazı okul polisleri ise

bir bayan okul polisinin olmasının okullardaki kız öğrencilerin sorunlarına yaklaşmada daha etkili olabileceği görüşünü belirtmişlerdir.

N.A: *Sizce okul polisinin görevlendirilmesinde yaş-cinsiyet önemli midir?*

“Hayır bize kadar o tür şeyler yansımadı.” **Polis 1, 13, 5**

“O önemli değil hayır, bilgi ve eğitim önemli. ” **Polis 3, 18, yeni**

“Hepsi belli yaşın üstünde ama seçiciliğinin olduğunu zannetmiyorum. Bizim meslekte bayan polis çok az. Olanlarda genelde bürolarda çalışıyorlar. Genelde dışarıda toplumsal olaylarda görevlendirilen polislerin erkek olması önemlidir. Çünkü zaman zaman güç kullanmak gerekiyor. Bayanlar şubede nöbet tutuyorlar. Gece şubeye bayan çocuk geliyor. Olmamsının sebebi cinsiyet ayrımı değil şartlarla ilgili olsa beklide. Bir bayanda olsa iyi olur. Bayan olsa cinsel konularda kız çocuğu bayan polise daha iyi açılabilir. Bilgileri almak açısından. Biz sadece öğrencilerle uğraşmıyoruz. Kapının önünde bir psikopat oturdu onu oradan bir şekilde uzaklaştırmak zorundayız. ” **Polis 4, 27, 7**

“Okul polisliğinde caydırıcılık, caydırıcılık derken kaba güç anlamında değil tabikî ki yani çocuklara etkin olabilmek efendime söyleyeyim yapacağımız bölgenin yerine göre göre değişir bu yani. Bizim yaptığımız işte önemlidir erkek olması avantaj sağlıyor. Maalesef Türkiye eğitim seviyesi kültürel seviyede okullarda birazda erkeklerin bu tür görevlerde efendime söyleyeyim önem arz ettiği gözlenmektedir.” **Polis 5, 23, 5**

“Okul polisi olarak görevlendirilecek açısından bayanların ne kadar etkili olabilirdiği tartışılabilir bir konu. Ama bizim dış tehlikelere karşı önleyici tedbirlerimiz olmasına rağmen bayanların bu konuda çokta aktif olabileceğini düşünmüyorum. Tabii ki biz yasaları uyguluyoruz ama zaman zaman insiyatif te kullanmak gerekiyor. İnsiyatifte bayanların biraz yetersiz kalabileceklerini düşünüyorum. Erkek personelin daha verimli olacağını düşünüyorum. Yaş önemli tabii ki. Bu yaş olgunlaşma ve tecrübe ile ilgili. Birde kurumları idrak etmesi gerekiyor insanın. ” **Polis 6, 24, 4**

“Daha olgun yaşta olmalı. Bayan polis bayan öğrencilerle daha iyi iletişim kurabilir. ” **Polis 7, 13, 5**

3.1.3.3. Kişisel Özellikler

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilme yapılırken kişisel özelliklere yönelik kriterler bulunmamaktadır. Okul polislerinin algılarına göre görev dağılımı yapan amirler bazı hususları dikkate almaktadır.

Araştırmada mülakat çalışması yapılan okul polisleri, okul polisinin sahip olması gereken kişisel özellikleri aşağıdaki gibi belirtmektedirler:

- İlimli yaklaşıma sahip,
- Konu hakkında yeterince bilgi sahibi,
- Sakin, asabi-sinirli olmayan ve sabırlı,
- Çocukları, eğitimi, okulları seven,
- Devleti ve polisliği seven,
- Öğretmen ve öğrencilerle diyalog kurabilen,
- Diksiyonu düzgün,
- Hitabeti ve ikna kabiliyeti güçlü,
- Sevecen,
- Dürüst,
- Şefkatli,
- Çocuklarla empati kurabilen,
- Tecrübeli

“Evet, onda biraz gerçi bize bilerek veya görerek yansıtılmıyor ama amirlerimizin bu konuda biraz daha seçici davrandıklarını düşünüyorum. Daha yaklaşımı ılımlı yaklaşımçı personelden bu ekipleri kurduğunu düşünüyorum yani ” **Polis 1, 13, 5**

“Kişilik özellikler diyebiliriz yani kişinin o konuya yeterliliği olup olmadığına dair. Daha sakin daha ne bileyim yani böyle sabırlı diyeyim yani. Biz öyle olduğunu düşünüyoruz en azından ” **Polis 2, 15, 5**

“Bazı kriterler var. Mesela kriter olarak birincisi çocukları sevmesi lazım, eğitimi sevmesi lazım, okulları sevmesi lazım, yaptığı işten hoşlanması lazım ve bu genç yaştaki çocuklara yardım edebilmek için ne konular gerekiyorsa o konularda çalışma yapmayı sevmek lazım. Amirlerimiz kimin o işi yapabileceğini öğretmenlerle kimin diyaloga girebileceğini konuşmasının diksiyonunun güzel olanlarını ve asabi ve sinirli olmayanları seçerler genelde.” **Polis 3, 18, yeni**

“Amirlerin uygun gördüğü, hitabeti güçlü, ikna kabiliyeti iyi, daha sevecen yaklaşmasını bilen kişiler seçilir genelde. Amirin bu konuda seçici olma mecburiyeti var. ” **Polis 4, 27, 7**

“Dürüst olması lazım, çocuklara karşı şefkatli olması lazım, empati kurmak lazım, onlara davranışlarında konuşmalarda. Kendi çocuklarımız da var onları da göz önünde bulundurarak daha etkili.” **Polis 5, 23, 5**

“Bence bu kriterden ziyade bir defa işini sevmesi gerekiyor polisliği sevmesi gerekiyor devleti sevmesi gerekiyor, birde en önemlisi çocukları sevmesi gerekiyor. Bir de tabi bunun yanında kişisel özellikleri de çok önemli tabi. Yapısal, örf adet, yetişme tarzı, daha önce geçirdiği evreler bir emniyet görevlisi için önemli unsur. Tecrübe de bunun yanında etken.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.3.4. Alınmış Ödüller ve Seminerler

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okul polisi olarak görev yapan memurların çoğu uygulama öncesinde alınan seminerlerin önemli olduğunu düşünmekte ama altı polis ödüllerin görevlendirmede öneminin bulunmadığını vurgulamaktadır.

“Muhakkak ki şimdi çocuk şube müdürlüğüne gelen personel çocuk şube kursu oluyor bu kurslara katılan özellikle personelden seçilmesi daha uygun görünüyor çocuk şubede çalışacak personele kurs veriliyor o isim adı altında bunlardan seçilmesi daha uygun oluyor.” **Polis 1, 13, 5**

“Bu tamamen idarecilerin gözlemlerine bağlı olan bir şey yani personel üzerinde gözlemleri neticesi değerlendirme yaparlar öne göre yönlendirirler yani evveliyatta herhangi bir ödül alıp almaması ön planda olmamalı.” **Polis 2, 15, 5**

“Seminerler ve ödüller olabilir eğer konuda güzel çalışmalar yaptıysa belli bir başarılar elde ettiyse zaten seçilmesinde etkilidir yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Genelde yok. Bu tür görevlerde etkisi yok. Biz seminerler düzenliyoruz. Araçlı olduğumuz için çocuklara yönelik seminerler verdik. Çevreden gelecek tehlikeler, Okula gidip-gelirken dikkat edecekleri hususlar, kötü alışkanlıklarla ilgili(uyuşturucu-alkol-sigara).” **Polis 4, 27, 7**

“Tabii ki ödüller çokta fazla etkili olacağını sanmıyorum. İnsanın vicdani kanaatine dayanarak yapmış olduğu işi severek isteyerek bunlar önemli ödüller çok fazla etkili olacağını sanmıyorum.” **Polis 5, 23, 5**

“Tabii ki bilimsel anlamda uzman kişilerce zaman zaman seminerlerin verilmesi ve yahuatta bizim yetersiz kaldığımız noktalarda bizi yönlendirmeleri birikim anlamında tabii ki önemli.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.4.Okul Polislerinin Okullar ve Çevreleri İçin Yaptıkları Uygulamalar Ve Görevdeki Bir Günleri

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin çoğu görevli oldukları okullara ait bilgileri eğitim-öğretim yılı başında okullardaki yetkililerden almakta ve bununla ilgili ellerinin altında sürekli bulunan bir dosya hazırlamaktadırlar.

Araştırmadan elde edilen bulgular göstermiştir ki okul polisleri yaklaşık on iki saatlik bir çalışma mesaisine sahiptir. Okul polisleri görevli oldukları okullarda ve çevrelerinde aşağıdaki uygulamaları yapmaktadırlar:

- Okul çevresinde dışardan gelebilecek tehlikelere karşı kontroller yapmak
- Okullarda öğrenci giriş-çıkışlarını kontrol etmek
- Okul çevresindeki uygunsuz kişileri ve seyyar satıcıları uzaklaştırmak
- Okul çevresinde şüphelenilen kişilerin kimliklerinin bilgi merkezinden sorgulamak ve üst baş araması yapmak
- Okul idarecileri ile görüşerek okul sorunları hakkında bilgiler alıp ortak çözümler üretmeye çalışmak
- Görevli olduğu bölgedeki cafe, internet kafe gibi alanları kontrol etmek
- İnternet cafelerin ruhsatlarının olup olmadığını, yaşları küçük çocukların alınıp alınmadığını, sigara içilip içilmediğini, ortamın müsait olup olmadığını, filtrenin olup olmadığını kontrol etmek
- Adli olayları Çocuk Şube Müdürlüğüne intikal ettirip olayın takibini sağlamak
- Okullarda eğitici seminerler düzenlemek
- Okullarda sorun çıkaran, devamsızlık yapan öğrencilerle ve aileleri ile görüşmek
- Psikolojik desteğe ihtiyacı olan öğrencileri tespit edip Çocuk Şube Müdürlüğü bünyesindeki psikologlarla görüştürmek
- Okullardaki riskli öğrencileri kayıt altına almak
- Okullara yaptıkları tüm ziyaretleri tutanağa çevirip yetkili kişiye imzalatmak

“Tabii ki bizim elimizde bir dosyamız var. Bütün okullara ait ayrı ayrı adresleri, öğrenci yapısını belirtebilecek öğrenci sayısını, öğretmen sayısını, okul giriş çıkış saatlerini görebileceğimiz bir listemiz var. Bu saatler doğrultusunda en sorunlu özellikle en sorunlu okullarımızdan başlayıp sabah çıktığımızda yedi buçukta evden çıkıp görev alıyoruz okullarımızın önünde. Genellikle sorunlu, öncelikli sorunlu okullarımızın

önlerine gidiyoruz. Ne bileyim işte sabah gelebilecek herhangi bir öğrencilere karşı dışarıdan gelebilecek ne olur zararlara karşı korunması amacıyla genelde bu tür okullarımıza gidiyoruz öncelikli olarak. Rutin olarak ta işte en fazlada okul giriş saatlerinde okulun önünde bulunmaya çalışıyoruz. Dosyamızda güvenlik görevlilerinin isimleri telefonları da kayıtlıdır. Özel güvenlik olan okullarımızda tamamında yok. Ama olan okullarında zaten isimleri telefon numaraları bizde var onlarla da irtibat kuruyoruz. Çok acil durumlarda onların gördüğü okul önünde gördüğü herhangi bir aksaklıkta herhangi bir sorunda bize bilgi getiriyorlar en kısa zamanda oraya ulaşım o konu ile ilgilenmeye, o konu üzerinde çalışıyoruz.” **Polis 1, 13, 5**

N.A: *Görevdeki bir gününüzden bahseder misiniz?*

“Sabah kalktıktan sonra yedi buçukta okul önünde görev alıyoruz. Özellikle okulun girişini takip ettikten sonra başka bir okula oradan başka bir okula. İşte içeri giriyoruz. Ondan sonra müdür veya müdür yardımcısı yetkili idarecilerle herhangi bir rehber hocası olabilir bu sorunlarının olup olmadığını soruyoruz onlara herhangi bir bizimle ilgili sorunları var mı yok mu bize intikal ettireceğiniz bir sorun yaşandı mı bunları soruyoruz öğreniyoruz varsa tutanak haline getirip bunların çözüm yollarına gidiyoruz adli bir olay olduysa tabii ki bunu şubemize intikal ettirip savcılığa kadar gitmesini sağlıyoruz.” **Polis 1, 13, 5**

“Okulla ilgili bizim yaptığımız şeyler belli zaten yani öğrencilerle ilgili okul içinde gelişen olumsuzluklarla alakalı okul dışında gelişen olumsuzluklarla ilgili idarecilerle işbirliği yaparak bunların önünü almaya çalışmak yani ne bileyim sokakta karşılaşılabileceği olaylar, okula getirebileceği olumsuz davranışlar yani yapabileceği. Tabii ki okul çıkış saatlerinde okullarımız belli hemen hemen hepsine gitmeye çalışıyoruz o şekilde yani.” **Polis 2, 15, 5**

N.A: *Görevdeki bir gününüzden bahseder misiniz?*

“Şimdi şöyle biz sabah 7.30 akşam 7.30 çalışıyoruz. Yani okullar girmeye başladığı zaman biz görev alıyoruz. Okullarımız dağıldıktan sonrada görev bırakıyoruz. Yeri geliyor mesela saatler ileri alınacak, günler uzayacak bizim süremizde uzayacak. Okullar girdikten sonra yani yolumuzun üzerindeki okullar hangileriye hangi okul denk gelirse peyder pey hepsine gitmeye çalışıyoruz. Yani idarecilerimizle görüşüyoruz. Kendilerinin herhangi bir sorunları olup olmadığını soruyoruz. Bunu öğreniyoruz. Yani herhangi bir sorunla karşılaşan öğrencimiz var mı yok mu onların tespit ettiği varsa bunları almaya çalışıyoruz. Ona göre değerlendiriyoruz. Akşama kadar işte öğlen saatlerinde okullarımızın giriş çıkışları var ikili öğretim olduğu için. Değişik okullarımızda her gün yani bir okulda değil de atıyorum bugün A Okulu yarın B Okulu gibi okul önlerinde öğrencilerin okullara daha sağlıklı bir şekilde girip-çıkılmalarını sağlamak için ön tedbir alıyoruz. Devamlıda gene okullarımızla sürekli görüşüyoruz herhangi bir sorun olursa zaten idarecilerimiz bize telefonla ulaşıyorlar. Bizde o okula gidip sorunla ilgili çalışmalarımızı yapıyoruz. Bir günümüz bu şekilde devam ediyor yani.” **Polis 2, 15, 5**

N.A: *Görev bölgenizdeki okullarla ilgili bilgileri temin ediyor musunuz?*
“Sezon başında okullarla ilgili bilgileri istatistik olarak onları biz alıyoruz yani dosyamız mevcut. Bir okulumuz için değil ama tümüyle hepsini içeren bir dosyamız mevcut bizim. Genel bilgilerimizi topluyoruz alıyoruz.” **Polis 2, 15, 5**

Mıntika karakollarından, toplum destekli polislerden ve trafikten okul irtibat görevlisi olarak görevlendirilen polis memurları okullardaki ufak tefek sıkıntıları halletmekte, okul polislerinin bu anlamda işini kolaylaştırmaktadır.

“Şimdi bizim bölgemizde tane okulumuz var hepsi değişik ve geniş bölgede olduğu için hepsine ulaşmamız mümkün değil içişleri bakanlığı ile emniyet genel müdürlüğünün yaptığı anlaşma üzerine her okulun şimdi görevli polisi var, irtibat polisi var. Onlar genelde mintika karakollarından veya en yakın yerlerden toplum destekli poliste olabiliyor diğer trafikten de olabiliyor karakollardan da olabiliyor yani. Bir kişi görevlendiriliyor artık o emniyetin tasarrufunda olan bir şey yani. Onlar ufak tefek konuları sıkıntıları onlar halledebiliyorlar ama daha büyük çapta sıkıntı olduğu takdirde biz de zaten bölge olarak sorumlu olduğumuz için onları devamlı dolaşıyoruz sırayla veya sorun oldukça.”

Polis 3, 18, yeni

N.A: *Görevdeki bir gününüzden bahseder misiniz?*

“Şimdi sabah yedi buçukta görev alıyoruz ondan sonra saat sekizde okulların girişleri yapılıyor okulların girişlerini takip ediyoruz. Her okulun bölgesinde ekipler olduğu için onlarda anons ediyorlar şu okulda görev alındı girişi oldu herhangi bir problem yok diye eğer olan okullar olduğu takdirde bizde hemen oraya intikal ediyoruz olmadığı takdirde bizimde sorumlu olduğumuz sekiz tane okul var. Bunlar veya bölgemizde en problemleri okul hangisiyse biz de sabah girişlerinde genelde orda oluyoruz. Herhangi bir okullar bittikten sonra takipleri kontrolü bittikten sonra akşamları da şimdi okullar öğrenciler çıktıktan sonra gidebileceği yerler var. İnternet kafeler var. İnternet kafeleri kontrol ediyoruz. Bunlarında işte ruhsatlarının olup olmadıklarını, yaşları küçük çocukları alıp almadıklarını, sigara içilip içilmediğini, ortamın müsait olup olmadığını, filtrenin olup olmadığını hepsini kontrol ediyoruz yani uygulama bu şekilde. Akşam yedi buçukta ta cihaz kapatıyoruz.” **Polis 3, 18, yeni**

“Önce okul çevresinde giriş ve çıkışları kontrol ederiz. Uygunsuz şahıslar varsa bunları uzaklaştırırız. Okul çevresinde satıcılık yapan şahısları okul çevresinden uzaklaştırırız. Okul idarecileri ile görüşerek okul sorunları hakkında bilgiler alıp ortak çözümler üretmeye çalışırız. Yine bölgemizdeki kafeler, internet kafeleri denetleriz. Kurallara uymayanlar hakkında yasal işlemler yaparız. Okul çevresinde şüphelendiğimiz şahısların yasal çerçeve doğrultusunda üst aramalarını (sorgulama) yaparız. Bilgi toplama merkezinden şahıs hakkında bilgi alırız. Ayrıca

seminerlerde bu konu ile ilgili görevlerimiz arasında. İlkokullarda devam mecburiyeti var. Devamsızlık yapanları tespit edip aileleri ile görüşüyoruz.” **Polis 4, 27, 7**

N.A: *Görevdeki bir gününüzden bahsedebilir misiniz?*

“Sabah 7.30’da görev alıyoruz. 7.40 ve 7.50 itibarıyla okullar göreve başlar. Sabah girişlerini, öğlen giriş-çıkışlarını ve akşam çıkışlarını sağlarız. Az önce saydığım faaliyetleri gerçekleştiririz. Okul yöneticilerinin hepsiyle iç içeyiz. Görev haricinde bile sorunları olunca bizi ararlar. Bizde onları ararız. Hepsiyle arkadaş gibiyiz. İhtiyaç duyulduğunda onlar bizi arar. Öğrencilerin okul içinde ve dışında problemleri oluyor. Mesela bizim önemli bir sıkıntımız var. Bazı öğrenciler buldukları sosyal çevreden okullara olumsuz şahısları taşıyabiliyorlar.” **Polis 4, 27, 7**

N.A: *Her okulun bir dosyası var mı?*

“Her okulun bir dosyası var. Dosyada okul isimleri, telefonları, müdür ismi, müdürün ev ve cep telefonu, öğrenci sayısı, rehber öğretmenin adı, müdür yardımcısının adı gibi bilgiler var. Öğretmenlerle görüşme şansımız pek olmuyor. Onlar derslere giriyorlar. Bizim görüşme şemamız genellikle: Müdür sonra müdür yardımcıları sonra rehber öğretmen sonra okul aile birliği başkanı ve okul güvenlik görevlisidir.” **Polis 4, 27, 7**

“Okulların giriş çıkışlarını sağlarız. Efendime söyleyeyim okulda olay çıkarabilecek efendime söyleyeyim uç tabir ettiğimiz öğrencileri tespit edip onlarla görüşmeler yapmak okul idaresi okul müdürleri rehber öğretmenlerin bu konuda bize yardımcı olmaktadır. Onlarla işbirliği yaparak tabii ki onlar bize bilgi vermek kaydıyla onların muvafakatı alınarak bu tür çalışmaları yapıyoruz. Anne-baba ile görüşüyoruz. Anne babayı haberdar ediyoruz çocuğunun durumundan olumlu ya da olumsuz ona göre tedbirler alınmasını. Efendime söyleyeyim çocukla görüşmeler yapıyoruz. Efendime söyleyeyim ona yardımcı olmaya çalışıyoruz. Psikolojik desteğe ihtiyacı varsa şubemiz kanalıyla şubemiz bu tür çalışmaları yapmaktadır ve başarılı olmaktadır bu konuda da. Bu şekilde sürdürmekteyiz. Okul giriş-çıkış saatlerini takip etmekteyiz. Hem öğretmenlere destek oluyoruz burada hem öğrencilere hem caydırıcılık açısından okul polisliğinin hakikaten çok faydalı olduğuna inanıyorum.”

Polis 5, 23, 5

N.A: *Her okulun bir dosyası var mı?*

“Okul ile ilgili bütün bilgiler kendimizde mevcuttur. Okulun giriş saatleri, efendime söyleyeyim öğrenci profilleri, öğretmen sayısı, öğrenci sayısı, okulun giriş çıkış saatleri. Hepsini biz takip etmekteyiz. Dosyada vardır onlar.” **Polis 5, 23, 5**

“Bir okul polisi görevine başlarken sabah okul güzergâhlarında çocukların karşılaşılabilecekleri dış tehlikelere karşı önleyici tedbir olarak bulunuyor. Çocuklar derse başladıktan sonra, tüm okullar derse, okula, sınıflara girdikten sonra çocuk polisinin dışarıda okul çevrelerinde veya muhtemel olabilecek çocukların gidip kalabilecekleri veya barınabilecekleri yerlerle ilgili çalışmalar yapıyor.” **Polis 6, 24, 4**

N.A: *Nasıl çalışmalar yapıyor?*

“Bazı kahvehaneler, bazı çay ocakları, bunun yanında kafeler okula gitmeyip özel sorunlardan dolayı bir şekilde okul terk edip devamsızlık yapan çocukların takibi demeyeyim de onları bir şekilde o yanlış buldukları yerden okula gitmeyen çocukları alıp varsa sorunları direk rehber öğretmene teslimi, yoksa sorunsuz olarak böyle bir şey gerçekleştirdi ise okul yönetimine teslimi çalışmaları yapıyor. Bunun haricinde de öğlen giriş ve çıkışları okul çevresinde oluşabilecek dış tehlikelere, ilgisiz kişilerin okul önlerine gelmesi, barınması, bunları men etmek veyahut ta bir şekilde okul çevresinden uzaklaştırmak olarak devam ediyor. Daha sonra okulların öğleden sonraki çalışmalarda tekrar yine okulların eğitime başlaması ile birlikte okul yönetimleriyle işte içerde veya dışarıda mevcut gördükleri sorunları bize aktararak bizimde onlara desteğimizle nasıl neler yapılabilirliği konusunda görüş alış-verişinde bulunuluyor. Bunun haricinde boş zamanlarda özel olarak internet kafeler denetleniyor. En son da okul çıkışlarının yine dış tehlikelerden korunmak amacıyla çıkışı sağlanarak görevlere son veriliyor.” **Polis 6, 24, 4**

Okul polisi okul irtibat görevlilerinin kendilerine katkı sağladığını fakat onların bölgesel anlamda gezerek okul içindeki olumsuzluklara olay olduktan sonra müdahale edebildiklerini belirtmektedir.

Diğer ekiplerimizde bize çok destek veriyor ama onlar içerdeki olumsuzlukları veyahut ta çocukların kişisel- ailesel olumsuzluklarını görmeleri mümkün değil. Biz onları da görüyoruz hem onlara psikolojik destekte veriyoruz. Veya ailelerle görüşüyoruz. O şekilde ailenin ona davranışlarını, bakışını da değiştirebiliyoruz çocuğa. Bunun haricinde diğer ekiplerin sadece bölgesel anlamda gezerekten olay olursa ben müdahale ederim mantığıyla hareket ediyorlar. Ha olay olmadan diğer tehlikeleri dışarıdaki ekibin görmesi çok mümkün olmuyor. Bu başka terör ekibi içinde aynı asayiş hepsi için de aynı. Hepsi için geçerli.”

Polis 6, 24, 4

N.A: *Her okulun bir dosyası var mı?*

Her okulun dosyası en küçük ayrıntısına kadar var. Her şey var bunun bir tanesini makama sunuyoruz özel olarıktan bir tanesi bizde kalıyor. ”

Polis 6, 24, 4

“Öğrencilerin okula giriş çıkışlarında tedbir alıyoruz. Kötü alışkanlıklara yönlendirecek kişileri engelliyoruz. Ailelerle görüşüyoruz, suça karışmayı engelleyici seminerler veriyoruz. Uyuşturucu konusunda olabilir.” **Polis 7, 13, 5**

N.A: *Her okulun bir dosyası var mı?*

“Her okulun bir dosyası var. Okulla ilgili tüm bilgiler bizde ve kopyasını verdiğimiz şubemizde var. Riskli öğrencileri de kayıt altına alıyoruz.”

Polis 7, 13, 5

3.1.4.1.Okul Polislerinin Okulların Rehberlik Servisi İle İlişkileri

Araştırma bulgularına göre okul polisleri görevli oldukları okullardaki rehberlik servisi ve okul idarecileri ile yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Okullardaki sorunlu öğrencilerin bilgisini rehberlik servisinden alan okul polisleri sorunun durumuna göre davranış belirlemektedir.

Okul polisi sorunların çözümü noktasında rehber öğretmenlerin yetersiz kaldıklarını düşünmektedir. Çünkü okullardaki rehber öğretmenlerin sayısı öğrenci mevcutlarına göre ya yetersizdir ya da okullarda rehber öğretmen hiç bulunmamaktadır.

Okul polisine göre rehberlik öğretmenleri çocukla ilgili bilgileri sır olarak kabul edip okul polisi ile paylaşmamakta ve okullarda okul müdürleri rehberlik öğretmenlerinin okul polislerine kendilerinden habersiz bilgi vermelerini istememektedir.

“Özellikle rehber hocaları sır saklıyor sanki o çocuğun anlattığı şeyi ona bir sır gibi kabul edip yansıtmıyor özellikle rehber hocaları çocukla zaten birebir görüşüyor çocuk her şeyini anlatıyor ona fakat rehber hocası sanki o bir sır onu öyle bekliyor yazık ama. Genelde zaten rehber hocaların yüzde seksen doksanı bayan görüşüyoruz hocam var mı bize intikal ettireceğin bir şey ‘Yok’ bir şey diyemiyorsun ki Hocam siz rehber hocasınız benim okulumda ben okul müdürüyüm benim haberim olmadan fazla bilgi veremezsin polise ve yahut ta başkasına anladınız mı? ” **Polis 1, 13, 5**

“Ayrıca Rehber hocalarının da tam teşekküllü çalıştıklarını zannetmiyorum verim anlamında. Mesela şimdi bir okulda 2000–2200 tane öğrenci var bir tane rehber öğretmen var. Bu 2000–2200 kişilik bir okulda en az yani risk grubu dediğimiz öğrenci sayısı 100–150 civarındadır bir öğretmen bu sorunlarla nasıl baş edebilir. Her bir öğrencinin ayrı ayrı bir derdi var. Ayrı ayrı bir sorunu var. Yetersiz kaldıklarını düşünüyorum, Rehber öğretmenlerin yetersiz kaldıklarını düşünüyorum. ” **Polis 1, 13, 5**

“Zaten rehberlik derken rehberlik eğitmeni hocalarımız, öğretmenlerimiz okullarımızın tümünde yok. Yani üçte birinde var aşağı yukarı. Onlarla da diyaloglarımız var. Yani ihtiyaç duyduğumuz zaman ya da onlar ihtiyaç duydukları zaman bizimle irtibata geçebiliyorlar çok kolay bir biçimde mevcut olan konu varsa onu halledebiliyoruz yani.” **Polis 2, 15, 5**
N.A: *Nasıl hallediyorsunuz?*

“Suçun durumuna göre değişiyor. Yani bazı suçlar olur ki öğrenciyle görüşmemeniz gerekir görüştüğünüz yani görüştüğünüz zaman suçun kesileceğini bilirsiniz. Devamı gelmez ya da irtibatta olduğu kişiler vardır okul dışında. Diyaloglarının kesileceğini düşünürsünüz direk öğrenciyle diyaloga geçemezsiniz ama siz konuştuğunuz zaman

hallolacak konuyla bire bir öğrenciyle konuşarak halledebilirsiniz. Yani idarecilerle de paylaşabilirsiniz bunu gerekiyorsa ailesi ile de paylaşabilirsiniz. Bu şekilde sonuca gidebilirsiniz yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Rehber öğretmenlerde, müdürlerde bizim telefonlarımız var. Sıkıntı olacağı zaman, olduğu zaman haber veriyorlar. Biz gidiyoruz. Yapabileceğimiz bir şey varsa çözümlüyoruz. Zaten eğer adliyelik bir konu olduysa oluştuysa zaten yine çocuk şubesi olarak bizi ilgilendiriyordur bizde gene şubemize haber vererek ekipler isteyerek savcıya haber vererek gerekli tutanaklar yapılıyor ve adliyeye intikal ettiriyoruz yani.” **Polis 3, 18, yeni**

Okul polisleri ekonomik anlamda muhtaç öğrencilerin ailelerini tespit ederek gerekli kuruluşlardan yardım almaktadırlar.

“Rehber öğretmenleri ile görüşürüz. Okuldaki sorunlu çocuklar ve sorunlu aileleri tespit ederek eğer sosyal hizmet uzmanı gerekiyorsa sosyal hizmetlerden yardım isteriz. Yine ekonomik anlamda muhtaç olan öğrencilerin ailelerini tespit ederek gerekli kuruluşlardan yardım alırız. Belediye, kaymakamlık, valilik, sosyal hizmetler.” **Polis 4, 27, 7**

“Bizzat gidip okul rehber öğretmenleriyle, okul idarecileriyle hepsiyle ayrı ayrı görüşmelerimiz haftalık görüşmelerimiz, günlük görüşmelerimiz olan okullarımız var okulun ihtiyacına göre. Yani öyle okullar var ki sorunsuz, öyle okullarda var ki her gün mutlaka her gün gitmemiz, kontrol etmemiz gereken okullar var. Dolayısıyla yaklaşımlarımız okulun durumuna göre değişiyor. Bizim gidişimiz, okullarda görüştüğümüz rehber öğretmenleri okul idaresi evet.” **Polis 5, 23, 5**

3.1.5. Okul Polisinin Bir Gün İçinde Görev Yaptığı Okul Sayısı

Okul polislerinin beyanlarına göre bir günde görev yaptıkları okul sayısı aşağıda belirtilmiştir:

Polis 1: Ortalama 8–10

Polis 2: Ortalama 6–7

Polis 3: En az 3–4

Polis 4 (Araçlı): çevre kontrol sistemiyle 30, idareci ziyaretleri yapılırsa 15

Polis 5: 3 okulda olabilir 5 okulda

Polis 6 (Araçlı): Ortalama birkaç okul

Polis 7: Ortalama 10–12 okul

Okul polislerinin görevli oldukları bölgeler büyük, sorumlu oldukları okul sayısı fazladır. Görüşme yapılan yedi okul polisinin ikisi araca sahiptir, diğerleri yaya olarak çalışmaktadır. Bu durum bir gün içinde gidebildikleri okul sayısını, bir okulda olay olduğu zaman ulaşma sürelerini etkilemektedir. Ayrıca okullardaki sorunların varlığı, sayısı, çeşidi de okul polislerinin bir gün içinde gittiği okul sayısını etkilemektedir.

“Mesela bazı okula girdiğimizde yarım saat bir saat kaldığımız okullar oluyor, iki saat olayın durumuna göre ama olay yoksa bir onbeş yirmi dakika işte idarecilerle görüşüp sorununun olmadığı tespit edilirse çıkıyoruz başka bir okula. Yani günde ortalama en az yine bir sekiz on okul bazen bir okulda günü tamamladığımız oluyor o zamanlarımızda oluyor.” **Polis 1, 13, 5**

“Ortalama bir günde 6-7 okul gezebiliyoruz. Görev bölgemizdeki okullarımızın üçte birini gezebiliyoruz. Biz yayayız motorize olmadığımız için sürekli yürüyerek gitmek durumundayız. Araç yetersizliğinden dolayı yani imkânlar olsa verebileceklerine inanıyoruz biz kendileri de bunu dile getiriyorlar zaten. Yani araç olsa verecekler. Bize göre verilmeli ki daha fazla okullara daha kolay gidebilelim en azından ihtiyaç duyulduğunda derhal müdahale edebilelim yani yoksa yaya olduğunuz zaman ulaşmanız zaman alıyor, çözüm üretmiyorsunuz yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Yaya olduğumuz için otobüslere binip gidebiliyoruz yani en az 3-4 tane okula uğrayabiliyoruz ama olay olduğu takdirde olay olan okula hemen intikal ediyoruz yani araçlarla. Bekliyoruz araca biniyoruz gidiyoruz bir araba olmuyor iki arabayla gitme durumumu olabiliyor onlara biniyoruz o şekilde intikal ediyoruz yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Yaya değiliz. Okul çevresi olarak anaokulları dâhilokul var. ... İlkokul ve lisedir. Bölgede özel okulumuz yok. Çevre kontrol sistemiyle 30'u buluyor. İçeri girip idareci ile görüştüğümüzde 15'i bulduğu oluyor” **Polis 4, 27, 7**

“Şimdi bu sayı olarak yani üç okulda olabilir beş okulda olabilir biz bunun yanında sadece okullar değil farklı görevlerde yapmaktayız sadece okullar değil efendime söyleyeyim. Mesela okula gitmeyen öğrencileri de takip ediyoruz biz mesela bilgimiz olduğu takdirde onların okula gitmesini sağlıyoruz.” **Polis 5, 23, 5**

“Valla bir gün bize yetmiyor kendi çocuklarımıza da zaman ayıramıyoruz. Bir günde ortalama birçok okula uğramaya çalışıyoruz biz arabalı çalışıyoruz. Gerek merkezin yönlendirmesiyle gerekse merkezin böyle bir talebi olmaksızın da her gün ayrı ayrı bir okulda olmaya gayret ediyoruz.” **Polis 6, 24, 4**

“Ortalama 10–12 okul geziyoruz üzerine düştüğümüz okulların bütün giriş-çıkışlarında bulunmaya çalışıyoruz. Anadolu Lisesi tarzındaki okullara ara saatlerde gidip idareye sorun var mı diye soruyoruz.”

Polis 7, 13, 5

3.1.6.Okul Polislerinin Algularına Göre Okul İdarelerinin, Öğretmenlerin, Velilerin Ve Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Yönelik Düşünceleri

Bu bölüm dört boyutta incelenmiştir.

3.1.6.1.Okul İdareleri

Mülakat çalışması yapılan yedi okul polisinin tamamına göre okul müdürleri okul polisi uygulamasını olumlu, iyi ve güler yüzle karşılamakta, çalışmaların etkili olduğunu düşünmekte, okul polisi okula gitmediğinde nerde kaldınız diye aramakta, okul polislerinin sürekli okullarında olmalarını istemekte, okul polislerinin araçlı olmamasından şikâyet etmekte, okul polislerinin ödüllendirilmesini istemektedir. Fakat okullarında sorun olmayan bazı okul müdürleri okullarına polis gelmesinden rahatsızlık duyabilmektedir.

“Valla şu anda bize pek kötü olarak bir şey yansımadı. Gerçekten okul idarecilerimizle bu konuyu bizde acaba bizden ne şekilde yararlanabiliyorlar ne kadar faydalanabiliyorlar diye bizde bunları görüşüyoruz kendileriyle ama hepsi iyi yönde yorumluyorlar bu konuları. Gerçekten çalışmalarımızın etkili olduğunu düşünüyorlar bize göre. Diyelim ki altı yedi okula gidiyoruz haftada bir sıra geliyor genelde üç gün dört gün gitmediğimiz zaman veya bir hafta gitmediğimiz zaman nerde kaldınız diye arıyorlar. İstiyorlar ki sürekli orda olalım sürekli olmamız gerekir aslında ama yetiştirebildiğimiz kadar gidiyoruz yani. Hatta bazı öğretmenler veya öğrenciler okulun personeli zannediyorlar bizi okuldaki bir öğretmen gibi sürekli gördükleri için.” **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi o konuda şöyle bir şey söyleyeyim bütün uygulamaya bütün idarecilerimiz öğretmenlerimiz ve velilerimiz dâhil hepsi destek veriyorlar ama biraz öncede bahsettiğimiz gibi onlarda bizim gibi bizden daha fazla belki araç olmayışından şikâyetçiler yapabilecekleri de bir şey yok. İstiyorlar ki bizde araç olsun yani biz daha fazla yardımcı olalım. Gerçi yeterince yardımcı olmaya çalışıyoruz ama araç olduğu zaman bu daha kolay olacak. Ona istinaden ne bileyim yani yaptığımız bütün çalışmalardan hepsi memnun hepsi destekliyorlar. Bize karşıda bunu dile getiriyorlar yani.” **Polis 2, 15, 5**

N.A: *Nasıl dile getiriyorlar?*

“Mesela şöyle değişik toplantılar oluyor. Biz de dâhil oluyoruz o toplantılara. Orda ortak bir görüşe varıyorlar mesela diyorlar ki işte

‘ödüllendirmeleri yönünde çalışma yapmak’ böyle bir istekleri var hatta bize de söylüyorlar bunu bu şekilde.” **Polis 2, 15, 5**

“Okul polisi olarak olumlu devamlı olumlu tepkiler alıyoruz ben bu güne kadar olumsuz tepki almadım. Hiçbir idarecide niye geldiniz ne yapıyorsunuz ne ediyorsunuz demediler. Biz onlara her konuda yardımcı olduğumuz için devamlı iyi ve güler yüzle bizi karşılamışlardır yani. Bugüne kadar herhangi bir kötü durumumuz olmadı teşekkür ediyorlar okulun kapısına kadar bizi uğurluyorlar. Haberleri olduğu takdir de okulun kapısında dahi bizi karşıyorlar yani olay bu.” **Polis 3, 18, yeni**

“Onlar çok memnun. Onların başından çıkamadığı işlerde yardım ediyoruz. Onlara güven telkin etmişiz. Onlar biliyorlar ki gerektiğinde olaylar adli mercilere yansımayacak. Kimsenin zarar görmeyeceği şekilde olayları çözeceğimizi biliyorlar. Bir-iki gün gitmeyince gelmediniz diye sitem ediyorlar. Polis okul çevresinde dolanınca olumsuz kişilerin caymasına sebep olacağını biliyorlar.” **Polis 4, 27, 7**

“Özetle sorunu olmayan idareciler okul polisinin ya da polisin okulda görülmesinden rahatsızlık duyuyor bu nadiren oluyor ama sanki çocukların psikolojilerinin bozulacağını düşünüyorlar. Hâlbuki bu kanatın yanlış olduğunu düşünüyorum. Çocuklara polisi ve uygulamalarını sevdirmek lazım. Günümüzde birçok okulda okul polisliğinin çok gerekli olduğunu kendilerine yapmış olduğumuz desteklerden dolayı memnuniyet verici olduğunu çalışmaların sürekli olması gerektiğini temenni etmektedirler.” **Polis 5, 23, 5**

“Şu ana kadar olumsuz bir tepkiyle karşılaşmadık memnuniyetlerini belirtiyorlar. Çok özel bir şey talep etmiyoruz kendi takdirleri.” **Polis 6, 24, 4**

“Çok olumlu tepkiler alıyoruz. Memnun kalıyorlar.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.6.2. Öğretmenler

Görüşme yapılan yedi okul polisinden üçü öğretmenlerle görüşmediklerini belirtmiştir. Dört okul polisi ise öğretmenlerin uygulamadan memnun olduğunu vurgulamıştır. Hatta okul çıkışlarında olumsuz durumlarla karşılaşan bayan öğretmenler okul polisi geldiğinde bu tür durumlarla karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir.

“Öğretmenlerle fazla muhatap olmuyoruz onların işini kolaylaştırdığımız için zannetmiyorum ki bir tepki olsun.” **Polis 1, 13, 5**

“Biz genellikle idarecilerle diyaloga geçtiğimiz için öğretmenlerimizle pek fazla şeyimiz olmuyor ama tabii ki yani okullarımızın çoğunda öğretmenlerle de görüşüyoruz. Onlardan da olumlu tepkiler alıyoruz. En

azından girişlerde çıkışlarda bilhassa bayan öğretmenler mesela bazı olumsuz şeylere maruz kalabiliyorlar. Mesela biz geldiğimiz zaman onların olmadığını söylüyorlar.” **Polis 2, 15, 5**

“Müdür yardımcılarıyla görüşüyoruz onlar derslere giden öğretmen, giren öğretmenler artı rehber öğretmenleriyle konuşuyoruz görüşüyoruz okulda problemlili öğrenciler varsa. Diğer öğretmenlerle diyalogumuz olmuyor. Çünkü problemlili öğrenci varsa zaten rehber öğretmene intikal ediyor önce o görüşüyor ondan sonra sıkıntıyı problemi aşamayacağı bir durumda ise zaten bize haber veriyor bize haber verdiği taktirde öğrenci uyuşturucu madde kullanmışsa, tedavi olmuşsa ve yarım bırakmışsa devam etmek istiyorsa ailenin refakatiylen onayıylan bizde ilgili yerlere sosyal hizmetlere yazılar yazıyoruz uzmanlara bildiriyoruz onlardan randevu alıp bunları buluşturup çocuğun tedavisine etmeye çalışıyoruz yani bunu ilgili hastanelere kadar da götürebiliyoruz yani.”

Polis 3, 18, yeni

“Görüşmek için çok ta şansımız olmuyor. Bir sorun varsa onlar idareye idarede bize yansıtıyor.” **Polis 4, 27, 7**

“Memnunlar çünkü dışardan kendilerine gelebilecek tehlikelere karşı her zaman polisin yanında olacağını bilirler.” **Polis 5, 23, 5**

“Aslında öğretmenlerle direk olaraktan çok, sınıf öğretmenleriyle direk olarak, branş ve sınıf öğretmenleriyle direk olarak çok yakın temas içerisinde olmuyoruz veya olamıyoruz çünkü neden onların ders saatleri içerisinde olduğu için bize çok zaman ayıramıyorlar ama çok özel bir konu olursa onlardan böyle bir zaman ayırmalarını isteyip sorunları paylaşabiliyoruz veyahut ta teneffüs ve giriş-çıkışlarda onlarla da kendimizi tanıtmak şartıyla burada böyle bir gücün olduğunu böyle bir çalışmanın olduğunu ifade ediyoruz. Onlarda bu hoşlarına gidiyor yani.”

Polis 6, 24, 4

“Onlardan da iyi tepkiler alıyoruz. Sorunlu olan bir öğrenciyi paylaşıyoruz. Ne yapabiliriz diye karşılıklı olarak görüşüyoruz.”

Polis 7, 13, 5

3.1.6.3.Öğrenciler

Araştırma bulgularına göre öğrencilerden okul içinde sorun çıkarıp, devamsızlık yapan, okuldan kaçan öğrenciler okul polisi uygulamasından rahatsızlık duymaktadır. Çünkü okul polisi onların eylemlerini yapmalarını engellemektedir. Sorunsuz, hedefi olan öğrenciler okul polisi uygulamasından memnun olmakta hatta okul polisi ile işbirliği yapmaktadır.

“Zaten öğrencilerden de çoğu tanıdı artık bir beş yıllık bir zaman içerisinde yani ilkokuldan başlayıp lisede genelde çevre liselere geliyor ilkokuldan gelen öğrenciler. Ta ilkokuldan beri tanımaya başladılar. Mesela ilkokulda tanıyan öğrenci liseye geliyor lisede bizim polis olduğumuzu bilir geldiği zaman polis abi polis abi diye geliyor zaten yanımıza. Olumlu yani, olumsuz bir tepki almadık. Tepki şu okulda yaramaz öğrenciler var. Yaramazların işine gelmiyor. Çünkü internet kafe denetimi de yaptığımız için internet kafeye gittiğimiz için bizden rahatsız oluyor. Okuldan kaçmasına izin vermiyoruz. Ailesini aradığımız için bizi gördü mü kaçıyor zaten işine gelmiyor. Mesela ben internet kafeden aldığım bir öğrenciyi önce okul idaresine bildiririm işte öğrencisinin okuldan kaçtığını tespit edebiliyorsam genelde de tespit edebilirim okuldan kaçtığını. Çünkü genelde bizim bölgemizdeki öğrenci potansiyeli ilkördüncü sınıfa kadar öğrencidir dörtten sonrakilerde sabahçıdır yani oradaki aldığımız yaş ortalamasına göre sabahçı öğrenci olup olmadığını tahmin ediyoruz okuldan kaçtığını tahmin ettiğimiz için önce okulunu arıyoruz. Okul zaten gerekli bilgiyi ailesine de veriyor okulda ailesine ulaşıyor. Tabi bu şekilde çocuğu okuldan koparmamaya çalışıyoruz.” **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi öğrencilerden problemlili olan öğrencilerle konuştuğumuz zaman devamlı bu konuları gördüğümüz için az çok artık tecrübeli oluyoruz. Onların yaşadığı ilk konudur en önemli kendisinin sorununun çok önemli olduğunu düşünür eder anlatır genelde. Bizde çıkış yollarını ona söyleriz gösteririz ‘Şuralarda yanlış yapmışsın. Bu şekilde yapman lazım bir daha yapmaman lazım şunlara dikkat etmem lazım ailen seni bu şekilde düşünüyor sen bu şekilde düşünmüşsün yanlış yapmışsın bunlara uyarsan bu şekilde devam edersin ama uymadığın takdirde senin gideceğin yol gidişat iyi değil’ diye onu uyarırız yani. Hiç öğrencilerden bu güne kadar hiçbir olumsuz tepkiyle karşılaşmadım.” **Polis 3, 18, yeni**

“Öğrencilerin çoğu tanır bizi. Onlar bizi biliyorlar ne zaman ne yapacağımızı. Bazı şeyleri bizimle paylaşıyorlar. Bilgi alışverişi oluyor. Olumsuz şeyleri gelip bizimle paylaşıyorlar. Abi kavga olacak mesela diyorlar.” **Polis 4, 27, 7**

“Sevinçlerini yanlarımıza gelerek sevgilerini belirtiyorlar. Çoğu öğrenci tanımıyor ama bazıları yanımıza gelerek abi, amca diyerek polislere münhasır sorular sorarak memnuniyetlerini ifade ederler.” **Polis 5, 23, 5**

“Sorunlu öğrenciler bizi çok tasvip etmiyorlar ama hedefi olan amacı olan öğrenciler tabii ki bizim her zaman yanımızda oluyorlar çok sıcak ilişkiler içerisinde bulunuyoruz yani.” **Polis 6, 24, 4**

“Art niyetli öğrenciler tahminim rahat hareket edemediği için memnun değil.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.6.4.Veliler

Görüşülen okul polislerinin algılarına göre okul polisi uygulamasından veliler memnun olmakta, çocuklarının güven içinde olduğunu hissetmekte, okul polisinin okullarda devamlı bulunmasını istemektedir. Zaman zaman bazı veliler, okulda eğer çocuğu problem çıkarmışsa, okul idaresi okul polisini çağırılmışsa ve okul polisi öğrenciyle sorun hakkında konuşmuşsa uygulamaya tepki gösterebilmektedir.

“Velilerden genelde olumlu ama bunların içinde olumsuz da şimdi şöyle bazı gerçekten olumsuz karşılayabilecek veliler de çıkıyor. Şimdi nasıl bunlar. Mesela çocukla biz görüşmüşüz. Çocuk yaramaz okulda, okul idaresi de bu çocuk biraz rahat durmuyor, sivri, çevreyi etkiliyor gibilerinden bu çocukla görüşmüşüz. Sonra işte aile aileye gidiyor çocuk söylüyor işte baba polisler bize geldi polis beni çağırdı niye böyle yapıyorsun ediyorsun gibilerinden bana bunları bunları söyledi. Sonra veli genelde bu tür konularda bu sefer şeyi arıyor idareciyi arıyor okul müdürünü veya müdür yardımcısını niye benim çocuğumu polisi aradın. Bazen bu tür konularla da karşı karşıya gelebiliyoruz yani çok nadir bunlar ama çıkmıyor değil ama hocam veliler istiyorlar ki kendi çocuğunun okuduğu okulun önünde hep biz olalım herkes diyor ki hep okulun önünde bekleyelim. Genelde yüzde 99 olumlu karşılıyor”

Polis 1, 13, 5

“Veliler genel manada onlarda memnun ama işte dediğim gibi yani her okula polis gelsin istiyorlar. Biz de yeterli değiliz yani motorize de olmadığımız için okulların çoğununda çıkış saatleri hemen hemen aynı. Aynı anda bütün okullarda da olma şansımız yok. Ama araç olduğu zaman birinin çıkışında diğerinin devamında üç-dört okulu birden gezme şansımız olabiliyor. Veliler o şekilde yani keşke daha iyi imkânlarımız olsa daha fazla gelebilseydik ya da her okulda polis olsa istiyorlar ama imkânlar dâhilinde bu kadar olabiliyor yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Bir okula gittiğimizde meselatarafında çalışıyorduk. Okul müdürü bizi aile sınıf toplantısına çağırdı. Oraya gittik. Müdür konuşmasını yaptı sonra dedi emniyetçi arkadaşlarımız burada dedi onlarda konuşsunlar dedi. Bizde kalktık, konuştuk işte. Okullarda yaptığımız çalışmaları, internette yaptığımız çalışmaları, çevrede olumsuz tahrip edilmiş köhne yerlerin kontrol edildiğini, binaları kontrol ettiğimizi, tinerici-uyuşturucu-hapçı kişilerin başıboş gezen kişilerin takip edildiğini söyledik ettik. Onlarda sıkıntılarını bize sordular bizde onlara yaptığımız şekilde cevaplarımızı verdik. Velilerin hoşuna gittiler yani böyle bir çalışmanın olduğunu, polisin ilgilendiğini, çocuklarıyla ilgili zararlı olan yerlerin daha çok kontrol edilmesini istediklerini. Bizde onu dikkate alarak kontrol ettik sıkıntı aşıldı yani. Herhangi bir şey yok.Şu ana kadar velilerden farklı bir tepki almadık. Adam çocuğu zaten eğer uyarılmayı hak ettiği bir konudaysa zaten velisini çağırıp görüştüğümüz

zaman veli takdir ediyordu zaten. Doğru diyordu siz iyisini yapmışsınız, bundan sonra bir daha olmayacak etmeyecek. Genelde kavga dövüş ediyorlar. Okullarda kız olayları olur genelde. Onla ilgili olaylarda velisi çağrılır uyarılır. Kendine çeki düzen verir yani teşekkür ederler. Başka bir şey yapmadılar bugüne kadar.” **Polis 3, 18, yeni**

“Olaylar dâhilinde sürekli görüşüyoruz. Olumsuz öğrenci velisi ile sürekli görüşüyoruz. Olayın tabiatına göre sürekli değişiyor. Velilerin sorununu çözersek veli memnun oluyor. Problemlı çocukların velisi ise çocuğuna sahip çık diyorsan veli memnun olmuyor. Art niyetli, cahil insanlar var. Etnik milliyetçilik yapan çocuklar ve aileleri var. Gerektiğinde adli mercilere yansıtıyoruz.” **Polis 4, 27, 7**

“Çok fazla memnunlar bu uygulamadan. Netice olarak çocuklarının güvenliği sağlanmaktadır.” **Polis 5, 23, 5**

“Velilerden çok olumlu destekleyici tepkiler alıyoruz. Onlar istiyorlar ki devamlı biz aynı okulda olalım istiyorlar. Tabi böyle bir şeyde mümkün olmadığı için üzüldükleri de oluyordur yani.” **Polis 6, 24, 4**

“Onlarda okullarını bu şekilde gezen, öğrencilerle ilgilenen polislerin olması onları rahatlatıyor. Bir saç ayağı olarak düşünürsek okul-aile-emniyet. Bunlardan biri görevini tam yapmazsa illaki bir yerden bir problem çıkıyor.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.7.Okul Polislerinin Karşılaştığı Kritik Durum Ve Olaylar

Görüşme yapılan okul polislerinden bazıları okullarda yaşadıkları kritik durumları ve olayları görüşmeci ile paylaşmakta çekimser davranmıştır. Bazı okul polisleri ise karşılaştıkları sorunları ve olayları samimiyetle ve ayrıntılı olarak paylaşmıştır.

Okul polisleri okullarda okuldan kaçan öğrencilerle, taciz olaylarıyla, cinsel suçlarla, öğrencilerin önlerinin kesilip harçlıklarının alınmasıyla, hırsızlıkla, çocukların beni gasp ettiler, beni taciz ettiler gibi yalan beyanlarıyla, çocuklarını okula göndermeyip mendil sattıran ailelerle, bali kullanan öğrencilerle karşılaşmakta ve bu sorunları çözmeye çalışmaktadır.

“Bu tür olaylarla en fazla okul kaçakları oluyor zaman zaman olmuyor değil bir de taciz olayları oluyor. Şimdi taciz olayları oluyor zaman zaman fazlada olmasa ama mesela ne zamandı anonsta geldi bize öğrenci 155’i arıyor rahatsız ediyorlar diye anon geldi plaka verildi. Gittik o malum okulun önüne araştırmalarımızla o araç alındı. Şahsı aldık. Daha sonra şubemize intikal ettirdik bu konuyu öğrenciyi rahatsız ettiğinden dolayı. Adli olay olduğu için tabii ki buradan adliyeye sevk edildi,

savcılığa sevk edildi. Cinsel suçlarda olmadı değil oldu. Diyelim ki okul içinde iki öğrenci cinsel bir suça karıştılar diyelim olmadı değil oldu okul yönetimi bizi arıyor diyor ki gelin görüşelim telefonda anlatılmaz bu konu diyor. Gidiyoruz yüzyüze rehber hocası ile müdürle görüşüyoruz çocukların ailesinin haberi var mı diyoruz bazen vermiş olabiliyorlar ve yahut ta vermedik şimdi vereceğiz diyorlar. Çağırıyoruz aileyi idareyle. Böyle böyle bir durum var. Çünkü bizim çocuğu okuldan alıp gitmemiz yasak. Alamayız zaten. Öğrencinin yaşı küçük olduğu için aileyi çağırıyoruz diyoruz ki böyle böyle. Ondan sonra biz şubemize bilgi veriyoruz. Şubemizden ekip geliyor aileyle birlikte çocuk ta alınıyor. Sosyal hizmetlerden uzman çağırılıyor. Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü'nden. Uzman çocukla görüşme yapıyor onun vermiş olduğu rapor doğrultusunda zaten savcıya bilgi veriliyor. Savcı ne emir verirse ona göre hareket ediliyor. Avukat çağırılıyor tabii ki. Diyelim ki müşteki çocuk ta suçlu dışardan. İllaki o çocuğu da yine götürüp uzmanbazı çocuklar senaryo yazıyor. Biliyorsunuz şimdiki çocukları biraz filmlerden görüyor internetten görüyor senaryo yazıyor. Biz onun senaryo yazıp yazmadığını pat diye karar veremeyiz. Böyle durumla çok karşılaştık.” **Polis 1, 13, 5**

N.A: *Başka var mı?*

“Yani şimdi okulda fiili livata olayı da oldu, tutuklanan oldu dışardan çocukları mesela kandırıp evinde film seyredelim bilmem ne edelim evine götürüp sarkıntılık yapanda oldu yaşı büyük tutuklanan da oldu. Tabii ki çok karşılaştık yani. Dediğim gibi şubemize bilgi veriyoruz. Çocuğun ailesine usulünce anlatılıyor. Zaten şikâyetçi oluyor. Ondan sonra gidiyor şubede psikologlarla görüştürülüyor çocuk. Biz görüşemiyoruz çocukla. Bu tür olaylarda zaten suçun takibi yapılarak gerekli adli mercilere ulaştırıyoruz.” **Polis 1, 13, 5**

Veliler, çocuklarının hatalı davranışları kendilerine okul polisi tarafından söylenildiğinde tepki verebilmekte ve okul polisini suçlayacak davranışlar içine girebilmektedir.

“Şimdi ismini hatırlamıyorum bir iki yıl oldu kız çocuğu okuldan çıkmış veya okula gidecek üniformalı yanında bir genç yani uygunsuz demeyeyim de yani diyelim ki öpüşürken o şekil gördük. Rahatsız olduk. Kıza sorduk babasını aradık telefonla. Babası ne dedi biliyor musun? Doğrumu söylüyorsunuz? Benim kızım öyle şey yapmaz diyor. Sen diyor iftira atıyorsun kızıma diyor. Daha ileri gitti sen diyor benim namus bekçim misin? Ben bir vatandaş olarak rahatsız oldum kızın okuldan kaçmış veya okula gitmemiş veya okul çıkışı diyorum ki kızın bu durumda biraz daha duyarlı ol adam beni suçluyor. Ben suç işlemişim gibi.” **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi biliyorsunuz okul önlerinde öğrencilerin yani büyük çapta değil ama mesela öğrencilerin önünün kesilip ceplerinden harçlıkları zorla alınması olayları oluyor. Biz mesela okullarımızın bir tanesinde bunu

başardık takibe aldık sonra tespit şahsı yakaladık ve mahkûm ettirdik. Burada önemli olan şeyde şu mağdur olan kişinin şikâyetçi olabilmesi bu cesareti gösterebilmesi. O cesareti gösterdiği zaman biz de elimizden geleni yaptığımızda sonuç alabiliyoruz. Onların şikâyetçi olması lazım ki siz bir şeyler yapabilesiniz yani genellikle tamamen değil ama belli ölçüde şikâyete bağlı olduğu için yani akabinde de sizde imkânlarınız neyse onu yapıyorsunuz. ” **Polis 2, 15, 5**

“Geçen senelerde geçici olarak okullara baktığım dönemde mesela bir kız çocuğu tam cuma günleri birinci sınıfların öğretmenleri genelde anne babalar çocukları meralıdır hemen sormaya gelirler durumu nasıl, bilgiyi alıyor mu, dersleri nasıl onu sorar ederler fakat bir tanede kız çocuğu ama şapka takar, erkek gibi giyinir ayağında spor ayakkabısı. O o saatlerde son saatte işte orda olur. Öğretmenin veya velilerin çantasını götürüyor. O zaman kameralar her yeri çektiği için hırsızlık olayı da olduğu için hemen giden ekipler kameraları isterler bakarlar ederler hangi saatler arası olmuş kim gelmiş kim geçmiş diye o anda zaten bizce bilinen çocuklardan olduğu için orda gördüğümüz takdirde hemen onu en kısa sürede yakaladık zaten.” **Polis 3, 18, yeni**

“Çocuklara musallat olan kötü kişilerin önlenmesi gibi; Genelde otolu ve yaya şahısların kız öğrencileri taciz ettikleri oluyor. Görüşme sonrasında şahısları yakalayabiliyoruz. Araç varsa plakası ile sonuca ulaşıyoruz. Eğer bedeni bir zarar yoksa adli makamlar serbest bırakıyor. Ancak polis kayıtlarına geçiyor. Şahısların bilgi toplanmasını sorduğumuzda bu kayıtlar işimize yarıyor. Çocuğun herhangi bir olaya karışması sonrası bu olayı çözmek gibi; Çocuk geliyor diyor ki beni gasp ettiler. Olaya müdahale ettiğimizde gördük ki yalan söylüyor. Bunu okul değil biz anlayabiliyoruz ve çözebiliyoruz. ” **Polis 4, 27, 7**

“Şimdi ekiplerimiz sokakta mendil satarken üç çocuk muhafaza altına alıyor efendime söyleyeyim. Aileleri ile görüşüyorlar. Daha sonra bize bilgi veriyorlar bunların okula gitmediklerini doğudan geldiklerini anlıyoruz, tespit ediyoruz. Daha sonra anneleriyle, aileleriyle adres tespitinden sonra temininden sonra aileleriyle görüşüyoruz. Okula gitmediklerini anlayınca okulla görüşmelerimizi yapıyoruz. Daha yeni geldiklerini, göç ettiklerini, doğudan göç ettiklerini birazda ihmalkârlık maddi sebeplere dayalı olarak ta söylüyorlar bunu. 13 çocuğu olduğunu söylüyor aile. Ondan dolayı. Biz de bunların okula gitmelerini sağladık. Okullara kayıtlarını yaptırdık çocukların okulda efendime söyleyeyim ve bunların takibini de yapacağız ayrıca bu çocukların okula gidip gitmediklerinin takibini de yapacağız, yapıyoruz. Ama bu memnuniyet verici yani çocukların sokaktan kurtulup okula gittikleri zaman bizde mutlu oluyoruz üç çocuğun sokaktan kurtulup ta okula gitmelerini maddi manevi destek olmaya çalışıyoruz yön gösteriyoruz. Yardıma ihtiyacı olduğu takdir de mutlaka onlara da destek olmaya çalışırız. ”

Polis 5, 23, 5

“Çok, çok. Şu anda çok zor hangi birini yani bir tane değil ki.

Polis 6, 24, 4

N.A: *Bir tanesini anlatsanız.*

“Akış içinde belki.” **Polis 6, 24, 4**

“Bali kullanan öğrenci oluyor. Bunu idareden çevreden aileden arkadaşlarından öğreniyoruz. Çocuğu alışkanlığından kurtarmak adına bir polisi gibi değil abi, amca gibi davranıyoruz ruhsal olarak ona yaklaştırmaya çalışıyoruz. İleride başına gelebilecekleri anlatıyoruz. Bazı çocukları bu alışkanlıktan kurtardığımız oldu.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.8.Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul İdarecilerinin Sorunları Okul Polisleriyle Paylaşma Düzeyleri

Görüşme yapılan yedi okul polisinden altısının algısına göre okul müdürleri okullarındaki sorunları kısmen paylaşmakta, okulun-öğrencinin adı çıkmasın, duyulmasın edilmesin, kendimiz hallederiz diyerek sarkıntılık olayları, bıçaklı yaralama olayları kavga dövüş olayları, uyuşturucu olayları, okul içindeki etnik milliyetçilik gibi bazı sorunların üstünü örtmeye çalışmaktadır. Çoğunlukla sakladıkları sorunlar okul polisleri tarafından başka yollarla, veli ve karakol gibi, öğrenilmektedir. Okul idareleri sakladıkları, paylaşmadıkları sorunlar yüzünden zor durumda kalabilmektedir.

“Düşünüyoruz ve bazı bu tür olaylarla da karşılaşyoruz. Olayı biz başka bir şekilde başka bir yerlerden duyuyoruz tabi idarecinin yanına gittiğimizde idarecinin bu konudan muhakkak bir bilgisi oluyor idareciye niçin bize bilgi gelmedi diye sorduğumuzda ise bu tür cevaplarla da karşılaşabiliyoruz yani işte okulumuzun adının çıkmaması için kendi aramızda hallederiz diye. Halledilmediği için zaten olay bize kadar intikal ediyor daha sonra tabi ki polis de bir şekilde hallediyor yani.”

Polis 1, 13, 5

“İlk zamanlar bunu biz yaşadık. Yani oluyordu en azından sizde söylediniz okulun adı çıkmasın gibi vesaire bunu şu an öyle bir şey yok yani bunu idarecilerimizle konuştuk. Ne bileyim yani onlarda herhangi bir olumsuzluğun olmadığını gördüler. Şu an öyle bir şey yok şu an yok. İlk dönemlerde falan öyle bir ilk zamanlar vardı şimdi şu an yok. Şimdi her şeyi paylaşabiliyorlar. Biz hissediyorduk öyle düşünüyorduk ama paylaştığımız zaman öyle olmadığını gördük. Biz en azından kendilerine söylüyorduk yani böyle düşünebilirsiniz gibisinden konuşuyorduk. Onlarda izah ediyordu yani yok öyle bir şey gibi. Neticede biz onu anladık yani yanlış düşündüğümüzü anladık. Öyle söyleyeyim ben size.”

Polis 2, 15, 5

“Doğru. Öyle şeyler oluyor. Olduğu takdirde de zaten müdür bey veya müdür yardımcıları bu konuyu örtmeye çalışıyorlar okulun adı çıkmasın duyulmasın edilmesin diye sarkıntılık olayları, bıçaklı yaralama olayları kavga dövüş olayları esrar olayları bilmem neleri olabiliyor bizim öğrencimiz duyulmasın etmesin diye. Ama duyulduğu taktir de, haber vermediği taktirde onun hakkında da ilgili yerlere rapor yazılıyor. Milli Eğitim tarafından da onlarda gerekli soruşturmayı geçiriyorlar yani. Onlar hakkında da tahkikat açılıyor. Örtmeye çalışıyorlar, kapatmaya çalışıyorlar. Zaman geçince unutulur edilir falan diyorlar ama başka yerden çıktığı duyulduğu zaman veya bir şeye ulaşıldığı zaman o okulun adı veya öğrencide ordan çıktığı zaman bu sefer öğrenci diyebiliyor yani müdürün haberi var öğretmenin haberi var dediği zaman okulda zor durumda kalıyor. O zaman idareciler hakkında da gerekenler yapılıyor ama çoğunluğu bizle paylaşıyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

“Genelde okullarda var. Okullardaki idarecinin kişisel yaklaşımı ve bizimle samimiyetlerine bağlı olarak çeliniyorlar. Çoğunlukla sıkıntı oluyor. Bize başka yollarda sıkıntı aksediyor. Veli, karakol. Korktukları başlarına geliyor. Gelin konuyu bizimle paylaşın, çözmeye çalışalım, gerekirse adliyeye yansıtmayız.” **Polis 4, 27, 7**

N.A: *Hangi tür olayları sizinle paylaşmıyorlar?*

Etnik milliyetçilik olayı oldu. Okul içinde sloganlar oldu. Okul idaresi bunları sakladı ama sonra ortaya çıktı. Hoş olmayan şeyler yaşandı.” **Polis 4, 27, 7**

“Hayır, hepsini paylaşmıyorlar. Paylaşmadıklarında biz duyduğumuzda kendileriyle sorunu çözmeye çalışmaktayız. Paylaşmamalarına sebep olarak ta ‘Bundan bana zarar gelebilir’ endişesi var. Bu okul müdürünün kişisel yapısından kaynaklanır. Bazı okul müdürleri her şeyi paylaşırken bazıları hiçbir şeyi paylaşmıyorlar. Sorunları paylaşmadıklarında kendilerine yardımcı olamıyoruz. Sorun çözülmüyor. İlerde daha büyük problemler ortaya çıkabiliyor.” **Polis 5, 23, 5**

“Yani bunu paylaşanda var paylaşmayanda var veyahut ta kısmen paylaşan var kısmen sizin dediğiniz gibi aman işte problem olmasın adımız çıkmasın diye düşünüp gizlemeye çalışanlarda olabiliyor. Bu mümkün yani toplum içerisinde. Çünkü bir tek okul yok bizim tane okulumuz var. Zaman zaman böyle düşünülebiliyor yani. Böyle bir şeyle karşılaştığımızda tabi bunun adli bir konu olduğunu, adli işlemlerin yapılması gerektiğini her ne kadar biz söylüyorsak ta onlarda bunu biliyorlar. Bunun öğrenilmesi halinde polis tarafından müdahale edilerek işlemler yapılmaya başlanır.” **Polis 6, 24, 4**

“% 95 paylaşıyor diyebiliriz.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.9. Okul Polislerinin Okullardaki Güvenlik Önlemlerini Değerlendirmesi

Bu bölüm altı boyutta incelenmektedir.

3.1.9.1.Güvenlik Kameraları

Mülakat çalışması yapılan yedi okul polisinden üçü bölgelerindeki tüm okullarda güvenlik kamerası olduğunu, bir okul polisi bölgesindeki okulların % 90'ında güvenlik kamerası bulunduğunu, bir okul polisi bölgesindeki okulların % 60'ında güvenlik kamerası bulunduğunu belirtmiş iki okul polisi de herhangi bir oran belirtmemiştir.

Tüm okul polisleri güvenlik kamerası uygulamasının yararlı olduğunu, öğrenci davranışlarının kontrol altında tutulduğunu, yaşanmış olaylarda suçluların tespit edilmesinde kullanıldığını, kötü niyetli kişiler için caydırıcı nitelikte olduğunu belirtmişlerdir.

“Muhakkak ki olumlu oluyor. Olumsuz herhangi bir şey olmuyor ama olumlu olarak ta tabi içerden öğrencinin hal ve hareketini izliyor idareciler. Bunları öğrenci bildiği için dışarıda değişik şekilde hareketlere maruz kalmıyorlar yani öğrenci kendisine göre çeki düzen veriyor. Ordan faydası oluyor.” **Polis 1, 13, 5**

“Bizim bölgemizdeki okulların çoğunda da mevcut. Yüzde 60 civarında diyelim yani kimisinde kamera sistemi var kimisinde harekete duyarlı alarm sistemi var. Geri kalan kısmı da yapma eğilimde yani hepsi de yapacak büyük ihtimalle. Bizce olmalı yani en azından ne bileyim yani gece okula giriş çıkış olması noktasında ne bileyim yani gündüz gelişebilecek olumsuzluklarda polisin elinde daha sağlıklı şeyler olur yani görüntü vesaire gibi sonuca ulaşılmasında yardımcı olacak şeyler bunlar.” **Polis 2, 15, 5**

“Bütün okullarda var. Müdür bey okulun çevresinden güvenlikçisi varsa güvenlikçiyi devamlı kontrol ediyor. Çok güzel bir uygulama. Olmadığı takdirde zaten okulun girişini, çıkışını, koridorları takip ettiği için öğrencilerin en ufak kazasında zaten hemen müdahale etme durumları olabiliyor veya görevliyi gönderebiliyor. Hırsızlık konularında bizim işimize yarıyor.” **Polis 3, 18, yeni**

“Olumlu. Olması gereken şey. Her okulda var. Okulda olan olumsuz olayın ispatı ve tespitini daha kolay yapıyoruz. Güvenlik kameraları bizim için bir muhbir. Caydırıcılık etkisi de var.” **Polis 4, 27, 7**

“Her okulda yok ama yüzde doksan okullarımızda güvenlik kamerası mevcut. Tabii ki diyelim ki okul çevresinde okul çevresine art niyetli efendime söyleyeyim balıcı tinerci hırsızlık amaçlı gecede olabilir mesela gece gelmiş hırsızlık amaçlı kişilerdir bunları kameralar tespit ettiği

takdirde önleyici ve olay sonrasında tespit şahsı şüpheli şahsı tespit etme açısından çok faydalıdır kameralar. ” **Polis 5, 23, 5**

“Güvenlik kameraları olumsuz değerlendirmiyorum olmasında fayda ve yarar var. En azından dış çevrede oluşabilecek olumsuz davranış sergileyebilecek, dışardan okulla ilgisi olmayan kişilerin içerden tespiti yapılması mümkün. Veyahut ta yaşanmış olan bir olayı daha sonradan tespiti de mümkün olabiliyor. Bu şekilde katkısı faydası olabiliyor. Dışarıda cereyan edebilecek bir olayı içerden gözlemleyerek gerek bize gerekse 155’e yönetimin önceden bilgi vererek önlem alınması da mümkün oluyor. ” **Polis 6, 24, 4**

“Bu bölgedeki tüm okullarda var. Okul içinde olan bir olayda eğer kayıt altına almışsa bize çok faydası olur. Hırsızlığa karşı kamera şart. ” **Polis 7, 13, 5**

3.1.9.2.Özel Güvenlik Görevlileri

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin bölgelerindeki okullarda özel güvenlik görevlisi bulunma oranı hakkında verdikleri bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo 4: Okul Polislerinin Göre Okullardaki Özel Güvenlik Görevlisi Sayısı

	Polis 1	Polis 3	Polis 4	Polis 5	Polis 6
Özel güvenlik görevlisi	Bölgesindeki okulların %20-30’unda var.	Bölgesindeki okulların %10’unda var.	60 okulun 10 tanesinde bile yok.	Bölgesindeki okulların % 8-10’unda var.	Bölgedeki liselerin hepsinde var

Okulların özel güvenlikçilerinin bulunup bulunmamasını etkileyen en önemli unsur okulun sahip olduğu bütçesinin durumudur. Bütçesi iyi olan okullar ve özel okullar rahatlıkla eğitilmiş özel güvenlik görevlileri çalıştırabiliyorken, bütçesi iyi olmayan okullar ya eğitimsiz kişileri özel güvenlikçi olarak çalıştırmakta ya da hiç özel güvenlik görevlisi tutamamaktadır.

Araştırma bulgularına göre okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğu güvenlik konusunda eğitim almamış, güvenlik ekipmanları olmayan, okul aile birliklerinin kendi imkânlarıyla tuttuğu, geçici, emekli, ek gelire ihtiyacı olan, görüntüsüyle en azından caydırıcı olması beklenen kişilerdir. Okul polislerine göre bu güvenlik görevlileri tam anlamıyla etkili olmasalar bile dışarıdan gelecek tehlikeleri

gözlemlenmeleri ve öğrencilerin giriş-çıkışlarını kontrol etmeleri açısından yararlı olmaktadır.

“Deminde söylediğimiz gibi bizim bölgemizdeki okullarda zaten yüzde 20 yüzde 30 civarında okul güvenlik görevlisi var. Onlarda geçici. Devletin vermiş olduğu kadrolu özel güvenlik değil. Okulun, okul aile birliğinin kendisi dışardan para karşılığında ücret karşılığında tutmuş geçici güvenlikçileri var. Bunlarda genelde emekli insanlar. Ek gelire ihtiyacı olan insanlar. Gelmiş işte üç lira beş lira gibi bir miktarla orda durup çalışan kişiler. Bunlarda etkili değil yani bana göre değil. Bana göre bunların özel güvenlik olarak kursunu almış yetiştirilmiş bilgili okulun önünde ne gibi aksaklıklarla karşılaşılır ne gibi suçlar işlenilir bunları bilebilecek personelin olması onlara karşı nasıl baş edilebilir ve yahut ta bu suçların öncelikle önlenmesi için bu suçların orada okulun önünde yaşanmaması için neler yapılabileceğini bilecek kişilerin orda özel güvenlik görevlisi yapması gerekir bana göre.” **Polis 1, 13, 5**

“Elbette ki yani hepsinde olsa hem okul açısından hem öğrenciler açısından çok daha iyi olur.” **Polis 2, 15, 5**

“Özel güvenliği olmasının çok faydası var gündüz neyse de gece önemli. Çünkü okulların hepsinin laboratuvarları oldu, bilgisayarlar odaları oldu, bilmem neleri oldu. Gerçi kameralar var ama güvenlik görevlisinin olması gerekiyor. Fakat bütçesi iyi durumda olan okullar bunu kendi imkânlarıyla tedarik ediyorlar. Bütçesi kötü olan okullarda yok o zamanda her türlü olaylar olabiliyor camlar kırılıyor, hırsız girebiliyor. Okulun her türlü malına zarar verebiliyorlar yani. Onun için durumu iyi olan okullarda genelde güvenlik var diğerlerinde yok yani maalesef o da yüzde 10'unun da var. Daha fazla olmayabilir. Özel okulların hepsinde var bazen de durumu iyi olan çevresi iyi olan okullarda da bir özel güvenlik var o da özel şirketlerle anlaşılıyorlar okul aile birliği ödüyor onun kanunen prosedürleri varmış o konudan da bilgimiz oldu. Ondan dolayı kendileri almıyorlar okul aile birliği özel güvenlikçi olarak alıyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

“Şimdi bu bir maliyet. Devlet para vermiyor okul aile birliği veriyor. Yüzde olarak çok az. 60 okulun 10 tanesinde bile yok. Olanların bazıları bile aman bize bir zarar gelmesin diye uygulama başarılı olmuyor. Her okulda olmalı. Özel ekipmanları ile olmalı. Olan okullarda bize daha az iş düşüyor.” **Polis 4, 27, 7**

“Evet var. Yüzde 10'nda var hatta yüzde sekiz civarı diyebiliriz. Onlar güvenlik görevlisi, güvenli görevlisi eğitimi almış ondan sonrasını bilemiyorum silahsız efendime söyleyeyim elemanlar. Bunlar kısmen yani bu güvenlik bence öncelikle polisin işidir. Okul idaresinin tutumu efendime söyleyeyim oradaki disiplin anlayışı okuldaki olayların olmasında önleyicidir. Kesinlikle eğitilmiş çocuk psikolojisinden anlayan efendime söyleyeyim dirayetli gözle görülebilecek bir etkiyi

birakabilecek yani bazı okullarda yaşlı insanlar yani parasal yönden maddi yönden daha cazip ücretlendirme yapılarak tutulan güvenlik görevlikleri var resmi olmayan gayri resmi onlar çok etkili olamıyorlar bazı okullarda çalışan elemanlarını koyuyorlar daha doğrusu maddi imkânsızlık nedeniyle bunlarda etkili değiller. ” **Polis 5, 23, 5**

Okullardaki özel güvenlik görevlileri okul polisleri ile işbirliği içinde çalışmakta, okul polislerine katkı sağlamakta, destek olmaktadır.

“Onlar en azından görüntü açısından bize olumlu sonuçlar veriyor. En azından giriş çıkışların kontrol olması, çocukların hangisinin olumsuz davrandığı ve yahut ta dışardan gelebilecek tehlikeleri gözlemleri açısından önleyici tedbir açısından tabii ki olumlu. Bizi ilgilendiren konularda hem destekleyici hem de bilgi anlamında katkıları oluyor. Mesleki anlamda yeterli olup olmadıkları tabii ki tartışılır ama bu birazcık kişilikle ilgili. Her güvenlik görevlisi aynı performansı gösteremeyebilir, aynı yapıya sahip olmayabilir yani. Bölgemizdeki okullardaki güvenlik görevlisi, hepsinin özel güvenlik görevlisi liselerde var. ” **Polis 6, 24, 4**

“En azından görüntüleri çok fazla caydırıcı olmasa, bazı şeyleri engelleyebilir. Sivil birinin durmamasından veya hiç kimsenin olmamasından daha iyidir. ” **Polis 7, 13, 5**

Okul polislerine göre okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin kesinlikle özel güvenlik kursu almış, eğitilmiş, okullarda yaşanabilecek sorunları ve bunların çözüm yollarını bilen, özel ekipmanlara sahip, çocuk psikolojisinden anlayan, cazip ücretlendirme ile tutulan, çevresinde etki bırakabilen kişiler olması gerekmektedir.

3.1.9.3. Metal Dedektör

Görüşme yapılan yedi okul polisinin altısı okullarda metal dedektör olmadığını belirtmiştir. Bir okul polisi ise bölgesinde bulunan birkaç özel güvenlik görevlisinin elinde bulunduğunu söylemiştir. İki okul polisi metal dedektörün okul girişlerinde kullanılmasını yararlı bulmakta, diğer beş okul polisi aşağıda değinilen değişik nedenlerle okul girişlerinde uygulamanın faydalı olmayacağını düşünmektedir. Bu nedenlere göre:

- Okul girişlerinde toplu girişler olduğu için, öğrenciler tek tek okula alınamayacağı için metal dedektör konulamaz.
- Öğrenciler üzerinde güvensizlik oluşabilir.

- Metal dedektörler her şeye ötüyor.
- Metal dedektörün kontrolünü yapacak ekip okullarda yok.
- Metal dedektör olması öğrenciler üzerinde baskı yaratır.

“Yok. Hiçbir okulda yok. Tabii ki faydası olacağına inanıyorum olduğunda.” **Polis 1, 13, 5**

“Hepsinde yok ama birkaç tanesinde güvenlik personeli var onlar kullanıyorlar. Ellerinde tabii, birkaç tanesinde var onlar kullanıyorlar. Şöyle bir şey var ama onu öğrenciler içerisinde uygulama şansları pek yok grup olarak giriş-çıkış olduğu için. Öğrencilere uygulanmak için öğrencileri tek tek almanız lazım kapı açıldığı zaman grup halinde çıkış grup halinde giriş var. O çok zor olur uygulama yapılabilir mi? yapılabilir.” **Polis 2, 15, 5**

“Yok, Hiçbir okulda yok bölgemizde hiçbir okulda yok. Bence olmamalı çünkü onları okula getirmek zaten yasak. Okul tarafından hiç beklenmedik zaman zaman kontroller yapılıyor zaten. Eğer bunlar yakalandığı takdirde o çocuk için disiplin cezaları veriliyor, ceza uygulanıyor. Eğer bunlar devamlı olduğu takdirde çocuğa, öğrenciye bir güvensizlik olayı olabilir. Bunun zaman zaman kontroller yapılarak önlenebilir yani çünkü zaten yasak olduğunu biliyorlar çünkü getirenlerde gereken cezayı alabiliyorlar yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Okullarda kullanan yok. Çok ta faydalı olacağını düşünmüyorum. Çünkü her şeyde ötüyorlar. Okullarda o kadar izolasyon yok. Ama kullanılırsa caydırıcı olabilir.” **Polis 4, 27, 7**

“Yok, metal dedektör yoktur. Olmalı kesinlikle olmalı. Okullarda Güvenlik açısından metal dedektör olmalı.” **Polis 5, 23, 5**

“Metal dedektör şu anda bizim bölgemizdeki okullarda uygulanırlılığı yok kullanılmıyor. Onu kullanmak mümkün değil bunun kontrolünün orda yapabilecek ekipte yok. Metal dedektör üzerinde çalışma yapılması bir çocuğun metal dedektörün sadece metale değil işte telefona bile öttüğünden dolayı kontrolünün mümkün olmayacağını düşünmüyorum.” **Polis 6, 24, 4**

“Yok. Olması öğrencilerde baskı yaratır. Her öğrencinin dedektörle araması öğrencide olumsuz bir yere giriyorum izlenimi verebilir.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.9.4. Nöbetçi Öğretmen Ve Nöbetçi Öğrenci

Araştırmaya katılan tüm okul polisler nöbetçi öğretmenin okul içinde kontrol unsuru olduğunu belirtmektedir. Üç okul polisi bazı nöbetçi öğretmenlerin görevlerini lâyıkıyla yapmadığını vurgulamaktadır.

Nöbetçi öğrencilerin güvenlik anlamında bir faktörünün olmadığı, idarecilerin getir-götür işlerini yaptıkları, buldukları yere giren-çıkanları kontrol ettiği, ziyaretçileri kayıt altına aldığı belirtilmektedir.

Okul bahçesinde görevli nöbetçi öğretmen okulun etrafında da dolaşıp okula gelen ama okulun çevresinde dolaşan öğrencileri okulun içine almalıdır.

“Öğrenciyi bilmeyiz de hocam da yalnız öğretmen şart. Özellikle ben liseleri söylüyorum. Öğrenci önceden geliyor bir saat önceden okulun etrafında kız öğrenci olsun erkek öğrenci sürekli okulun etrafında dolaşıyorlar. Nöbetçi öğretmen gerçekten yani ama yapmıyorlar genelde çıkması lazım okulun bahçesine onları alabilse gezmelerine izin vermese çok iyi olacak. Okulun etrafında sürekli dolaştıkları için bunları gören dışardan gençlerde gelmeye çalışıyor. Yani gelen öğrenci okulun kapısından içeri girse bir sorun yok. Girmiyorlar, geliyor orda bir saat okulun etrafında dolaşiyor. O da tabii sıkıntı oluyor. İşte onlar geldi mi kız gören gençler gelmeye çalışıyor. Nöbetçi öğretmenler genelde okulun içine bakıyor aslında okulun etrafına şöyle bir göz atsalar giriş-çıkışta iyi olur. Okul dışına da okul duvarı dışına da yansımaları lazım nöbetçi öğretmenin görevi öğrencileri onlar tanıyor daha çok.” **Polis 1, 13, 5**

“Güvenlik olarak pek bir şey fark edeceğini zannetmiyorum. Neticede onlar okulların kendi iç meseleleri olduğu için pek fazlada yorum yapamayacağım. Elbette ki neticede kontrol, bir okul bahçesinde bir koridorda bulunmaları tabii ki öğrenciler açısından olumlu bir şey yani ama genel manada pek bir şey söyleyemeyeceğim. Öğrenciler açısından olumlu dışarıyla zaten bağlantıları olacağını zannetmiyorum.”

Polis 2, 15, 5

N.A: *Peki nöbetçi öğrencileri nasıl değerlendiriyorsunuz?*

“Güvenliğe katkı sağlıyor diyemeyiz onların zaten belli görevleri var gelen misafirleri kayda alıyor vesaire. Yani onun haricinde yaptıkları bir şey yok zaten neticede öğrenci güvenlik adına yapacakları bir şey yok.”

Polis 2, 15, 5

“Nöbetçi öğretmenlerin faydası var nöbetçi öğrencilerde idarecilerin anca getir-götür işlerini yapıyorlar. İdarecilerin getir-götür işlerini yapıyorlar. Şu evrağı getir, şunu götür, şu öğretmeni çağır zaten beklide onun esas amacı odur yani o kattaki idarecilerin veya öğretmenlerin söylediği şeyi yapması veya girip çıkanları kontrol etmesi. Bazı kayıt altına alınan yerlerde var.” **Polis 3, 18, yeni**

“Uygulanıyor tabii olması lazım. Bahçede gezecek. Caydırıcı oluyor. Nöbetçi öğrencide öğretmene yardımcı oluyor.” **Polis 4, 27, 7**

“Evet, nöbetçi öğretmenler var ama tam manasıyla uygulandığını söyleyemem.” **Polis 5, 23, 5**

“Nöbetçi öğrenciler görevini layıkıyla gerek yaşı itibariyle gerek sorumlulukları itibariyle çok bilincinde değiller. Yönetimin veya okulun onlara verdiği görevi çok benimsetmedikleri anlaşılıyor. Nöbetçi öğretmenlerinde her birinin görevinin tam layıkıyla uygulayabildiklerini düşünmüyorum ama kısmen de olsa bazılarının bu konuda çok hassas davrandıklarını görüyoruz ama bu hepsinin aynı şartlarda davranmasının veya uygulamasının tabii ki faydası olur.” **Polis 6, 24, 4**

“Bu bütün okullarda olmasa da genelde nöbetçi öğretmenler görevini yapıyor ama bazı okullarda nöbetçi öğretmenler layıkıyla çıkış saatlerindeki görevlerini yapmıyor.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.9.5. Dış Kapı Nöbetçisi

Araştırma bulgularına göre dış kapı nöbetçiliği gelen ziyaretçileri kayıt altına alması bakımından yararlı bir uygulamadır. Ama dış kapı nöbetçisi ne yapacağını bilmiyorsa, niçin durduğunu bilmiyorsa uygulama bir işi yaramamaktadır. Öğrenci ne yapacağı konusunda yönlendirilmelidir.

“Şimdi vardır. Muhakkak ki vardır ama daha duyarlı bir şekilde yapılabilir bu. Oraya nöbetçi gelen öğrencileri bilgilendirmek amacıyla yani orda geliyor ama öğrenci ne yapacağını bilmiyor niçin durduğunu bilmiyor o tür öğrenciler var mesela. Dışardan gelen elini kolunu sallayarak giremez yani. En azından kimlik sormalı niçin geldiğini sormalı yönlendirmesi lazım. Öğrenciyi o yönde yönlendirmek çok önemli yalnız içerden yönlendirilmiyor öğrenci. İçerden yönlendirilirse seni oraya nöbetçi koyuyoruz ama senin görevin bu bunları bunları yapman demesi lazım içerde gönderen öğretmenin.” **Polis 1, 13, 5**

“Faydası oluyor bazı yerlerde oluyor orda kayıt altına alıyor onları o güvenlik açısından yararlı.” **Polis 3, 18, yeni**

“En azından haber veriyor çocuk. Çokta başarılı değil. Sonuçta çocuk. Ama hiç yoktan iyidir. Hiç olmazsa kayıt oluyor. Bence bu işi biraz da ehil olanların yapması lazım.” **Polis 4, 27, 7**

Güvenlik açısından sakıncalı bölgelerde öğrencilerin dış kapıda nöbetçi olarak bulunmaları doğru bir uygulama değildir.

“Kesinlikle etkili olmaz. Bölge mesela bizim çalıştığımız bölgede, o bölgelerde çünkü okulla ilgisi olmayan alakası olmayan şahıslarda gelebiliyor yaşı küçük çocukların dış kapıya konulması bence çok doğru bir uygulama değil. Olmaması lazım. Çocukların psikolojisi bozulur kesinlikle dış kapıda güvenlik görevlisi olmalı onun haricinde

çocukların bırakılması çok sağlıklı değil. İçerde olabilir dışarıda muhatap olabiliyor çocuklar.” **Polis 5, 23, 5**

“Dış lapı nöbetçisi öğretmenler olmuyor zaten ancak güvenlik oluyor. Tabii ki ilgili ilgisiz kişilerin okula girmesi veya okulda olabilecek olumsuz olayları önlemesi açısından tabii ki çok önemli yani. Orası özel bir kurum herkesi oraya girmemesi gerekiyor ilgisiz kişilerin oraya girmemesi lazım.” **Polis 6, 24, 4**

“En azından giren çıkanın tespiti açısından faydası olabilir. En azından engelleyici olabilir. Ama ilköğretimde bu da olmuyor. Çocuk bazen engelleyemiyor.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.9.6. Ziyaretçi Kartları

Araştırma bulgularına göre ziyaretçi kartı uygulaması hemen hemen bütün okullarda bulunmaktadır. Okul polislerinin tamamına göre okula ziyaretçi olarak gelen kişinin kimliği yazıldığı için niye geldiği, kiminle görüşeceği belli olduğu için gerekli ve yararlı bir uygulamadır.

“Genelde var ama ilkokullarda olmasa bile liselerin hemen hemen tamamında var yani. Muhakkak olmalı. Ben polis olarak kendi emniyet birimime girdiğim zaman şu ziyaretçi kartını yakama takıyorum giriş kartını öyle giriyorum yani polis olduğum halde kendi binama şöyle giriyorum. Okula da kırk tane insan geliyor günde değişik değişik bilemezsin ki.” **Polis 1, 13, 5**

“Hemen hemen hepsinde var. Tabii ki işe yarıyor. En azından ziyaretçi olduğu belli oluyor hangi amaçla geldiği belli oluyor en azından ideciler tarafından uygulanıyor yani biz onu görüyoruz.” **Polis 2, 15, 5**

“Birkaç tanesinde var doğru. Güvenlik açısından gerekli her yerde de olması gerekiyor doğru. Çünkü onu alabilmek için karşılığında bir belge veriyorsun içeriye kayıtlarınız yapıyor, içerde herhangi bir şey olduğu takdirde yani ismini cismini yazıldığı için arandığı zaman bulunabilir o uygulama güzel.” **Polis 3, 18, yeni**

“Tabii. Bütün okullarda yok. Kontrolü güvenlikçide bazı okullarda sade öğrenci isim yazıyor. Öğrencide ne kadar yapıyor?” **Polis 4, 27, 7**

“Var, bazı okullarda ziyaretçi kartları var kesinlikle ziyaretçi kartı olmalı güvenlik görevlisi olmalı her gelen veliye veya ziyaretçiye kimlik sorulmalı ve bu şekilde içeri alınmalı.” **Polis 5, 23, 5**

“Çoğu kullanıyor. İşe yarar tabii en azından bilirsiniz ki bu şahıs bir misafir bir veli. Öğretmenle görüşecek o amaçla olduğunu anlamanız mümkün.” **Polis 6, 24, 4**

“Olmalı.” **Polis 7, 13, 5**

N.A: *Her okulda var mı?*

“Her okulda var.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.10. Okul Polislerinin ‘Okul Polisi Uygulamasının’ Okullardaki Şiddet Olayları Üzerindeki Etkisine Yönelik Algıları

Mülakat çalışması yapılan tüm okul polislerine göre okul polisi uygulamasından sonra okullardaki ve çevrelerindeki şiddet olayları azalmıştır.

Okul polislerine göre polisler okullarda suça meyilli olan insanları için caydırıcı olmakta, öğrencilerin kavgalarını önlemekte, öğrencilerin kontrolsüz okula geliş-gidişlerini düzenlemekte, okul çevresinden yararsız insanları uzaklaştırmakta, başıboş gezen öğrencileri tespit edip okullarına götürmekte, sigara içenleri tespit edip okul idaresinin bilgilendirmekte, sorunlu çocukların aileleri ile görüşmektedirler.

“Oldu muhakkak ki istatistiklere baktığımız da bu olayların okul önlerinde yaşanan olayların yüzde yetmiş yüzde seksen civarlarında düştüğünü görebiliyoruz yani. Okul müdürleriyle görüştüğümüzde aynı şeyi söyleyeceklerdir yani.” **Polis 1, 13, 5**

“Vatandaştan duyduğumuzla birlikte bizim gözlemlediğimiz kesinlikle ve kesinlikle oldu. Yani biz aşağı yukarı dört yıldır bu bölgedeyiz. Bu uygulama beş yılı geçkin bir süredir devam ediyor. Şeye baktığımız zaman ilk başladığı dönemki ortam ve şu anki duruma baktığımız zaman çok büyük bir ivme kazanmış durumda yani azalma yönünde tabii ki. Neticede bu caydırıcılık suça meyilli olan insanları bile caydırabiliyorsunuz en azından biliniyor okullarda polis var. Farklı amaçla gelmek isteyen okulda polis olduğunu bildiği için gelmekten vazgeçiyor. Ya da olumsuz bir şey yapacaksa daha farklı alanlar seçebiliyor. Biz bu şekilde okulları kurtarmış gibi olabiliyoruz. En azından daha farklı alanlara kaymış oluyorlar. Şiddet anlamında kavgaya vesaire olayları çok daha fazla oluyordu. Artı öğrencilerin kontrolsüz geliş-gidişleri oluyordu. Bu tarz şeylerin pek çoğunun önüne geçildi yani en azından öğrenciler daha güvenle gelip gidebiliyorlar diye düşünüyorum. Biliyorlar en azından okul önlerinde polis var başımıza bir şey gelirse yani kendileriyle görüşebileceğimiz sorunlarımızı dile getirebileceğimiz paylaşabileceğimiz onlar bize yardımcı olacak böyle düşündüklerini zannediyoruz. En azından öyle düşünürüz.”

Polis 2, 15, 5

“Azalma oldu çünkü bizim okullara gidip geldikçe problemler okulların yanlarında önlerinde bulundukça zararlı öğrenciler ya da dışardan gelen şahıslar pek durmuyorlar olanları da zaten uyarıyoruz kimlik sorgulaması yapıyoruz. gdt lerini sorguluyoruz eğer sıkıntı varsa ilgili ekibimizi çağırıp araştırma yaptırıyoruz. Yararsız insanları uzaklaştırdığımız zaman, öğrencilerde bizi gördüğü zaman sıkıntılarda daha da azalıyor yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Olmaz mı? Bizim açımızdan çok. 2003’te burada başladığımızda bu bölgede olumsuz şahıslar, balıcı, serseri, 20’li yaşlardaki, takılıyorlardı. Bir sene uğraştık. Bir kısmı ceza aldı. Mahkemelik olduk. Bir müddet böyle devam etti. Sonra çabuk duyuldu bu olaylar bizimle sorunu olmayanlarında ayağı kesildi. Zamanla şikâyet almamaya başladık. Okul ortamına sosyal çevrelerden gelen olumsuz şahısların gelişlerini engelledik. Okulda idareci dışarıda biz sorunları çözüyoruz.”

Polis 4, 27, 7

Okul polisi olmadığına okullardaki şiddet olaylarının % 90 artacağı belirtilmektedir.

“Kesinlikle. Okul polisi bu gün olmadığı takdirde şu anda belki yüzde 10’a inmiştir. Yüzde doksan artar. Okul polisi olmadığı takdirde bunu iddialı söylüyorum yüzde doksan artacaktır olaylar. Şiddet olayları olsun öğrencilerin okuldan kaçma olayı olsun. Biz sadece şiddeti engelleme açısından, caydırıcılık açısından değil. Efendim çocukların başıboş mesela dışarıda gezen başıboş çocukları da, öğrencileri de okullarına götürüyoruz, teslim ediyoruz. Ailelerine bilgi veriyoruz. Sigara içen varsa sigara içtiğini okul idaresine haber veriyoruz. Gerekirse aileler ile görüşüyoruz. Yani her açıdan okul polisliği çok faydalı okullar için.”

Polis 5, 23, 5

“Bence çok etkili olmuştur. Çünkü hem çocuklar bizim varlığımızı biliyorlar. Hem de bize devamlı birlikte olduğumuz için bir olaya karışmaları için Gerek devlet gücünün, gerekse adli ortamın kendisine yansıtacağına bilincindedir. Bu nedenle de önleyici tedbir olarak etkili olduğunu sanıyorum.” **Polis 6, 24, 4**

Bugün okul çevrelerine okul polisinin varlığından haberdar olmayıp gelenler tehlike oluşturmuyorsa bunun nedeni okul polislerinin görevlerine olan hassasiyetleridir.

“Bir defa okul çevrelerindeki bu ilgisiz olabilecek kişilerin okul çevrelerinde bulunmamaları gerektiğini, bunların her ne kadar amaçlı veya amaç dışı da olsa çocuk üzerinde tehlike oluşturabileceğini düşünüyoruz. Bu gün belki çok kısmi olarak veya bilinç dışı oralarda bulunanlar bizim varlığımızdan haberdar olmayıp ta bulunanlar, her ne kadar tehlikeli olmuyorsa o bizim hassasiyetliliğimizden, göreve olan hassasiyetliliğimizden olmuyor. Ama burada okul polisi olmasa bunun

boyutunu görmek lazım. Bunun boyutu o zaman anlaşılır. Bunun boyutunu okul polisi varken anlamak mümkün değil tabii.” **Polis 6, 24, 4**

“Evet olmuştur. Daha önceye göre fark etmiştir. ” **Polis 7, 13, 5**

3.1.11.Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Güvenliğini Bozan Sebepler

Bu bölüm dokuz boyutta incelenmektedir.

3.1.11.1. Aile

Araştırmaya katılan yedi okul polisinin tamamına göre aile, çocuğun şiddete yönelmesinde en büyük etkindir. Bu konuda vurgulanan noktalar şunlardır:

- Aile öğrenciyi takip edemiyorsa öğrenci her türlü yola başvurabiliyor.
- Aile sahip çıkamazsa çocuğa sokak sahip çıkıyor.
- Aileler yoğun çalışma hayatları nedeniyle çocuklarına zaman ayırmıyor, ilgilenmiyor.
- Anne-babanın çocuk yetiştirirken birbirinden farklı davranması, çocuğu şımartması çocuğu olumsuz etkilemektedir.
- Problemlı çocukların en önemli özelliği genelde bölünmüş aile çocuklarının olmasıdır.
- Dağılmış aile çocuklarının zararlı maddelere yönelmeleri daha kolay olmaktadır. Bu tür çocuklar şiddete daha açık olmaktadır.
- Aile içerisinde şiddet varsa çocuk dışarıda bu şiddeti dolaylı ya da direk olarak uygulayabilir.
- Öğrenciler kendi sosyal çevrelerinden olumsuz şahısları okula çekmektedirler.

“Bana göre bana göre birinci sebep ailedir bu konu ile ilgili. Aile öğrenciyi takip edemiyorsa öğrenci her türlü yola başvurabiliyor. Dışarıda ki etkenlerle karşı karşıya kalıp O çocuk değişik yollara gidebiliyor Genelde zaten bu tür öğrenciler ailenin ilgilenmediği öğrenciler suça karışıyor. ” **Polis 1, 13, 5**

“Bizim baktığımız bölge biraz daha kırsal kesimden gelen eğitim düzeyi düşük olan bir bölge. Veliler duyarsız çocuklarından çok duyarsızlar yani. Çocuğu sabah karnını doyurup veya çantayı omzuna vermek okula gönderiyor anlamına geliyor. İlgilenmiyorlar. Çocuk okuldan kaçtı mı oradan internete gitti mi bir şey yaptı mı hiç ilgilenmiyorlar. Anca okula gidiyor geliyor. Eve geldiği zamanda oğlum öğretmen ders verdi mi verdi

yaptın mı yaptım aferin başka bir şey yok. Çocuk nedir git bir hocayla görüş sınıf hocasıyla görüş okul müdürüyle görüş.” **Polis 1, 13, 5**

“Bu hafta içinde internet kontrolü yapıyordum. İki tane çocuk oturuyor orada dedim oğlum niye buradasınız sizin okulda olmanız gerekir. Kaçtıklarını söylediler. Önce bana yanlış adres verdiler, ev adresi. Dedim hani hayırna bilgi vereyim. Sonra onun doğrusunu söylediler. Dedim annen-baban ne iş yapar. Dedi annem babam ayrı. Kimle kalıyorsun, annemle annen ne iş yapar kem küm etti sonra dedi ki annem gece içkili bir restoran şehir dışında orda çalışıyor gece gidiyor gündüz geliyor yatıyor dedi. Düşün yani bu çocukların durumunu bu çocuklar ne kadar sağlıklı olabilir anne ilgilenmiyor baba yok yani. Yani maddi olarak parçalanmış ailede çok. Maddi olarak velilerin öğrenciye çocuğa yetişemediği durumlar çok öğrenciye tam destek sağlanmadığı için.” **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi aile başlı başına bir etken zaten Yani parçalanmış aileler artmaya başladı bizde Yani eşler arasında ayrılık şu anda çok fazla ya da anne ya da babadan bir tanesinden hayatını kaybetmiş olması. Ne bileyim yani annenin çocuğa babadan, babanın çocuğa anneden daha fazla çocuğa ilgi göstermek istemesi. Çocuğu şımartması. Çocuğu ne bileyim daha farklı biçimde yetiştirmek istemesi. Birbirlerinden fazla ilgi göstermeleri. Neticede çocuk şımarıyor, farklı davranışlar sergileyebiliyor. Yani ailenin kimisi de kontrolsüz oluyor, önemsemiyor yani ilgilenmiyor. Okula gelmiş-gitmiş, akşam beşte çıkıyorsa öğrenci okuldan yedide parklarda olabiliyor. Aile duyarsız oluyor kimisi. Ailenin bu yönde olumsuz şeyleri var yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Çocuğun yetiştiği yer aile olduğu için yani ailenin çok büyük önemi var. Çocuğu nasıl yetiştirirse, nasıl terbiye verirse o şekilde gelişiyor ama problemlili çocukların en önemli özelliği genelde bölünmüş aile çocuklarının olması, ekonomik sıkıntılarının olması, çevre şartlarının olması yani. eğer aile bölündüyse, anne baba ayrıysa onun yanında kalıyor başkasıyla evlendiyse geçinmiyorlar çocuğa intikal ediyor okuluna intikal ediyor o da çevresine karşı agresif oluyor ondan dolayı saldırgan oluyor. Diğer özellikleri sigaraya bulaştıktan sonra baliye, tinere ve uyuşturucu maddelere yönelebiliyor yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Ailenin çocuklar üzerinde olumsuz davranışlara sebep olması. Çocuk şiddet gördüğü için şiddet öğrenir. Çocuğunu takip etmemesi. Saldım çayıra Mevla kayıra. Kötü arkadaş insanı arsız da yapar, hırsız da yapar balici de yapar. Aile sahip çıkamazsa sokak sahip çıkar. Sosyal çevre iyi ise şansı daha iyi olur kötüyse maalesef. Bir arkadaşım derdi ki hep yemeyin içmeyin ama iyi semtlerde oturun. Çünkü çocuklar için çok önemli. bakıyorsun pırlanta gibi çocuk kötü ortama girince çocukta bozuluyor.” **Polis 4, 27, 7**

“Birinci dereceden ailenin içyapısından kaynaklanıyor. İçerde ailede şiddet varsa çocuk dışarda bu şiddeti dolaylı yada direk olarak

uygulayabilir. Biz bunu biz gözlerimizle görerek şahit olduk daha sonra sorduğumuzda çocuklara evet evde de şiddet var küfür var, hakaret var. Çocuğa da yansıyor. Dolayısıyla dışarıda da bu şiddeti uyguluyor.”

Polis 5, 23, 5

“Dağılmış aile çocuklarının balidir, tinerdir bu tür şeylere yönelmeleri daha kolay oluyor. Şiddete daha açık oluyorlar.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.11.2. Arkadaş Çevresi

Araştırmada görüşülen beş okul polisine göre arkadaş çevresi, çocukların davranışlarını etkilemektedir. Çocukların davranışlarına arkadaş çevresinin etkileri aşağıdaki gibidir:

- Arkadaş çevresinin eğitim seviyesi yüksekse çocukların kültür düzeyi ve eğitim seviyesi yüksek olmaktadır.
- Maddi yönden rahat arkadaşlık gruplarında keyif verici olaylara daha çok katılımlar gözlenmektedir.
- Eğitim ve gelir seviyesi düşük bölgelerde arkadaş çevresinden etkilenmeler daha çok gözlenmektedir.
- Arkadaşlarının yanında yer edinebilmek için çocuklar sigaraya başlayabiliyor, alkol ve uyuşturucu kullanabiliyor, arkadaş çevresinin dediğini yapıyor, gerekirse hırsızlık yapıyor.

“Muhakkak ki vardır azda olsa azda olsa vardır. Bazen iki okul arasında gruplaşmalarda olabiliyor ara sıra oluyor. Bu okulun gençleri topluyor hadi gidelim şu okulun oraya. Öyle sıkıntı oluyor arada.” **Polis 1, 13, 5**

“Arkadaş seçerken biraz daha itinalı olması lazım. Yani özenli olması lazım. Kendisine yakışır, yaşar arkadaşlar seçmesi lazım. Yani alkolle alakası olan birini seçerseniz yanında sizde onun gibi olmaya başlarsanız. Yani onun etkisi tabii ki var. Sigara içen mesela. Bu şekilde yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Çok önemli okulda arkadaş çocuğu yönlendiren etkenlerden birisi zaten. Eğer çevre eğitim seviyesi yüksekse oranın çocukları da zaten kültürlü ve seviyesi yüksek oluyor. Genelde problem olmuyor. Ama onların problemleri şöyledir maddi yönden rahat oldukları için başka keyif verici olaylara daha çok katılıyorlar. Ondan dolayı sıkıntı olabiliyor. Bazı bölgelerde ise eğitim seviyesi düşük, gelir seviyesi düşük olduğu için daha çok etkileniyorlar. Arkadaşlarının yanında yer edinebilmek için sigaraya başlıyor onların dediğini yapıyor, gerekirse hırsızlık yapıyor. Onlara takıldığı için başı derde girebiliyor yani.

Eğitim seviyesi ve ekonomik durum önemli yani bu konularda. ” **Polis 3, 18, yeni**

“Arkadaş çevresi ikinci planda birinci derecede aile ikinci derecede arkadaş çevresi. Çevresindeki arkadaşları eğer olumsuz yönde efendime söyleyeyim diyelim ki alkol kullanıyor, bali içiyor veya sigara içiyor çocukta buna özenmek suretiyle aynı uygulamayı yapabiliyor.”

Polis 5, 23, 5

“Arkadaş çevresinin etkisi çocuğun üzerinde tabiî ki oluyor. Mahalle dediğimiz arkadaş çevresi etkiliyor çocuğu. Bunun yanında okuldaki arkadaşları da etkiliyor tabiî ki doğal olarak bu çocuğun toplumsallaşması ile ilgili bir konu. Etkilenmemesi mümkün değil. Olumlu arkadaş olumlu davranışlarını belirler olumsuz arkadaş olumsuz davranışlarını belirler. ”

Polis 6, 24, 4

3.1.11.3. Alkol- Sigara- Uyuşturucu Kullanımı

Öğrencilerde sigara kullanımının yaygın olduğu fakat alkol ve uyuşturucu kullanımının çok fazla gözlemlenilmediği üç okul polisi tarafından belirtilmiştir.

Alkol ve uyuşturucu kullanan çocukların sağlığı bozulmakta, kurallara uyum sağlamakta güçlük çekmekte, fiziksel olarak ta okulda hırçın, dalgın, öğretmeni dinlemeyen, uyuklayan, dikkati dağınık bir görünüm sergilemektedir.

Madde kullanan öğrencilerin bilgisi, okul polislerine ulaştığında, bu çocukların tedavisi için çalışmalar yapılmaktadır.

“O derece değil yani o pek güvenliği etkilemez genelde bölgemizde tamam sigara olayı var ama öğrencilerde sigara alışkanlığı olayı var ama alkol ve özellikle uyuşturucu konusunda o kadar çok aşırı bir şekilde olduğunu düşünmüyorum yani yok denecek kadar varsa bile yok denecek kadar çok azdır yani. Zaten madde kullananları bize okul bildirirse bizde onların tedavisi için gerekli şeyi yapıyoruz. Çocuğun ailesi ile görüşüyoruz ailesi varsa görüşüyoruz. Devlet hastanesinde madde bağımlılığı ünitesi var. Oraya kadar gönderebiliyoruz yani. ”

Polis 1, 13, 5

“Yok, pek fazla gözlemlemedik. ” **Polis 2, 15, 5**

Alkol kullanımının çocuklara cesaret verdiği, bu cesaretle arkadaşlarının yanında ön plana çıkabilmek için kapkaç ve gasp gibi yanlış yollara sürüklendiği belirtilmektedir.

“Tabi şimdi sigaraya başladı mıydı alkolde olursa yanına buna çok cesaret veriyor. Arkadaşlarının yanında kendini ön plana çıkarmaya çalışıyor, ediyor. Hele birde bunun etkisiyle bazı olaylara karışır ederde, Kapkaç olayları veya gasp olayları, bilmem neleri onları da ballandıra ballandıra anlattılarsa onların gözünde de büyük insan görüldüğünü zannediyorlar ama onlarda yanlış yollara sürüklüyorlar. Bunlarda onlara takılıyor yani. ” **Polis 3, 18, yeni**

“Alkole rastlamıyoruz ama sigara en olumsuz unsur olarak okullarda görülüyor. Çocuk okul bitince almış eline sigara gidiyor. 11–12–13 en fazla 15–16–17 yaşında çocuk. Sigara içiyor. ” **Polis 4, 27, 7**

“Tabi hırçın olabiliyorlar. Öğrenci ise bu çocuk öğrenci ise okulda dalgın efendim öğretmeni dinlemiyor uyuklama efendime söyleyeyim belirtileri dikkat dağınıklığı gibi belirtileri olabiliyor.” **Polis 5, 23, 5**

“Etkiler tabi alkol ve uyuşturucu kullanan çocuk gerek sağlık açısından sağlığı da bozulmuş olur o ortamlara yaşam süren bir kişi dolayısıyla kurallı bir yaşam içerisinde de hüküm sürmesi çok kolay oluyor. ” **Polis 6, 24, 4**

3.1.11.4. Çeteler

Mülakat çalışmasında görüşülen yedi okul polisinden altı tanesine göre, okul polisi uygulamasıyla okullardaki ve çevrelerindeki çeteleşme olayları engellenmiştir. Okullarda, okul idareleri ile okul polisinin ortak çalışması çeteleşmeyi bitirmiştir.

“Çete olayı yaşamadık hiç. ” **Polis 1, 13, 5**

“İşte yani son dört yıl içinde kaybolan oluşumlardan bir tanesi de budur yani. Çeteleşmeler okul içerisindeki gruplaşmalar. Bunları şu anda pek fazla göremiyoruz yani önceden belki olabiliyordu ama şu an yok. En azından biliyor öğrenciler artık okulda çeteleşme tarzında bir şey yapıldığı zaman idareciler bizimle paylaşıyor biz onunla ilgili çalışma yapıyoruz. Bunu bildikleri için pek meyilli olmuyorlar yani. ” **Polis 2, 15, 5**

“Bugüne kadar bölgemizde hiçbir okulda çeteleşme olayı yaşamadık. Ne olur okula dışardan bir zarar verecektir veya saldıracaktır. Veya kız olaylarında karşı taraftaki okulun çocukları gelecek edecektir. Bu okulun öğrencileri de toplanır onlarda Okulu savunmak gibi ve yahut ta hakkını korumak gibi durumlar olur başka türlü çeteleşme olayı yok yani. ” **Polis 3, 18, yeni**

“Sosyal çevre ile alakalı. Bir kısmı okulda oluşsa da çocuğun bulunduğu çevre bu tür sosyal oluşumların içine giriyor. Burada yine bize iş

düşüyor. Ben ve öğretmen ve idarecinin tespit ettiği bu durumların üstüne gidiyoruz. ” **Polis 4, 27, 7**

“Şimdi çeteler okul dışı okul içi çeteler deniliyor toplumda ama okul polisi diyebilirim ki bu tip oluşumları engellemektedir yani. Ha dışarıda okul dışlarında uzaklarında olabilir ama bu tür şeyler günümüzde okullarda yoktur, yok denecek kadar az kesinlikle.” **Polis 5, 23, 5**

“Okul içerisinde çete oluşması mümkün değil buna okul yönetimi de müsaade etmez. Okul dışında da böyle bir duruma da emniyet güçleri müsaade etmez ki oluşursa da zaten bir şekilde tespit edilir bir şekilde de bertaraf edilir. Böyle bir şey biz tespit etmedik.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.11.5. Okul Yönetiminin (İdarelerinin) Tutumu

Araştırma bulgularına göre altı okul polisi okul idarelerinin disiplinli ve dengeli yaklaşımlarının okul güvenliği arttırdığını belirtmektedirler. Fakat okul idarelerinin disiplinsiz ve dengesiz davranışları öğrenciler üzerinde davranış bozukluklarına sebep olmaktadır.

“Olmaz mı yani mesela şu okulu söyleyeyimlisesinde sabah olduğu zaman müdür.....bey ve yardımcıları, öğretmenleri çocukları dizip çocukların kılık kıyafetine bakarlar geç gelenle erken gelen bir olur mu her yerde aynı bir fabrikaya gitsen her gün geç gelen işçiyi adam ne yapıyor çıkarıyor. Her gün okula geç gelen bir öğrenci diğerleriyle bir tutulur mu tabî ki tutulmaz. Tabî ki uyarılıyor. Ailesine haber veriliyor. Görüyoruz yani.” **Polis 1, 13, 5**

“Herhalde disiplinli idareciler daha fazla verim alabilirler diye düşünüyoruz yani ne kadar disiplinli olursanız öğrenciler üzerinde kontrolünüz o kadar artar diye düşünüyoruz. Yani siz disiplinsiz olursanız lakaytlık olursa öğrencilerin o yönde davranış bozukluğu artar ” **Polis 2, 15, 5**

“Otoriter yönetim olursa zaten o okulun öğrencileri disiplinli oluyorlar. Eğer böyle olaylara karıştıkları taktirde zaten biliyorlar ki okulla ilgili cezaların geleceğini, ilişkilerinin kesileceğini, okuldan atılacağını biliyorlar. Ama çok ta serbest oldukları taktirde bu seferde eğitim hayatının başarılı olamayacağını her türlü olayın olabileceğini, sıkıntıların yaşanabileceğini onlarda görüyorlar yani. ” **Polis 3, 18, yeni**

Okul idarelerinin disiplinli olduğu yerlerde okul polislerine çok iş düşmemektedir.

“Disiplin olan yerde bize çok iş düşmüyor disiplinsiz olan yerde bize daha çok iş düşüyor. Bazıları karakter meselesi disiplin sağlayamayınca polise gel diyor. ” **Polis 4, 27, 7**

“Şimdi mutlaka tabi okul idaresi eğer disiplin anlayışı güzelse, dengeyi kurabiliyorsa çocuklarda etkili olabiliyor bu konularda. Gevşekse çocuklar efendim her türlü okulda öğretmen karşı tavırları kendi aralarında çocukların eğitime bakış açıları falan tamamıyla değişiyor.”
Polis 5, 23, 5

Okul bir kamu kuruluşu olduğu için kurallar olmalı ve uygulanmalıdır.

“Okul yönetiminin davranışları ile ilgili demeyelim de okul bir kamu kurumu niteliğinde kuralları olması gereken bir yer. Dolayısıyla kurallarda insanlar için konulmuş oluyor bu nedenle de kuralsız yaşamda bazı olumsuzluklar doğurabiliyor onun için kurallı olması gerekiyor herkesin bu kurallara uyması gerektiğine inanıyorum.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.11.6. Öğretmen Tutumu

Okul polislerinin tamamına göre, öğretmen tutumu öğrencinin davranışları üzerinde etkilidir. Öğretmen, çocukların sadece derslerinde değil, hareket ve davranış şekillerinde de daha duyarlı davranıyorsa çocukların tavırları, okula ve eğitime bakış açıları değişebilmektedir.

“Liselerde pek takmıyorlar öğretmeni de ilkokullarda tabi yani öğretmen ayrımı yapıyor ilkokullarda çocuklar öğretmen ayrımı yapıyor öğretmeni sevmemişse sıkıntı oluyor.” **Polis 1, 13, 5**

Öğretmen ve öğrenci arasında saygınlığın korunması için mesafe olmalıdır.

“Aynı şekilde gene disiplinle alakalı bir şey. Neticede öğrenci öğretmen ilişkisi şeyi bellidir, yani belli bir mesafe koyarsanız o derecede saygı alırsınız yani karşınızdaki öğrenciden. Tabii ki mesafe olmalı neticede öğretmen ve öğrenci yani. Saygınlığın korunması lazım.” **Polis 2, 15, 5**

“Yüzde yüz etkisi oluyor çünkü benim çocuğumun okulunda yaşadığı bir durum mesela otuz otuzbeş kişilik bir sınıfta öğretmen en öndeki öğrencileri alıyor. Onları sürüklüyor. Ama öğrenme seviyesi düşük olan çocuklarla pek fazla ilgilenemiyor. Neden? O onbeş kişiyle ben diyor başarılı olursam benim yüzdem yüksek olur diyor bende ona göre puanımı alırım diyor o öğrenciler güzel bir yerleri kazandıkları taktirde diyor ben sıkıntı çekmem diyor öbürleri de diyor arada diyor gittikleri yere kadar giderler diyor öyle düşüncesi olan öğretmenler var. Okuma yazmayı öğrenmeden veya belli şeyleri yapmadan etmeden ilköğretimden mezun olan çocuklar oluyor veya seviyesi onların ayarında olmuyor. Ama özveriyle çalışanlar öğretmenler de var. Geri kalmış öğrencileri cumartesi günü iki saat üç saat kursa çağırıp ta ücretsiz kurs veren öğretmenlerde var. Duyduklarımız bunlar, gördüğümüz değil de

duyduğumuz. Duyduğumuz böyle özveriyle çalışan öğretmenler var. Onları eğitince onlarda mutlu oluyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

Sınıf otoritesi öğretmenin anlattığı dersin öğrenci tarafından anlaşılmasını etkiler.

“Kişinin becerisi ile alakalı. Sınıfa, ortama ne kadar hâkim olursa kendini o kadar iyi dinletir. Sınıf otoritesi çok önemli. Bu anlattığının anlaşılmasını da etkiler. İyi öğretmen sadece öğrenciyi ders telkin etmez. Öğrenciye iyi ahlakta telkin eder.” **Polis 4, 27, 7**

“Öğretmen çocuk üzerinde sadece derste değil de çocukların hal ve hareket davranış şekillerinde efendime söyleyeyim daha duyarlı ise daha duyarlı davranıyorsa çocukların tavırları değişebiliyor. Okula bakış açıları eğitime bakış açıları değişebilir.” **Polis 5, 23, 5**

“Öğretmen tutumlarının etkisi vardır sanıyorum. Şimdi öğretmenden öğretmene de farklılıklar gösteriyor. Gösterir diye düşünüyorum. Bazı öğretmenler çok ilgili olabilir. Bazı öğretmenler çok ilgisiz olabilir. Bu gerek dersle ilgili olabilir, gerek çocuğun genel psikolojisi ile ilgili olabilir. Bunu tartışmalı bir konu. Bizim değerlendirmemiz doğru olmayabilir.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.11.7. Medya – Mafya Ve Okul Dizileri

Medyanın reklâm ve reyting için her türlü konuda yayın yapması çocukların davranışlarını olumsuz etkilemektedir. Öğrenciler medyadan gördükleri suçlardan etkilenip, aynı suçları kendiside uygulamaya çalışmaktadır.

Öğrencilerin cep telefonları ile uygunsuz videolar çekip internete verme eğilimi içine girdikleri belirtilmektedir.

Televizyonlardaki mafya ve okul dizilerinin öğrencileri olumsuz etkilediği, öğrencilerin bu dizilerde gördükleri davranışları kendi hayatlarında uygulamaya çalıştıkları tüm okul polisleri tarafından vurgulanmaktadır. Bazı öğrencilerin dizilerden etkilenerek, arkadaşlarını kaçıırıp, bilinçsizce işkence yaptıkları belirtilmiştir.

“Teknolojinin çok şeyi oluyor hocam bu cep telefonu özellikle öğrenciler uygunsuz vaziyetlerde çekim yapmaya çalışıyorlar bunun medyayla internetle yoluyla sıkıntıları oluyor ben mesela görmedim de duydum çocuk mesela bir kafedeyken bir kız arkadaşıyla otururken alt taraftan kızı çekmeye bir yerlere götürüp vermek için tercih ettiğini duydum yani. Öğrenciler medya televizyondan görsel basından olsun gazeteden olsun almış olduğu haberleri bazılarını da kendisi de uygulamaya çalışabiliyor yani. Uygulamaya sokmaya yelteniyor öğrencilerin. O yönden etkili

oluyor yani gazeteden bu tür öğrenciler üzerinde işlenen suçlardan etkilenip çocuk kendisinde bu suçu uygulamaya koymaya çalışıyor.”

Polis 1, 13, 5

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Kendi arasında memati olan var Polat olan var. Etkili olmaz mı Çok etkili oluyor. Bunlar genç özeniyor hocam yani özeniyor. Özenti öğrencilerimizde hakikaten üst seviyede bana göre.” **Polis 1, 13, 5**

Medya çoğu zaman bazı olayları abartarak vermekte, olumsuz reklâm yapmaktadır.

“Valla medya ne bileyim yani biraz fazla abartarak verdiğiniz zaman neticede olumsuz reklâm yapmış oluyorsunuz. Ne bileyim yani çok basit bir olayı çok ciddi bir olaymış gibi medyaya taşıdığımız zaman toplumun gözünde bunu farklı şaparsınız yani farklı etkilersiniz. İnsanlar belki etkilenmeyecek ama sizin yaptığınız haber şeklinden çok daha büyük bir olaymış gibi algılayabilirler yani. Medyanın da arada bazı zamanlarda yaptığı şeyde bu yani.” **Polis 2, 15, 5**

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Bazen kendi aralarında duyabiliyoruz yani ama bu sadece söylemden ibaret oluyor yani. Şakalaşmadan ibaret olabiliyor. Bundan başka bir şey yok. Kendi aralarında şakalaşabiliyorlar.” **Polis 2, 15, 5**

“Medya çok büyük örnek oluyor çocuklara. Evet, okulda olan bıçaklı yaralama olayları okulda öğretmen müdür veli ilişkisinde madur olan durumun değil de medyatik olan haberlerin öne çıkması ve medyaya haberin değişik şekillerde anlatılması yani. Bir olayı bir gazetede veya bir televizyonda aynı şekilde duyamıyorsunuz yani. Olay çok çarpıtılıyor. Örnek alıyor. O bunu yapmış diyor. Bren de yapabilir miyim? Bende deneyebilir miyim?” **Polis 3, 18, yeni**

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Kurtlar vadisinde seyrediyor bazı şeyler hoşuna gidiyor. O da aynı şeyleri yapmaya çalışıyor. Özentiler var onlara benzemeye çalışanlar var her şeyini taklit ediyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

Basında yer alan haberlerin etkisiyle okulların adları olumsuz etkilenmekte, kamuoyunda bu okullara karşı olumsuz bir önyargı oluşmaktadır.

Kız çocukları magazin haberlerinden daha çok etkilenmektedir.

Televizyonlarda bıçaklanma haberleri arttıkça kız öğrenciler de bıçak taşımaya başlamışlardır.

“Geliyorlar, basında sızdırıyorlar. Okulun adı olumsuz etkileniyor, veliler etkileniyor. Olumsuz bir önyargıya sahip oluyor. Görsel medyanın da olumsuz etkisi oluyor. Şiddet içerikli filimler ve magazin özendiriyor. Öğrencilerin sahip olduğu sosyal imkânlar belli. Kız çocukları da magazin haberlerinden daha fazla etkileniyorlar. TV’ler bütün öğrenciler bıçaklanıyor haberlerinin etkisiyle kız öğrencilerde bıçaklama olayları oluyor kızlarda bıçak taşımaya başladılar.” **Polis 4, 27, 7**

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Örnek alıyorlar, çocuğu kaçııyorlar işkence yapıyorlar bilinçsizce. Yazılı medyanın görsel medya kadar etkisi yok. Haberlerde olumsuz etki oluyor. Şiddet olaylarını gösteriyor. Bazıları olumsuz etkileniyor bazıları da örnek alıyorlar.” **Polis 4, 27, 7**

Medyada sanatçı diye tanıtılan kişilerin olumsuz davranışlarının örnek olarak gösterilmesi çocukların hayata bakışını olumsuz yönde etkilemektedir.

“Medyanın etkisi çok. Günümüzdeki medya kesinlikle olumsuz. Çocuklar üzerinde olumsuz etkileri vardır. Medya ahlaki yönden bir kere çok çocuklar yanlış yöne sapabiliyorlar. Mesela sanatçı diye tabir ettiğimiz kişilerin televizyonlarda özellikle görsel basında gazetelerde onların yanlış olumsuz şeylerini hareketlerini magazinsel şeylerini daha olumsuz daha olumlu daha güzelmiş gibi göstererek çocukların hayata bakış açılarını olumsuz yönde etkileyebilir.” **Polis 5, 23, 5**

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Mafya özendirici etkisi var. O da dışarıda çocukların okuldan ziyade dışarıdaki bozuk bir yaşantı yaşamasına sebep oluyor. Efendime söyleyeyim ailede eğer ilgisizse aile de bunu gözlemlemiyorsa çocuğu takip etmiyorsa bu çocuk ilerde suç işlemeye meyilli oluyor.”

Polis 5, 23, 5

“Medyanın olumsuz davranışları veyahut ta reklâm amaçlı davranışları veyahut ta reyting amaçlı davranışları her türlü konunun medya üzerinde lanse edilmesi çocukları tabî ki olumsuz davranışlar üzerinde olumsuz etkiliyor. Bu argo konuşmadan tut ta ne bileyim olumsuz davranışlara kadar birçok konu okul içerisinde çocuklar arasında gündeme gelebiliyor. Gündeme geldiği içinde çocuklar işte son yıllarda yapılan bu televizyon dizilerinin, televizyon dizilerinde gösterilen okullardaki, oradi öğrencilerin birbirleriyle olan olumsuz ilişkileri, diyalogları ne bileyim birbirlerine davranışları veyahut ta bizim kültürümüze çok bağdaşmayan davranışlar çocuklar üzerinde tabî ki etkili oluyor. Veyahut ta kurlsız yaşam birazda oradan kaynaklanıyor, çocuklar üzerinde etkili oluyor, örnek alıyorlar tabi.” **Polis 6, 24, 4**

N.A: *Sizce mafya ve okul dizileri öğrencileri nasıl etkilemektedir?*

“Özellikle lise çağındaki buluş çağındaki, kişilik edinme içgüdüğü içerisinde bulunan delikanlıların bunlara dikkat ederek bunları örnek aldıkları bazılarının böyle bir yaşam sürme hevesi içine girdikleri görünüyor.” **Polis 6, 24, 4**

“Orda gördüğü karakterleri de kendi yaşamaya çalışıyor. Akşam seyredip, sabah arkadaşına karşı uygulamaya çalışıyor.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.11.8. Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları

Görüşme yapılan yedi okul polisinden dördüne göre çocuklar, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynuyorsa dışarıda şiddete yöneliyor.

Okul polisinin beyanına göre “*İnternet kafelerde çocuk ya silahla ateş yapıyor ya elinde bir kesici alet sürekli karşısındakine saldırıyor. Oyunda dört saat beş saat sürekli kan gören bir çocuk bana dışarıda çiçek verir mi? Mümkün mü? Saygı gösterir mi? Mümkün değil. Bu çocuğun psikolojisini düşünsene hocam. Yani o rüyasında da o oyunu oynuyordur.*”

“Hocam söyle söyleyeyim. Gidin internet kafeye biz denetim yaptığımız için gittiğimiz için biliyoruz. Zaten ders çalışmaya giden yok. Bize verilen emir şu oniki yaşından büyük herkes girebilir Ha akşam belli bir saatten sonra yaş oranı biraz yükseliyor. Şimdi oraya giden çocuk ders yapmıyor. Ders yapsa çoğunun evinde de var yapmıyor. Orda gördüğümüz şu ya silahla ateş yapıyor ya elinde bir kesici alet sürekli karşısındakine saldırıyor oyunda dört saat beş saat sürekli kan gören bir çocuk bana dışarıda çiçek verir mi mümkün mü saygı gösterir mi mümkün değil. Bu çocuğun psikolojisini düşünsene hocam yani dört saat rüyasına bile giriyordur o rüyasında da o oyunu oynuyordur.”

Polis 1, 13, 5

“Güvenlikle alakalı bir şey değil yani çocuğun tamamen kendisiyle alakalı bir şey.” **Polis 2, 15, 5**

Çocuklar bilgisayar oyunlarında gördüklerini taklit etmekte, hiperaktif olmaktadır.

“Bilgisayar oyunları oynanıyor ona bir şey yokta bazı yasaklanan oyunlar var onlar zaten bütün internet kafelerde yasak. Belli filmler, belli oyunlar yasak olmadığı için onlar heryerde gösteriliyor. İnternet kafedede oynayabilir evindeki internette de oynayabilir. Ama işte çocukları hiperaktif yapıyor onlar. Onları yapabilmek için uğraşıyorlar yani taklit ediyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

“Kesinlikle şiddet içerikli, biz internet kafelere de bakıyoruz. Bu tür uygulamalarda mesela efendime söyleyeyim internet kafelerde böyle şiddet içerikli şey varsa tutanak tutuyoruz. İnternet kafeleri uyarıyoruz. Çocukların üzerinde de şiddete yönelik oynuyorsa eğer şiddet içerikli oynuyorsa çocukta dışarıda kendini şiddete yönlendiriyor. Dolayısıyla olumsuz bir tablo çizmiş oluyor çocuk dışarıda.” **Polis 5, 23, 5**

Herkesin evinde internet olması internet kafelerin etkisi azalmıştır.

“İnternet kafelerde artık eskisi kadar çocuklar üzerinde etkili değil. Yani internet kafeler özelliğini yitirdi. Çünkü herkesin kendi evinde internet var gibi bir şey bunun yüzdesini bilmiyorum ama dışarıda internet kafelerin çocuklar üzerinde etkisinin çok fazla etkisi olmadığını düşünüyorum. Kısmen tabii etkisi olabilir ama tamamen ordaki şiddet oyunlarının çocuğu tamamen yönlendireceğine inanamıyorum. Ama tabii kısmen etkisi görülebilir. Tabii bu kişiden kişiye göre de değişir. ”

Polis 6, 24, 4

3.1.11.9. Sosyal Çevre

Yedi okul polisine göre çocuğun yaşadığı çevrenin sosyal, psikolojik, ekonomik yapısı çocuğun davranışlarını ve şiddete yönelmesini etkilemektedir. Çocuğun bulunduğu çevrenin suça meyilli olması çocuğun olumsuz yetişmesine sebep olmaktadır.

“Muhakkak ki genelde bizim bölgemizdeki sosyal yapı yani orta seviye ve alt seviye dediğimiz gelir seviyesi eğitim seviyesi düşük vatandaşlarımızdan olduğu için bunlarda tabii ki öğrenciye etki edebiliyor yani sorun olarak. Anne işe gidiyor çoğunluğu baba işe gidiyor. Çocuk sahipsiz kalıyor daha doğrusu. İlgilenen olmuyor yani. Sade okula göndermekle veya bir dershaneye göndermekle veli zannediyor ki ben çocuğumu okutuyorum. Hiçbir şeyle ilgilenmiyor aslında. ” **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi bulunduğunuz ortama göre değişiyor tabii ki yani şimdi siz gelir seviyesi yüksek, eğitim seviyesi yüksek bir kesimde iseniz bunun etkisi o şekilde ama taşra dediğimiz kenar mahallede eğitim seviyesi düşük böyle bölgelerde iseniz onun etkisi de o yönde yani. ” **Polis 2, 15, 5**

“Gelir seviyesi düşük olan yerler genelde internet kafeye gidiyorlar orda ne görürse ama gelir seviyesi yüksek olan yerler evlerinde her şeyler var her imkânlar var onlar istedikleri şekilde temin ediyorlar yani onlar için sıkıntı yok.” **Polis 3, 18, yeni**

Öğrenciler, kendi sosyal çevrelerinden olumsuz şahısları okula çekebilmektedirler.

Öğrencilerin kendi sosyal çevrelerinden olumsuz şahısları okula çekmeleri. **Polis 4, 27, 7**

“Yakın çevresi eğer kültürel seviyesi düşükse efendime söyleyeyim çocuğun çevresi efendime söyliyim nasıl diyelim suç işlemeye meyilli bir çevrede ise çocuk olumsuz yetişiyor. Dolayısıyla kendisinde de o etki ileriki yaşantısında da mutlaka yani mutlaka demeyelim de büyük bir ölçüde etkilemiş oluyor. ” **Polis 5, 23, 5**

Çocuğun geldiği çevre kuralsız yaşamın hüküm sürdüğü, cehaletin ve ekonomik sıkıntının bulunduğu bir çevre ise buralardan okullara gelen çocuklar okulların kurallarına uyum sağlayamamaktadırlar.

“Bence sosyal çevre etkili ondan sonra aile tabii ki takip ediyor sıralamayı. Şimdi sosyal çevresinin nasıl etkisi var. Çocuğun bulunduğu çevre cehalet çevresi ne bileyim işte gerek ekonomik olarak gerekse eğitim olarak gerekse sosyal çevre olarak çok düşük kesimlerdeki çocukların diğer sosyal çevre ortamında aynı ortamda buluşmalarında tabii ki çatışma oluyor. Dolayısıyla birisi daha düzenli bir hayat içerisinden geliyor birisi daha kuralsız bir yaşam içinden geliyor. Okullarda kurallı bir yaşamın olması gerektiği bir yer. Buna uyum sağlaması çok zor oluyor. Bu ailede kurallı yaşayan bir çocuk kurallı yaşamayı kabul ediyor ama ailede ve çevrede kuralsız olarak yaşam sürdüren bir çocuk okul kurumu içerisinde de kuralsız olduğu zamanlar tabii ki olumsuz davranışlar ortaya çıkıyor.” **Polis 6, 24, 4**

Gelir düzeyi düşük bölgelerdeki okulların öğrencileri şiddete daha meyilli olmaktadır.

“Örneğin gelir düzeyi düşük bölgelerdeki okullardaki öğrencilerin şiddete daha meyilli olduğunu düşünüyorum.” **Polis 7, 13, 5**

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okulun tipinin de öğrencilerin şiddet davranışı üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

“Okulda fark ediyor. Neden, şimdi mesela şöyle söyleyeyim üst düzeydeki bir Anadolu Lisesi ile kenardaki bir normal düz lisenin arasında çok fark var. Okulun kalitesi düştükçe sorunlar daha çok artıyor. Kenardaki bir endüstri meslek lisesine git sorunlar çok.” **Polis 1, 13, 5**

3.1.12.Okul Polislerinin Okul Güvenliğini Bozan Kişilerin Ortak Özellikleri İle İlgili Algıları

Okul polislerinin tamamına göre okul güvenliğini bozan öğrencilerin en belirgin ortak özelliği ailevi yönden problemlili çocuklar olmalarıdır.

Çocuğun davranışını etkileyen ailevi problemler;

- Anne-babanın ayrı olması,
- Anne-babanın her ikisinin veya birinin ölmüş olması,
- Babanın alkol kullanması
- Çocuğun aileden şiddet görmesi
- Anne-babanın ilgisiz olmasıdır.

Ayrıca okul polislerine göre okullarda güvenliği bozan çocukların diğer ortak özellikleri derslerinde başarısız çocuklar olmaları, sosyal çevrelerinden edindikleri davranışlar, mafya dizilerindeki özentileri, gerekse toplum içinde statü edinme, kişilik kazanma veyahut ta kendini birbirlerinden üstün gösterme gibi düşüncelere sahip olmalarıdır.

“En büyük benzerlik hepsinin aile yapısının bozuk olmasıdır. Parçalanmış ailedir. Ya anne baba ayrıdır ve yahut anne ölmüştür veya baba ölmüştür ilgilenen yoktur. Baba alkol alıyordur ya da şiddet uyguluyordur. Genelde bu tür.” **Polis 1, 13, 5**

“Parçalanmış aile, ilgisiz aile. Bu tür öğrencilerin geneli yani ailelerin ilgisine bağlı olan bir şey. Aileler ne kadar ilgilenirse, kontrollü olursa o derece öğrenciler bazı olumsuz davranışlar içine girmekten kaçınırlar. Ama bizim karşılaştığımız olaylardaki öğrencilerin geneli parçalanmış aile çocukları. Genele yakını, üçte ikisi diyebilirim. İlgisiz aileler. Bunların çocukları daha fazla meyilli olabiliyor.” **Polis 2, 15, 5**

“Şiddet olaylarına karışan çocukların genelde temelinde ailenin önemi var. Bölünmüş aile çocukları oluyor bunlar genelde. Yüzde doksana yüzde doksandan fazla olabilir yani yüzde 95–98 olabilir yani. Genelde ailevi problemlerden kaynaklanıyor buda çocukları etkiliyor. Anne ilgilenmiyor, baba ilgilenmiyor bunun sonucunda çocuk okuldan bir şey edinmeye çalışıyor. O da olmasa dışarıda sokağa gidiyor. Yaşı büyük kişilerle diyaloga giriyor. Onlardan bir şeyler edinmeye çalışıyor. Onlarda kötüyse eğer şansına yani kötü insanlara denk geldiyse kötü yola itiyor. Ona hırsızlıkta yaptırıyolar, tinerde veriyorlar, balide içiriyorlar, esrar da içiriyorlar istedikleri gibi kullanıyorlar. Ama güzel insanlara denk gelirse oda milyonda bir şans özel şeyler olabiliyor ama genelde kötüye gidiyorlar yani.”

N.A: *Başka ortak özellikleri var mı bu çocukların?*

“Okul durumu iyi değil yani genelde dersleri kötü olan çocuklar. Bazı kesimlerde mesela ben okulun birinde denk geldim çocuk on üç tane dersten on iki tane zayıfı var öğretmenler niye çalışmıyorsun diye sorduğu zaman veya problem olduğu zaman diyebiliyormuş yani ‘ben doğuluyum bana puan vermiyorlar şöyle yapıyorlar böyle yapıyorlar’ falan filan o yönden bir duygu sömürüsü yapıyorlar yani.”

Polis 3, 18, yeni

“Birinci neden sorumsuz veliler. İyi eğitim almamış çocuklar. İkinci neden ortak özellik çocukların geldiği sosyal çevre. Sorunlu öğrencilerin çoğu aynı çevreden. 2003 de erkek lise ile kız lise arasındaki uygunsuz davranışları okul idarecilerinin de yardımıyla öğrencilerle diyalog kurarak yoğun bir çalışma ile önledik. Üst sınıfları gören alt sınıflarda aynı yolu izledi. Şimdi bu anlamda sorun yaşamıyoruz.” **Polis 4, 27, 7**

“Ortak özellikleri ortak özellikleri yok. Yani şiddet, hepsinin farklı farklı özellikleri var. Birinin ailesinde şiddet vardır, birinin toplumdan edinmiş olduğu etki vardır. Öyle çocuklar var ki ailede herhangi bir şiddet olayı yoktur. Efendime söyleyeyim baskı yoktur. Çevrede şeyi kazanmıştır etkiyi kazanmıştır. Belirgin bir ortak özellik yoktur. Ama birinci derecede aile aile. Şiddete karışma da birinci derecede aile etkilidir evet ”
Polis 5, 23, 5

“Tabi bu özellikler birbirleriyle benzer özellikler gerek sosyal, mahalle ortamındaki birliktelikleri, gerekse mafya dizilerindeki özentileri, gerekse toplum içinde statü edinme, kişilik kazanma veyahut ta kendini birbirlerinden üstün gösterme gibi düşüncelerle ortaya çıkıyor.”
Polis 6, 24, 4

“Dağılmış aile çocukları genelde okulda sorun çıkarıyor. Okuma hedefi olmayan çocuklar genelde okulda sorun çıkarıyor.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.13. Okul Polislerinin Algularına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Karşısında Hissettikleri

Araştırma bulgularına göre mülakat çalışması yapılan yedi okul polisinden beş tanesi (n=5) öğrencilerin okul polisi uygulamasından memnun olduğunu ve kendilerinin güven içinde hissettiklerini belirtmektedir. İki (n=2) okul polisi ise öğrencilerden kötü niyetli olanların, okullarda sorun çıkarıcıların, okul polisi uygulamasından memnun olmadığını, okul polisinin varlığından rahatsızlık duyduğunu amacı olan, okula eğitim almak için giden çocukların ise okul polisi uygulamasından memnun olduğunu vurgulamaktadır.

Tablo 5: Okul Polislerinin Algularına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Karşı Hissettikleri

	Kendilerini güven içinde hissediyorlar	Kendilerini baskı altında hissediyorlar	Öğrencilerin bir kısmı güven içinde bir kısmı baskı altında hissediyor	Öğrenciler okul polisini tanımıyor, uygulamayı bilmiyor
Polis 1	+			
Polis 2	+			
Polis 3	+			
Polis 4			+	
Polis 5	+			
Polis 6			+	
Polis 7	+			
Frekans (N)	5		2	

Okul polisleri öğrencileri rahatsız etmemek için öğrenciler teneffüste iken okullara girmediklerini, öğrenciler derse girdikten sonra idarecilerle görüşme yapmak için okula girdiklerini belirtmektedirler.

Okul polislerinin algılarına göre öğrencilerin hepsi okul polislerini tanımakta, kendilerinin zarar görmemeleri için, okulun ve öğrencilerin güvenliği için geldiklerinin bilincindedirler.

“Bana göre güvenlik içinde hissettiklerini düşünüyorum. Dikkat ediyoruz genelde çocuklar teneffüste iken girmemeye çalışıyoruz gerçi siviliz bizim polis olduğumuzu bilseler bile biz genelde teneffüs saatinde girmemeye çalışıyoruz sıkıntı çekmesinler diye çocuklar dersteyken giriyoruz idarecilerin odasına zaten bizi görmüyorlar genelde. Orda görüşüyoruz. Giriş-çıkışta kapıda beklediğimizi de görüyorlar tabii ki. Onlar için geldiğimizi de biliyorlar zarar görmemeleri için onların güvenliği için geldiğimiz hepsi farkında yani. Zaman zaman okulla birlikte okul talep ediyor bizim narkotik şubeden görevli arkadaşlar var kötü alışkanlıklarla ilgili okulların brifing salonunda öğrencilere yönelik şeylerimiz var gösterimiz var.” **Polis 1, 13, 5**

“Biz birincisi sivil çalışıyoruz yani artık dört yıldır da bu bölgedeyiz öğrencilerimizin geneli bizim hangi amaçla okula gelip gittiğimizi biliyorlar. Yani onlar için ne kadar faydalı olduklarımızı gördükleri için daha olumsuz düşüncelerinin olduğunu zannetmiyorum. Hepsinin olumlu düşündüğüne inanıyorum. Biliyorlar ki en ufak bir şeyde biz yanlarındayız.” **Polis 2, 15, 5**

“Bizi görünce zamanla görüyorlar tanıyorlar bazı şeyleri soruyorlar ediyorlar bizde onlara bildiğimi kadarıyla cevap veriyoruz ama bizleri gördükçe okulun daha güvenli olduğunun kanısına varıyorlar çünkü girişlerde ve çıkışlarda genelde problemler okullarda olduğumuz için güven hissi uyanıyor yani.” **Polis 3, 18, yeni**

“Bence güvenlik içinde hissediyorlar. Kötü niyetli ise çocuk onlar rahatsız olur zannediyorum.” **Polis 4, 27, 7**

Öğrenciler okul polislerini sevecen tavırlarla karşılamakta, merak ettikleri soruları sormaktadır.

“Kesinlikle güvenlik içinde hissediyorlar. Kesinlikle tabii tabii. Bakış açıları, efendime söyleyeyim okula girerken etrafımızı sarmaları, soru sormaları, sevecen tavırları. Bizimde onlara davranışlarımız onda etkili yani. O eski polis imajını silmiş durumdayız. Üniformalı da değiliz, siviliz efendime söyleyeyim. Bu çocuklara güven veriyor tabii ki.”

Polis 5, 23, 5

Okul polisinin beyanına göre okul polisleri okul dışında **baskı unsuru** olarak, okul içinde ise tamamen **diyalog unsuru** olarak bulunmaktadır.

“Şimdi bu konu tabii ki amacı olan okulu eğitim olarak gören dışardanda tehlike olabileceğini gören çocuklar tabii ki bizden güç ve destek alıyorlar kendilerini güvende hissediyorlar. Ama okul içersinde sorunlu olarak görülen çocuklar tabii ki bizim varlığımızdan rahatsızlık duyabilirler. Birde şöyle düşünmek lazım bu konuyu. Biz okul içersinde bir baskı unsuru olarak bulunmuyoruz. Biz okul dışarısında baskı unsuru olarak bulunuyoruz. Okul içersinde tamamen diyalog açısından, sorunlu öğrencilerin nasıl kazanırlık açısıyla gerek rehber öğretmenler gerekse okul yönetimi veyahut ta okul yönetimi ve öğrenci velilerinin okula davet edilerekten birlikte çocuğun sorunu varsa aileye aktarırlar. Veya ailedeki sorunun çocuk üzerindeki durumu okula bildirilmesi bizim öğrenmemiz açısından çocuğa ileride uygulanabilecek sosyal veya rehberlik çalışmaları açısından katkısı olduğunu düşünüyorum.” **Polis 6, 24, 4**

“Baskı altında görmüyoruz, tahminim güvenlik içinde hissediyorlar. Genelde bize karşı hep olumlular.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.14.Okul Polislerinin Algılarına Göre Okul Güvenliği Sorununun Üstesinden Gelmek İçin İdarecilere, Öğretmenlere, Öğrencilere, Emniyete Ve Medyaya Düşen Soruluklar

Bu bölüm altı boyutta incelenmektedir.

3.1.14.1. İdareciler

Okul polislerine göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için devlet ve okul idarecilerine aşağıdaki sorumluluklar düşmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı;

- Okullara özel güvenlik görevlisi verilmelidir.
- Okul bahçelerinin hafta sonları ve yaz tatillerinde mahalle çocukları tarafından park olarak kullanılması sağlanmalıdır.
- Velileri eğitecek 10–15 günlük programlar düzenlenmelidir.
- Okul idarelerine Milli Eğitim Bakanlığı’na okul polislerine daha fazla destekte bulunmaları tavsiye edilmelidir

Okul idareleri;

- Sorunlu öğrenciler tespit edilip onların kabiliyetlerine yönelik sosyal faaliyetler düzenlenmelidir.

- Öğretmenlerin güvenliğe yönelik uygulamalarının arkasında olunmalıdır.
- Okul idarecileri okullarda disiplini sağlamalıdır.
- Okul idarecileri okul-aile iletişimini güçlendirmelidirler.
- Öğrenciler için sabah ilk ders saatinde kitap okuma saati yapılmalıdır.

“İdareciler kesinlikle okul ve aile iletişimini koparmamaları gerekir bana göre. Kesinlikle ailelerle iletişim içerisinde olması gerekir.” **Polis 1, 13, 5**

“Özellikle bizim bölgedeki okulların sahası çok dar birçoğunun çocukların tenefüste gezeceği alan dahi yok. Mahalle aralarında hiç park yok bölgede. Çocuk ister istemez, hafta sonları bazı sıkıntılarda oldu bu konuda. Mesela özellikle yaz aylarında birde okullar kapılarını kilitliyor bahçelerini gideceği yer yok çocuk mecburen sokakta futbol oynamaya çalışıyor. Çocuğun oynayacağı alan olmadığından çocuk mecburen internete yöneliyor. İnternete gitti mi zaten her şeyini etkiliyor. Aslında kampüs yöntemi olsa çok daha iyi olur mesela geniş alan, ortak kullanım alanı bol, eğitim bittikten sonra herkes evine gidiyor.” **Polis 1, 13, 5**

“Birde şu noksanımız çok bu milli eğitimin aslında noksanı şimdi aslında ders ayrımı yapmak o kadar şey değil de bir resim dersi var bir müzik dersi var bir beden dersi var bunlarda lüzumlu bunlarda diğer dersler kadar lüzumlu ama mesela niçin sabahları bir saat çocuklar geldi mi hem uykusu kaçsın hem bilgisi artsın neden bir okuma saati yapılmaz bir çocuk ilkokula başladığından sekizi bitirinceye kadar bir kütüphane dolusu kitap okur. bir kütüphane dolusu kitap okuyan çocuğun ufkuyla şimdiki okumayan çocuğun ufkü bir olur mu ama yapılmıyor Sabah en az bir saat en az bir ders yapan var on Dakka ne olacak kitabın sayfasını çevirdi mi on dakika geçiyor. Hem yapması hem özetini çıkarması lazım takip edilmesi lazım. Çocukları çok olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyorum ben. **Polis 1, 13, 5**

“Özellikle yaz aylarında çocuklardan çok veliyi eğitmek lazım. Özellikle bu bölgelerde. Velilere böyle seans seans aslında on gün onbeş gün yirmi gün verilebilir böyle bir düzenleme olsa çok iyi olacak birçok veli bihaber ya. Sadece çocuğu çantayı alıp gönderiyor başka bir şey yok. Öyle ailelerle karşılaşıyoruz ki mesela anne sabah yataktan bile kalkmıyor çocuğa oğlum kalk ceketin pantolonun orda giy git diyor okula. Böyle velilerle de karşılaşıyoruz.” **Polis 1, 13, 5**

“Öğrenciler üzerindeki kontrollerin artması lazım bir defa yani. En azından disiplini elden bırakmamak lazım. Öğrencilerin edindiği alışkanlıklar istikametinde bir şeyler yapmaları lazım. Caydırıcı nitelikte. Bu nedir onu bilemiyorum idareciler ne yapabilir bu noktada onu bilemiyorum.” **Polis 2, 15, 5**

“Her şeyden önce okullara mili eğitimin okullara özel güvenlik vermesi lazım yani. Bunu okul temin etmek için uğraşmaması lazım. Okul aile birliğinin bunla uğraşmaması lazım. Okul aile birliği de okulu güzelleştirmek için sosyal faaliyetlerle öğrencilere yardımcı olabilmek için diğer faaliyet alanlarında uğraşır yani. Bunlar temizlik ve güvenlik için uğraşıyorlar. Çok fazla bir faaliyette bulunamıyorlar ancak bunlarla uğraşıyorlar.” **Polis 3, 18, yeni**

“Öğretmen ve idareci disiplinli olmalı. Öğretmen sınıfına hâkim olmalı. Bu hâkimiyet ders bakımından ve nasihat bakımından vereceği bir şeyler olmalı.” **Polis 4, 27, 7**

“Bir kere sorunlu öğrencileri tespit edip onların neye yönelik kabiliyeti, kabiliyetleri ne yönde ise o yönde çalışma yaparım. Sosyal aktivite müzikse müzik tiyatro ise tiyatro masa başında oturmak değil de okul müdürleri için söylüyorum biraz çocukları kazanmak için yapan müdürlerimiz çok tabi ki yani yapılması gereken odur bence. Bu sorunlu çocukları tespit edip onları gerek futbol gerek müzik resim ne yönde kabiliyetleri varsa onları tespit edip onları o yönde yönlendirmesi lazım. Okul idarelerine milli eğitim bakanlığınca bu okul polislerine daha fazla efendime söyleyeyim destekte bulunmaları tavsiye edilmelidir.”

Polis 5, 23, 5

“Okul idarecileri güvenliği sağlamaları açısından aslında güvenlik sağlanıyor ama yeterli mi değil mi? Bence her öğretmenin aynı şekilde duyarlı olması gerekiyor her öğretmenin her öğrenciyi gözlemlemesi gerekiyor. Okul yönetiminin de öğretmenlerin arkasında durması gerekiyor. Kurallara herkesin uyması gerekiyor. Kimseye insiyatif veyahut ta özel muamele yapılmaması gerekiyor.” **Polis 6, 24, 4**

3.1.14.2. Öğretmenler

Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için öğretmenlere düşen sorumluluklar şunlardır:

- Öğretmenler, öğrencilerini çok iyi tanımalıdır.
- Öğretmenler, öğrenci velileri ile sürekli görüşmelidir.
- Öğretmenler, velilerin telefonlarını ve adreslerini almalıdır.
- Çocuklara baba şefkatiyle yaklaşmalıdır.
- Çocuklara güven vermelidir.
- Öğretmen okul idaresi ve veli arasında köprü olmalıdır.
- Öğretmenler öğrencilere okul güvenliğini sorgulayıcı, aralarında tartışıp çözüm üretebilecekleri ödevler, çalışmalar vermelidirler.

“Zaten öğretmen kendi sınıfındaki öğrenciden bir defa sorumlu. Velilerle sürekli görüşmesi lazım. Zaten öğretmen biliyor hangi ailenin veya hangi çocuğun sorunlu olduğunu. Genelde belki idareci bu tür öğrencileri tanımayabilir ama öğretmenin bunları daha yakından tanır yani bu tür öğrencilerin aileleri ile ilişki kurmasında idareci veli arasında bir iletişim aracı olarak daha duyarlı olması gerekir.” **Polis 1, 13, 5**

“Güvenliği sağladıktan sonra öğretmenin yapacağı şey en güvenli şekilde öğrenciye ders yaptırması lazım. Güvenlik için öğretmenin yapacağı bir şey yok.” **Polis 3, 18, yeni**

N.A: *Hiç mi bir şey yok?*

“Belli konularda mesela onlara ders verebilir ödev verebilir araştırma verebilir güvenliğin zafiyetleri var mı, yok mu? Ne gibi nelerin yapılması gerekir falan diye. Öğretmenleri öyle bir konu verebilir kendi aralarında tartışabilir yani en doğruyu bulmaya çalışabilir.” **Polis 3, 18, yeni**

“Okul idaresi diyoruz ama birinci derece öğretmenler bunda etkili olacak. Çocukları iyi tanıyacak, ailelerin gerekirse telefonlarını adreslerini almalı, efendime söyleyeyim onlara daha sıcak anne ya da baba şefkatiyle yaklaşmalı, çocuklara kendilerine güven vermeli. Güven verdiği zaman çocuklar mutlaka okula bakış açıları değişecektir.”

Polis 5, 23, 5

3.1.14.3. Öğrenciler

Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için öğrencilere düşen sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

- Okul dışında gördükleri ve yaşadıkları olumsuzlukları ailelerine, okul idarelerine, rehber öğretmenlere veya polis 155’e bildirmelidirler.
- Okullarda polis tarafından verilen seminerleri öğrenciler iyice dinlemeli, anlatılanları iyi analiz etmelidirler.
- Öğrenciler hedef sahibi olmalıdır.
- Öğrenciler okulda sorun çıkarmaya çalışan öğrenciler hakkında polise bilgi vermelidirler.

“Dışarıda yaşadıkları veya gördükleri her türlü olumsuzluğu en azından idarecilere okul idarecilerine veyahut ta en azından 155’i alo deyip aktarmaları güvenlik açısından bana göre çok önemli diye düşünüyorum”

Polis 1, 13, 5

“Değişik zamanlarda biz seminerler veriyoruz öğrencilere yönelik çalışmalarımız oluyor. Yani iyi olan şeyleri kötü olan şeyleri bir nebze anlatmaya çalışıyoruz. Bu tür ortamlarda daha iyi dinleyici olsunlar, olmaları gerekir. Anlatılanların neyi içerdiğini iyi analiz etmeleri gerekir.

Neyin kötü neyin iyi olduğunu biz zaten izah ediyoruz. Ona göre de hareket etmeliler yani. ” **Polis 2, 15, 5**

“Öğrencilerin hedefi olmalı. Hedefsiz öğrencinin başarılı olması mümkün değil. Her türlü olumsuzluğu okula, öğretmen, öğrenciye zarar verecek şeyleri öğrendiğinde haber vermeli. Bu muhbirlik değildir. Rehber öğretmenlere, öğretmenlere söylesin. Bu muhbirlik değildir. Her yurttaşın görevidir. ” **Polis 4, 27, 7**

“Onlara zaten bir iş düşmüyor. Onlarda zaten görevlerini yerine getiriyorlar. Onlarda şimdi sorunsuz olan çocuklarda kendini güvende hissediyorlar. Anne-baba akşama kadar okulda bekleyemez. Dolayısıyla kim var okul polisi var. Yaklaşık beş yıldır bu uygulama var. Velilerin yüzde yüzüne biz bunu toplantılarda da sorduk diyorlar ki ‘gerçekten çok güzel bir uygulama teşekkür ediyorlar, temennilerini bildiriyorlar. Dolayısıyla kendilerini güvende hissediyorlar. O sorunsuz olan öğrenciler de okul polislerinde orda olmasını dışardan gelebilecek tehlikelere karşı istiyorlar. Sorunsuz öğrenciler mesela gelip te okuldaki haşarı veya sorunlu olan öğrencilerle ilgili bize bilgi verebilirler. Bize o şekilde yardım edebilirler. ” **Polis 5, 23, 5**

“Öğrencilerin bize yardımcı olmaları için kendi sorunlarını en yakın gördükleri aileleri ile paylaşmaları gerekiyor o da olmuyorsa okul rehber öğretmeni ile paylaşması gerekiyor. Veya başına gelebilecek en ufak adli bir konuyu olumsuz bir konuyu 155 polis imdata bilgi vererek daha çabuk yardım alması açısından olumlu olacağını düşünüyorum. Çünkü 155 merkezi biz her an dinlediğimiz için kendisine çok daha çabuk ulaşacağımız mümkün. Ancak öğrenciler tabi başına geldiği bir olay anında heyecanlandıkları için çok fazla böyle 155 kullanma alışkanlığı yok. Ama 155 alışkanlığını edinirlerse kendilerinin daha güvenli olacağını düşünüyorum. ” **Polis 6, 24, 4**

3.1.14.4. Aileler

Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için ailelere düşen sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

- Aileler çocukların okula geliş-gidişlerinin takibini yapmalıdır.
- Aileler çocuklarının arkadaşlarını tanımalıdır.
- Aileler çocuklarının okuluyla ve öğretmenleriyle iletişim halinde olmalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı okullara maddi anlamda destek olmadığı için aileler gücü yettiği oranda okullara maddi anlamda katkı sağlamalıdır.

“Ailelerin kesinlikle çocuklarını yani öğrenciyi okuluna gidip-gelmediğinin takibini yapması gerektiğini düşünüyorum. Boş bırakmaması gerektiğini düşünüyorum. Dışarıya çıktığında nereye gittiğini kimlerle dolaştığını arkadaş ortamını çok iyi bilmesi gerektiğini düşünüyorum ailenin güvenlik açısından. Birinci derecede aile duyarlı olacak. Çocuğuyla ilgilenecek öğretmenle elele verecek Ama okul yönetimlerinin birçoğunu görüyoruz. Yıl içinde kaç defa tebligat gönderiyor ya adres yanlış çıkıyor ya tebligata cevap vermiyor. Veli toplantısına sorunsuz öğrencilerin velisi geliyor okul yönetimi istiyor ki sorunlu öğrencinin derdini anlatacak gelmiyor adam ya gelmiyor. Zaten öbür öğrenci sorunsuz onda bir sorun yaşamıyor ki ailesine ne aktaracak bunun.” **Polis 1, 13, 5**

“Aileler çocuklarını takip edecekler. Sabah sekizde öğrencinin giriş saatiyse girdiğinden emin olacak. Atıyorum öğlen 11-12 ise çıkış saati, çıktığından emin olacak. Eve geliş mesafesi bellidir. Süresi bellidir. Atıyorum okuldan çıktıktan sonra çocuğu evine on beş dakikada geliyorsa gelmesi gerekiyorsa yarım saat sonra geliyorsa bunu araştırması lazım niye geç geldiğine dair. Kontrollü olması lazım.”

Polis 2, 15, 5

“Milli eğitim maddi yönden katkıda bulunmadığı için okullara aileler, her aile gücü yettiği oranda okulun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde maddi katkıda bulunması. Çünkü okullara gelip gitmeye başladığımızdan beri öğretmenle, müdürle veya yetkili ile görüştüğümüzde birçok problem anlatacağıdır yani güvenliği okul temin ediyor, temizlik araçlarını, temizlik görevlilerini hepsini okul temin ettiği için maddi yönden katkıda bulunmak gerekiyor.” **Polis 3, 18, yeni**

“Önce aileye iş düşüyor. Sosyal çevre önemli. Aile sosyal çevreyi seçmeli. Siz sosyal çevreyi düzeltemezsiniz. Tabi imkanlar dâhilinde.” **Polis 4, 27, 7**

“Aileler çocuklarını okul geliş gidişlerinde takip etmelidir. Arkadaş çevresini kontrol etmelidir. İnternet kafeye gidiyorlar mı gitmiyorlar mı Dışarıda nereye gidiyorlar. Ev okul mu veya başka yerlere gidiyorlar mı? Çok iyi gözlemci olmaları gerekir.”

Polis 5, 23, 5

“Ailelerden ziyade okul yönetimlerinin çok sık ve yüzde yüz katılımı sınıf velilerini sınıf bazında sınıf öğretmenleri bazında veyahut ta sınıf öğretmenlerine okul yönetiminin destek vererekten çok sık toplantılar yapılması gerekiyor. Bunu birçok okul yapıyor ama ne kadar yeterli, ne kadar yetersiz bu da bir tartışma konusu. Velilerin okul öğretmenleriyle birebirden ziyade toplumsal olardan yani bir sınıf ortamında iştirak edip okuldaki sorunları, çocukların durumlarını paylaşmaları gerekiyor. Aynı zamanda öğretmenlerinde bu okul toplantılarına veli toplantılarına okul yönetimiyle birlikte katılmaları gerekiyor. Aileler okul çıkışlarını görsün

çocuklarının görmeleri gerekiyor görmeleri gerektiğini düşünüyorum. ”
Polis 6, 24, 4

“Çocuğunda bir değişiklik herhangi bir hareketlerinde konuşmalarında olumsuzluk hissettiğinde rehber öğretmen, okulla polisle konuşup sorunun çözümü için uğraşmalı.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.14.5. Emniyet

Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için emniyete düşen sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

- Emniyet kendi birimlerini eğiterek, fazlalaştırarak, araç yönünden takviye ederek olay olduğu yere, en kısa sürede ulaşılmasını sağlamalıdır.
- Okul polislerinin hepsine araç verilmelidir.
- Okullara verilen okul irtibat görevlileri okullarda direk çalışmalı yada en yakın yerden görevlendirilmelidir.
- Okul irtibat görevlilerinin okulları sık sık ziyaret etmeleri sağlanmalıdır.
- Emniyet yerine göre bireysel anlamda halka, vatandaşa sempatik olmalı ama suç ve suçlulara karşı ciddiyetini korumalıdır.
- Okul polisi sayısı arttırılmalı, görevli oldukları okul sayısı azaltılmalıdır.

“Zaten aldığımız tedbirler zaman zaman bunları bir şekilde geliştirmeye gayret ediyoruz kendimizi emniyet olarak okul önlerinde güvenliğin sağlanması için. Zaten birde biz mesela okullarda brifing verildiği zaman öğrencilere kötü alışkanlıklarla ilgili davranışlarla ilgili oldu mu zaten okula geliş gidişlerde kimlerle muhatap olmaları gerektiğini kimlere güvenebileceklerini onları tek tek anlatıyoruz zaten. Görsel şeyler görüntülü olursa. Dışardan biri ona yaklaştığı zaman ona kanmaması hususunda. ” **Polis 1, 13, 5**

“İmkânlar dâhilinde yapılması gereken şeyler neyse biz yapıldığına inanıyoruz. Yani yapılamayan şeylerde yani demek ki imkânlar elvermiyor. Araç mesela en başta bahsettik. Araç yetersiz olduğu için istenilen zamanda istenilen yere gidilemiyor. ” **Polis 2, 15, 5**

“Güvenlik olayı yüzde yüz çözüme ulaşamaz bu zafiyet olayıdır her an gerçekleşebilir yani her an her yerde olamayabilirsiniz ama emniyette kendi birimlerini eğiterek, fazlalaştırarak, araç yönünden takviye ederek olaylar olduğu an en kısa sürede orda olabiliyorsa güvenlik içinde en faydalı şey bu olur yani. Okul polisinin sayısı yeterli eğer okullara verilen okul görevlisi okullarda direk çalışabilir veya en yakın yerden görevli ise sık sık buraları ziyaret edebiliyorsa başarıya ulaşabilir. Ama

başka yerlerde birimlerde görevli ise okulla irtibatı olamıyorsa bunun hiçbir faydası yoktur.” **Polis 3, 18, yeni**

“Emniyet, bireysel anlamda halk vatandaşa, muhatabı kimse sempatik olacak. İyi niyetli insanlara sempati gösterilecek. Yerine göre hırsızla da, sapıkla da, teröristle de karşılaşıyorsun. Herkese aynı muameleyi yapamıyorsun. Ciddiyeti koruyacaksın.” **Polis 4, 27, 7**

“Sayı arttırılabilir. Yani okul polisi sayısı arttırılırsa okullarımız, öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz daha fazla güvende olurlar. Dışardan gelebilecek tehlikeler bertaraf edilmiş olacaktır. Emniyetçe şu anda yapılması gereken bence odur. Yani sayı arttırılmalı.” **Polis 5, 23, 5**

“Emniyet gerekeni yaptığını düşünüyorum ancak tabii bizim görev alanımız olarak çok fazla bir okul sayımız var ama işte 30 tane. Belki bunların 30 tanesi her bize ihtiyaç duymuyorlar ama en azından bir ekibe bugünkü şartlara göre atıyorum 5 lise bunun yanında 5 tane ilköğretim şeklinde paylaşım olursa daha verimli olacağını düşünüyorum.”
Polis 6, 24, 4

3.1.14.6. Medya

Okul polislerinin algılarına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için medyaya düşen sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

- Televizyonlar şiddete meyilli programları yayınlamaktan kaçınılmalı veya sansür uygulanmalıdır.
- Haberler gerçeğe uygun verilmelidir.
- Medya okullardaki kötü olayları örnek olmaması açısından gündeme getirmemelidir.
- Okullarda gerçekleşen kültürel faaliyetler ve başarılı sonuçlar haber yapılmalıdır.
- Televizyonlar toplumun her kesimine hitap edecek programlar yapmalıdır.
- Okul ve mafya dizileri ya sansürlenerek ya da geç saatlerde verilmelidir.

“Televizyonlar genelde şiddete meyilli filmlerden kaçınması gerekiyor bana göre. Öğrenciler bundan çok örnek alıyor. Medya şimdi haberleri izliyoruz her akşam hangi kanalı gezersen gez yeter ki bir olumsuzluk görmesin medya sakız gibi eviriyor çeviriyor aynı olumsuzluğu gösteriyor eviriyor çeviriyor o. Onu göstereceğini arkadaş çocuklar ne yapması gerekiyor çocukların iyiliği için onu göster.” **Polis 1, 13, 5**

“Haberi şişirmekten ziyade aslına uygun olarak vermelidir. Toplumun olumsuz etkileneceği şeylerden kaçınmaları gerekir. Yani, atıyorum bugün okulun bir tanesinde bir küçük olay olduğu zaman nasıl söyleyeyim yani belki çok basit bir olaydır ama haber olsun diye ilave şeyler katarak sundukları zaman olmaz. Toplum bundan olumsuz etkilenir. En azından gerçeği neyse haber niteliği taşıyorsa haber yapmalı. Yani ilave bir şeyler yapayım haber olsun para kazanayım tarzında değil.” **Polis 2, 15, 5**

“Medya da okullarda olan kötü olayların başkalarına örnek olmaması için pek fazla gündeme getirmemeleri lazım. Okullarda olan güzel olayların medyaya yansıtılması lazım bir resim sergisinin, bir şiir yarışmasının bir spor yarışmasının okulun aldığı derecelerin diyelim beşinci sayfalarda değil de daha ön sayfalarda veya birebir röportaj yaparak açıklamaya yer gösterilirse onlar daha yararlı faydalı olur.” **Polis 3, 18, yeni**

“Medya okullarla ilgili bazı görsellikten kaçınmalı hem haber hem magazin hem filmlerde şiddet olaylarını toplumu olumsuz etkileyecek şiddet olaylarını sansürlesin. Okul dizileri var. Çocuklar zannediyorlar ki bütün okullar böyle.” **Polis 4, 27, 7**

“Medya bu konuda eğitim mesela okul emniyetin faydalı işler yaptığını, bu tür çalışmaların faydalı olduğunu, efendime söyleyeyim hatta velilerde görüşüp onların bilgisi alınıp daha sonra bu tür konularda yapıcı programlar, makaleler yazılar yazılabilir yani.” **Polis 5, 23, 5**

“Medyadaki sorumlu insanlar bunun bilincindedirler zaten ne yapması gerektiğini. Onlar reyting peşinde. Bence toplumun her kesimine hitap edecek şekilde davranmalı onlar her kesime hitap etmiyorlar.” **Polis 6, 24, 4**

“Okul dizilerini ve mafya dizilerini kısıtlayarak ya da geç saatlerde vermeli.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.15. Okul Polislerinin Okullarda Yaptığı Farklı Uygulamalar

Okul polisi olarak görevlendirilen personelin beyanına göre polis memurları okullarda en çok seminer çalışmaları yapmaktadırlar. Bu seminerler içerisinde uyuşturucu, sigara, alkol, okula geliş gidişlerde karşılaşılabilecek sorunlar ile ilgili eğitimler verilmektedir. Bazı polis memurları da kişisel çalışmalarıyla tanıdıkları esnaftan ve yardım faaliyeti yapan devlet kurumlarından ihtiyaç sahibi öğrenciler ve aileleri için kıyafet, kırtasiye, para gibi yardım almaya, aile ortamı müsait olmayanları yazışmalarla yurtlara yerleştirmeye, psikolojik tedaviye ihtiyacı olanları çocuk şube bünyesindeki psikologlarla görüştürmeye çalışmaktadır.

Okul polisleri okullarda yapılacak başka faaliyetlere olumlu bakmakla birlikte bu tür faaliyetler için zamanlarının olmadığını hatta zamanları olsa kendi çocuklarına zaman ayırmak istediklerini belirtmişlerdir.

“Şöyle söyleyeyim ayda bir defa onbeş günde bir defa yirmi günde bir defa bu bölge karakolundaki polisler mesela oranın görevlileri gelse şuradaki öğrencilerle bir grubuyla maç yapsa kötü olur mu hocam kaynaşma adına. Okullarda yapılan sosyal faaliyetlere genelde katılmaya çalışıyoruz ilişki bakımından. Hocam o kadar yoruluyoruz ki. Sabah yedide kalkıyoruz yedi buçukta görev alıyoruz akşam sekiz sekiz buçuğu buluyor yani hep sorun hep sorun. Elimizden geldiği kadar yapabildiğimiz okulların sosyal etkinliklerine katılmaya çalışıyoruz. İletişim açısından, kaynaşma açısından. Bir de bazen sürekli olumsuzluk görüpte olumsuzluk düşünüyoruz acaba diyoruz benim çocuğumda mı bunları yapıyor.” **Polis 1, 13, 5**

“Biz mesela beşinci yıldır çalışıyoruz burada. Kendi çabamızla tanıdığımız tekstilci arkadaşlar var. Gidiyoruz diyoruz ki mesela ya onlarda genelde defolu mal olur atarlar veya götürü hayırına verirler söyleriz mesela yani atma defolu malın olursa bize ver biz mesela götürüp okullarda veriyoruz fakir öğrencilere verilsin diye bazen gidip şöyle görüşüyoruz onu da yaptık mesela sosyal hizmetlerle vakıflarla şu okulda şunlar var ayakkabısı yok montu yok o konularda da yardımcı olmaya çalışıyoruz okullarımıza.” **Polis 1, 13, 5**

“Bizim birimimizin seminerleri oluyor yani devamında sporsal faaliyetleri olmadı o tarz şeyler duymadım ben bilmiyorum. Bizim yaptığımız son dört yıl içerisinde değişik zamanlarda okullarımızda bilgilendirme amaçlı seminerlerimiz oluyor. Mesela uyuşturucuya yönelik olsun, sigaraya yönelik olsun, alkole yönelik olsun buna benzer şeylerde okula geliş gidişlerindeki karşılaşılabileceği sorunlar olsun, buna benzer seminerler gerekli zamanlarda veriliyor.” **Polis 2, 15, 5**

Okullarda okul polisi tarafından yapılması düşünülen faaliyetlerde problemlili öğrencileri ayırmak ve plan, program yapmak gerekir.

“Böyle bir faaliyet şu ana kadar olmadı çünkü yok daha yeni de başladığımız için inşallah bundan sonra olur. Şimdi eğer okullarda böyle öğrencileri, problemlili öğrencileri ayırırsanız, okullarda böyle şeyler yapmaya çalışırsanız iyi yaparsanız başarılı olursunuz. Eğer yapamazsanız zor durumda kalırsınız. Bunun çok iyi planlı programlı yapılması lazım.” **Polis 3, 18, yeni**

“Yardıma muhtaç öğrencilere ekonomik anlamda katkı sağlıyoruz. Yazışmalarla aile ortamı müsait olmayanlar yurtlara alınıyor. Sorunlu

öğrenciler, hiperaktif, sağlık hizmetleri açısından yazışmalarla bunlar yapıyor. Psikolog var şubede ona gönderdiğimiz oldu.” **Polis 4, 27, 7**

Okul polisine göre okul içindeki sosyal faaliyetler idarelerin temin ettiği ve yönlendirdiği çalışmalardır. Okul polisinin ise bu yıl içerisinde programları dahilinde okulların düzenlediği bu sosyal faaliyetlere katılacağı belirtilmektedir.

“Şimdi bu spor turnuvaları, işte bilgisayar kursları bunlar bizim dışımızda olan bir şey. Dolayısıyla okul idareleri bunları temin ediyor, tespit ediyor, çocukları yönlendiriyor. Yani okul polisi bizde bu sene bu tür uygulamalara katılacağız. Programlarımız dâhilinde. Efendime söyleyeyim zamanlamamız, zaman mevhumu yeterli olduğu takdir de biz bu tür çalışmalara da iştirak edeceğiz yani.” **Polis 5, 23, 5**

“Bizim o kadar zamanımız yok. Ben zaman bulursam çocuklarımla ilgileceğim. Öyle bir çalışmalarımız oluşmadı bugüne kadar. İmkânlarla ilgili bir şey birde zamanla ilgili bir şey”. **Polis 6, 24, 4**

Okullarda polislerin güvenlik haricindeki uygulamalara katılmaları öğrencilerin polislere yaklaşımını pozitif olarak etkilemektedir.

“Olması pozitif anlamda iyidir. Öğrenciler polise bir adım daha yaklaşır. Polisle öğrenci arasındaki çekişmeler kalkabilir. Polisin onların iyiliği için bulunduğunu bilirler.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.16. Okul Polislerinin Algularına Göre Okul Polisi Uygulamasında Yapılabilecek Değişiklikler Veya Yenilikler

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin okul polisi uygulamasına getirilmesini istedikleri yenilikler ve yapılmasını istedikleri değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- Her polise bir okul verilmelidir. Okul polisi sorumlu olduğu okulun her şeyiyle, her sıkıntısı ile ilgilenmelidir.
- Okul önlerinde ve okul çevresinde okul polisinin karşılaştığı olumsuzluklara müdahale etme noktasında yeterli yetkisinin olması gerekmektedir.
- Okul polislerine araç verilmeli, sorumlu olduğu bölgede ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.
- Polisin sahip olduğu yetkilerin yaptırım gücü arttırılmalıdır.
- Okul polislerinin sayısı artırılmalı, sorumlu oldukları bölge küçültülüp, görevli olduğu okul sayıları azaltılmalıdır.
- Bazı illerde uygulanan okul çevresine 100 metre mesafede bulunan ilgisiz şahıslara 100 TL ceza kesilmesi tebliği yaygınlaştırılmalıdır.

- Ceza tutanakları basitleştirilmelidir.

“Hocam bana bir okul versinler her okula bir polis şart eğitimli bir polis her yönüyle desinler ki filan okul sana emanet ben her şeyiyle garanti veriyorum o okulun öğrencilerinin kaçmayacağına.” **Polis 1, 13, 5**

“Genel manada ben şöyle açıklayayım onu. Yani okul önlerinde olsun civarında olsun karşılaştığımız olumsuzluklara müdahale etme noktasında, yani yeterli yetkinin olması diye ben toparlayayım olayı. O şekilde. Çözümü noktasında belli yetkilerin olması lazım. O şekilde yani” **Polis 2, 15, 5**

“Daha yeni başladığımız için, ama işte her okula bir polis görevlendirilebilirse her okulun sıkıntısını bilir. Problemleri öğrencileri bilir. Kimler okula gelmiyor-geliyor devamsızlığı olanları bilir. Gider ailesi ile görüşür. Okumayacak olanları ilgili yerlerle yönlendirir. Okuyacak olanlara maddi yönden sıkıntısı olanlara ilgili yerlerle görüşerek maddi kaynak sağlayabilir. Bu şekilde çalışabilir yani. Okul polisi her okulun olabilsen olur yani. Her okulun polisi olursa araca gerek kalmaz. Eğer bölge olarak düşünülüyorsa mesela her bölgeye bir araç verersen otobüsle bir buçuk saate gideceğin yere araçla beş dakikada orda olabilirsin yani. Sıkıntı olduğu yerde her an orda olabilirsin yani” **Polis 3, 18, yeni**

Okul polisinin bir beyanı çok önem arz etmektedir. **“Hırsızı yakalıyorum suçüstü yapıyorum serbest kalıyor. Tacizciyi yakalıyorsun, çıkıyor serbest kalıyor. Bu olayların çoğalmasına sebep oluyor. Suçlu içeri her giriş çıkışında güçleniyor.”**

“Yetki sorunun yok. Devlet bana yetki vermesin. Ben kanunların yaptırım gücü olsun diyorum. Hırsızı yakalıyorum suçüstü yapıyorum serbest kalıyor. Tacizciyi yakalıyorsun, çıkıyor serbest kalıyor. Bu olayların çoğalmasına sebep oluyor. Suçlu içeri her giriş çıkışında güçleniyor. Bizde araç var. Ama ekiplerin çoğu yaya. Tüm ekiplerin araçları olmalı. Ulaşımı kolaylaşır müdahale daha kolay olur. Maliyet meselesi ama gerekirse ekibi azaltıp bölgeyi küçültürdüm ama her ekibe bir araç verirdim.” **Polis 4, 27, 7**

“Okul polisi sayısını arttırmak. Biz zaten yaptığımız işin faydalarını okul idaresi biliyor çoğusu tasvip ediyor, takdir ediyor. Dolayısıyla çok fazla yapmamız gereken bir şey yok. Yani artık başka bir proje uygulamayız. Yapılan işler bence çok faydalı çok güzel işler. Sayı arttırılırsa çünküokullara tane ekibimiz var hepsine yetişemeyebiliyoruz okul sayısı çok fazla.” **Polis 5, 23, 5**

“Polisin elinde yetkiler var zaten. Bence şöyle bir şey uygulanabilir denizli valiliği bu okul çevresine 100 metre mesafe ile ilgili ilgisiz şahısların bulunmaları halinde tebliğ çıkarmış, ceza tebliği çıkarmış. İşte okul çevresine yakın yerde bulunmaları halinde ilgisiz kişilere 100 lira

ceza tebliği çıkarmış. Öyle birşey uygulanabilir mesela. Birde bu ceza tutanaklarının daha böyle kullanılır daha basitleştirilmesi gerekiyor. Biz zaman zaman yayayız zaman zaman motorize ekibiz. Buda imkân meselesi olsa da olur. Şimdi çok görev olursa tabii ki eksik kalan yerlerimiz olur ama beş liseden sorumlu olsanız buna yetişmeniz mümkün olur yaya da olsanız.” **Polis 6, 24, 4**

“Araç olabilirdi mesela. Çünkü yaya devriye ne kadar çabuk ulaşabilirsin. İmkânlar olsaydı bir ekibin bir arabası olsaydı çok daha faydalı olurdu düşünüyorum.” **Polis 7, 13, 5**

3.1.17. Okul Polislerinin Okul Polisi Uygulaması İle Birlikte Kazandıkları Deneyimler

Okul polislerinin okul polisi uygulaması ile birlikte kazandıkları kişisel ve mesleki deneyimler kendi cümleleri ile aşağıdaki gibidir:

- “Bir öğrencinin nasıl yetişmesi gerektiğini öğrendim.”
- “Çocukları daha iyi anladık.”
- “Okul idarecilerini ve öğretmenleri çok daha iyi anlıyorsunuz.”
- “Aileleri çok daha iyi anlıyorsunuz.”
- “Okulların ekonomik problemleri ne olduklarını öğrendik.”
- “Öğrencilerin çektiği sıkıntıları öğrendik.”
- “Bizim neler yapabileceğimiz onlara nasıl yardımcı olabileceğimizi bunları öğrendik.”
- “Çocuklar ve okul ile ilgili bilmediğim şeyleri öğrenmiş oldum.”
- “Okul içine girince idarecilerin ve öğretmenlerinin işinin çok zor olduğunu gördüm.”
- “İnsanların, çocukların psikolojik yapıları ile ilgili deneyim kazanmış olduk.”
- “Çalıştığım bölgede çok fazla fakir insan var. Onların ailevi ekonomik, sosyal çevrelerini, ne şartlar içinde yaşadıklarını, neye ihtiyacı olduklarını, insan manzaralarını görmüş olduk.”
- “Görevimizi yaparken de mutlu olmak, yaptığımız işten haz duymak.”
- “Her geçen gün geçtiğimiz yıllara göre tecrübe ediniyoruz.”
- “Kendi çocuğum ilgili bakış açım değişti.”
- “Zararlı alışkanlıklar korunma yollarının farkına nasıl varırız diye düşünmemi sağladı.”

“Bence bir öğrencinin nasıl yetişmesi gerektiğini öğrendim okul polisliğine başlayınca. Kendi çocuğum anlamında. Bir öğrencinin nasıl yetişeceği ile ilgili hiçbir şey bilmiyordum bu göreve başlayınca kadar. Ama bu göreve başladıktan sonra gerçekten çok şeyler öğrendim. Çocukları daha iyi anladık. Yani her geçen gün daha da severek yapıyorum Hocam zevkle yapıyorum beni şimdi buradan almaya kalksınlar ben gider yine müdürümle falan görüşürüm almamaları için uğraşırım yani severek yapıyorum kendi çocuğum gibi ilgileniyorum **Polis 1, 13, 5**

“Şimdi öncelikle okul idarecilerini ve öğretmenleri çok daha iyi anlıyorsunuz. Aileleri çok daha iyi anlıyorsunuz bu şekilde yani.” **Polis 2, 15, 5**

“Okulların ekonomik problemleri ne olduklarını öğrendik öğrencilerin çektiği sıkıntıları öğrendik. Bizim neler yapabileceğimiz onlara nasıl yardımcı olabileceğimizi bunları öğrendik. Tecrübelerimizden bir okulla ilgili olanları diğer okullara yansıtarak onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz yani.” **Polis 3, 18, yeni**

Okul polisi çocuklarla uğraşmanın velilerle uğraşmaktan zor olduğunu, bir kız öğrencinin psikopat arkadaşına babasını dövdürttüğünü belirtmiştir.

“Okulların işleyişinin böyle olduğunu bilmiyordum. Okullardaki işleyişin nasıl gittiğini gördüm. Çocuklar ve okul ile ilgili bilmediğim şeyleri öğrenmiş oldum. Okul içine girince idarecilerin ve öğretmenlerinin işinin çok zor olduğunu gördüm. Ergenlik çağındaki çocuklarla çalışıyoruz. Çocuklar dinlemiyor. Ailelerinden çok arkadaşlarıyla ilgileniyor. Ne söyleyen dinlemiyor. Kızmak dövmek işe yaramıyor. Alıp karşına konuşmak bile işe yaramıyor. Ne diyor ki benim böyle bir evladım yok. Biz diyoruz ki 2-3 sene sabredeceksin. Cezalandırmak kızmak dövmek işe yaramıyor. Ne desen laf anlamıyor. Her şey tozpembe anne düşman baba düşman ona göre. Bir kızımız psikopat arkadaşına babasını dövdürttü. Olay mahkemeye yansıdı. İnanın çocuklarla uğraşmak veliyle uğraşmaktan daha zor.” **Polis 4, 27, 7**

“Şimdi insanların çocukların psikolojik yapıları ile ilgili deneyim kazanmış olduk. Efendime söyleyeyim benim çalıştığım bölgede çok fazla fakir insan var. Onların ailevi ekonomik, sosyal çevrelerini, ne şartlar içinde yaşadıklarını, neye ihtiyacı olduklarını, insan manzaralarını görmüş olduk. Binlerce çocuk tanıdık. Benim iki tane çocuğum var binlerce çocuk tanıdık. Onların neye ihtiyaçları var. Şunu söyleyeyim. Onların en fazla sevgiye ihtiyaçları var. Ben bunu öğrendim yani. Ve birçok çocukla okula gittiğimiz zaman, zaten etrafımızı sardıkları zaman gelirler birçoğu. Onlarla konuşuruz. Onlarla sohbet ettiğimiz zaman mutlu olurlar. Derslerini sorarız. Efendime söyleyeyim okuldan kaçan varsa onları okula yönlendiririz. Yani bu tür şeyler bize ne kazandırdı. Mutluluk. Görevimizi yaparken de mutlu olmak, yaptığımız işten

efendime söyleyeyim haz duymak. Mesleki anlamda da tabii ki tecrübe. Her geçen gün geçtiğimiz yıllara göre tecrübe ediniyoruz. Çocuklara karşı davranışlarımızda bizim işimiz çocuklarla çocuk polisi olarak. ”

Polis 5, 23, 5

“Yani farkına vardığımız konular oluyor tabii olmuştur da... Ben öğrenci velisi veya babası olduğum için çok eksikliğim olduğunu düşünmüyorum. Çünkü ben kurallı bir kişiyim. Ondan yana hiçbir şikâyetim yok çocuklara sorumluluk verilmesi gerektiğini düşünüyorum”

Polis 6, 24, 4

“Kendi çocuğum ilgili bakış açım değişti. Zararlı alışkanlıklar korunma yollarının farkına nasıl varırız diye düşünmemi sağladı. Yaşı küçük çocuklara nasıl davranılması gerektiğini onları kazanma adına hepimizin çocuğu geleceğimiz neler yapılabileceğini öğrendik. ” **Polis 7, 13, 5**

3.2. Okul Müdürlerinin Algıları

3.2.1. Okul Müdürlerinin Kariyerleri Ve Okullarında Okul Polisi Uygulamasının Geçmişi

Mülakat çalışması yapılan okul müdürlerinin kariyerleri aşağıdaki gibidir.

- Müdür 1: 36 yıldır öğretmen 20 yıldır idareci
- Müdür 2: 28 yıllık öğretmen 15 yıldır idareci
- Müdür 3: 10 yıllık öğretmen 5 yıldır idareci
- Müdür 4: 24 yıllık öğretmen 10 yıllık idareci
- Müdür 5: 18 yıllık öğretmen 6 yıllık idareci
- Müdür 6: 27 yıllık öğretmen 25 yıllık idareci
- Müdür 7: 32 yıllık öğretmen 29 yıllık idareci
- Müdür 8: 25 yıllık öğretmen 23 yıllık idareci
- Müdür 9: 25 yıllık öğretmen 9 yıllık idareci
- Müdür 10: 27 yıllık öğretmen 11 yıldır idareci

Görüşmeler çözümlenirken kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalarda önce görüşme sırasına göre Müdür 1,2,3... gibi numaralandırılmış, ardından öğretmenlik mesleğindeki çalışma yılı belirtilmiş ardından da okul idareciliğinde çalıştığı süre belirtilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin okullarında okul polisi uygulaması farklı tarihlerden itibaren uygulanmıştır. Okulların bazıları Çocuk Şube

Müdürlüğü'nün kurulup okul polisi uygulamasının başladığı 2001-2002'den itibaren, bazıları birkaç senedir bazıları ise birkaç aydır okul polisi uygulamasına dâhildir.

“6-7 yıldır var galiba. Var evet, evet. **Müdür 1, 36, 20**

“Başladığından beri zannedirim 2001-2002 gibi. Bu derecede olmasa da vardı. ” **Müdür 2, 28, 15**

“3 aydır okul polisi uygulaması var. ” **Müdür 3, 10, 5**

Bazı okul müdürlerine göre uygulama yönetmeliklerde olmasına rağmen hala tam anlamıyla uygulanmamaktadır.

“Hali hazırda tam verilmiş değil yönetmelikte var ama tam anlamıyla uygulanmıyor. ” **Müdür 4, 24, 10**

“97'den beri polis olayı var yani sadece okul polisi uygulaması yeni başladı. ” **Müdür 5, 18, 6**

“Benim kanaatime göre birkaç senelik bir olay. Bizimle ilgili diyalogları 2 senedir var. ” **Müdür 6, 27, 25**

“Valla 1,5-2 yıldır var. ” **Müdür 7, 32, 29**

“Ben dokuz yıldır burada müdürüm dokuz yıldır okul polisi uygulaması devam ediyor. ” **Müdür 8, 25, 23**

“4 yıllık uygulama var.” **Müdür 9, 25, 9**

“İki üç senedir.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.2. Okul Müdürlerinin Okul Polisi Uygulamasının İçeriği Hakkında Bilgilendirilme Düzeyleri

Araştırma bulgularına göre okul müdürlerinin okul polisi uygulamasını ve içeriği hakkında bilgilendirilme şekilleri tabloda gösterildiği gibidir. Araştırma bulgularına göre okul müdürleri, okul polisi uygulamasından ve içeriğinden n =8 oranında okullara görevlendirilen polislerin açıklamalarıyla, n =3 oranında seminer ve toplantı çalışmalarıyla, n =4 oranında ise okullara gönderilen resmi yazılarla bilgilendirilmiştir.

Tablo 6: Okul Müdürlerinin Okul Polisi Uygulamasından Haberdar Olma Şekli

	Okul polisleri	Seminer- toplantı	Resmi yazı
Müdür 1	+	+	
Müdür 2	+	+	
Müdür 3			+
Müdür 4	+		+
Müdür 5			+
Müdür 6	+		
Müdür 7	+	+	
Müdür 8	+		+
Müdür 9	+		
Müdür 10	+		
Frekans (N)	8	3	4

“Genelde seminerlerle ve polisler gelerek zaten kendilerinin buraya şey yapıyorlar ‘Biz okulunuzda görevlendirildik. Bu sizin okulda biz kontrol edeceğiz’ şeklinde. O şekilde bilgilendirilmelerimiz oldu. Seminer de geçen sene bir defa seminere ben katıldım. O da öyle çevredeki zararlı maddeler, uyuşturucular ve davranış bozukluğu olan öğrencilerin nasıl bu davranış bozukluklarından kurtulacaklarına dair seminer verilmişti. Ordan onu öğrendim.” **Müdür 1, 36, 20**

“Her öğretim yılı başında bir defa bir asayiş huzur toplantısı yapılır. Milli Eğitimin de katıldığı, okul müdürlerinin katıldığı, aile birliği temsilcilerinin katıldığı, rehber öğretmenlerin katıldığı bir toplantı yapılır idi sena başında. Dolayısıyla alınacak önlemler haberleşme, iletişim gibi konularda genel olarak belirtilir idi. Tabi bu arada görevlendirilen polislerde zaman zaman okula uğrar gelip birtakım sorular sorar raporlar yazar vesaire vesaire gibi kendilerinin sorumlu olduklarını, telefonlarını bırakırlar gibi.” **Müdür 2, 28, 15**

“Yazılarla. Herhangi bir seminer almadık.” **Müdür 3, 10, 5**

“Gelen yazılarla seminere falan katılmadım. Okul polislerinin kendileri bilgilendiriyor.” **Müdür 4, 24, 10**

“Yazılarla bilgilendirildik. Seminere katılmadık.” **Müdür 5, 18, 6**

“Genel anlamda bir bilgilendirme hatırlamıyorum ama belki yazısı gelmiştir. Bize direk kişiler kendisi geldi. Kendileri bilgilendirdi.” **Müdür 6, 27, 25**

“İçeriğini genelde seminer ve uygulama ile şey yaptık yazı ile herhangi bir şey olmadı. Birde gelen polislerle” **Müdür 7, 32, 29**

“Öncelikle resmi yazılar gelmişti. Daha sonra polisler kendilerini tanıtmak üzere okulumuza geldiler. Bizden sorunları öğrendiler. Hangi

noktalarda hangi sorunlarımızın olduğunu öğrendiler. Nasıl bir uygulama yapacaklarını bize anlattılar. Bizden beklentileri sordular. Bizlerde beklentilerimizi anlattık. Ve b u süreç bu şekilde başladı. ”

Müdür 8, 25, 23

“Gelen polisler bilgilendirdi. ” **Müdür 9, 25, 9**

“Gelen polislerden duyuyoruz yani. Biz bu bölgenin polisiyiz bu okula bakıyoruz işte. ” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.3. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okullarda Görevlendirilen Okul Polislerinin Sahip Olması Gereken Kriterler

Okul müdürlerinin algılarına göre okullarda görevlendirilen okul polislerinin sahip olması gereken kriterler dört başlık altında incelenmiştir.

3.2.3.1. Anne-Baba Olmuş Olmak

Okul müdürlerinin hemen hemen hepsi okul polislerinin anne-baba olmuş olan kişiler olması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Bence anne-baba olması şart. Çünkü psikolojik durumu iyi olursa öğrencilere davranışı daha iyi olur. ” **Müdür 1, 36, 20**

“Elbette çocuğu olan adamın çocuğun dilinden daha iyi anlayacağı genel kabuldür varsayılır. Hele lise çağlarında yetişkin çocukları varsa bu daha da önemli. Yani bir çocuğun neler düşünebileceğini neler yapabileceğini en azından bilmesi açısından. Yoksa onun dışında tabii ki iyi eğitim almış olması bu anlamda ne yapacağını biliyor olması yani genel güvenlik sorunu değildir okul işi. Dolayısıyla bu yönü ile belki şey olabilir. ” **Müdür 2, 28, 15**

Bir okul müdürü, okulu bu yıl okul polisi uygulamasına dahil olduğu için bu kriter hususunda görüş belirtemeyeceğini söylemiştir.

“Zaten bu olay çok kısa olduğu için biz bu kriterleri daha yapabilecek durumda değiliz. İki aylık bir durum bu daha. Geçen yıl yoktu bu. Geçen yıl burası jandarmaya bağlıydı. Biz bu sene bunların muhakemesini yapacak durumda değiliz yani. ” **Müdür 3, 10, 5**

Bir okul müdürü anne-baba olmuş olmaktan çok anne-babalığın getirdiği sorumluluğu ve özelliği taşımanın önemini belirtmiştir.

“Anne-baba olmuştur ama anne-baba, özelliği ya da sorumluluğu taşımayabilir. ” **Müdür 4, 24, 10**

Bir okul müdürü okul polisi ortaöğretim kurumlarında görevlendiriliyorsa ortaöğretim çağında çocuğunun olmasının iyi olacağını belirtmiştir.

“Anne-baba olmuş olması gerekir. Bekâra karı boşamak kolaydır misali ortaöğretimde ise ortaöğretimde öğrencisi olması lazım.” **Müdür 5, 18, 6**

“Gelen polisler gördüğüm kadarıyla iyi seçilmiş. Onda sorun yok. Ama muhakkak çocuk olması olaya daha da farklı bakmasını etkiler. Olmasında fayda var.” **Müdür 6, 27, 25**

“Okul polisi genelde okullarla öğrencilerle ilgilendiği için okul polisinin aynı zamanda bir öğretmen olması lazım. Aynı zamanda bir anne baba olması lazım. Veya en azından bir öğretmen veya okul idaresinin yarısı kadar konuya vakıf olması lazım. Anne-babanın duyarlılığını göstermesi lazım ki gelen polislerde zaten bu şeylerde yani.” **Müdür 7, 32, 29**

“Aile sahibi olması çok önemli.” **Müdür 9, 25, 9**

Okul Müdürleri, okul polislerinin kendi çocuklarının başına gelmesini istemediği şeyleri görevli okullarda engellemeye çalışacağını düşünmüştür.

“Çocuğunun başına gelmesini istemediği olayları burada da engellemeye çalışacağı için bence önemli.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.3.2.Yaş-cinsiyet

Okul müdürlerinin bir kısmı okul polisinin yaşı önemli değil diye düşünmekte bir kısmı ise deneyim ve olgunlaşma için okul polisinin yaşının önemini vurgulamaktadır. Cinsiyet konusunda ise okul müdürlerinin çoğunluğu okul polisinin cinsiyetinin önemi olmadığını belirtmiştir.

“Bence en kötü ihtimalle 10–15 yıllık olmalı diyorum. Çünkü belirli bir hayat tecrübesinden geçmesi gerekir ki öğrenciye daha sağlıklı yaklaşsın. Objektif baksın yani. Cinsiyet hiç önemli değil ama erkek öğrencilere erkek, kız öğrencilere de bayan polisin olması daha iyi uygun olacak. Çünkü erkek polisler kız öğrencilere yaklaşımları biraz daha farklı oluyor. Sert değil de özel durumlarına yaklaşmıyorlar. O açıdan.” **Müdür 1, 36, 20**

Okul polisinin vereceği güven açısından çok genç olmamasının önemli olduğu belirtilmiştir.

“Yok, yani onun bir cinsiyetinin ya da yaşının çok etkili olacağını zannetmiyorum ama tabii ki çok genç olmaması uygun olur diye düşünüyorum. Yani belki vereceği güven açısından işin özü. Yoksa onun dışında bir şeyi yok yani.” **Müdür 2, 28, 15**

“Önemli değil bence. Bayan ya da erkek olması önemli değil. Çünkü bizim burası komple yüzde sekseni doksanı erkek olduğu için bayan ya da erkek olması çok ta önemli değil yani.” **Müdür 3, 10, 5**

“Yok, insanlar kendilerini yetiştirdikten sonra yaş ve cinsiyet bakmamalı. Gelen çocuklar polis olarak genç polislerdi ama hem uyumlu hem akıllı hem mantıklı işlerini biliyorlardı. Bize öyle denk geldi. Bilemiyorum artıkn.” **Müdür 6, 27, 25**

Öğrenci çoğunluğunun kız olduğu okullarda bayan okul polisinin görevlendirilmesinin kız öğrencilerin her türlü sorunlarıyla ilgilenme açısından daha iyi olacağı belirtilmiştir.

“Bizce yaşı ve cinsiyeti hiçte önemli değil ama şu var yani bizim okullarımızın genelde öğrenci mevcutlarımızın yüzde 70’i istisnasız kız öğrenci. Tabi kız öğrencilerin çok olduğu okullarda bayan polisler görevli olsa daha da iyi olur. Tabi kız çocuklarımızın her türlü sorunlarıyla beraber ilgilenme açısından daha iyi olur kanısındayım.” **Müdür 7, 32, 29**

“Tabi, zaman zaman cinsiyeti önemli çünkü karma okullar bizim okullarımız. Erkek öğrencilerimiz, kız öğrencilerimiz artık kendi cinsiyetlerinin farkında olan öğrenciler, gruplar. Onun içinde polisin mutlaka arada bayan polisinde olması gerekir.” **Müdür 8, 25, 23**

Okul polislerinin görevlendirilirken bir bay bir bayan olarak görevlendirilmesinin iyi olacağı belirtilmiştir.

“Bir bay bir bayan olsa iyi olur, belli bir kariyer sahibi, en az birkaç yıllık deneyimi olmalı.” **Müdür 9, 25, 9**

Türkiye şartlarında polisin erkek olmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

“Türkiye toplumunda o polisin bir kere erkek olması ve yetkilerinin bilincinde ve kullanımında iktidar sahibi olması lazım.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.3.3.Kişisel Özellikler

Araştırma bulgularına göre okul müdürleri okul polislerinin sahip olması gereken kişisel özelliklerden bahsederken özellikle sevgiye ve çocuklara yaklaşımlarındaki tutumlarına vurgu yapmışlardır.

“Her şeyden önce hoşgörölü olmalı. Öğrencilere yaklaşırken daha sağlıklı yaklaşmalı. Yani psikolojik durumu konu ile ilgili de eğitilmiş olması gerekiyor. Çünkü yani karşısındaki bir öğrenci. Eğitim muhtaç olan öğrencidir. Öğrenci davranışlarıyla ilgili bunların eğitilmiş olması lazım. Yani eğitilmeyen bir polisi bu uygulama kapsamına sokarsak ondan verim almak mümkün olmaz. En kötü ihtimalle yani öğrenci psikolojisi ile ilgili davranış bilimiyle ilgili derslerin alınmasında yarar var diye düşünüyorum ben. ” **Müdür 1, 36, 20**

“İnsan ilişkileri kitle psikolojini bilen kişiler olmasının önemi büyük tabi. Nazik, iletişimi iyi, örnek rol model olabilmesi önemli. ”

Müdür 2, 28, 15

“Çocuk psikolojisini bilmesi lazım. En azından yapabileceği şeyleri bilmesi lazım onla ilgili. ” **Müdür 3, 10, 5**

“Bayrağını ve milletini sevmesi lazım işini sevmesi lazım. ”

Müdür 5, 18, 6

Okul polisinin kendisini çocuklara sevdirmesi gerektiği düşünülmektedir.

“Bu iş tabi biraz daha kendini sevdirme işi. Hem polis kıyafeti ile geleceksiniz, hem bir işlem yapacaksınız, hem de kendinizi sevdirmeniz lazım. Çocuk şubeden gelenler sivil geliyorlar. ” **Müdür 6, 27, 25**

“Okul polisi öncelikle bir polis olmalı. İki anne-baba olmalı. Üç iletişimi çok güçlü olmalı. Çünkü 15 ile 18 yaş arasındaki çocukların vereceği tepkiler çok farklı değişiyor. Dördüncüsü güven vermeli. Güven verdikten sonra bir problem kalmaz. ” **Müdür 8, 25, 23**

“güler yüzlü, genç, sicili temiz ” **Müdür 9, 25, 9**

“Her insanın karakteri farklıdır. Ama görevinin gerektirdiği sertliği gösterebilmeli, görevinin gerektirdiği yaklaşımı gençlere gösterebilmeli. Yani yeri geldiğinde uyumlu bir insan olmalı, yeri geldiğinde de kendi görevi içerisinde karşıdaki kişiye git buradan dediği zaman gitmesini sağlayacak ses tonuna, tavıra sahip olmalı. ” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.3.4. Alınmış Ödüller ve seminerler

Araştırma bulgularına göre okul müdürlerinin hepsi okul polislerinin seminerler ve eğitimler alması gerektiğini belirtmektedirler. Alınmış ödüller hususunda ise okul müdürleri farklı görüşlere sahiptir. Bu görüşlere göre;

- Ödüller objektif olarak verilmemektedir.
- Ödüller başarıdan dolayı verilir.

- Ödüller motivasyonu artırır, vizyonu geliştirir.

“Çocuk polislerinin tabi bir pedagojik eğitimden geçmesi de önemli. Yani her hangi bir azılı suçluya davrandığı gibi çocuğa davranması beklenemez tabi. Zannedirim onları da bu anlamda bir kursa seminere alıyorlardır. En azından bir hizmetiçi eğitim bir bilgilendirme toplantısı yapılıyor. Yani zaten çocuk şube diye bir şubenin kurulması yeni Türkiye’de. Yani dolayısıyla orada görevlendirilecek polislerde herhalde dikkat edilmesi gereken nitelikler belirlenmiştir.” **Müdür 2, 28, 15**

“Eğitim ve seminerler olmalıdır. Ödüllerin objektif olduğunu düşünmüyorum. Önyargıdan uzak olmalı. Falan okul, falan bölge, filen bölge diye önyargıları olmamalıdır. ” **Müdür 4, 24, 10**

“Seminer alması eğitim alması güzel olur. ” **Müdür 5, 18, 6**

“Tabi canım yani ödül nedir insanın başarısından dolayı verilir. Seminer nedir kişiyi bilgilendirmektir. Herhangi bir konuda. Şimdi polis arkadaşların ödüllü, bilgili, seminerli olmaları mutlaka hem kendi yararınadır hem de okulumuz yararınadır. ” **Müdür 7, 32, 29**

“Elbette önemlidir. Polisin almış olduğu ödüller ve eğitimler ödül o kadar da etkili, vizyonunu geliştirir, motivasyonunu artırır ama almış olduğu eğitimler olaylara bakış tarzını geliştirir. Onun içinde mutlaka özel eğitimden geçmesi lazım. İletişim gibi, okullar gibi.” **Müdür 8, 25, 23**

“Ödül almış olması okul polisi olarak görevlendirilmesinde bence etkili değildir ama gençlere yaklaşımı ve okul çevresinde karşılaşılan sorunlarla ilgili bilgilendirilmesi seminer almış olması gerekir.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.4. Okul Müdürlerinin Algularına Göre Okul Polislerinin Okullarda Ve Okul Çevresinde Yaptığı Uygulamalar

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre okul müdürleri okul polislerinin okullarda ve okulların çevresinde yaptıkları uygulamalar için aşağıdaki tabloda gösterilen maddeleri belirtmişlerdir.

Araştırma bulgularına göre okul müdürleri okul polislerinin en çok okul giriş-çıkışında beklediğini (n = 6) belirtmişlerdir. Bunu okul idarecisi ile görüşme (n =4) ve okulda seminer düzenleme faaliyeti (n =3) izlemektedir.

Tablo 7: Okul Müdürlerine Göre Okul Polislerinin Okullarda Ve Çevresinde Yaptığı Uygulamalar

	Okul giriş-Çıkışında Bulunma	Güvenlik görevlisi ile görüşme	Okul idaresi ile görüşme	Öğrenci-veli ile görüşme	Çevredeki parkları kontrol etme	Okulda seminer düzenleme	Okul çevresini takip etme
Müdür 1	+	+	+				
Müdür 2	+						
Müdür 3	+						
Müdür 4			+				
Müdür 5	+		+		+		
Müdür 6			+			+	
Müdür 7							+
Müdür 8					+	+	
Müdür 9	+			+			
Müdür 10	+					+	
Frekans (N)	6	1	4	1	2	3	1

Ayrıca okul müdürleri okul polislerine okul ile bilgileri verdiklerini belirtmişlerdir.

“Bence okul polisi devamlı bizim gibi öğrenci mevcudu çok olan okullarda sürekli kalmalıdır diyorum ama şu anda öyle olmuyor. Geliyorlar, birkaç okulu onlara görevlendirme içersinde gidiyorlar. Ve birkaç okul görevlendirildikten sonra belli bir zaman diliminde geliyor olay var mı yok mu veya kapıda bekçilerle güvenlik görevlisi müdür muaviniyle görüşüyor. O şekilde olaya müdahale etmeye çalışıyor. Okul giriş-çıkış saatlerinde bulunmaya çalışıyorlar.

Birde şu var yani her şeyden önce okulun güvenlik elemanlarının devletçe sağlanması gerekiyor. Şu anda biliyorsunuz güvenlik elemanları okul-aile birliği tarafından sağlandığı için okul-aile birliğinin ekonomik gücü doğrultusunda eleman sağlanıyor. Ekonomik gücü zayıf olursa kapıda resmi üniformalı güvenlik görevlisini bulmamız mümkün olmuyor. E buda eğitilmiş bir şahıs kapıda güvenlik elemanı olmadığı vakit davranış bozukluğu ortaya çıkıyor.” **Müdür 1, 36, 20**

N.A: Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?

“Buradan geliyorlar bizden veriyoruz. Resmi açık olan her evrağı veriyoruz.” **Müdür 1, 36, 20**

“Bir ekip gelir okulun giriş-çıkış saatlerinde bulunur.” **Müdür 2, 28, 15**

N.A: Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?

“Okul ile ilgili bilgiler başlangıçta o bir tutanak altına alınıyor zaten. Kaç öğrenci var, kaç sınıfınız var, kaç öğretmenin var, giriş-çıkış saatleri.”
Müdür 2, 28, 15

“Şimdilik yalnızca kapıda yarım saat bir saat bekleyerek okul çıkışlarını kontrol ediyor bu kadar.” **Müdür 3, 10, 5**
“Okula ait bilgileri biliyor. Bu bilgileri ona biz veriyoruz.”
Müdür 3, 10, 5

“Zaman zaman okula uğruyorlar. Asayişle ilgili bilgi istiyorlar. Psikolojik ve ailevi sorunu olanlara asayişin yardım edeceğini söylüyorlar.” **Müdür 4, 24, 10**
N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*
“Gerekli bilgileri, okul idarecisinden alıyorlar.” **Müdür 4, 24, 10**

“Buraya geldiğinde tutanağını tutuyor, imzalıyoruz. Okul giriş-çıkışlarında, parklarda takip ediyor. Parklarda uygunsuz haldeki çocukların adlarını alıp okula getirip bildiriyor. Sanki okul öğretmeni ve idarecisi gibi sahipleniyor.” **Müdür 5, 18, 6**
N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*
“Okul ile ilgili bilgileri idareden alıyor. Acil ulaşabilmeleri için telefonları alıyorlar. Çocuğun takibi gerekiyorsa uyuşturucu varsa rehberlik servisi ile irtibata geçiyor. Gerekiyorsa sınıf öğretmeni bilgilendiriliyor. Okula zarar verecek davranışta polis bilgilendiriliyor.”
Müdür 5, 18, 6

Okul müdürü giriş-çıkışları kontrol etmek için polise ihtiyacı olmadığını bunu kendilerinin yaptığını belirtmiştir.

“Giriş-çıkışlarda pek fazla bizim okulun ihtiyacı olmuyor. Biz kendimiz hallediyoruz onu. Her akşam gelme şansları da yok. Birde onların bölgelerindeki okul sayısına baktığın zaman yani yetişmeleri mümkün değil. O konuda sorunu biz çözüyoruz. Kendimiz çıkıyoruz. Uyarıyoruz vatandaşı çevreyi. Onun haricinde öğrencilerimize biz seminer verdirdik biz polislerle. Arkadaş ilişkileri birde hırsızlığa karşı alınması gereken tedbirler falan yani uyuşturucu falan onlara girdirmiyoruz. Genelde bazı konularda aydınlatmayı istedik. Sağ olsun onlarda sınıf sınıf yaptılar. Geçen sene tüm sınıfları o şekilde bir aydınlatma yaptık. Bu senede bakalım inşallah herhalde yine vakit bulursak onu yapacağız da iyi oldu yani faydalı oldu. Biz bu seminerleri okul irtibat görevlileri ile yaptık.”
N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*
“Okul polisiyle okulun genel bilgilerine dair şeyleri paylaştığımı hatırlamıyorum.
Çocuk şubeden gelenler ziyaret amaçlı geliyorlar genelde çünkü görevleri gereği okula uğradıklarını belgelendirmek zorundalar. Tutanaklarını imzalattırıyorlar.

Onun dışında bizim pek sorunlu çocuğumuz olmadığı için. Geçmiş yıllarda birkaç olaylarda bilgilendirmiştik. Onlarda tabi gerekeni yaptılar.” **Müdür 6, 27, 25**

“Ne bileyim herhangi bir olay hakkında yani okul civarında yaşanan olay hakkında ilgileniyorlar. Ne bileyim kavga ise o kavgaya karışanları bakıyorlar. Gerekirse mahallerine kadar gidiyorlar. Ondan sonra bizden daha önce öğreniyorlar işin doğrusu. Yani ben çoğu zaman şahit oldum. İlgileniyorlar yani. Ben gördüğüm kadarıyla güzel bir uygulama.”

Müdür 7, 32, 29

N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*

“Okul ile ilgili bilgileri bizden resmi yazı ile de alıyorlar.”

Müdür 7, 32, 29

“Rutin uygulamalar şöyle. Biz çok yakın zamanda şube müdürümüz bizi ziyaret edecek. Yine terörle alakalı yine uyuşturucu ile alakalı yine toplum polisini de bunun içine katarsak eğer mahallemizdeki komşularımızla alakalı çünkü çocuklarımız mahalleye yayılıyorlar öğlen saatlerinde icabında öğrencilerden mahalleli rahatsız oluyor kendisinin de çocukları olmasına rağmen, mahalleli ile toplantılar yapıldı. Okul polisinin bu yönde çok büyük katkıları oluyor. Bizim okulumuzun çok güçlü alanları olmasına rağmen zayıf alanlarımız da bulunmakta. Nedir? öğrenci demek bir kasaba nüfusu demektir. Kasaba nüfusu okuldan dağıldıktan sonra çocuklar hava alacakları, nefes alacakları yerler aramaktadırlar. Bu yerler neredesidir? Mahalle aralarıdır, mahalle ararındaki küçük parklardır veya çevredir. Okulumuzun etrafındaki çevredir. İşte buralar bizim aynı zamanda zayıf taraflarımız oluyor. Öğrenciler bireysel olarak çok iyi çocuklar olmasına rağmen gruplar bir araya geldiği zaman bu sefer toplum psikolojisi başlıyor. Birbirlerini etkilemeler başlıyor. İşte o noktalarda okul irtibat görevlilerine değişik şekillerde ihtiyacımız oluyor. Çünkü bu çocukların bir araya geldiklerini gören ve bu çocuklara zarar vermek isteyen dışardan gelen vatandaşlar çocuklara zararlı alışkanlıklar olsun, değişik şekillere sokabilmek için çocuklarımızdan menfaat sağlayabilmek için onların ahlakına davranışlarına zarar verebilmek için etkilerde bulunmaya çalışıyorlar. Toplum polisi veya okul polisi o noktada bize büyük destekler veriyor.”

Müdür 8, 25, 23

N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*

“Resmi yazıyla senenin başında okulun açıldığı gün bayrak töreninden hemen sonra buraya geldiler. Okula gelerek okulla ilgili tüm bilgileri aldılar.” **Müdür 8, 25, 23**

Okul polislerinin okuluna belli bir düzen içinde gelip gitmediğini belirten okul müdürü görevlinin bir görünüp sonra kaybolduğunu söylemiştir.

“Öğrenciyi dinledi. Öğrenciyi ailesine anlattı. Veli ile görüştüler. Okul-veli arasında köprü oldular. Okul giriş-çıkışlarına ara sıra geliyorlar. Belli

bir düzen içinde olmalı. Tutanak imzalıyorlar. Okulun genel bilgilerini aldılar. Okul irtibat görevlisi bir defa göründü sonra kayboldu. ”

Müdür 9, 25, 9

“Okul da gerek narkotikten gelen polisler gerek okul polisi uygulamasıyla gelen polisler gerekse toplum destekli polisler değişik katkılar sağlıyor. Geçen sene benim okulu..... mahalle polisi dediğimiz iki polis rehber öğretmen eşliğinde sınıflara giriyordu. Bu sene yapıyoruz bunu. Sınıfta öğrenci ile birebir konuşarak boş derslerde öğrencilerle konuşuyordu. Dışarıdaki nutuktan daha etkili oluyordu. Çünkü polis yeri geliyor şakalaşabiliyor, yeri geliyor örnekleyebiliyordu.

Okulumuzda son ders programındaki ders saatleri farklılaşınca bizim giriş saatimiz aynı ama çıkış saatimiz üç parçaya bölündü. 6 saat ders gören bir buçukta gidiyor. 8 saat ders gören 3.10’da gidiyor. 9 ya da 10 saat ders gören beş buçuk altıda gidiyor. Çıkış saatlerinde birliktelik yok. Bunun için ağırlıklı olarak 3.10 geçe ki dağılıştaki geliyor polisler. Bu polisler başka okullar da gitmek zorunda oldukları için birkaç okula yetişmeye çalışıyorlar.”

N.A: *Okul ile ilgili bilgileri nasıl temin ediyorlar?*

“Okulla ilgili bilgileri daha okulun ilk günü veriyoruz.

Sonra günlük ben narkotikten geliyorum ben okul polisiyim diyen gelip ziyaretlerini tutanağa çeviren arkadaşlar oluyor. ” **Müdür 10, 27, 11**

Okul polislerinin rehberlik servisi ile ilişki içinde olduğu ama bu ilişkinin düzeyinde okul mevcudunun kalabalık veya az olmasının, okul polisinin görevli olduğu okula ayırdığı zaman ve okuldaki öğrencilerin profillerinin etkili olduğu belirtilmiştir.

“Valla ihtiyaç duyulduğu vakit geliyorlar ama rehberlik uzmanımız bir tane zaten yetişemiyor. Hangi birini yapacak ki. Seminerden seminere koşuyor. Davranış bozukluğu olan öğrenciyle ilgilenmeye çalışıyor. E bide okulun sosyal ve kültürel faaliyetleriyle ilgilenmeye çalışıyor. Ne zaman zaman ayıracak ki. Ayırabildiği kadar yetmeye çalışıyor ama İdarede de büyük okullarda bir müdür muavininin bakması gerek öğrenci sayısı 250 ile 400. E bizim arkadaş 1000 kişiye bakıyor. Hangi biriyle ilgileneceksin ki. Bunun kontrol edilebilirlik sınırları içerisinde okulların büyütülmesi gerekiyor. Bilmiyorum anlatabildim mi? ” **Müdür 1, 36, 20**

“Rehberlik servisi ile birlikte götürüyorlar. Tabi rehberlik servisi bu anlamda öğrencileri yöneticilerden daha iyi tanıyor. Kötü alışkanlığı olan öğrenciler var mı veya meyal olan var mı bu bilgileri alıyorlar zaten ta yılbaşında yani sene başında o görüşmeler yapılıyor. ” **Müdür 2, 28, 15**

“Son zamanlarda rehber öğretmenle de görüşmeleri oldu. Daha önceleri böyle görüşmeler yapılmamıştı. ” **Müdür 4, 24, 10**

“Tabi, onlarla görüştürüyoruz. Sorunlu bir öğrencimiz olunca rehberlik servisi ile de görüştürüyoruz.” **Müdür 6, 27, 25**

“Rehberlik servisi ile ilişkiler: İlişkileri oluyor tabi. Şimdi şunu söyleyeyim zaten gelen polis arkadaşlar genelde artık okulun bir parçası gibi. Rehber öğretmenlerimizi de tanıyorlar. İdarecilerimizi de tanıyorlar. Direk o kişilerle görüşüyorlar. Konu hakkında. Disiplin kurulu ile de görüşüyorlar. Dediğimiz gibi zaten rehber öğretmenlerimiz zaten onlara daha çok ilgi duyuyor. Onlarla beraber bu işi yürütme şeyine gidiyor.” **Müdür 7, 32, 29**

“Okul polislerinin rehberlik servisi ile ilişkileri çok iyi. Zaten direk olarak, bizden ziyade büyük hadiselerde bizi bilgilendiriyorlar, ama öğrencinin yanlış hareketlerinde direk olarak rehberlik servisi ile çözmeye çalışıyorlar.” **Müdür 8, 25, 23**

Bir okul müdürü okuluna gelen okul polisinin rehberlik servisi ile ilişkilerinin iyi olmadığını belirtmiştir.

“Rehberlik servisi ile ilişkileri iyi değil. Çoğunlukla okul idaresi ile iletişim kuruyorlar.” **Müdür 9, 25, 9**

“Birlikte çalışıyorlar desek yalan olmaz.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.5. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Polislerinin Okullara Uğrama Ve Okulda Bulunma Süresi

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin okullara uğrama sıklıkları okula göre değişmektedir. Okul polisi bazı okullara her gün, bazılarına ise 15 günde bir uğramaktadır.

“Her gün herhalde uğruyor ama kapıya uğruyor. Güvenlik elemanları var ya oraya her gün geliyorlar. Bir iki defa da geliyorlar. Ayda bir geliyor benim yanıma. Bir problem varsa sürekli geliyorlar zaten.”

Müdür 1, 36, 20

N.A: *Gelmeleri için siz mi arıyorsunuz yoksa kendilerini geliyor?*

“Bizde arıyoruz onlarda geliyor. Yani içerde ve dışarıda. Yani ihtiyaç hissettiğiniz her an 2–3 dakika içerisinde burda bulabiliyoruz onları.”

Müdür 1, 36, 20

“O belli olmamak la beraber gelir bir çay içer giderler. Bir sorun olmayınca durmasını gerektirecek bir şey yok yani haftada bir on günde bir bazen ayda bir uğrar şey yaparlar.” **Müdür 2, 28, 15**

“Her gün uğramıyor okul polisi. Çünkü bir polise aynı anda üç tane okul verildiyse aynı anda üç yerde olamayacağı için çeşitli saatlerde veya

muhtelif günlerde uğrayarak bu işin telafisini yapmaya çalışıyor. ”
Müdür 3, 10, 5

N.A: *Gelmeleri için siz mi arıyorsunuz yoksa kendilerimi geliyor?*

“Sadece bir olay olduğunda değil ara sıra kendisinde geliyor tabii ki.”
Müdür 3, 10, 5

“Sadece giriş-çıkış için ya da soru sormak, cevap almak için geliyorlar. Zaman zaman okulumuza uğrayan emniyet görevlileri polis olabiliyor.”

Müdür 4, 24, 10

N.A: *Okul polisi okulunuza hangi sıklıkla uğruyor?*

“Sıklıkla değil de zaman zaman uğruyorlar. ” **Müdür 4, 24, 10**

“En az haftada bir gün uğruyor ama okul giriş-çıkışlarını sürekli kontrol ediyorlar. ” **Müdür 5, 18, 6**

“Bazen bir iki hafta hiç uğramıyorlar bazen sık sık geliyorlar. Artık onların vakitlerine göre, zamana göre. ” **Müdür 6, 27, 25**

“Benim gördüğüm kadarıyla bizim okula gelen arkadaşlarımız aşağı yukarı her gün olmasa da gün aşırı geliyor. Hele de biz çağırdığımız zaman zaten geliyor. ” **Müdür 7, 32, 29**

“Her gün geliyorlar. Bizim bir avantajımız var. Onlara biz öğlenleri yemek veriyoruz. Yani okulumuza her gün uğruyorlar.” **Müdür 8, 25, 23**

“15 günde bir geliyorlar. ” **Müdür 9, 25, 9**

“Haftada üç ya da dört kere gördüğümüz oluyor. Gene bir iki bardak çay içimlik kalıyorlardır. ” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.6. Okul Polisi Hakkındaki Düşünceler

Okul Müdürlerine göre, okul polisi hakkındaki düşünceler dört boyutta incelenmiştir.

3.2.6.1.Okul idareleri

Araştırma bulgularına göre tüm okul müdürleri okul polisi uygulamasından memnun olmakta ve devam etmesi gerektiğini düşünmektedir.

“Valla biz memnun oluyoruz aramıza girmelerinden. Neden? onlarda farklı açıdan eğitime katkıda bulunuyorlar. Yani çocuğun düzelmesi açısından çalışıyorlar. Onlara ceza verme değil de. Zaralı maddelerden, kötü davranışlardan uzak durması açısından onlarda eğitiyor. Eğitimin bir ayağı diye ben düşünüyorum.” **Müdür 1, 36, 20**

“Uygun, uygun, uygun. Tabi canım yani şimdi okulların giriş ve çıkış saatlerinde okulların önlerinde öğrencilikle ilgisi olmayan bir takım kalabalıklar olabiliyor. Bunun çeşitli nedenleri var. kimi kız tavlamak

için kimi kız arkadaşını almak için kimi erkek arkadaşını almak için çeşitli nedenlerle yani bulunabiliyor. Tabi yani bir ekibin bulunması caydırıcı oluyor tabi. Kötü niyetlileri en azından caydırıcı olabiliyor. Bu olmasa şimdi kim yapacak onu. Nöbetçi öğretmen yapacak okul yönetimi yapacak. Tabi okul yönetimi neticede okulun dışına çok fazla müdahale şansı yok. Dolayısıyla oradaki kötü niyetli kalabalıkla mücadele şansı yok. Varda yok. Bu yönüyle söyleyeyim. Fiili bir durum varsa banane diyecek hali yok oradaki yöneticinin ama kendi başını sıkıntıya sokacaktır. Dolayısıyla orada bir gücün bulunması caydırıcı olur.”
Müdür 2, 28, 15

“Bizim tepkimiz yok işin açıkçası. Çünkü bizim okulumuz açısından daha sığ bir noktada olduğumuz için okul olarak bize polisin gelmesi veya jandarmanın bize destek olması bizim için bir avantaj. Yani burası şehrin içi değil. Ondan dolayı bizim için bir avantaj.” **Müdür 3, 10, 5**

“Olumsuzluk söz konusu değil. Sivil olarak geldikleri için dikkat çeken pozisyonları yok.” **Müdür 4, 24, 10**

“Uygulama iyi motorize ekip çıkması eskisine göre en kısa sürede okula ulaşıyorlar.” **Müdür 5, 18, 6**

“Bizce çok iyi olumsuz bir tepki yok. Uygulama faydalı bir şey. Bana kalsa okullarda bir polis te buldursalar daha iyi olur. Yani sivil olarak olabilir. Vatandaşın, öğretmenlerin hatta bizlerin bile güvenliği açısından olması gereken bir olay bu.” **Müdür 6, 27, 25**

“Güzel bir şeyden herkes memnun olur. Şimdi okul polisi niçin geliyor? Okulun güvenliği, öğrencinin güvenliği için. Yani herhangi bir olay olmaması huzursuzluk olmaması açısından geldiği için ister istemez okul polislerinden memnunuz yani.” **Müdür 7, 32, 29**

“Bu uygulamaya çok pozitif bakıyorum. Olmazsa olmaz diye düşünüyorum. Mutlaka olması gerektiğini düşünüyorum.”
Müdür 8, 25, 23

“Bize yardımcı oluyorlar. En azından bir güvenlikçiyi okulda görmek bizi rahatlatıyor.” **Müdür 9, 25, 9**

“Güzel ama polislerin yaptırım güçleri ellerinden alınmış durumda.”
Müdür 10, 27, 11

3.2.6.2.Öğretmenler

Okul müdürlerinden üç tanesi (n=3) öğretmenlerin bu uygulamadan haberi bile olmadığını belirtmekte, diğer okul müdürleri ise (n=7) okullarındaki öğretmenlerin okul polisi uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir.

“Valla zannederim onlarda aynı çerçevede bakıyor. Sıkıştığımız her an zaten Hemen polis diyoruz geliyor yani. Öğretmenlerle ihtiyaç duyulduğunda görüşüyorlar.” **Müdür 1, 36, 20**

“Aynı benim dediğim gibi ben bu yönüyle olumsuz bir şikâyet ya da tepki almadım.” **Müdür 2, 28, 15**

“Yani işin açıkçasına bakarsanız bu işin çok ta farkında değil kimse. Çünkü polisin gelip gelmediğini pek görmezler. Ama bizim kapımızdaki güvenlik bizim için önemli.” **Müdür 3, 10, 5**

“Öğretmenler her olayın polise aktarılmayıp gerekli olanların aktarılması gerektiğini düşünüyor. Gerektiği zaman gelmelerine karşı olumsuz bir bakış söz konusu değil.” **Müdür 4, 24, 10**

“Zaten bu işi biliyorlar. Olumlu bakıyorlar.” **Müdür 5, 18, 6**

“Öğretmenlerden bir kısmının belki hiç haberi yok. Bilgisi bile yok o konuda. Yani siz tüm öğretmenler üzerinde bir istatistik yapın. Genelde belki %10'u biliyordur. Belki % 10'uda bilmiyordur. Polis niye gelir, niye gider? Çocuk polisi nedir, ne değildir? Bilmez. İdareyle, öğretmenle paylaşacağı bir şeyi yok polisin. Öğretmeni de bu konuda bilgilendirmek gerekiyor aslında ama sadece dediğim gibi seminerler falan verirsek o zaman bilgilendirilmiş olur.” **Müdür 6, 27, 25**

“Ben hiçbir öğretmenin şikâyetçi olduğunu duymadım. Çünkü şikâyetçi olması da bir şeyi gerektirmez. Çünkü biz çoğu zaman polisi arıyoruz. Biz aradığımıza göre biz çağırdığımıza göre gerek rehber öğretmen olsun gerek idareciler olsun, okul dışındaki olaylara bizler çok fazla müdahale edemediğimiz zaman mecbur polisten yardım istiyoruz destek istiyoruz. Veya polisi bilgilendiriyoruz. Onlarında bizimle beraber olması en azından onların okul içinde ve okul çevresinde olması çevrenin psikolojik havasını değiştiriyor.” **Müdür 7, 32, 29**

“Öğretmenler de aynı görüş içerisinde. ” **Müdür 8, 25, 23**

N.A: *Pozitif mi bakıyorlar diyorsunuz?*

“Evet, Pozitif bakıyorlar.” **Müdür 8, 25, 23**

“Öğretmenlerin ruhu bile duymuyor, haberleri bile yok. ” **Müdür 9, 25, 9**

“Haberleri vardır bu uygulamadan ama öğretmenler genelde olayları en son duyanlardır. Karşı gelmezler memnun olurlar çünkü okulun asayışı için gerekli olduğuna inanırlar. ” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.6.3.Öğrenciler

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin okul polisi uygulamasına tepkileri değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır.

- Okul yönetimleri için sorunlu olan öğrenciler, yapmak istedikleri kural dışı olayları okul polisi engellediği için okul polisi uygulamasından memnun olmamaktadır.
- Öğrenciler okul polisinin kendilerine nasıl yaklaşacağını bilmedikleri için önyargı ile yaklaşmaktadırlar.
- Öğrencilerin bazılarının okul polisi uygulamasından haberi bile yok.
- Okul yönetimleri için sorunsuz olan öğrenciler, okulda ve çevresinde kendilerini rahatsız eden sorunlar okul polisi tarafından çözüldüğü için okul polisi uygulamasından memnun olmaktadır.

“Valla öğrencilerde zannediyorum yani normal devamsızlığı az olan derslere çalışan kişiler bunu olumlu karşılıyor ama diğerleri de farklı davranış gösterebilirler. Yani görmedim ama gösterebilirler. Yani şimdi şöyle diyelim ki davranış bozukluğu olan ondan sonra parçalanmış aileden olan çocuklar zaten ailede eğitim göremedikleri için yani polisin onlara ne şekilde yaklaşacağını veya eğiteceğini idraki içerisinde olmayan kişiler onları bir nevi cezalandırıcı olarak görüyorlar. Bakış açıları da değişik olabiliyor yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“Çocuklar çok ta ayrımında değil olayın.” **Müdür 2, 28, 15**

“Öğrenciler evet uygulamanın farkındalar. Niye farkındalar? Çünkü eskisi gibi polisten önce kapının önüne gelen sivil sayısı azaldı. Öğrenciler bu durumdan memnundur bence. İyi niyetli kişiler kesinlikle memnun yani.” **Müdür 3, 10, 5**

“Her uygulamaya karşı artı eksiler vardır. Polis sadece asayiş olarak algılanmıyor. Polisin artık psikolojik destek verdiği, yardım yaptığı düşünüldüğü için fazla yadırganmıyor.” **Müdür 4, 24, 10**

“Onu gördüğü zaman çil yavrusu gibi dağılıyorlar. Bulunması yetiyor. Onun okul polisi olduğunu bilen sorun çıkarmak isteyenler de oluyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Doğrusunu söylemek gerekirse öğrenci için de bu konu ile ilgili bir araştırma yaptığımız yok. Niye geliyor, gidiyor diye de bir eleştiri yok. Öğrencinin belki haberi bile olmuyor çoğu şeyden. Haberi bile olmuyor kim geldi, kim gitti. Çocuklar etrafta çok fazla polis görmüyor zaten.” **Müdür 6, 27, 25**

“Öğrencilerin şu ana kadar müspet veya menfi bir tepkilerini görmedim ben. Ama gelen polis arkadaşlarımızın tepki toplayacak, olumsuzluk yapacak hiçbir şeyi olmadığına göre yani birde şu var son zamanlarda

polis arkadaşlar çok daha iyi niyetli. Çok daha olaylara bir anne-baba gibi hakikaten öyle. Biraz değiştiler. Eskisi gibi değil.” **Müdür 7, 32, 29**

“Şimdiye kadar öğrencilerden negatif bir görüş almadık. Kalite çalışmaları yapan bir okul olduğumuz için çocuklara sürekli memnuniyet anketleri yapıyoruz. Bununla alakalı çocukların öneri kutularımız var. Öneri kutularının içinden toplum polisi ile ilgili veyahut okul polisi ile ilgili en küçük bir negatif hadise çıkmadı. Oysa onların müdahil olduğu pek çok olay var. Veya pek çok öğrenci var. Ama şimdiye kadar negatif bir görüş hiç belirlenmedi.” **Müdür 8, 25, 23**

“Öğrencinin okul polisi ile irtibatı yok. Okul polisi sadece vukuatlı öğrencilerle görüşüyor. Diğer öğrencilere kendini tanıtmıyor. Her öğrenci mutlaka okul polisi tanınmalı.” **Müdür 9, 25, 9**

Okul müdürüne göre öğrenciye “okulda polis olmasın” deme hakkı verilmemelidir.

“Öğrencini polis olmasın deme hakkı olmamalı bu hakkı onlara vermemeliyiz. Çünkü dışarıda yapılan bir şeyde öğrenciyi koruma amaçlı olarak yapıldığını onların bilmesi gerekiyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.6.4.Veliler

Araştırma bulgularına göre velilerin okul polisi uygulaması hakkındaki görüşleri çeşitli değişkenlere bağlıdır.

- Velilerin okul polisi uygulamasının içeriği hakkında ve okul polisinin öğrencilere yaklaşımı konusunda bilgilendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
- Velilerin okul polisi uygulamasından memnun olduğu çocuklarının korunup kollandığını düşündükleri belirtilmiştir.
- Velilerin okul polisi uygulaması hakkında düşüncelerini bilmeyen okul müdürü bulunmaktadır.
- Bazı velilerin uygulamadan hiç haberinin olmadığı belirtilmiştir. Buna sebep olarak ta velilerin çocuklarına yönelik ilgisizlikleri gösterilmiştir.

“Şimdi her sene başında, dönem başında biz emniyetten belirli şahısları getiriyoruz. Örneğin bu senede getirdik çocuk şubesinden. Ve velileri bu konuda biz eğitiyoruz her sene. Hatta öğrencileri de eğitiyoruz. Çocuk şubesinden asayıştan geliyorlar. Aşağıda konferans salonunda tüm öğrencileri eğitiyoruz. Yani veli tepkisi iyi. Öğrenciler eğitildikten sonra daha iyi oluyor. Ama eğitilmeden onların görev alanlarını çocuk bilmediği vakit çocuk tepki koyabiliyor. Yani bu konuda da çocuğun bilinçlendirilmesi gerekiyor. Biz seminer veriyoruz ve verilmesi gerekiyor yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“Haliyle veliler tabi güven duyuyor. Neticede caydırıcı güç olması itibariyle velilerin hoşuna gider genel olarak. Yani çocuklarının en azından korunduğu kollandığı gözetim altında bulunduğu bir tehlikeye maruz kaldığında orada devletin asayiş gücünün bulunduğu önemli bir güven verici unsur tabi.” **Müdür 2, 28, 15**

“Velilerle de ilgili, zaten veliler de bu işten şikâyetçi değil daha çok memnun kalıyorlar yani çünkü çıkıştaki eski sıkıntılar kalmadı. Kavga olma ihtimali azaldı. Okul polisi sayesinde.” **Müdür 3, 10, 5**

“İstekli tabii ki çocukların öncelikle metropol kentlerde güvenliklerinin sağlanması için polislerin gerekli olduğu yönünde bir kanaat hakim.” **Müdür 4, 24, 10**

“Bilmiyorum.” **Müdür 5, 18, 6**

“Şimdi bu çocuklarla ilgilenen polisler hakkında velilerden hiç şikâyet yok. Çünkü velinin nasıl haberi olacak. Çocuğu bir olaya karışır da polis müdahale ederse haberi olacak. Onda da zaten velinin kalkıp ta polisi şikâyet edecek bir şeysi yok.” **Müdür 6, 27, 25**

“Velilerinde ben bir şeyini görmedim.” **Müdür 7, 32, 29**

“Öğrenci velilerimizden de şimdiye kadar negatif bir tepki almadık. Olumlu bakıyorlar.” **Müdür 8, 25, 23**

“Yok canım. Nerden velilerin haberi olsun.” **Müdür 9, 25, 9**

“Velilerin zaten kendi çocuklarından ilgisi yok ki bırak polisi. Açıkçası biz veliyi çağırıyoruz ‘ben özel sektörde çalışıyorum, gelemem’ diyor. Hâlbuki çocuğu için çok önemli kararlar verilecek.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.7. Okul Polisi Uygulaması Sürecinde Karşılaşılan Kritik Durumlar

Araştırma esnasında okul müdürlerinin okullarında yaşanan ve okul polislerinin çözümlediği sorunları ve olayları anlatmaya yanaşmadıkları görülmüştür.

Okul Müdürleri okul polislerinin kapı önlerinde bekleyip öğrencileri rahatsız eden, para toplamaya çalışan kişileri uzaklaştırdıklarını, okul dışardan zararlı madde girişini önlediklerini, okul etrafında olması muhtemel öğrenci gruplarının kavgalarını önlediklerini, okul idaresinin veli ile görüşemediği durumlarda okul polisini velilerle irtibat kurabildiğini, okul çıkış saatlerinde çevre parklarda ve sokak aralarında mahalleliyi rahatsız eden öğrenci gruplarını engellendiklerini, yan yana bulunan

okulların kız ve erkek öğrencilerinin parklarda buluşmalarının önüne geçtiklerini, kız öğrencileri taciz eden kişiler ile etkin mücadele ettiklerini belirtmişlerdir.

“Okul içi ve okul dışındaki öğrenci davranışlarına direk olarak müdahale edebiliyorlar. Özellikle okul dışı ve kapı önlerindeki yabancıların okula gelmelerini örneğin önlüyorlar. Yabancı şahıslarla olan çocuklarını diyaloglarını önlüyorlar. Mesela Zararlı madde dışardan okula gelecekse bunu tespit edip anında önleyebiliyorlar bunun örneklerini çok gördük yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“Yok, henüz yok. Çünkü olay yok ortada yani olay olmayınca çözecek sorunda yok şu an.” **Müdür 3, 10, 5**

“Okul dışındaki sıkıntılarımızı çözüyor. İki okul var yan yana. Kızlarımız fazla. Erkek öğrencilerle parkta buluşmalarını engelliyor. Biri bizi gözetliyor gibi izliyor. Onlar olunca nöbetçi öğretmen ve nöbetçi müdür yardımcısının görevleri azalıyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Tek tük şeyler olmuştur yani ama şu anda pek hatırlamıyorum.”
Müdür 6, 27, 25

Okul müdürlerinden paylaşmayı seven ve araştırmacının samimiyetine inanarak karşılaştıkları sorunlarını paylaşanlar da olmuştur.

“Konuşmamızın başında bizde öğrencilerde cinsiyet kavramı artık oturmuştur dedik. Kız öğrencimiz, erkek öğrencimiz. Bizim gözden kaçırdığımız, bizim görmediğimiz, bizim bilmediğimiz hadiseleri okul çevresinde insanlar takip ettikleri için çok yakındaki en son olaylardan bir tanesini anlatayım.

Son zamanlarda bildiğiniz gibi belli yaştaki insanlar, yaşı fazla olmasına rağmen çocuklara musallat oluyorlar. Akşam bizde geç dağılan bir okuluz. Lise 1’e giden kızımızı 35-40’lı yaşlardaki bir insan akşam saatinde hava karardıktan sonra baksana falan diye laf atıyor, gelsene buraya diyor, takip ediyor. Kız çocuğu hemen koşuyor. Bu çocuk 14 yaşında daha. O arada polis kızım bir şey mi oldu diyor. Şu beni takip ediyor diyor. O beni takip ediyor diyince polis hemen olaya müdahalede bulunuyor. Çocuk okula alındı. O şahısta yakalandı.” **Müdür 8, 25, 23**

“Daha öncede okulun etrafında çocuklardan para almaya çalışan dışardan gelen şahıs vardı. Okul polisine bilgi verildi. Ve okul polisi buna müdahale ederek yakalanmasını sağladı.” **Müdür 8, 25, 23**

“Onun dışında yine geçen hafta içerisinde hemen mahalle arasında bir parkımız var. Mahalle parkı. Öğleyin yemek paydosunda çocuklarımız oraya gidiyor. Orda yemek yiyorlar. Orda uygunsuz davranışta bulunan öğrenciler için veliler bizi aradılar. Biz okul polislerini aradık. Okul polisleri oraya giderek çocuklarımızla ilgilendiler.” **Müdür 8, 25, 23**

“Mesela bir olay olmuştu. Biz veli ile görüşmekte zorluk çekerken onlar veli ile görüştüler. Veli ikna oldu ve çocuğunu okuldan aldı. Olayın ne olduğunu söyleyemeyeceğim.” **Müdür 9, 25, 9**

“En son okulun dışında okulumuz öğrencilerinden iki grup kavga ettiler. Olay polise yansıdı ve o olay çözüldü.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.8. Okul Müdürlerinin Okullarındaki Sorunları Okul Polisleri İle Paylaşma Düzeyleri

Okul müdürleri okullardaki sorunları okul polisi ile paylaşma açısından üç gruba ayrılmıştır:

- Birinci grup, okullarındaki her türlü sorunu okul polisi ile paylaşan okul müdürleridir.
- İkinci grup, okullarındaki sorunları okul polisi ile paylaşmayıp okul içinde çözmeyi seçen okul müdürleridir.
- Üçüncü grup ise okullarındaki sorunların polisi ilgilendirdiğini düşündüklerini okul polisi ile paylaşıp, okul içi sorunlar diye tanımladıklarını kendileri çözen okul müdürleridir.

“Biz hepsini direk paylaşıyoruz ama şimdi devamlı burada olursa bence daha çok istişare içerisine girilir. Yani burada tecrübeli bir polis, eğitilmiş bir polis olursa rehberlik servisi gibi onları eğitebilir diye düşünüyorum ben. Önemli olan çocuğu kazanmak, topluma kazandırmak. Çocuk düştüğü vakit yakalamak başka ama düşmeden çocuğu eğitip o çukura düşmeden yakalamak daha farklı diye düşünüyorum.”

Müdür 1, 36, 20

“Hepsini biz çözdük zaten. Olmadı diye bir şey yok kavgalarda oldu, dövüşlerde oldu, hırlaşmalarda oldu. Hepsinin hakkından geldik”

Müdür 2, 28, 15

“Niye saklayalım? Hayır, canım yani okuldaki kişiler gelip geçicidir ama okul bakidir. Yani şimdi siz nasıl sakladığınız olayın, pisliğin üzerini örtmeniz olayı kapatmaz ki! Bir yerden yine yeşerecek. Yani bence parmak kesilmesi gerekiyor.” **Müdür 3, 10, 5**

“Hepsini paylaşıyoruz diyemeyiz. Asayiş, adli, psikolojik, ailevi bir meselede onların çözeceği bir sorunu gerektiğinde iletiyoruz.”

Müdür 4, 24, 10

“Polisi ilgilendiren ve sıkıntı yaratacak konuları paylaşıyoruz. İlgilendirmiyorsa sorunu biz çözüyoruz. Her şey polisle paylaşılmaz. Okul polisi sorumlu bir vatandaş olarak bizimle her şeyi paylaşıyor. Ayrıca saklaman mümkün değil. Neyini saklayacaksın. Zaten günümüzde her şey hemen duyulur.” **Müdür 5, 18, 6**

“Kesinlikle tabi. Diyelim ki ne olmuştu okulun açıldığı ilk günlerde bir gece okulun önünde değil de sokak arasında bir kız öğrencimize başka okuldan kız öğrencilerle bir tartışmaları olmuş. Ve o gece ailesi beni aradı. Hemen karakola gidin şikâyet edin dedik. Gitmiş şikâyet etmişler. Ertesi gün çocuk polisine de aynı şekilde bilgi verdik. Böyle bir olay var bilginiz olsun. Tabi muhakkak bilgilendiriyoruz. O konuda onları bilgisiz bırakmıyoruz. Zaten gündüz karakolluk bir olay olursa karakoldan da onlara bilgi verilir. Gece olduğu için onlara bilgi vermemişler.”

Müdür 6, 27, 25

“Tabi canım mutlaka. Okul içi değil okul dışı. Okul içindeki olayda dışarı taşmışsa tabi yine polisi bilgilendiriyoruz. Zaten polisin haberi oluyor üç aşağı beş yukarı.” **Müdür 7, 32, 29**

“Paylaşmak zorundayız. Çünkü çok kalabalığız. Genelde okulun dışındaki problemleri paylaşıyoruz.” **Müdür 8, 25, 23**

“Gerektiği zamanlarda, bizim çapımız aşan sorunlarda gasptır, hırsızlıktır mutlaka irtibata geçiyoruz.” **Müdür 9, 25, 9**

“Yok. Hiçbir zaman saklamamışızdır çünkü geçmişte de hep polislerin haberi oldu. Hala da ortak çalışıyoruz. Çünkü yapılan her yanlışlıktan öncelikle biz polisleri haberdar ediyoruz. Bir olay olduğu zaman veya olacağını hissettiğimiz zaman polis 155 ilk başvurduğumuz şey.”

Müdür 10, 27, 11

3.2.9. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okullarındaki Güvenlik Önlemleri

Okul müdürlerinin okullarındaki güvenlik önlemlerini değerlendirmeleri altı boyutta incelenmiştir.

3.2.9.1. Güvenlik kameraları

Araştırma bulgularına göre mülakat çalışması yapılan on okul müdürünün dokuz'u okullarında güvenlik kamerasının olduğunu sadece bir okul müdürü okullarında güvenlik kamerası bulunmadığını çünkü ihtiyaçlarının olmadığını belirtmiştir.

Güvenlik kamerası olan okulların müdürleri güvenlik kamerasının işlerine yaradığını, güvenlik kameralarının okul-aile birliklerinin çabalarıyla takıldığını, denetim ve asayiş sağladığını belirtmişlerdir.

“Dış kısımda var içerde yok. Koridorlarda yok. Sadece dışarıda var. Oda okul-aile birliğinin imkânları çerçevesinde yapıldı yani yoksa diğer taraftan verilen herhangi bir para yukardan yok. İşimize yarıyor ama o da imkânlar nispetinde. İyi değil. Çünkü imkânlar nispetinde yaptırılabilir.”

Müdür 1, 36, 20

N.A: *İşinize yarıyor mu?*

“Her an kamerada görmek mümkün, kayda almak mümkün. Ama bunun bence daha yaygınlaştırılması gerektiğine inanıyorum.”

Müdür 1, 36, 20

“Yok. Gerek duymuyoruz.” **Müdür 2, 28, 15**

“Yüzde 60–70 bu dersliklerin olduğu binada işimize yarıyor. Çünkü daha az sıkıntı olmaya başladı kamerayı kurduktan sonra.” **Müdür 3, 10, 5**

“Var. İşimize yarıyor. Asayişte büyük bir etken.” **Müdür 4, 24, 10**

“Var. İşimize yarıyor. Bir aylık bilgileri saklıyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Var, işimize yarıyor.” **Müdür 6, 27, 25**

“Yaklaşık olarak kırk beş tane güvenlik kamerasına sahibiz. Kameralarla ilgilenen müdür yardımcımız ve teknik müdür yardımcımız var.”

Müdür 8, 25, 23

“Var. İşimize yaramaz mı?” **Müdür 9, 25, 9**

“Var. ” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.2.Özel Güvenlik Görevlisi

Araştırma bulgularına göre okullardaki özel güvenlik görevlisi bulunma durumu aşağıdaki gibidir:

Tablo 8: Okullarda Özel Güvenlik Görevlisi Bulunma Durumu

	Eğitilmiş özel güvenlik görevlisi	Eğitimsiz güvenlik görevlisi	Güvenlik görevlisi yok	Gece bekçisi
Okul 1		+		
Okul 2		+		+
Okul 3			+	+
Okul 4			+	
Okul 5			+	
Okul 6			+	
Okul 7			+	+
Okul 8	+			+
Okul 9		+		
Okul 10			+	+
Frekans (N)	1	3	6	5

Tablodan çıkarılan sonuca göre görüşme yapılan on okuldan sadece birinde (n =1) güvenlikçi eğitimi almış özel güvenlik görevlisi bulunmaktadır. Güvenlik görevlisi olmayan okul sayısı n =6'tir. Güvenlikçi eğitimi almamış kişilerin güvenlik görevlisi olarak çalıştığı okul sayısı n =3'tür. Beş tane okul gece çalışan bekçiye sahiptir.

Okullarda eğitimli özel güvenlik görevlilerinin olmayışına neden olarak maddiyat gösterilmiştir. Çünkü devlet okullara güvenlik görevlisi verememekte, özel güvenlik görevlilerini okul-aile birlikleri kendi imkânlarıyla tutmaktadırlar.

“Okul aile birliğinin imkânları nispetinde kapıda tutulan kişiler var ama yetersiz. Ve ve resmi görevli değil. Çünkü o da bir paraya bakıyor biliyorsunuz. Herhangi bir eğitimi yok. Aslında eğitilmiş olması lazım. Bence okul güvenliği kadrolaştırılmalı yani artık standart hale getirilmeli. Kaç tane temizlik elemanı, çoğu okulun hiçbir memuru yok bir tane hizmetlisi var. Dışardan paran az. Az olunca gidiyorsun cahil adamı kapıya güvenliğe koyuyorsun. E onun davranışlarının ne kadar iyi olabileceğini tahmin edersin.” **Müdür 1, 36, 20**

“Özel güvenlik görevlisi var gece görevli koruma anlamında hırsızlık olaylarına karşı. Gündüz yok. Yani hizmetliler kapı nöbeti tutuyor.” **Müdür 2, 28, 15**

“Gündüz kapıda bekleyen özel güvenlik görevlisi yok. Ekonomik nedenlerden dolayı yok. Bekçi sadece geceleri bekliyor.” **Müdür 3, 10, 5**

“Özel güvenlik görevlisi: yok. Olsa iyi olur. O işin pedagojik ve psikolojik eğitimini almış olması tabii ki en idealidir. Maliyetle ilgili. İmkânlar olunca yapılırsa iyi olur.” **Müdür 4, 24, 10**

“Yok.” **Müdür 5, 18, 6**

“Özel güvenlik görevlisi yok. Biz tedbirimizi nöbet sistemi ile alıyoruz. Güvenlik görevlileri verirse niye olmasın. Daha iyi olur. Her şeyi biz karşılayamayız. Beş altı tane hizmetliye maaş ödüyoruz. Güvenlik görevlisine ödeyeceğimiz parayı bulmamız zor. Nitekim bu paralar da çocukların sırtından çıkıyor zaten.” **Müdür 6, 27, 25**

“Özel güvenlik görevlimiz yok. Maddi imkanlar nedeniyle.”
Müdür 7, 32, 29

“Daha önceden tutulmuştu. Özel güvenlik görevlisi eğitiminden geçen şahıslar aldık. Kendi vakfımızda çalıştırdığımız için bize ait var.”

Müdür 8, 25, 23

N.A: Gece bekçiniz var mı?

“Bunun dışında iki tane gece bekçisi akşamları çalışır.”

Müdür 8, 25, 23

“Hizmetliden bozma olsa da okula bir güvenlik görevlisi diktik.”

Müdür 9, 25, 9

N.A: Gece bekçiniz var mı?

“Gece bekçisi: yok. Maddi imkânlardan dolayı.” **Müdür 9, 25, 9**

“Yok. Maddi imkânlardan dolayı. Onu kiraladığımız zaman SSK başta olmak üzere maaş ödemek durumundayız.” **Müdür 10, 27, 11**

N.A: Gece bekçiniz var mı?

“Gece bekçisi olarak çalıştırdığımız bir görevlimiz var. Ama kadrosu hademe olduğu için sadece bina içinde bulunmak ve varlığını bilerek buraya okul bahçesine girişleri önledik.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.3.Metal Dedektör

Araştırma bulgularına göre mülakat çalışması yapılan on okulun sadece birinde metal dedektör bulunmakta, geri kalan dokuz okulda metal dedektör bulunmamaktadır. Metal dedektör olmayan dokuz okul müdüründen beş tanesi olmasının faydalı olacağını belirtmiştir. Metal dedektörün olmamasına sebep olarak maddi imkânların yeterli olmaması, ihtiyaç duyulmaması, metal dedektörlerin her şeye öttüğünün düşünülmesi ve meslek liselerinde öğrencilerin çantasında metal aletler bulunması belirtilmiştir.

“Yok. Olmalı tabii niye olmasın ki. En kötü ihtimalle şu caydırıcı olur ve okula giriş-çıkışları kontrol imkânı daha iyi olur.” **Müdür 1, 36, 20**

“Yok, hayır yok. Yok, ihtiyaç duymuyoruz. Biz yapma deriz yapamaz kimse. Yani o kadar değil. Biz tartışmayız kimseyle onu. Biz yani öyle kravat falan teneffüste gördüğümüzü ikaz ederiz derslerde olmazda gördüğümüzü ikaz ederiz falan filan fırsat bulduklarında salarlar ama öyle bıçaktı silahtı oydu buydu bu okula kimse getiremez. Ona kimse cesaret edemez. Yani büyük lokma yede büyük laf etme demişler yani hiç olmaz demeyelim ama yüzde doksan dokuz oranında olmaz.”

Müdür 2, 28, 15

“Yok. Meslek liselerinde buna imkân yok. Çünkü her öğrencinin cebinde muhakkak metal bir şey var yani.” **Müdür 3, 10, 5**

“Yok, olabilir tabii ki bunların hepsi maliyet.” **Müdür 4, 24, 10**

“Yok, yani bizim bu çocuklarımız yan çocuklar olduğu için o tür problemlerimiz olmadı. Çıkacak tek şey var çakmak çıkar, sigara çıkar. Tuvalette aslında kamera yok ama var diye yaygarasını yaptık. Nöbetçi öğretmenleri de bir ay tuvalette beklettik. Sorun çözüldü.”

Müdür 5, 18, 6

“Yok. Gerek yok. Faydasız görüyorum onu. Her şeye ötüyor ne anlamı var.” **Müdür 6, 27, 25**

“Yok. Olmalı tabii ki.” **Müdür 7, 32, 29**

“Var, işimize elbette ki yarıyor.” **Müdür 8, 25, 23**

“Yok. Olmalı tabii. Maddi sebeplerden dolayı yok. Her okulda olması lazım.” **Müdür 9, 25, 9**

“Yok. Olmalı.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.4.Nöbetçi Öğretmen ve Nöbetçi Öğrenci

Araştırma bulgularına göre nöbetçi öğrenciler okul güvenliğini sağlamak amacıyla kullanılmamaktadır. Nöbetçi öğrenciler okul içinde gelen ziyaretçilerin yönlendirilmesi için kullanılmaktadır.

Nöbetçi öğretmenlik görevinin önemli olduğu belirtilmekte ve okullardaki birçok olayın önüne öncelikle nöbetçi öğretmenlik ile geçildiği düşünülmektedir.

“Etkin olarak uygulanıyor diyebiliriz ama tam değil yani bence tam değil. Bence ilk önce idarenin yeterli sayıda arttırılması gerekiyor. Çünkü idare artı öğretmen bir bütünlük içerisinde olaya müdahalesi daha iyi olur diye düşünüyorum ben.” **Müdür 1, 36, 20**

Okul müdürüne göre bir okulda nöbetçi öğretmen görevini layıkıyla yaparsa ne olacaksa bir kere % 50'si olmayacaktır.

“Tabi, tabi çok önemli. Yani nöbet asli görevdir. Bir okulda nöbetler düzgün tutuluyorsa oradaki olayların yüzde ellisi olmayacak demektir ta baştan. Sigara içme dâhil. Ne olacaksa bir defa yüzde ellisi olmayacaktır kafadan. Nöbet hizmetleri eğer iyi işliyorsa, tutuluyorsa, angarya görülüyorsa, teneffüslerde o nöbetçi öğretmenler koridorlardaysa ve ilgiliyse. Yani öğretmenler üç aşağı beş yukarı kimin ne yapıp kimin ne yapamayacağını bilir. Dolayısıyla öğrencide bunu hocasının bildiğini bilir. Yani bunlar zımni kabullerdir. Dolayısıyla ne melanet yapacaksa ise eğer yapmaz vazgeçer caydırıcı olur. Yani nöbet hizmetleri çok önemlidir.” **Müdür 2, 28, 15**

“Nöbetçi öğretmen olmazsa zaten başa çıkamazsınız ki bu binalarla. Çünkü öyle bir kültüre sahip değiliz biz.” **Müdür 3, 10, 5**

“Nöbetçi öğretmen ve nöbetçi öğrenci: bunlar güvenlikte bütünü oluşturan birer parça.” **Müdür 4, 24, 10**

“Yaya girişlerini de nöbetçi öğrenciler nöbetçi öğretmene yönlendiriyor zaten.” **Müdür 5, 18, 6**

“Tabi yani biz mesela şimdi niye dış kapıda iki nöbetçimiz var. O nöbetçilere diyoruz ki biriniz burada duracaksınız biriniz gelen ziyaretçiyi getirip içerdeki nöbetçiye teslim edeceksiniz. O nöbetçide gelen kişinin sağda solda dolaşmasına izin vermeyecek. Kimin görüşecekse onunla görüştürecektir.” **Müdür 6, 27, 25**

Nöbet görevini yapmayan öğretmenlerin de bulunduğu ve bu öğretmenlerin okul idarelerince uyarıldığı belirtilmiştir.

“Şimdi okul bahçe girişlerindeki öğretmenlerin görevlerini layıkıyla yaptığını düşünüyorum. Koridordaki öğretmenlerinde görevini layıkıyla yaptığını düşünüyorum. Ama yapmayanlar var mı? Arada atlayanlar oluyor onlara da gerekli uyarılar yapılıyor.” **Müdür 8, 25, 23**

“Layıkıyla uygulandığını düşünüyorum.” **Müdür 9, 25, 9**

Öğretmenlerin nöbet görevlerini zorlamamaya tutmamaları için ücret verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

“Öğretmen nöbetçi olduğu alanda zorlama ile nöbet tutuyor. Ama şu var öğretmen ücret verirsiniz nöbet tutar.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.5. Dış Kapı Nöbetçisi

Mülakat çalışması yapılan on okulun dokuzunda dış kapı nöbetçisi bulunmaktadır. Dış kapı nöbetçileri gelen ziyaretçilerin kaydını tutmakta, okul içinde görüşeceği kişiye yönlendirmektedir. Dış kapı nöbetçisi bulunmayan bir okulda ise dış kapıda güvenlik görevlisi bulunduğu için nöbetçi konulmamıştır.

“Var, öğrenci öğretmen var ama çocuk duvardan atlayabiliyor. Göremiyorsun ki. Geniş Arazi. Her noktasına bekçi kulübesi koyamıyorsunuz. Zaten elemanınız yok. Öğretmen arkadaş ancak uyarmakla yetinebiliyor. Dövemiyor, kötü söz söyleyemiyor, kimliğini tespit edebilirse bize getiriyor. Bizde ailesi ile görüşerek çocuğun duvardan atlamamasını, disiplin cezası olması gerektiğini, çocukları uyarıyoruz.” **Müdür 1, 36, 20**

“Var. Biz orasını yalnızca öğrenciyi dışardan gelenleri yönlendirme amaçlı kullanıyoruz. Yoksa güvenlik amaçlı kullanmıyoruz zaten öğrenciyi orda. Yoksa ordaki çocukların hiçbirisine olaylara müdahale etmesi açısından hiçbir şekilde yetkide vermiyoruz onu da söylemiyoruz zaten. Böyle bir şey söyleyemezsiniz zaten.” **Müdür 3, 10, 5**

“Dış kapıda nöbetçi öğrencilerimiz var.” **Müdür 6, 27, 25**

“Dış kapı nöbetçimiz bulunmaktadır.” **Müdür 7, 32, 29**

“Var.” **Müdür 8, 25, 23**

“Yok. güvenlikçi olduğu için yok.” **Müdür 9, 25, 9**

“Öğrencilerden. Ziyaret defteri tutuyor. Kimi görmek istediğini soruyor. Onu yazıyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.6. Ziyaretçi Kartı

Araştırma bulgularına göre on okulun sekizinde ziyaretçi kartı uygulaması vardır. İki okul ziyaretçi kartı uygulamasını kullanmamaktadır. Bu okullardan ikisi de gelen ziyaretçileri nöbetçi öğrenciler yardımıyla görüşecekleri kişiye yönlendirmektedir.

“Uygulaması var.” **Müdür 1, 36, 20**

“Evet, tabii.” **Müdür 2, 28, 15**

“Var. Ama uygulamıyoruz şu an yani.” Çünkü yönlendiriyoruz. **Müdür 3, 10, 5**

“Ziyaretçi kartı uygulamasını kaldırdık. Yok. Zaten o uygulama bildiğiniz gibi yürümüyor. Ondan sonra vatandaş kartı götürüyor. Nüfus cüzdanı kalıyor bizde şimdi artık nüfus cüzdanı almak yasak. Alamıyorsun. Bilgilerini yazıp iade edeceksin. Dolayısıyla yaka kartı vermenin de bir anlamı yok.” **Müdür 6, 27, 25**

“Kapımızda gelenin kaydı yapılıyor ve ziyaretçi kartları veriliyor.” **Müdür 7, 32, 29**

“Var.” **Müdür 8, 25, 23**

“Var.” **Müdür 9, 25, 9**

“Kişilere verilip yakalarına takılıyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.9.7. Başka Güvenlik Önlemleri

Okul müdürlerine okullarının sahip olduğu başka güvenlik önlemleri sorulduğunda bir okul müdürü yanlarında bulunan devlet binasının sahip olduğu bekçiyi ve otomatik kapıyı, bir diğer okul müdürü ise henüz küçük olan bir köpeklerini örnek göstermiştir.

“Yan bina devlet binası. Oradaki bekçi işimize yarıyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Otomatik kapımız var.” **Müdür 5, 18, 6**

“Henüz daha yeni yeni büyümesine rağmen bir de köpeğimiz var.” **Müdür 8, 25, 23**

3.2.10. Okul Polisi Uygulamasıyla Okullardaki Şiddet Olaylarındaki Değişim

Görüşme yapılan on okul müdüründen dokuzu okul polisi uygulamasından sonra okullarda şiddet olaylarının azaldığını vurgulamıştır. Sadece bir okul müdürü okul polisi uygulamasının okullardaki şiddet olayını önleyemeyeceğini belirtmiştir.

“Çok faydası oldu yani her şeyden önce okul idarelerine, velilere ve öğrencilere faydası oldu. Çünkü dışardan içeri girecek tehditler önlendi. Çevrede bir polisin olmasını bilmek dahi caydırıcı nitelik taşıyor. Ama bence tekrar diyorum bunların okullarda çoğaltılması gerekiyor. Okulların artık norm haline getirilmesi ve kontrol edilebilirlik sınırları içerisinde öğrenci mevcutlarının tutulması gerekiyor. Personel sayılarının verilmesi gerekiyor yani gerçek bir eğitim istiyorsanız onların verilmesi gerekiyor.” **Müdür 1, 36, 20**

“Şimdi okullarda şiddet olaylarını esasında okul polisi önleyemez. Yani bunun çeşitli nedenleri var. Bunun nedenleri daha çok dış etkenlerden kaynaklanıyor. Çocuğun okul dışı bağlantıları, arkadaş grubu, ekonomik durumu, efendim geldiği sosyal çevre, alışkanlıkları, efendim etkilendiği çeldiriciler televizyon dizileri vesaire vesaire başlangıçta ailesi tabi. Çocuk sizin önünüze geldiğinde zaten yaklaşık on beş yaşında büyük ölçüde biçimlenmeye doğru giden bir karakteristik. O bakımdan polisin neticede yapacağı nedir ki kaç tanedir ki kaçıdır ki sorun için söylüyorum. Burada sorun özellikle kitle yayıncılığı dediğimiz radyo ve televizyonların etkisini göz ardı etmemek gerekir.” **Müdür 2, 28, 15**

Okul polisi uygulaması kaldırılırsa tekrar kötüye dönüş olacağı söylenmiştir.

“Azalmıştır bence, azalmıştır. Kesinlikle azalmıştır. Bu uygulama kaldırılırsa tekrar kötüye dönüş olur. Potansiyel çünkü. Yani uyuşturucu için potansiyel, sigara için potansiyel. Ondan sonra kız-erkek ilişkileri arkadaşlıkları açısından düşündüğünüz zaman bizim toplumumuzda hala namus kavramı biraz farklı değerlendirildiği için öğrenci kendi kız arkadaşını kendi eşiymiş gibi görüyor. Böyle görürse ne olacak bu sefer? Yani diğer öğrenci öbür arkadaşı ile ilgili sıkıntıyı yaşıyor.”

Müdür 3, 10, 5

“Kesinlikle katkısı vardır ama her şeyi bitirdi anlamına gelmez. Okul polisi- okul idarecisi-aile-öğrenci arasındaki diyaloga bağlıdır. Polisin kişisel özelliği önemli. Bir polis A okulunda başarılı uygulama yapmışken başka bir polis B okulunda başarılı olamaz.”

Müdür 4, 24, 10

“Polis okul dışındaki öğrenci gruplaşmaları gibi şiddet olaylarını çözdü.”

Müdür 5, 18, 6

Bir okul müdürü okullarda artık şiddet olmadığını, okul polisinin okul çevresindeki şiddet olaylarını çözdüğünü söylemiştir.

“Şimdi bunun iki aşaması var. Bakın okullarda şiddet oluşumunun iki sebebi var. Biri bakanlığın yaptığı bir uygulamadaki yanlışlıktan kaynaklanıyor. Liseler dört yıla çıkınca önceki sistemle üç yıllık öğrencilere hiçbir sınırlandırma getirmeden bir üst sınıfa geçirildi. Zaten şiddet ile ilgili konuşmalar o öğrencilerden kaynaklandı. Hatta o dönemin istatistiklerine bir bakın okullardaki şiddetin oluş ve bitişine bakın yok şimdi şiddet şu anda yok. O dönemin öğrencileri bitti iki senedir şiddet yok okullarda. Yani herhangi bir basında yani bir şey duymuyorsunuz. O planlanılmadığı düşünülmediği için şiddet o arada arttı. Bir diğeri ise şu andaki şiddet okulla ilgili değil. O zamanki şiddet okulla ilgili idi. Yani kavga eden gruplar okuldandı. Şu anda okullarda şiddet yok. Şu andaki şiddet okulla ilgili değil çevresindeki gereksiz insanlardan

kaynaklanan şiddettir. Okulu bağlamaz, çevrede. O dönemki okulla ilgili idi. Aradaki bu farkı da görmek lazım. Bunu özellikle vurgulamalı. Okul polislerinin elbette ki faydası var olmaz mı? Şiddeti önlemede okul polislerinin çok faydası var olmaz mı?” **Müdür 6, 27, 25**

“Mutlaka yüzde bin azalmıştır. Çünkü bu okulun öğrencisi olmayıp dışardan gelenler başka tarafa gitmek zorunda kaldılar. Bizim kendi öğrencilerimiz dahi okulun çevresine sivil kıyafetle geldikleri zaman hem çocuk şubeye bağlı sivil polisler tarafından hem çarşı karakola bağlı toplum destekli polisler tarafından derhal uzaklaştırılıyor.”
Müdür 8, 25, 23

Okul polisinin okullardaki şiddet olaylarının önlenmesi ile doğrudan ilişki olmadığı belirtilmiştir. Okul polisi var diye öğrencilerin kavga etmekten vazgeçmeyeceklerini belirtmiştir.

“Okul polisi ile okuldaki şiddet olayları ve önlenmesi ile ilgili doğrudan bir ilişki yok. Okul polisi var aman kavga etmeyelim demez öğrenciler.”
Müdür 9, 25, 9

“Okula polis gelince öğrenciler için caydırıcı oluyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Güvenliğini Bozan Sebepler

Bu bölüm dokuz boyutta incelenmiştir.

3.2.11.1. Aile

Araştırmaya katılan tüm okul müdürleri çocuğun hayatında, eğitiminde, kişiliğinin oluşumunda ve şiddete meyilli olmasında ailenin önemi olduğunu vurgulamıştır.

Araştırma bulgularına göre ailelerin çocuklarının davranışlarını olumsuz yönde etkileyen özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Ailenin ekonomisinin bozuk olması ve işsizlik
- Anne-babanın çalışması ve çocuğa zaman ayırmaması
- Ailenin eğitimsizliği, cahillik
- Ailede şiddet bulunması
- Ailedeki sosyal ilişkilerin zayıf olması
- Ailedeki geçimsizlik ve düzensizlik
- Ailenin parçalanması, boşanma

“Çünkü neden ailenin ekonomik durumu bozulduğu vakit, işsizlik olduğu vakit bu çocuğa yansıyor. Ailede anne-baba çalıştığı vakit çocuğu kontrol edemiyor ve çocuğa zaman ayırmıyor. E çocuğa zaman ayırmazsanız, çocuğu eğitmezseniz çocuk davranış bozukluğu olarak okulların karşısına ve ailenin karşısına çıkıyor. Eğitimsizlik oluyor. Çocuk ailede eğitiliyor ve takip edildiğini hissettiği vakit zaten davranış bozuklukları gösteremiyor.” **Müdür 1, 36, 20**

Çocuğa okulda ‘döverim’ denildiği zaman ‘fark etmez hocam evde de dövüyorlar’ deniliyormuş.

Bazı ailelerin çocuğunun okuduğu sınıftan bile haberinin olmadığı belirtilmiştir.

“Bence çok önemli. Aile içersindeki şiddet çocuğun yüzüne de yansıyor çünkü karakterine de yansıyor. Ve çocuk evdeki yediği dayaktan dolayı kavgalardan dolayı bizim buradaki uyarılarımızı dikkate almıyor. Evet, çünkü döverim dediğiniz zaman ‘fark etmez hocam diyor evde de dövüyorlar beni diyor’ . Yani biz işte seni döveriz dediğimiz zaman bu uyarıyı dikkate almıyor çocuk. Biz buradaki sıkıntımız en çok kırsal bölgenin öğrencisi olmasından dolayı veli ile öğrenci arasında zaten sosyal bir ilişki yok. Yani çocuk doğmuş, büyümüş. Babası tüm gün işte. Annesi de tüm gün işte. Bu çocuklara kesinlikle en büyük yaştaki bir tane kardeş bakıyor. Çocukların evdeki sosyal aile ile olan iletişimi sıfır. Ailenin çocuğun hangi sınıfta olduğundan bile haberi yok. Emin olun kaçınıcı sınıfta olduğundan bile haberi yok. Bazı velilerimiz geliyor bizim burada ikinci sınıfta diye öğrenci aslında sınıfta kalmış birinci sınıfta okuyor çocuk. Bundan da haberi yok. Bizim buradaki en büyük sorunumuz o. Ekonomik durumu zayıf, yalan çok fazla. Şimdi öğrencilere sorun ne iş yapıyor babanız ‘işsiz’ diyor. Sosyal güvenceniz var mı deyin ‘Yok’ diyor. Bence var. İşi de var, sosyal güvencesi de var ama aileler alışmışlar para almaya, devletten sosyal güvence almaya. Hem vermeyecek, hem de alacak sürekli. Yani bunla ilgili çevresel sorunlar çok fazla. Bundan dolayı da çocuklarda sigara içme oranları çok yüksek. Bunu engelleyemiyoruz evet çevresel etkenlerden dolayı.” **Müdür 3, 10, 5**

“Temelde eğitim anne-babada başlıyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Şiddete karışan çocukların veya sorunlu öğrencinin asıl neden ailedir. Bunu başka türlü düşünmek mümkün değil. İlk sıkıntının kaynaklandığı yer ailedir. Daha sonra çevresi etkiler. Ailedeki düzensizlik, ailedeki şiddet, ailedeki geçimsizlik, ayrılmış-bölünmüş aileler, cahillik, işin başında yoksulluk bunların hepsi var.” **Müdür 6, 27, 25**

Çocuk disiplininde çocuğa avuç içindeki serçe gibi davranılması gerektiği, çok fazla sıkılırsa ölebileceğinin düşünülmesi, bırakılırsa uçabileceğinin unutulmaması gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca ailenin çocuğa güven vermesi, çocuğun ailesini arkasında hissetmesi gerektiği böylelikle olumsuz davranışlar içine girmeyeceği belirtilmiştir.

Anne-babanın geç saatlere kadar çalıştığı ailelerin çocuklarının problemlili çocuk olmaya aday olduğu belirtilmiştir.

“Aile çok önemli. Çocuk sanki bir serçe gibi, avucunuza aldığınız serçe kanarya gibi. Sıkıttığınız zaman ölecek, bağırarak, çağırarak pozisyonda. Bıraktığınız zaman uçacak pozisyonda. Çocuklara eğitim verirken birazcık dikkat etmek gerekiyor. Çocuğu ne fazla sıkmak gerekiyor, ne de fazla boş bırakmak gerekiyor. İşte bu noktada aile devreye giriyor. Onun içinde ailenin çocuğa güven vermesi gerekiyor. Çocuk ailesini arkasında hissetmez ise eğer dışarıda her türlü olumsuz davranışın içerisinde olabiliyor. Anne-babası ayrı ailelerde bu güven sorunu yaşıyor. Anne ve babanın çok geç saatlere kadar çalıştığı ailelerde bu güven sorunu yaşıyor. Ve çocuklar problemlili çocuk olmaya aday oluyorlar.”

Müdür 8, 25, 23

“Çocuk gelişimde aile ilk duraktır. İlk durakta öğrenilmeyen şeyler daha sonra karşılarna çıkıyor. Üçayaklı bir saç ayağı düşünürsek aile kırıkta onda ateş tutuşturma şeyi yanmıyor. Günümüz Türkiye’inde de aile bozukluğu anne-babaların boşanmaları, anne-babaların ayrılığı ondan sonra anne-babaların çocuklarına çalışma hayatından dolayı para kazanma hırsından dolayı ikinci plana itmesi nedeniyle aileler suçlu. Bu da öğrenciyi daha birinci durakta olumsuz etkiliyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.2. Arkadaş Çevresi

Ailenin çocuğuyla ilgilenmesi durumunda çocuğun kötü arkadaş edinmesinin engelleneceği ve bunun için ailenin okula gelerek, okul idaresi ve emniyetten yardım alması gerektiği belirtilmiştir.

“Muhakkak yani arkadaşı nereye gidiyorsa kişi de oraya gidiyor. Ama işte okul aile çocukla ilgilenirse kötü arkadaş edinmemesini sağlar. Eğer aile gelmezse okulda bunu kontrol edemezse, rehberlik servisine bakıyoruz işte yani rehberlikçi sayısı yetersi olursa veli de okula devamlı gelmezse sözleşmeye göre ayda bir gelmesi lazım e gelmiyor. İlk önce veli gelecek, okul idaresi ona yardımcı olacak veli ile okul bir bütün halinde emniyetten de yardım alarak bunları yapması gerekiyor.”

Müdür 1, 36, 20

Kenar mahallede yaşayan çocukların bölgelerindeki olumsuz rol modellerden etkilenecek, öğrendiklerini hayatında uygulamaya çalışacağı belirtilmiştir.

“Kenar mahallede başlıyor onlar. Yani şimdi herhangi bir spor faaliyeti içerisinde bulunmayan, herhangi bir müzik enstrümanı çalamayan, herhangi bir konsere gitmemiş, herhangi bir tiyatro oyunu izlememiş okey oynamaktan başka eğlencesi bulunmayan kenar mahallede çocuğun rol model olarak benimseyeceği kişi mahalle bıçkıdır. Odur çünkü orada göze batan. Odur orada fiyakalı olan. Onun önüne koyulan model odur. Dolayısıyla hayatında da bunu uygulamaya çalışır. Yani mesele budur.” **Müdür 2, 28, 15**

Sınıfta kalan çocukların ertesi yıl ayrı sınıf oluşturulmadan yeni kayıt olan çocuklarla aynı sınıfa konulmasının, yeni kayıt yapan öğrenciler için olumsuz sonuçlar doğurduğu söylenmiştir.

“Zaten çok fazla etkiliyor. Biz şuna karar veremiyoruz bir türlü. Yani sınıfta kalmış öğrencileri yeni kayıt yaptıran öğrencilerin içerisine mi koyalım? Yoksa ayrı bir sınıfta mı şey yapalım? Aslında Milli Eğitim bunları kaynaştırma eğitimi ile ayrı bir sınıf oluşmasını istemiyor hiçbir zaman fakat şimdi hiçbir şey bilmeyen yeni ortaokuldan gelmiş, ilköğretimden gelmiş olan masum öğrencileri her şeyi bilen veya tüm üçkâğıtçılıkları bilen öğrencilerle aynı sınıfa koymak ne kadar doğru bilmiyorum. Bence ayrı sınıf olması lazım. Bunla ilgili bir arkadaş tecrübesi var. Mesela o öğretmen arkadaşla da konuştuk. Onlar ayrı bir sınıf oluşturmuşlar. Öğretmenler tabii ki bunu kabul etmişler. Çünkü burada sıkıntı birde öğretmenlerde. O sınıfa hiçbir öğretmen girmek istemez. Ama bu şimdi taşın altına el koymak gibidir bu. Bir dönem bir öğretmen arkadaş diğer dönem öbür öğretmen arkadaş bunun şeyin altına girmesi lazım. Çok iyi sonuç almışlar. En azından şöyle bir şey olmuş. Hepsi problemlili, biliyorsunuz. Ona göre yaklaşıyorsunuz. Ona göre dersi işliyorsunuz. Ama şimdi öbür sınıflarda sıkıntı şu. Yani potansiyel herkesin içinde kötülük vardır. Ama bunu uyandırmamak gerekir. Herkesin içinde günah işleme şeyi vardır. Ama günah işlemezsiniz bu sizin iradeniz şeyi içerisinde. E bunu yapmadığınız sürece nasıl olacak bu iş. Şimdi burada öyle insanlar var ki, mesela yeni kayıt olan öğrenciler birinin peşinden beş kişi altı kişi birden gidiyor. Geçen senenin en popüler öğrencisi. Sigara içiyor, sağa-sola saldırıyor, dövüyor. Onlar geçen senenin en popüler öğrencileri. Sınıfta kalmışlar ve kendi sınıflarında. Ama şimdi hepsi toplu bir sınıfta olmuş olsa bence bu sıkıntının belki yüzde ellisi bile olmayacak yani. En azından o öğrenciler dört ay beş ay masum olarak devam edecekler yani. Bir bakıyorsunuz çocuklarda on beş gün sonra masumluk kalmamış. Çünkü öbür kü sigara getiriyor, öbürkü sigara getirmeye cesaret edemez. Ama öbürkü sigara getiriyor.” **Müdür 3, 10, 5**

“Kötülere iyi arkadaş verilerek onların iyileşebileceği düşünülmelidir. İyi olanlar başkalarına değil doğru olana uyum sağlar.” **Müdür 4, 24, 10**

Arkadaşlık ilişkilerinde duygusal ilişkilerin etken olduğu ve bir çocuğun arkadaşlarının ve kız arkadaşının yanında rencide edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

“Ergenlik çağı etken. Karma okullarda duygusal ilişkiler etken. Kız meslekte okul içinde böyle şeyler yoktu mesela. Bir çocuğa arkadaş ortamında neden böylesin dememek lazım. Hele hele de kız arkadaşının yanında. Öğretmen de olsa idarecide olsa sınıf içinde rencide etmemek, aşağılamamak lazım. Nasihat edici konuşmalı, bir daha yaparsan diye gözdağı verilmeli. Güven verilince okuluna ve çevresine sahip çıkıyor.”
Müdür 5, 18, 6

Aile, çocuğunun arkadaşını, arkadaşının ailesini ve çocuğunun arkadaşının ailesi ile ilişkilerini bilmelidir.

“Elbette ki arkadaş seçimi çok önemli. Herkese söylüyoruz. Siz okulumuza gönderdiğiniz çocuğunuzun arkadaşını, ailesini tanıtacaksınız gerekirse gidip geleceksiniz. Çocuğunuzun arkadaşı ailesinden kopuk biriyse siz de çocuğunuzun kaybedersiniz. Bu kural başka yolu yok. Ya sizin çocuğunuz onu adam edecek. Ya sizin çocuğunuz ona uyacak.”
Müdür 6, 27, 25

Ergenlik dönemindeki çocuklar için arkadaşların öğretmenlerden ve anne-babalardan daha önemli olduğu belirtilmiştir.

“Bizim yaş grubumuzda yani 14–18 yaş grubunda arkadaşlık çok önemli. Öğretmenden de önemli, anne-babadan da önemli. Bu yaşlar artık benlik duygusunun geliştiği yaşlar olduğu için anne ve babadan ziyade, öğretmenden ziyade çocuklar birbiri üzerinde etkililer. Onun için de iyi arkadaş çocuğun önünü açar, kötü arkadaş çocuğu belli bir yere doğru çeker. Onun için çocukların iyi arkadaşlar seçmesi için her türlü ortamın okullar tarafından sağlanması lazım.” **Müdür 8, 25, 23**

Ailesinde hiç sigara içen olmadığı halde öğrenci arkadaşlarının etkisinde kalarak sigara içebilmektedir.

“Bugün ailesinde hiç sigara içen biri olmayan öğrencinin ‘ya yak bir tane bir şey olmaz’ diyorsa arkadaşı ve bu gafleti arkadaşı farkına vardırıya ona o sigarayı içirtirebiliyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.3. Sigara-Alkol-Uyuşturucu Kullanımı

Sigaranın alkol ve uyuşturucunun başlangıcı olduğu vurgulanmıştır.

Alkol ve uyuşturucu kullanan kişilerin akli melekeleri yerinde olmadığı için yaptığı davranışın sonucunun ne olacağını hesap edemeyeceği ve bu nedenle okullardaki şiddeti körükleyebilecekleri vurgulanmıştır.

Uyuşturucunun okul çevresinde olduğu ama okul içerisinde bulunmadığı belirtilmiştir. Uyuşturucu konusunda herhangi bir bilgi alındığında okul ve emniyet işbirliği içinde çalışmaktadır.

“Kişi biliyorsunuz devamlı yasağı delmekten yanadır insanın mizacı budur. Kişinin eğitilmesi gerekiyor. Eğitmezseniz yasağa doğru devamlı gidiyor. Mesela sigara içme. Alkol uyuşturucu olayı şu ana kadar tek tük sigara olayı çıkıyor. Uyuşturucunun dışarıda olduğunu biliyoruz ama içerde yok diye biliyoruz, bildiğimiz o. Zaten bildiğimiz vakit emniyetle biz istişare içerisine giriyoruz polislerle. Onlar gerekli soruşturmayı yapıyorlar ama şu ana kadar bir şey çıkmadı.” **Müdür 1, 36, 20**

“On yıllık yöneticiyim burada. Bir tek öğrencide yeşil reçete ile yazılan bir ilaç bulduk. Benim gözlemim bu. O da doktor kontrolünde alması gerek ilaçlarımış. Kâğıda sarmış getirmiş. Saatinde almak için. O bulundu. Onun dışında şahit olmadık. Ama deminde söylediğim gibi yoktur demek mümkün değildir. Et kemiksiz olmaz. Uyuşturucuya başlayanlar herhalde yirmi yaşından sonra başlamıyor. Dolayısıyla bunun başlangıcı işte sigaradır. Ve işte ayaküstü mahalle sohbetleridir. Veya bu tür sohbetlere katılan öğrencinin, takılmalara katılan öğrencinin okulda kendi çevresinde yaptığı hasardır, özendirmedir. Ben şahit olmadım kendi okulumda. Ama bu yoktur anlamına gelmiyor. Belki bizim okulda olmayabilir ama.” **Müdür 2, 28, 15**

N.A: *Bu tür maddeler kullanan öğrenciler okullardaki şiddeti arttırır mı?*

“Bu tür maddeleri kullanan öğrenciler okuldaki şiddeti körükler tabi. Niye körükler. E bidefa suç işliyordur, dolayısıyla kendinde değildir. Akli dengesi melekeleri yerinde değildir. Bunun sonuçlarının ne olabileceğini hesap edebilecek akliselinden uzaktır.” **Müdür 2, 28, 15**

Sigara kullanma alışkanlığının öğrencilerde çok fazla bulunduğu ve öğrencilerin alkollü olarak okula gelebildiği belirtilmiştir.

“Sigara çok fazla zaten de, ama uyuşturucu ile ilgili olmadı hala ama alkolle ilgili geçen sene bir olayımız oldu o kadar. O da dört öğrenci. Okul alkollü geldiler. Sınıftan tespit edildi. Disipline gönderdik. Ailelerine haber verdik. Uyarı cezası aldılar o kadar.” **Müdür 3, 10, 5**

N.A: *Bu tür maddeler kullanan öğrenciler okullardaki şiddeti arttırır mı?*

“Sigaradan kaynaklanan bir şiddet ortamı olmaz ama tabii ki uyuşturucu ve alkol kesinlikle onun vermiş olduğu cesaretle şiddeti artırıcı unsurlar içerisine girer. Muhakkak girer. Çünkü kişi yaptığının farkında olmayınca ondan kaynaklanan bir takım sıkıntılar oluşur yani.”

Müdür 3, 10, 5

“Sigara başlı başına bir problem. Sigara diğerlerinin başlangıcı. Yasak edilmesi kapalı mekânlarda güzel bir hareket. Bırakılması ile ilgili eğitim verilmeli.” **Müdür 4, 24, 10**

Gençlere alkol kullanmayın diyen yetişkinlerin alkollü yerler kapatıldığı için isyan etmesinin tezat oluşturduğu belirtilmiştir.

“Türkiye’de anlamadığım bir şey var. Basında yayında falanca yerde alkollü yerler kapatıldığı için niye kapatıldı diye millet bağıyor. Biz çocuklarımıza bütün kötülüklerin annesi içkidir diyoruz. Ama son senelerde bilmiyorum artık bu neden kaynaklanıyor, hangi mantıkla, efendim falanca yerlerde içki niye yasaklandı diye sokağa dökülüp yürüyenler çıkmaya başladı. Böyle bir ortamda siz çocuklara içki içmeyin mi diyeceksiniz artık. Tabi bu siyasi bir tartışmanın ortaya çıkardığı olay ama Türkiye’de en büyük eksikliklerden birisi insanların fikri ile zikri bir değil. Çocuğu bu bozuyor.” **Müdür 6, 27, 25**

Milli Eğitim Bakanlığı’nın ders geçmeye yönelik yaptığı aflardan sonra okulla ilgisi olmayan öğrencilerin okullarda sigara, bira, esrar, uyuşturucu gibi maddelerin yayılmasına sebep oldukları bu kişilerin bu maddeleri dışarıdaki arkadaş gruplarından edindikleri söylenmiştir.

Bir okul müdürü üç yıl önce öğrenciler arasında yaptığı anket çalışmasıyla öğrencilerin % 65’inin sigara içtiğini, bu sigara içenlerinde %70 oranında sigaraya 9–11 yaşları arasında başladıklarını tespit etmiştir. Okul olarak öğrencilerin ve öğretmenlerin sigarayı bırakmaları için kampanya başlatılmış ve bırakanlar ödüllendirilmiştir.

“Çok etkiliyor. Bu dönemlerde biraz düştü. Özellikle milli eğitim bakanlığının okullarda dokuz on zayıflı çocukları sınıf geçirdiği dönemlerde, affettiği dönemlerde, af çıkarttığı dönemlerde okullarda şiddetten bahsetmeye başladık. O çocuklar aynı zamanda okullara sigara alışkanlığının yayılmasını, okullara işte bira ile başlayarak esrara kadar giden uyuşturucu alışkanlıklarının yayılmasına da sebebiyet veriyorlardı. Çünkü çocukların okulla alakaları yoktu. Dışarıda ayrı bir arkadaş grubu olan çocuklardı onlar. Bundan üç sene önce okulumuz içinde yaptığımız bir ankette okulumuz öğrencilerinin % 65’inin sigara içtiğini tespit ettik o dönemde. Bu sigara içen % 65’inde % 70 civarında olanların 9–11 yaş grubunda sigaraya başladıklarını, yani ilköğretim öğrencisi iken sigaraya başladıklarını tespit ettik yazdıkları işaretlerde. Bununla alakalı çalışmalar geliştirdik. Bir sigarayı bırakan öğretmen ve öğrencilerimize ödüller vermeye başladık. Ve bunda bayağı başarılı olduk. O çocuklarımız mezun oldular gittiler. Ama şu anda tahmin ediyorum sigara içen öğrenci sayısı %10- 15’lerdedir. Büyük bir düşüş var.” **Müdür 8, 25, 23**

“Genel olarak çok etkilediğini bir kere tüm Türkiye tüm insanlık biliyor, kabul ediyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.4. Çeteler

Okul içinde çeteleşmenin tam manasıyla olmadığı fakat değişik oluşumların bulunabileceği belirtilmiştir. Okul çevresinde ise okul polisi sayesinde çeteleşmenin kalmadığı vurgulanmıştır.

Okullarda derneklerin, partilerin sempatanlarının ve gençlik kollarının oluşturduğu gruplar üç okul müdürü tarafından çete olarak adlandırılmıştır. Bu tür gruplar dışarıdan yönetildikleri için okul içinde olumsuzluklara sebep olmaktadır.

“Çete diye ben bir şey tanımıyorum yani bizim okullarda ufak tefek olaylar oluyor ama büyük çapta bir disiplin olayı göremiyoruz biz yani. Çeteleşme olayı yok yani. Okul dışında da yok. Çünkü bu okul polisi uygulamasından sonra onu da dışarıda görmek mümkün değil. Bu okul polisi uygulaması onu engelledi yani. Çünkü devamlı okul polisi olsun normal polisler olsun okulla işbirliği içerisinde. Şu anda günde en az beş altı defa normal polisler geliyor diğer sivil polisler hariç.”

Müdür 1, 36, 20

“Bunlar eğer dışardan yönlendirilmiyorsa onlar çok ta etkili olmaz. Ama çeşitli legal- illegal dernekler sağcısı-solcusu, dinlisi-dinsizi ayrımı yok. Lisede öğrenciler üzerinde özellikle bilirsiniz sempatan angajmanı yaparlar daha sonrada işte bunları militan düzeyine getiriler. Yoksa yirmi beş yaşındaki adama gel bizim derneğin örgütün militanı ol dersen o olmaz. Dolayısıyla bunların çalışmaları yoktur demek mümkün değildir. Çeteleşmelerin temelinde bu vardır. Çeşitli şekillerde sempatan kazanma anlamında korku salarak yada gösteri yaparak gözdağı vererek çeşitli biçimlerde oluşumlar yaratmaya çalışıyorlar.” **Müdür 2, 28, 15**

“Bizim okulumuzda çeteler yok ama partilerin çeteleri var. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz herhalde. Şimdi eğer sizin gençlik teşkilatınız varsa, gençlik teşkilatınızı okullarda yuvalandırıyoranız, yani ayrı bir çeteleşme oluşuyor. Bunla ilgili sıkıntıyı zaten hiçbir zaman gideremedik biz. Türkiye olarak ta gideremedik. Bunu engelleyemezsiniz de. Çünkü adam vatan- millet- Sakarya için bunu yaptığı söylüyor. Olumsuzluk yaratmaması için biz uğraşıyoruz ama buna engel olamazsınız ki. Siz şimdi on beş yaşındaki çocuğu siyasi birtakım şeylerle doldurursanız kafasını bu öğrenci vatan-millet-Sakarya mantığı içerisinde koşturuyor. Bir sene önce evinde kardeşiyle oynayan adam bir sene sonra gençlik teşkilatında. Bölgemizde etnik milliyetçili yapanlar var. Şimdi siz etki-tepki meselesini sıcak suyun içerisine soğuk su kattığınızdaki meselesi gibi. Yani siz eğer A çetesini koyarsanız B çetesini kendiliğinden oluşur.”

Müdür 3, 10, 5

Çocuklar okulda başarılı olsalar da olmasalar da aileleri ve okul yönetimleri tarafından değerli kabul edilerek onurlarının kırılıp kendilerini ispatlamak için çetelere uymaları engellenmelidir.

“Kendini ispatlayabilmek için çetelere uyabiliyor. Çocuklar okulda sadece başarılı olunca değil, başarısız olunca da değerli diye adlandırılmalıdır. Çocuk her daim başarılı ve başarısızda olsa onurlu bir varlık olarak kabul edilmelidir ki çetelere uymasın. Bundan önceki kavramlar yerleşmediğinden her biri çeteyi doğurur.” **Müdür 4, 24, 10**

“Ben çete diye bir şey görmüyorum. Türkiye’de öyle çete diye bir şey yok yani. Çocuklar arasında çeteleşme çok nadir bölgelerde belki vardır. Çetenin ne olduğunu bilmeden üç tane çocuk bir araya geliyor çeteyiz diyor.” **Müdür 6, 27, 25**

Çetelerin oluşmasında aynı mahalleden, aynı köyden veya aynı şehirden gelen çocukların bir araya gelmesi etkili olmaktadır.

“Biz çete kavramına biraz uzak bir okuluz ama çetelerden ziyade okullarda siyasi yaklaşımlar, işte gençlik kollarının, derneklerin çalışmaları, derneklerin çocuklara el atması, onun dışında okul içinde aynı sınıftaki çocukların aynı köylü çocukların, aynı şehirli çocukların zaman zaman bir araya geldiğini görüyoruz. Menfaat çeteleşmesinden ziyade bir genç grubu olarak bir araya geliyor. Bizde bunlara okul içinde aldığımız önlemlerle yok etmeye çalışıyoruz.” **Müdür 8, 25, 23**

Sınıf tekrarı yapan öğrenciler alt sınıflardaki çocuklara yaptırım uygulayabilmek ve kendilerinden küçük çocukların paralarını alabilmek için çete oluşturmaktadır.

“Şimdi özellikle sınıf tekrarına kalmış üst sınıftaki öğrenciler alttaki zayıf öğrencilere karşı bir yaptırım uygulayabileceklerini zannediyorlar. İki üç kişi bir araya geldiği zamanda bunu adı çete olmuş oluyor. Ama bir çete olabilmesi için yargı karşısında varlığını göstermesi lazım. Suç işlemesi lazım. Ama öğrenciler arasında üç kişi bir araya gelip dördüncü çocuğu sıkıştırdıkları zaman işte çete adı altında yargılanıyorlar. Bu şekilde kendinden küçüklere yaş ve seviye olarak küçüklere istediğini yaptırarak gerek parasını alma oyunları adı altında ufak ufak paralarını almaya bunları hep yaşadık. Olabiliyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.5. Okul İdarelerinin tutumları

Mülakat çalışması yapılan tüm okul müdürleri okul idarecilerinin tutumunun öğrencileri etkileyeceğini düşünmektedir.

Okul idarecilerinin sadece okul yöneticili sınavını kazanmış olması değil aynı zamanda tecrübesi ve öğrenci davranışları konusunda eğitilmesi de önemlidir.

“Muhakkak etkiler. Biraz önce değindiğim gibi idareci her şeyden önce davranışlarıyla öğrenciye rehber olmalı. Yani şimdi bir sınavı kazanan şahsı sen idareci yapabilirsin ama bu genç birisi ise, öğrenci davranışını bilmiyorsa, ona rehber olamıyorsa bu idarecinin davranışı öğrenciye yarardan çok zarar getirir diye düşünüyorum. Tecrübeli olmalı bir taraftan da eğitilmeli konu ile ilgili öğrenci davranışı yönü ile ilgili eğitilmeli ve eğitildikten sonra da kişilerin önü açılmalı tabi.”

Müdür 1, 36, 20

Öğrenciye okulda yapılan her şeyin kendisinin iyiliği için olduğu bilinci kazandırılmalıdır ve öğrenci okul içinde yaptığı olumsuz bir davranışın yanına kâr kalmayacağını bilmelidir.

“180 derece etkiler. Bir defa öğrenci şunu bilmek durumundadır. Bu okulda yapılan her şey benim iyiliğim içindir. Bu okulda alınan her önlem, yapılan her faaliyet cezalandırma dâhil benim iyiliğim için diri bilmek durumunda. Bir şey daha bilmek durumunda.”

N.A: Nedir hocam?

“O da şu. Yaptığım yanıma kâr kalmaz. Bunu bana ödetirler. Bir şekilde ödetirler. Bunu bilirse adımlarını da ona göre atar. Tabiat kuralıdır. Ağır basınca hafif kalkar. İdareler her durumda ağır basmak durumundadır. Bu vur kır anlamında değildir. Kararlılıktır bu. Ben burada bir olumsuzluk yaptığımda bu fark edilir, bu görülür ve bu benim yanıma bırakılmaz. Tabi ikaz ve eğitimsel yönleri bir tarafa. Yani bir hata yapan öğrenciye hemen bedel ödetmek anlamında değil bu tabii ki. Yani ben fark ediliyim burada. Bunu kimseye yutturamam. Ve bu devam ederse bana sıkıntı oluru bilmek durumunda. Eğer onu bilirse tedbirini de ona göre alır.”

Müdür 2, 28, 15

Yönetmelikler olumsuz bütün davranışları yapanların disiplin kuruluna gönderilmesini istemektedir ama disiplin kurulunda görevli kişilerin okulla ilgili bütün sorumluluklarını bırakıp zamanlarını oluşabilecek bu dosyaları okumaya, incelemeye ve karar vermeye ayırmaları gerekmektedir.

“Üç bin kişilik okulda şimdi yönetim şunu söylüyor: kılık-kıyafet iyi gelmeyen öğrenciyi disipline göndereceksiniz, saç-sakalı düzgün gelmeyen öğrenciyi disipline göndereceksiniz, eğitim araç-gereçlerini getirmeyen öğrenciyi disipline göndereceksiniz, ama okuldan hiçbir zaman okulun kapısına gelen hiçbir öğrenciyi kılık-kıyafetinden dolayı, saç-sakalından dolayı, eğitim araç-gereçlerinden dolayı geri gönderemeyeceksiniz ama bunların hepsini disipline göndereceksiniz. Peki disiplin kurulunu yöneten insanların hiç mi işi gücü yok. Yani siz bu disiplin kurulunun önüne her hafta ki bizim okulumuz yaklaşık 1000 kişi

her hafta yüz tane dosya koyabiliriz. İstesek eğer bu manada düşünürsek, tümünü kurallar içerisinde yönetirsek, koyduğunuzu düşünün ne olacak? Yüz tane dosya. Öğretmen işini gücünü bırakıp, bir hafta boyunca bu dosyaları okuması lazım. Öğrenci ile ilgili rehberlik çalışması yapacaksınız, sınıf öğretmeni ile görüşeceksiniz, müdür yardımcısı ile görüşeceksiniz, ailesi ile görüşeceksiniz, okul-aile birliği ile ilgili görüşeceksiniz. Bir öğrenci ile ilgili yapılması gereken tüm işlemleri yapmanız gerekiyor. Biz şu an riske giriyoruz. Nasıl riske giriyoruz? Adli risklere giriyoruz. Yani öğrenciyi okuldan geri gönderiyoruz. Farz edin ki ailenin bir tanesi bize adli makama şikâyet etse yani kaymakama gitse dese ki ‘Arkadaş, benim çocuğumun eğitim-öğretim hakkını elinden almıştır ve çocuğumu okula sokmamıştır’ dese kaymakam bize ertesi gün bizi eğitim-öğretime engel olmaktan dolayı adliyeye gönderirse bizi kim kurtarır? Disiplinin sıkıntısı şu: Nerde sağlanacak? Ailede mi sağlanacak? Toplumun içersinde mi sağlanacak? Yoksa okulun içersinde mi sağlanacak? Disiplin dediğiniz şey sihirli değnek değil ki, ya ben bu sihirli değneği vurcam ve herkes şey olacak istediğim gibi olacak. Nasıl olabilir böyle bir şey? İmkânsız.” **Müdür 3, 10, 5**

Öğrencinin üstünü aramanın bile suç olması çantasında kesici, delici aletler taşıyan kişileri tespit etme noktasında okul idarelerinin elini kolunu bağlamaktadır.

“Okulda öğrencinin üstünü arayamıyorsunuz, polis araması bile yasak. Adliyeden yazı getirmek lazım. ‘Ben sizin üstünüzü başınızı arayacağım’ diye. Peki, bu öğrencinin çantasında bıçak, silah varsa biz bunu nasıl tespit ederiz. Okullardaki disiplinsizliğin sebebi de bu. Müdür, Müdür yardımcıları kesinlikle kendilerini riske sokmuyor. Şimdi bize herkes bileyleniyor burada. Niye? Çünkü biz kötü öğretmeniz. Niye, çünkü biz öğrencinin girişini de kontrol ediyoruz, çıkışını da kontrol ediyoruz. Öğrenci velisi bize diyor ki ‘ Hocam, çocuğuma takmışınız’ diyor. Öğrenci gitmiş evde öyle söylemiş. Senin çocuğuna diyorum niye takayım senin çocuğuna. Kılık-kıyafeti düzgünse, araç-gerecini getiriyorsa, arkadaşlarıyla olan ilişkileri iyi ise ben niye senin çocuğuna takayım. Ama takmışınız diyor.” **Müdür 3, 10, 5**

Okul idarecisi ne yakacak kadar sıcak ne donduracak kadar soğuk olmalıdır.

“İşini bilemeye, savsaklayan her meslekte olduğu gibi bizde de var. Öğretmenle sıkıntısı vardır. İdareci ne yakacak kadar sıcak, ne donduracak kadar soğuk olmalıdır. İdareci güven vermeli yaptığı her hareketle.” **Müdür 4, 24, 10**

Okul idarecilerinin kurallar karşısındaki tutumu öğrencilerde olumsuz davranışlara ve alışkanlıklara dönüşebilir. Kurallara uymayan öğrencilerin uyarılmaması veya cezalandırılmaması durumunda öğrencilerde hataları işlemek alışkanlık haline geleceği ve durumun çocukların hayata bakış açısını değiştireceği belirtilmiştir.

“Tabi, etkilemez mi. Çocuğun giyimine-kuşamına, okuldaki tertibe-düzene, kurallara uymasını zorlamıyorsan o çocuk hayatı öyle zannedecek. Uymadıkça bir şey olmuyor zannedecek. Bu bir şey olmuyor zannettikçe her hatayı işleyecek. Ya kötü bir grubun içinde olacak. Ya hapiste ya şurda ya burada yani. Hayatta başarılı olma şansı yok böyle çocukların.” **Müdür 6, 27, 25**

“Yüzde yüz etkiler. Ama bunun önüne geçemezsiniz. Her insan farklıdır. Sizin gördüğünüz bakış açısıyla göremeyebilir. Yönetmeliklerimiz çok net değil. Yönetmeliklerimiz çok gevşek. İnisyatiflere açık. Okullarda ödüller mutlaka yaygınlaştırılmalı. Ödüller her fırsatta verilmeli. Ama hak edende resmi cezasını almalı. Bütün yöneticilerde buna böyle bakmalı.” **Müdür 8, 25, 23**

Okul müdürlerinin yönetmelikler karşısındaki farklı tutum ve davranışları öğrencilerde kuralları uygulayan okul müdürlerine karşı karşılaştırma ve tepki davranışları oluşturabilmektedir.

Ayrıca öğrencilere gelecekte göstermelerini istediğimiz davranışları en iyi okul sıralarında empoze edebileceğimiz vurgulanmıştır.

“Bunu en güzel kıyafette saç-sakalda kıyaslandığımız şey’lisesidir. Onun müdürü de bana kıyafet önemli değil bana akıl beyin önemli diyerek savunmaya geçmiştir. Ama biz burda kılık-kıyafeti üzerine kalacak şekilde empoze edecek, sivil yaşama geçtiğinde kolaylıkla onu yadırgamayacak bir beyin yapısına psikolojiye girmesi için uğraşyoruz. Biz mesela lisede iken kravat takardık ve ben yaz aylarında iken bile kravat takarım. Sıkıcı gelmez. Geçmişten gelen bir alışkanlığımızı oraya sürdürüyoruz. Bir takım şeyleri kazandırmak istiyorsak bunları öğrenci iken onlara empoze etmeliyiz.”

Müdür 10, 27, 11

3.2.11.6. Öğretmen Tutumları

Öğretmen tutumlarının öğrenci davranışlarını etkilediği tüm okul müdürleri tarafından belirtilmiştir. Öğretmenler öğrencilerin davranışlarının bozulmaması için onlarla ilgilenmeli, onların seviyesine inebilmeli ve onlara değer verdiğini hissettirmelidir.

“Öğretmen tutumları tabi muhakkak etkiler. Öğretmen öğrencisine sahip çıkarsa öğrenci davranışları iyiye gider. Yani eğer öğretmen öğrenciyle ilgilenmezse kılığıyla kıyafetiyle ders çalışmasıyla öğrenci gittikçe bozulur bunu görmek mümkün.” **Müdür 1, 36, 20**

Çocuklar anne-babalarının arasındaki çelişkiyi kullandığı gibi öğretmenlerinin arasındaki farklı uygulamalardan kaynaklanan çelişkileri de kendi çıkarlarına kullanabilmektedir. Öğrenci öğretmenlerin tutumuna göre farklı davranış şekilleri geliştirebilmektedir.

“Kesinlikle çok önemli. Öğretmenler aynı hedefe bakmak durumunda. Bu bir saatin çarkları gibidir. Yani bunun önemlisi önemsizi yok. Bu kapının girişinden müstahdeminden okul müdürüne kadar hatta üst yönetime kadar bir bütünlük göstermek zorundadır. Ama okul içinde aynı tavrı öğretmenlerin göstermesi yani birinin kızdığı bir olumsuzluğa öbürünün makul bakması bu kılık kıyafet anlamında olur, tavır ve davranış olur, hal ve hareket olur, sınıf içi tutumlar olabilir diğerinin farklı bakması ikilik yaratır. Ve çocuklar bunu da iyice kullanır. Tıpkı anne-baba arasındaki çelişkiyi kullandıkları gibi. Bu sefer ikaz eden, uyarıcı, ilgilenen öğretmen kötü öbüründe anacık-babacık öğretmen olur. Sonra bu bir bumerang gibidir. Döner ondan sonra anacık babacıkları da vurur. Huzursuz eder.” **Müdür 2, 28, 15**

Ayrıca öğretmenlerin öğrencilerin gözündeki konumu da önemlidir. Öğrenciler öğretmenini çağın gerisinde kalmış ve yaşlanmış olarak görüyorsa öğretmenin etkinliği de azalmaktadır.

“Çocuk öğretmenine baktığında yaşı geçmiş, bunak, kanı donmuş, dünya zevklerinden anlamayan, bir takım rutin gelenekleri yönetmelik maddelerini tekrarlamak durumunda olan, bunun için para alan biri olarak görülüyor. Yani en azından büyük ölçüde. Bu böyle algılanırsa her kesin ne bileyim çok çalıkuşu rollerine bürünmesini bekleyemezsiniz öyle bir şey yok zaten. O sivri örnektir. Dolayısıyla bir büyük şehrin harele-gürelesi işi gücü içinde öğretmeninde misyonu belli. Neticede dönüp kendisine sırtatacak ondan dolayı kendisine buğzedecek öğrenciyi zaten emri veren bunun yapılıp yapılmayacağını düşünmek zorundadır. Biz yapılamayan emirleri tekrarlamaktan öteye gidemiyoruz. Niye moda.” **Müdür 2, 28, 15**

Öğretmenler yoğun ders programları nedeniyle öğrencilerin rehberlik ve sosyal faaliyetleri ile yeterince ilgilenememektedir.

“Yok. Herkesin sorunu var. Öğretmenin aynı sınıfta 30 tane öğrenciyi ders mi anlatacak yoksa eğitim-öğretim mi yapacak bilmiyoruz yani. Çünkü haftalık ders saatimiz kırk saat. 40 saat olan bir yerde sosyal çalışma olmaz. Olur mu? Günde dokuz saat bu çocuğu derse çağırıyorsanız, ne zaman yapacaksınız bu sosyal etkinlikleri. Lise-1 deki bir çocuğa yalnızca spor yaptırarak bu iş olmaz ki iki saat.”

Müdür 3, 10, 5

“Öğrenciye yaklaşımına göre öğreticinin tavrı değişiyor. Yaklaşım çok önemli. Seviyesine inebilmeli. Kişiyeye değer verdiğini hissettireceksin o zaman sorun morun kalmıyor.” **Müdür 5, 18, 6**

“Bir öğretmen giriyor farklı davranıyor diğere öğretmen giriyor farklı davranıyor. Kesinlikle etkiliyor. Kişiliğı bozuluyor çocuğun. Yani siz işinizi sıkı tutuyorsunuz derste konuşmasına izin vermiyorsunuz, yakasını bağırını salmasına izin vermiyorsunuz, dersinizi işliyorsunuz, karşılık istiyorsunuz çocuktan. Ama biri giriyor hiç çocuğun saçın-sakalına, kılığına-kıyafetine, oturuşuna bakmıyor ders anlatıp çıkıyor. Beklide lak lak edip çıkıyor. Bu ne yapar çocuğun kişiliğini bozar. O zaman ne yapıyor çocuk size farklı davranıyor ona farklı davranıyor.” **Müdür 6, 27, 25**

Küçük okullarda farklı öğretmen tutumlarının öğrenciyi çok etkilemediğı çünkü okul idaresinin tüm öğrenciler üzerinde hâkimiyeti olduğı, öğretmenin model rolünün mevcudu fazla okullarda arttığı ve çeşitlendiğı düşünölmektedir.

“Tabii ki öğretmen tutumları etkiler. Tabi küçük okullarda çok hissedilmez. Çünkü yönetim bütün öğrencilere hâkimdir. Ama büyük okullarda yönetim bütün öğrencilere hâkim olmayabilir. O zaman öğretmeninde destek vermesi gerekir. Öğretmenin model rolü burada artıyor ve çeşitleniyor.” **Müdür 8, 25, 23**

“Öğretmen öncelikle birinci şık, görevlendirme öğretmen kadrolu öğretmen bu etkili. İki, baba öğretmen veya gaddar öğretmen şekliyle şıklayabiliriz. İdare olarak bizler yeri gelip bağırıp, çağırıp dövebildiğimiz zaman bir başka idareci bu yaklaşımımızı kötü bulup eleştirebiliyor. Buda öteki arkadaşı baba öğretmen, baba idareci bizleri de kötü idareci olarak adlandırıyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.7. Medya- Mafya Ve Okul Dizileri

Görüşme yapılan okul müdürlerinin tamamı medyanın özellikle mafya ve okul dizilerin öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler bıraktığını belirtmektedirler. Mafya ve okul dizilerinin öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

- Öğrenciler dizilerde gördükleri kötü davranış ve rol modelleri örnek alabilmektedirler.
- Öğrenciler televizyonlarda gördükleri şiddet davranışlarını kendi hayatlarında uygulamaktadırlar.
- Çocukların kullandıkları dil bozulabilmektedir.

- Diziler okullardaki çeteleşmenin artmasına ve okullarda sigara ve uyuşturucunun yayılmasına sebep olmaktadır.
- Bol para kazanmaya özenen öğrenciler ailelerinde bu imkânı bulamıyorsa hırsızlığa yönelmektedirler.
- Diziler öğrencilere kılık kıyafet ve adabı muâşeret konusunda olumsuz örnek olmaktadır.

“Medyada etkiliyor tabi. Günümüzde bizi etkileyen faktörlerden birisi yazılı ve görsel basın. Bilgisayarlar ve görsel basın etkiliyor. Bizden çok onlar bilgisayar başında çünkü. Örnek alıyorlar. Her şeyiyle alıyorlar. Cepteki cep telefonundan tutun, o da bilgisayar niteliğinde şu anda biliyorsun, bilgisayardan tutun televizyona kadar hepsi etkiliyor.”

Müdür 1, 36, 20

“Yani çeşitli dizilerdeki öğrenci rolleri ve modelleri maalesef mesela öğrencilerin kılık kıyafet sorunları kravat meselesi farkında mısınız bilmiyorum bunun ben bir televizyon dizisinden kaynaklandığını biliyorum. Bunlar mesela beş yıl önce yoktu en azından kravatın yarı bele indirilmesi yani beş yıl önce iç çamaşırı görünen adam kınanırdı şimdi televizyon dizilerinde don paça öğrenciler ortaya çıkınca a bu böyle oluyormuş falan diyor öğrenci.”

Müdür 2, 28, 15

“Tabi canım. Hem de kötü yanlarını. Arka sıradakiler evet çok kötü. Yaprak dökümü diye bir dizi var. En kötü sosyal ilişkilerin olduğu bir dizi. Hiç iyi bir örnek yok ki yani televizyonda. Arkadaşlık bir bakıyorsunuz filmlerin tamamında hep aynı muhabbet, kavga-gürültü. Hiç iyi örnek alınması gereken şeyler yok. İyi bir öğrenci nasıl olunur bu yok. Başarı nasıl elde edilir bunla ilgili bir şey yok. Kurtlar vadisi bir numaralı filmimiz yani. Onlara özentisi var yani. Öğrenci oradaki şeyleri kendi hayatına da uyguluyor mudur? Bence uyguluyordur dışarıda. Onun gibi konuşmaya çalışıyordur, onun gibi davranmaya çalışıyordur.”

Müdür 3, 10, 5

“Dizilerin etkisi oluyor. Polat’ın etkisi oldu çocuklarda. ”

Müdür 5, 18, 6

“Olmaz mı? Yani öyle bir diziler yapıyorlar ki çocuklar o dizilerden öğrenci böyle olur zannediyorlar. Hayatın öyle olduğunu zannediyor insanlar. Basın yayınının tabi o konuda etkisi çok. Orda gördüklerini uygulamaya çalışıyorlar. Tavır, konuşma, hareket, ağız. Mesela bir aga kelimesi çok kullanılır öğrenciler arasında. Şimdi bunu bir bitirim hayatı yaşayan gençler veya mafya türü sokak serserilerinin kullandığı kelime gibi düşünülebilir.”

Müdür 6, 27, 25

“Tabi ki etkisi var. Mesela okullardaki çeteleşmelerde olsun, okullardaki şiddetin artması olsun, sigaranın kullanılması veya uyuşturucunun yaygınlaştırılması olsun, eğer siz okullarda şiddeti öven, şiddet yapanları

kahraman olarak gösterirseniz, çocuklar kendilerine örnek model olarak bunları alırlarsa o zaman problemler daha da büyür.” **Müdür 8, 25, 23**

“Valla ben hababam sınıfı başta ilk film olmak üzere bugüne kadar gelmiş geçmiş bütün öğrenci filmlerini suçlu ilan ettim. Çünkü artı bununla beraber günümüzde arka sıradakiler olsun ve hala devam eden diziler. Bunlar öğrenciyi günlük yaşamının içine sokabileceğini sandığı birtakım davranışlar içine itiyor. Bol para kazanıyor, bol para aileden alamadıysa çalmaya yönlendiriyor. Hırsızlığa cesaretlendiriyor. Orada uygulanan bir kıyafeti öğrenci burada zorluyor. Ve fırsat bulduğunda giyebiliyorsa bunun arkası bir öğrencide ertesi gün iki öğrencide ve bu şekilde kılık kıyafet olayını kaçırmış olduk böylece. Dünkü gazetede vardı. RTÜK başkanı bile Türkiye’de dizilerde seyredilenler uygulamaya konuluyor ve bundan dolayı şiddet olayları arttı diyebiliyorsa artık ok yaydan çıkmış bir tavır içinde.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.11.8. Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları

Öğrenciler bilgisayarda oyun oynamak için uykusuz kalmakta, internet kafeye gitmek için devamsızlık yapmakta, internet kafelerde olumsuz insanlarla tanışabilmekte, oyunlarda şiddet davranışları tekrarlandıkça alışkanlığa dönüşebilmektedir.

“Her şey etkiliyor. Hatta çocukların devamsızlık yapmasının nedenlerinden bir tanesi de internet kafeler yani. Dersten kaçıp gidiyorlar. Oyun oynama için gidiyor. Orda kötü insanlarla karşılaştığı vakit tamamen okulu bırakabiliyor yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“O konuda çok bir yetkinliğim yok. Ben elli küsur yaşında bir adamım. Kırk yaş kuşağının teknoloji direnci bende de var. Bu konuyu çok iyi bilmiyorum. Ama mutlaka özendirici bir tarafı olduğunu bu konuyu bilenler söylüyor. Yani işte basından televizyonlardan izlediğimiz kadarıyla da çok çok özendirici olduğu özellikle de böyle sağlam değerleri olmayan ailelerde, çocuklarda birtakım uçukluklar yarattığı kesindir.” **Müdür 2, 28, 15**

“Ben şiddet olarak çok bilmiyorum ama çocuklar uykusuz geliyorlar okula. Yani sırf bu nedenden dolayı okuldan kaçan öğrenciler vardır yani. İnternet kafelere gitmek için.” **Müdür 3, 10, 5**

“Bilgisayar oyunları: iyi kötü olmak kaydıyla çocukların bilgisayar karşısında saatlerce önünde olması iyi değil. Yemek yemek iyidir ama çatlayıncaya kadar yememek lazım.” **Müdür 4, 24, 10**

“Olmaz olur mu? Çok fazla sayıda var. Ama tabi o bilgisayar oyunlarına ilgi gösteren öğrenci sayısı çok aşırı değil. Ama tabi yinede rahatsız edici boyutlara ulaştı Türkiye’de bilgisayar bağımlılığı, bilgisayar oyunları.

Biz velilere açıkça söylüyoruz. Toplantılarda da söylüyorum bire bir de. Evinizde bilgisayar, internet, cep telefonu ve televizyonla çocuğunuzun bağı fazlaysa okula göndermeyeceksiniz. Ya da onlardan kurtulup okula göndereceksiniz. İki yoldan birini seçeceksiniz. Bilgisayarı kaldırıp çöpe atacaksınız diyorum, kullanmayacak, hiç geçmeyecek karşısına. Diyor ki hocam öğretmenler ödev verdi şeyden bilgisayardan yapın getirin. Benim okulumdan öyle bir şey duyarsanız bana gelin dedim. Ben kurulda da öğretmenlerime söyledim. Çocuklara gidin bunu bilgisayardan araştırın, bu ödevi ordan yapın demeyeceksiniz. Öyle hazırcılık yok.”

Müdür 6, 27, 25

Bir oyunda öğrenciler para kazanmak için adam öldürebiliyorsa, banka soyabiliyorsa bu durum öğrencilerin benliğinde çok para kazanma hırsını oluşturabilmekte ve para kazanmak için her suçun işlenebileceği düşüncesini kazandırabilmektedir.

“Mesela bir oyundan bahsediyorlardı geçen sene. Oyunda oyunu oynayan çocuk para kazanabilmesi için insan öldürmesi lazım, insan öldürmek serbest, banka soymak serbest, zengin olabilmen için. Bir başka arkadaşında seni öldürebilir. Bu parayı alabilir. Oyun çok para kazanmaya açık. Fakat çok para kazanmanın yolu hırsızlıktan, çok para kazanmanın yolu arkadaş öldürmekten veya ordaki insanı öldürmekten geçiyor. Düşünü siz oyun oynadığımızı zannediyorsunuz ama sizin benliğinizde çok para kazanma hırsı doğuyor. Ve sizin benliğinizde bu paraya ulaşabilmeniz için hırsızlık yapmanız mübahtır, insan öldürmeniz mübahtır yerleştiriliyor. Elbette ki bunlar etkili olacaktır.”

Müdür 8, 25, 23

3.2.11.9. Sosyal Çevre

Sosyal çevreyi ailenin ekonomik durumunun belirlediği, iyi sosyal çevrelerde çocukları kontrol etmenin kolay olduğu, kötü sosyal çevrelerde çocukları kontrol etme imkanının olmadığı belirtilmiştir.

“Etkilemez mi? Kişinin ekonomik durumu iyi olursa iyi bir yerde oturur. İyi bir yerde oturursa çocuğu kontrol etme imkânı daha iyi olur. Çocuk kontrol edildiğini hissettiği vakit kötü davranış gösteremez. Ama kişinin ekonomik durumu zayıf olursa varoşlarda oturursa nedir çocuğu kontrol edebilme imkânı yoktur. Çevresindeki kişilerde eğitimsiz ise çocuk onları örnek alacağı için davranış bozukluğu gösterir yani bu etki-tepki olayı.”

Müdür 1, 36, 20

Köyden kente göçle birlikte köylü ve şehirli kavramları değişmiş, şehre uyum sağlayamayan kişiler olumsuz davranışlar göstermeye başlamış, aileler çocuklarıyla ilgilenememiş, medyanın ve sosyal çevreninde etkisiyle niteliksiz bir yığın ortaya çıkmıştır.

“Şimdi Türkiye'nin demografik yapısı son on beş yılda bir alt üst oldu. Mesela otuz yıl önce Türkiye'nin nüfusunun yüzde 65-70'i köylerde yaşardı, yüzde 30-35 'i şehirlerde yaşardı. Şehirlinin bir kültürü, nezaketi, görgüsü vardı. Köylünün de edebi, kanaati, saygısı vardı. Şimdi tabi bu son otuz yılda bir altüst yaşadı. Türkiye'nin demografik yapısı değişti. Dolayısıyla köyden kente çok hızlı bir göç oldu. Kente gelenler köylerinde görmedikleri şeylerle karşılaştılar. Ama bunlara ulaşmakta da zorlandılar ekonomik olarak. Dolayısıyla mesleği, niteliği olmayan işte varoş diye tabir edilen kenar mahallelerde yaşayan şehirli olan ama şehrin nimetlerinden uzak kalanlar şehrin nimetlerine hınç duymaya başladılar. Dolayısıyla buradan terör örgütlerinin de beslendiği nokta orasıdır. Ve öğrencilerinde kendini kanıtlama, kendini olduğundan farklı gösterme çabaları ve önlerine yeterli rol modeller konulamaması yani niteliksiz bir lise ya da endüstri meslek lisesi öğrencisi yığılı iş ve gelecek kaygısı taşıyan efendim 'okusam ne olacak ki' mantığı içinde bulunan öğrenciler hayata bir boş vermişlik içine girdiler. Aileleri de bunları yeterinde motive edemedi. İlgilenemedi. İstese de ilgilenemedi. Dolayısıyla bu çocuklar iki arada bir derede kaldılar. Ne şehirlinin görgüsü, kültürü, nezaketi oldu. Ne köylünün edebi, kanaatkârlığı, saygısı oldu. Bir yığın oluştu. İki cami avlusunda bir namaz. Buna bey namaz da denir halk arasında amiyane tabirle. Dolayısıyla bu grup öyle çoğaldı ki. Hiçbir beklentisi olmayan yani okulun ne olduğunun farkında olmayan, esasında kendisine okulun çok şey katmayacağını, dolayısıyla bunun bir zaman kaybı olduğunu, dolayısıyla kendisinin alınmaya çalışıldığı tertibin, düzenin, disiplinin kendi kişiliğine yapılmış bir saldırı olduğunu düşünmeye başladı. Ve kaybedecek şeyi olmayan, fütursuzluğu doğurur. Bu arada aşk meşk olaylarında aynı bağlamda düşünmek gerekir. Yani okul arkadaşlığını, sınıf arkadaşlığını abarttılar. Yani platonik düzeyde kalması gereken, masum kalması gereken bir takım beğeniler hayranlıklar paçalardan dökülmeye başladı. Saçıldı, döküldü. Yine televizyon dizileri, yine televizyon dizileri demek durumundayım. Onbeş yaşındaki çocuklar aynanın karşısına geçip orasını burasını çekiştirip 'benden manken olur mu? nun hesabına tutuldu, girdi. Kimse Üniversite sınavında daha iyi derece yapmanın peşine koşmadı. En azından bu çoğunluk için bunu söylüyorum. Hepsi için bunu söylemek mümkün değildir ama. Bir okulun 1000 öğrencisi varsa bu tür olaylar içinde olanı kırktır ellidir. En fazla budur. 950'nin sakinliği, sükûneti, gayreti ortada yoktur. Efendim o elli kişi şarlataanın olumsuzlukları sanki o bin kişininmiş gibi lanse edildi. Bunu bir arada medyada 'a şurada şu oldu burada bu oldu. Sanki bir şeymiş gibi örnekler çoğaltıldı. Tabi bu arda yönetmeliklerin tam anlamıyla uygulanmaması, sınıf geçme sistemindeki çeşitli aflar, devam devamsızlık sistemindeki çeşitli gevşemeler bunun tetikleyicisi oldu. Üç ay okula gelmeyen adam sınıfta kalacağı korkusunu taşımazsa bunu okul içine sokacak güç hangisidir? Nedir? Sınıf arkadaşının bir başkasıyla da konuşmasını kendi namusuna kendi efendim ne zannediyorsa yapılmış bir saldırı olarak algılayan ilkel bir düşünce ağır bastı. Mesele bu. Mesele bu idi. Ama daha sonra sınıf geçme sistemi devam-devamsızlık sisteminde yapılan yeni düzenlemeler

ve bakanlığın kendi koyduğu kuralların arkasında durması şiddet olaylarını yüzde yetmiş oranında bitirdi. İşte okul polisi uygulaması, ailelerin işin içine çekilmesi bu noktada önemli.” **Müdür 2, 28, 15**

Öğrencilerin çevresi, sosyal faaliyetleri gerçekleştirmeye müsait olmadığında, öğrenciler kitap okuma, sinema, tiyatro gibi faaliyetlerle ilgilenmemektedir.

“Hiçbir sosyal çevre yok burada. Ben bir sınıfta sorduğum soruları söyleyeyim size. Kitap okuyan öğrenci sayısı 30 kişilik sınıfta üç çıkıyor, sinemaya giden öğrenci sayısı yok, tiyatroya giden öğrenci sayısı yok, ondan sonra bir süreli yayın takip eden öğrenci sayısı çok fazla yok ve mizah türü kitap okuyan yok, böyle bir şeyden de haberleri yok. Çünkü bizim çevremiz bunlara çok fazla müsait olan bir çevre değil. Bence artık öncelikler farklı. Gençlerin ilgisi internette oyun, internette facebook, MSN.” **Müdür 3, 10, 5**

Okulun fiziki yapısı ve okulun fiziksel çevresi öğrencileri etkileyebilmektedir.

“Fiziki yapısı, spor salonu olup olmaması, okul giriş-çıkışının karışık olması, bahçe duvarına bitişik evlerin olması, çevredeki binaların görüntü kirliliği bunlar önemli etkenler. Sınıf mevcutları kalabalıktır. Her idareci öğrencilerin velilerini tanıyabilmelidir. Okul mevcutları buna göre düzenlenmelidir.” **Müdür 4, 24, 10**

“Kültürlü çevre ile kültürsüz çevre bir olmuyor. Arkadaş çevresi de, sokakta, iş çevresi de önemli.” **Müdür 5, 18, 6**

Çocuklar televizyonlarda kuralsız bir dünyayı görmekte sonrasında sokağa çıktıklarında ve okula gittiklerinde kurallarla karşılaştıklarında tepki göstermeye başlamaktadırlar.

“Aile ve çevre çocuğun hayatında, kişiliğinde ilk etkenlerden birisidir. Ben şunu söylüyorum. Eskiden çocuğun eğitiminde-öğretiminde ilk etken okuldu. Zincirin birinci halkasıydı. Şimdi okul zincirin son halkası. Niye diyeceksiniz? Şimdi çocuk kalkıyor ailede bir farklılık görüyor. Aile ile birlikte televizyonu görüyor. Televizyon ile birlikte dünyayı tanıyor. Sokağa çıkıyor tanıyor. Okula geliyor orda gördüklerinin farklı olduğunu görüyor. Okula bakıyor ki insan dürüst olmalı, insan doğru olmalı, insan ders çalışmalı, insan kılığına kıyafetine okulun kurallarına uymalı, Türkiye’de kurallar varmış, kanunlar varmış, bunları görüyor. Çocuk tepki göstermeye başlıyor.” **Müdür 6, 27, 25**

Göç alan yerlerden çocuklar iyi eğitim almak için başka muhitteki okullara gitseler bile gittikleri okullarda kavgalarda, okul dışındaki toplanmalarda bu çocuklar ön plana çıkmaktadırlar. Çünkü yaşadıkları yerlerde kavga, itişip-kakışma, ailevi problem yaşanmaktadır.

“Çok önemli, oda çok önemli. Biz bunu yaşıyoruz. Göç alan yerdeki aileler çocuklarının daha iyi eğitim almaları için bize gönderiyorlar. Biz

bu çocukları dört yıl takip ediyoruz. Okulda bir kavga olursa bu çocukları görüyoruz, okulun dışarısında toplanma olursa bu çocukları görüyoruz. Yani geldikleri okulda sıkıntıya düşüyorlar. Çünkü okuldan sonra yaşadıkları hadiselerin içine girdiğiniz zaman orda daha rahat kavga edebiliyorlar, daha rahat itişip-kakışabiliyorlar. Veya ailelerinde problemleri yaşayabiliyorlar. Direk olarak bu çocuklara bunlar yansıyor.”
Müdür 8, 25, 23

Okul dışında öğrenciyi etkileyen çevreler evinin çevresi, boş zaman geçirdiği çevresidir.

“Okula geldiği zaman 6 saat 8 saat duvarların içerisinde yaşıyor. Okulun çevresindeki bir bakkalla veya toplumla bizim öğrencilerimiz karşılaşmıyor. Bu yüzden altı saatin dışındaki diğer zamanda 18 saatini geçirdiği okul dışı çevresi bu evinin çevresi olur, boş zamanını geçirdiği vitrinini seyrettiği alış-veriş merkezi olur. Bu gibi şeyler mutlak surette öğrenciyi etkileyen faktörler.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.12. Okullarda Şiddet Olaylarına Karışan, Okul Güvenliğini Bozan Kişilerin Ortak Özellikleri

Mülakat görüşmesi yapılan on okul müdüründen yedi tanesine göre okullarda şiddet olaylarına karışıp okul güvenliğini bozan kişilerin ortak özellikleri parçalanmış aileye sahip olmalarıdır. Belirtilen diğer ortak özellikler ise aile otoritesinin ve ilgisinin zayıf olması, anne-babadan korunma altında destek alması, ailenin düşük gelirli olması, ailenin kırsal kesimden göç etmiş olması, öğrencilerin niteliksiz olması ve sosyal faaliyetlere zaman ayırmamasıdır.

“Disiplin kuruluna gelen çocukların zaten yüzde doksanı parçalanmış aile. Belki yüzde doksan beşi diyelim. Yani normal aileden veya ekonomik durumu iyi olan ailelerden disiplin kuruluna gelen kimse olmuyor ki. Çünkü anne-baba çocukla ilgileniyor. Parçalanmış aile diyebiliriz yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“Var. Bir defa aile otoritesi bunlarda zayıftır. Aile ilgisi zayıftır. Anne-babının herhangi birinden korunma anlamında destek alıyorlardır. Ya da almıyorlardır. Genel olarak düşük gelirli ailelerin çocuklarıdır. Genel olarak kırsal kesimden göç etmiş ailelerin çocuklarıdır. Bu diğerlerinde hiç olmaz demiyorum da genel olarak söylüyorum. Niteliksiz öğrencilerdir. Kendini basketbolda, futbolda, voleybolda, fizikte, kimyada, matematikte, müzikte gösteremeyen ve bir şekilde silikliğini aşma çabasında ki öğrencilerdir.” **Müdür 2, 28, 15**

“Bu tür öğrenciler çevresel özelliklerin bütün şeyini taşıyor zaten. En uyanık öğrenciler, ailelerinden korkmayan öğrenciler, daha aktif olan

öğrenciler. Çünkü bakıyorsunuz daha masum tipler var. Lise sona da gelse öğrenci aynı öğrenci.” **Müdür 3, 10, 5**

Parçalanmış aileye sahip genç kızların kötü niyetli kişilerce kandırılmaya çalışıldığı belirtilmiştir.

“Yapmış olduğu fiiller ortak özelliği olmasa da hareket birliği oluşturabilir. Parçalanmış aileler büyük etken. Genç kızların aileleri ayrılmış olanlar kandırılmak isteniyor. Sahibi yok diye. O çocuğa anne-baba olabilecek bir birey tahsis edilmeli. Çocuğun sorunlarını biriyle paylaşması sağlanmalı.” **Müdür 4, 24, 10**

“Ailenin, çocuğun, çevresinin eğitim yetersizliği. Öyle bir çevreden gelir ki küfürden başka bir şey anlamıyor. Aldığı eğitim ve kültüre göre tavrı belirlenerek geliyor. Baskıcı ailenin çocuğu aynı şeyi yapmaya kalkar. Çocuklar bizleri örnek aldığı için öğretmenlerin farklı davranışları çok az da olsa öğrenciyi yönlendiriyor. Parçalanmış ailede etkili.”

Müdür 5, 18, 6

“Çoğunda görülen özellik bir aile sorunlu, en çok sebep bu parçalanmış aileler. İlgisiz aileler.” **Müdür 6, 27, 25**

Çocukların enerjilerini spora, sosyal faaliyetlere yönlendirmek ve çocuklara kendini ifade edebileceği kaynaklar bulabilmek okulların ve yöneticilerin görevidir.

”Elbette var. Ya anne-baba çalışıyor. Ya anne-baba ayrı. Ya ekonomik sıkıntıları var. Yahut ruhsal yönden problemleri var. İletişime açık değiller. Kendilerini toplum içinde ancak bu şekilde ifade edebiliyorlar. Okullara düşen görev bu çocukların enerjisini spora, sosyal faaliyetler içerisine alabilmek, çocuklara kendilerini ifade edebilecek başka kaynaklar bulabilmek, okulların ve okul yöneticilerinin görevleridir.”

Müdür 8, 25, 23

“Genelinde aileden kaynaklanan sorunlara sahipler. Ya ana yok ya baba yok. Ya da ana-baba ayrı.” **Müdür 9, 25, 9**

“Şimdi okulda olay çıkaran veya mutsuz olan öğrenciler anne-babası boşanmıştır. Anne-babası ayrı yaşıyordur. Aile yapısında anne-baba mutluluğu yoksa bu okula da öğrenciye de yansıyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.13. Okul Müdürlerinin Algularına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Karşısında Hissettikleri

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin okul polisi uygulamasına karşı hissettikleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 9: Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Öğrencilerin Okul Polisi Uygulamasına Karşı Hissettikleri

	Kendilerini güven içinde hissediyorlar	Kendilerini baskı altında hissediyorlar	Öğrencilerin bir kısmı güven içinde bir kısmı baskı altında hissediyor	Öğrenciler okul polisini tanımıyor, uygulamayı bilmiyor
Müdür 1				+
Müdür 3		+		
Müdür 4	+			
Müdür 5			+	
Müdür 6			+	
Müdür 7				+
Müdür 8			+	
Müdür 9				+
Müdür 10	+			
Frekans (N)	2	1	3	3

Tablodan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin çoğu okul polisini tanımamakta, okul polisi uygulamasını bilmemektedir (n=3). Öğrencilerden bazıları okul içindeki niyetlerine göre, polisin varlığını bilip kendilerini baskı altında hissetmekte bazıları ise kendilerini güven içinde hissetmektedir (n=3).

“Okul polisi okul içine girmiyor zaten. Sivil polis gelse bile kapıda duruyor. Katlara veya bir şeye çıktığı yok. Öğrenciler tanımıyorlar kesinlikle. Okul-polisi uygulamasını kısmen olarak biliyorlar. Tamamı da değil yani. Baskı ve kontrol altında hissetmiyorlar çünkü zaten bilmiyorlar. Polisler okulun içine girmiyorlar. Ancak olay varsa çocuk şubesinden gelenlerle burada karşılıklı görüşüyoruz yani. Rehberlik servisi ile veya müdür muavini ile burada görüşüyoruz. Okulun güvenlik ile ilgili müdür muavini var. O güvenlikle ilgili müdür muavininin rehberliğinde görüşülüyor. Tek başına zaten polislerle öğrenciyi görüştürmüyoruz. Ancak bunu yaparken de velinin muvafakatini muhakkak alıyoruz yani. Diğer türlü bu zaman kadar hiçbir çocuğu polisle biz muhatap etmedik etmiyoruz zaten.” **Müdür 1, 36, 20**

Bir okul müdürü okulların içinde polisin olmadığını, okul polisliğinin sadece kontrol amaçlı bir uygulama olduğunu vurgulamıştır.

“Okullarda polis yok zaten. Öyle bir şey yok yani. Onu abartmamak lazım. Okul-polisi demek okulda polis bulunacak bulunuyor anlamında değildir. O bir genel kontrol anlamındadır. Yoksa öyle her okula bir polis ya da birkaç polis tahsis etmek ona emniyetin ne kadrosu yeter, ne şu yeter ne bu yeter. Dolayısıyla yani o okuldaki okul polisinin fonksiyonunu abartmamak gerekir. Bu dediğim gibi daha çok öğrencileri

dış tehditlerden koruma anlamında etkili olur. Yoksa okulun iç işleyişinde polis ne yapacak, sınıfa ne yapabilir ki, polisin öyle bir yetkisi yok ki zaten. Polisi okul yönetimi dersliğe sokamaz ki zaten. Okul içinde polisin yapacağı bir şey yok ki. Ha çok önemli bir şey vardır. Silah, kesici alet, o durumda haber verilir. Siz kendi görevinizi polise şey yapamazsınız yani havale edemezsiniz. O odlumu o zaman orada idarede, öğretmenlerde yok demektir. Polis gelecek koridorda nöbet tutacak değil. Ha okul içindede olumsuzluk olduğunda da, yani idarenin boyutlarını aşan bir kavga, ya da yaralama, ya da saldırı, ya da organize bir hareket ya da ne bileyim bir uyuşturucu, bir silah, bir bıçak, çakı demiyorum tabi yani, olduğunda belki ancak o da fikir olarak müdahaledir. Emniyeti bu işe müdahil yapmak eğitim öğretimin tamamen şeyine ruhuna aykırıdır.”
Müdür 2, 28, 15

“Bence kendilerini baskı altında hissederler. Çünkü yapmak istedikleri şeyleri yapamayacaklar. Çünkü kapının önündeki efe-dayılıklar polis sayesinde bitiyor. Niye bitiyor? Çünkü polisin gelip-gideceği zaman ve saat belli değil. Ondan dolayı da sivil sayısı çok azaldı yani kapının önünde. Çünkü polis her an gelebiliyor. Seyyar satıcılardan kurtulduk.”
Müdür 3, 10, 5

“Polisi üniformalı görünce bir tedirginlik yaratabilir ama okul polisi üniformalı olmadığı için bir tedirginlik yaratmıyor. Polisin bir kabadayı görüntüsü olmamalı, çocuk polisle korkutulmamalı, polise karşı bakış açısı olumsuzlaştırılmamalı, polisin insanlara düşman olmadığı yanlış yapanların karşısında bir birim olduğu mesajı verilmeli.”
Müdür 4, 24, 10

Okullara üniformalı olarak giden okul irtibat görevlilerinin öğrencilerde tedirginlik oluşturduğu belirtilmiştir.

“Sivil geldikleri için öğrenciler etkilenmiyor. Üniformalı gelince öğrenciler tedirgin oluyor. Motorize ekipler çok iyi oluyor. Okullara devlet temizlik görevlisi gönderdiği gibi güvenlik görevlisi de görevlendirmelidir. İşsizlikten dolayı geçici personel uygulaması güzel olurdu. Temizliğin yanına güvenlikte katılmalı.” **Müdür 5, 18, 6**

“Bu kişinin bakışına göre değişir. Çocuk bir şey gizleyecekse, hata yapacaksa ne işi var polisin diyecek. Diğer çocukta mantıklı düşünmeyecek onun gibi düşünecek. Aslında onun güvenliği için geldiğini düşünebilecek ufku geniş öğrencilerimiz olsa, hiç sorun değil. Çocuklarımızın ufkunu o kadar genişletmemişiz ki biz. Çocuklarımızı ta doğduğu günden itibaren, kundaktan itibaren karşı gelme, aykırı olma, efendim kuralları bozma, kurallara karşı gelme şeklinde yetiştirmişiz. Bu kurala uyarsam benim huzurum olacak, çevrem huzurlu olacak mantığı nerdeyse sıfıra indirilmek üzere. Sadece çocuklarda değil. Büyüklerde de öyle. Ya ne gerekli bunu yapmaya, bu yapılır mı? Diyen insan çok.”
Müdür 6, 27, 25

“Öğrenciler okul polisini tanımıyor bile.” **Müdür 7, 32, 29**

“Her iki grupta da hisseden vardır. Ama çoğunluk olarak güvenlik içinde hissettiklerine eminim. Çünkü polisler burada öğrencileri okul içinde en küçük rahatsız etmezler. Gidip öğrencini yanına Ahmet şudur budur demezler. Özellikle toplum polisi için söylüyorum. Üniformalı gelen arkadaş için söylüyorum. Onu zaman zaman takip ediyorum gidip geldiği zaman. Sanki onlardan biriymiş gibi davranıyor. Çocukların yanına oturuyor. Çocuklarla sohbet ediyor, konuşuyor. Bir probleminiz var mı diyor. Çocuklar onu Ahmet abi, Mehmet abi diye çağırıyor. Biz memur bey derken çocuklar direkt olarak ismiyle hitap ediyor. Çünkü çocuklarla o şekilde bir diyalog içinde.” **Müdür 8, 25, 23**

“Öğrencilerin böyle bir uygulamadan haberi bile yok. Öğrencilerin okul polisinden dolayı ne baskı hissettiklerini zannediyorum ne de güvenlik.” **Müdür 9, 25, 9**

“Güvenlik içinde hissediyorlardır çünkü polis zoraki öğrenciye bir şey yaptırmadığı için onun kötü varlığını hissetmez ama polisin amacı nedir karşıdaki grubu önlemek, uzaklaştırmak.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.14. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Güvenliği Sorununun Üstesinden Gelmek İçin İdarecilere, Öğretmenlere, Öğrencilere, Ailelere, Emniyete Ve Medyaya Düşen Sorumluluklar

Okul müdürlerinden elde edilen araştırma bulgularına göre okul güvenliği sorununun üstesinden gelebilmek için kurumlara ve kişilere düşen sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

Milli Eğitim Bakanlığı;

- Kurumların kadrolarının düzenlenmesi ve eksiklerin giderilmesi gerekmektedir.
- Rehberlik servisindeki uzmanların sayısı arttırılmalı ve her okula PDR uzmanı verilmelidir.
- İdarecilerin iş yükünün azaltılması gerekir.
- Aileler için yetişkin eğitim programları düzenlenmelidir.
- Her okula eğitimli güvenlik görevlisi ve bekçi verilmelidir.
- Okullara aralıklarla psikiyatr doktoru gönderilmelidir.
- Sınıf geçme, ödül, disiplin, ceza yönetmelikleri yeni baştan ele alınarak düzenlenmeli ve gereksiz devam-devamsızlık afları ve sınıf geçmeyi kolaylaştıracak aflar yapılmamalıdır.

- İlköğretimin ikinci kademesinde öğrenciler daha iyi yönlendirilmelidir. Derslerde başarılı olamayan öğrenciler çıraklık, meslek lisesi gibi alanlara yönlendirilmelidir.
- Öğretmenlerin çalışma şekli değiştirilerek rehberlik görevleri ve sorumlulukları artırılmalıdır.
- Öğretmenlerin rehberlik faaliyetleri ücretlendirilmelidir.
- Öğretmenler ve müdür yardımcıları rotasyona tabi tutulmalıdır.
- Okulların güvenliğini emniyet, temizliğini belediyeler yapmalıdır.
- Öğretmenlerin emeklilik yaşları düzenlenmeli ve çok yaşlı öğretmenler ilköğretim ve ortaöğretimde çalıştırılmamalıdır.
- Okullar kontrol edilebilirlik ölçüsünde büyütülmelidir. Çok kalabalık okullar oluşturulmamalıdır.

Okul idareleri;

- Öğrenciyi eğitecek programlar geliştirmelidir.
- Öğrenci velilerinin öğretmenleri değerlendirmesi sağlanmalıdır.
- Veliyi okula çekecek uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Aileler;

- Çocuklarını takip edebilmek için evlerine yakın okullara göndermelidirler.
- Çocuklarına maddi imkânlarını zorlayacak hediyeler almamalıdırlar ve çocuklarının kendilerini ve ailelerini olduğundan farklı göstermek çabalarına destek olmamalıdırlar.

Emniyet;

- Polislerin kaybettiği yaptırım gücü tekrar kazandırılmalıdır.
- Okul polislerinin görevli oldukları okullar ve bölgeler aralıklarla değişmelidir.
- Emniyet vizyonunu değiştirmeli, suçlu insan bile hakkının yenilmeyeceğini düşünmelidir.

Medya;

- Okul dizilerinde öğrencinin elinde sigara, silah olmamalı, kılık kıyafeti öğrenciye yakışır biçimde olmalı, öğrencinin kullandığı dil argo ve küfürden arındırılmalı

“Eskiye göre gelen polisler genellikle daha iyi yaklaşıyor çocuklara. Tabi onların da yaptırımları kanunlar çerçevesindeki sınırlı olarak

yaklaşabiliyor. İster istemez okul-aile ve polis işbirliği içerisinde yürütülmesi gereken bir şey var. Okul idarelerinin de bu doğrultuda yükünün azaltılması gerekiyor. Yani okullarda rehberlik servisine bakan rehber uzmanların fazla olması gerekiyor. İdarecilerin yükünün hafif olması gerekiyor. Bire bir veli ile istişare içerisine girsin. Çünkü burada rehberlik servisi, okul idaresi, veli ve polis işbirliği içerisinde öğrenci davranışını düzeltebilir. Yani tek başına veliye bırakırsanız bir şey yapamaz. Rehberlik servisi de yapamaz. Siz polisi istediğiniz kadar buraya dökün okul idaresi ile işbirliği içerisinde olmazsa yine ben bir şey yapabileceğine inanmıyorum.” **Müdür 1, 36, 20**

“Her şeyden önce kurumların kadrolarının düzenlenmesi gerekiyor. Kurumların kadroları yerine gelirse güvenlik elemanı olursa, memuru hizmetlisi olursa, idareciler yeterli sayıda olursa bunların daha iyi olacağına ben inanıyorum. Hiç memurunuz olmazsa, hiç hizmetliniz olmazsa, güvenlik elemanınız olmazsa tabii ki ne kadar uğraşsanız dahi istediğiniz hedefe ulaşmanız zorlaşıyor bence.

Öğretmenlerin bence çalışma şeklini değiştirmek gerekiyor yani. Bana sorarsanız normal bir memur gibi 30 saat 40 saat diyeceksiniz öğretmeni bağlıyacaksınız. Belli bir gruptaki öğrenciyi ona vereceksiniz. 15–20 kişi. Sürekli denetimi altına olacak. Yani öğrenci kişilik hizmetleri adı altındaki yönetmelikle bağlı bırakmayacaksınız. Ücret diye bir şey bırakmayacaksınız öğretiliminde. Devlet memuru gibi görevlendireceksiniz. Diyelim ki otuz saat kırk saat görev vereceksin. Bu saat içinde 10 kişi 20 kişiyi ona eğittikten sonra rehberlik yapmak üzere teslim edeceksiniz. Okula kayıttan mezun oluncaya kadar o onlarla ilgilenecek. Şu anki rehberlik hizmetleri adı altında sınıfa sokuyorsunuz bir saat derse giriyor bir saat ders ücreti alıyor ondan sonra ilgilenme kalmıyor.

Aileye yetişkin eğitimi yapmak gerekiyor. Anne-baba eğitilmiş olursa bu çocuğa artı olarak yansıyor. Ve bunun eğitiminde kötü davranışını önlüyor. Siz anne-babayı eğitmediğiniz sürece bir şey yapamazsınız. Ekonomik durumu iyi olmalı ki çocuğa imkân verebilmeli. Ailede başlıyor ailede bitiyor yani. Doğuran o, büyüten o, sahip çıkan o.

Bana sorarsanız okulun güvenliğini emniyetler almalı, temizliğini belediyeler almalı, okul idareleri yalnız eğitim-öğretimle uğraşmalı. Her şeyiyle yani tamir bakım onarım okul uğraşmamalı. Ben neyim eğitimci değil miyim? Biz niye tamir bakımla uğraşalım. Niye temizlikle uğraşalım. Niye güvenlikle uğraşalım. Niye araç-gereçle uğraşalım. Bizim en son yaptığımız eğitim öğretim oluyor. Çocuktan para toplayalım okul-aile birliği aracılığıyla hizmetli tutalım diye uğraşıyoruz. Bir yer yıkılıyor okul aile birliğine yalvarıyoruz orayı yaptır diyoruz. Bunlar bence olmaması gerek şeyler diye düşünüyorum. Kurum kültürü olmalı bence kurum kültürüne uygun personelin getirilmesi gerekiyor. Öğrencilerin ve velilerinde muhakkak eğitilmesi gerekiyor. Davranışlarının düzelmesi için. Biz öğrencilere her bayrak töreninde konuşuyoruz yani eğitmeye çalışıyoruz. Davranışlarını düzeltmeleri adına sınıfları gruplar halinde aşağıda konferans salonuna alıyoruz.

Çocukların davranış bozuklukları ile yapmamaları ile ilgili rehberlik servisleri bizler onları eğitmeye çalışıyoruz artı haftada bir saatte rehber arkadaşlar sınıflarında çocukları eğitmeye çalışıyorlar ama bu yinede yeterli kalmıyor. Olmuyor yani.” **Müdür 1, 36, 20**

“Bir defa yönetmelikler tam ve kesin uygulanacak. Bunun istisnası yoktur demiyorum. Ama uygulanacak. Devam- devamsızlık konusu, sınıf geçme konusu, gereksiz aflar gereksiz şeyler çıkmayacak bir defa. Gelenekler oturacak. Ve disiplin hükümleri bunu olumsuz anlamında söylemiyorum. Bunun adı disiplin- ödül ve ceza yönetmeliği hükümleri uygulanacak. Ama bundan da ötesi etkin bir rehberlik servisi ile rehber öğretmenler büyük ölçüde bu problemi çözecekler. Nedir bu? Bizzat çocukla ilgilendiğini göstermek. Sınıfta olumsuz bir davranışı olan öğrenciyeye kaldırıp iki şaplak atmak yerine, öğretmenin teneffüste gel beni gör deyip gel bakalım buraya Ahmet, Mehmet, ayşe nedir bu,sana yakışmadı, niye böyle yapıyorsun, nedir amacın diye sorması onunla da kalmaması, eğer daha ileri boyutta ise velisini çağrıtması yani vukuatı olanın alıp eline disiplin dilekçesini disiplin kuruluna koşturması gerekir öğretmenin. Yani kendi bilgisini, deneyimini, ferasetini de koşturması gerekir öğretmenin. Ama onu aşan durumlarda da hiç tereddüt etmeden okul yönetimini haberdar etmelidir. Yani cezadan önce bütün bu yollar tüketilmeli. Ama o tüketildikten sonra da hiçbir esnemeye tahammül ya da tolerans göstermeden gereği yapılmalıdır. Burası tabi bir büyük şehir. Şimdi bir kasabada çocuğu babası görmese dayısı görür, o görmese halası görür, o görmese komşusu görür. Bir olumsuzluğu olduğunda da bir şekilde ailesinin haberi olur. Ama iki buçuk milyonluk şehirde çocuk yetiştirmek kız erkek hak getire. Yani niye hak getire. Şimdi kim kime dum duma. Genel olarak çocuklar evden uzak okulları bu tür sınav başarısı gerektirmeyen okullara gitmek isteyen öğrenciler de genel olarak dikkat buyurun bunu da inceleyin isterseniz yakındaki okullara gitmezler. Oysa en iyi okul eve en yakın okuldur. Milli Eğitim’in temeli budur. Niye, niye kaçmak istiyor o çevreden. Bir defa çocuk ailesinden utanmamayı öğrenecek. Olmayan şeyi varmış gibi gösterme telaşına girmeyecek. Asgari ücretle çalışan bir adam bir buçuk iki milyar verip çocuğuna cep telefonu almayacak. İki yüz elli milyonluk ayakkabı almayacak. Şunu diyebilmeli baba ya da anne ‘Benim gelir düzeyim bunu almaya uygun değildir seninde bunu bu çağda kullanmanı uygun bulmuyorum. Dolayısıyla bunu sana almıyorum’

Emniyet sorunlu çocukların dış bağlantılarını biraz daha dikkatle takip etmeli. Bu gerek uyuşturucu ve keyif verici maddeler gerekse legal illegal çeteleşmeler anlamında.” **Müdür 2, 28, 15**

“Buradan ilköğretim sistemine de gönderme yapmak durumundayız. Yani eskinin ortaokulları kalmadı. Bunda bu şiddet denilen olgunun önemli nedenlerinden biride budur. Eskiden, eskiden yani otuz ene önce yapamayacak öğrenci ortaokul birinci sınıfta belli olurdu. Oradan bu işte çıraklığa, oraya buraya bir meslek edindirmeye hayatına bir yön çizerdi.

Dolayısıyla on beş yaşına kadar onunda haklı nedenleri olabilir ortaokul ya da ilköğretim mezunu yapılan on beş yaşına gelen işte 2.00'ın altında diploma notlarıyla hiçbir sorumluluk duymadan hiçbir çaba sarf etmeden sınıf geçme sisteminin etkisiyle liseye gelen öğrenciler burada da her şeyin böyle olacağını düşündüler. Öyle olmayınca da bu sefer feverana başladılar. Çeşitli yerlere sarkmaya başladılar. Mesele bundan kaynaklandı yani. En azından ilköğretim ikinci kademedeki sınav sistemi sınıf geçme sistemi ve disiplin yönetmeliği açısından olumsuzluk olumsuz, hatanın, bir bedeli olduğu öğretilmeli. Yani orta kısmı bir okuryazar okulu konumuna düşürmemek gerekir diye düşünüyorum ben.” **Müdür 2, 28, 15**

“Valla okul-aile birliği onunla ilgili zaten çalışma yapıyor. Ama güvenlikle ilgili ekonomik bir takım sıkıntılar var. Yani ekonomik sıkıntıları aşamadığımız sürece biz kapıdaki güvenliği artırma gibi şeyimiz olmuyor. Çünkü öncelik okulun içerisi. Ondan sonra kapının dışına doğru çıkış yapıyoruz. Devlet her okula kesinlikle güvenlik görevlisi vermeli. Yani böyle bir kadro oluşturulması lazım zaten. Çünkü bu okulun güvenliğini sağlamak için gece bekçimiz var. Ama gece bekçisinin güvenlikçi olma gibi bir şeyi yok. Yalnızca burada gece bekçiliği yapıyor. Yani hırsız girerse gece bekçisi de dışarı kaçacak ancak polise haber verecek. Gece bekçisini yeterli donanımı yok ki zaten olamaz ki. Siz buraya güvenlikçi adı altında kimseyi tutup ta okulun içerisine koyamazsınız ki zaten. Böyle bir yasal şeyimiz yok. Güvenlikle ilgili özel yasalar var. Siz bu kişiye güvenlikçi dediğiniz zaman maaşı bir anda bir buçuk milyara çıkıyor. Sigorta primleri artıyor. Her şeyi farklılaşıyor. Bunu bizim sağlayabilecek ekonomik durumumuz yok zaten. Yönetmeliklerde zaten kurumlar özerk olması lazım. Şimdi siz yetkili ve etkisiz olarak durduğunuz sürece okullarda bu işin bir anlamı yok. Öğretmenler sürekli kontrol altında tutmaları lazım öğrencileri. Aileler çocukları ile ilgili sorunları üç ayda bir dört ayda bir veya sene sonunda benim çocuğum geçti mi kaldı mı diye sormaktan öteye giderlerse belki bu işler biraz daha düzeler yani. Emniyetin çok fazla yapabileceği şey yok burada çünkü her okula bir polis göndermek demek bu emniyetin işini gücünü bırakıp okullara birer tane polis göndermesi lazım. Ha belki ilköğretimlerde bu çok fazla değil belki ama bu liselerde çok fazla. Her okulun kapısında mutlaka rutin olarak dolaşan muhtelif saatlerde gelip giden birisinin olması gerekiyor.” **Müdür 3, 10, 5**

“Devletin bir defa eğitim-öğretime yapılan harcamayı israf olarak kabul etmemesi gerekir. Öğretmen donanımlı ve fedakârlığa hazır yetiştirilmelidir. Bu maaşın artmasıyla alakalı değildir ama tabii ki maaş da düzenlenmelidir. 30-40 yıllık bir öğretmen ilköğretim ve ortaöğretimde olmamalıdır. Yerinden kalkamayan, hasta bir öğretmenin sınıfta yeri olmamalıdır. Biri 124 muratla gidiyor diğeri mercedesle geliyor. Yer vermek lazım.

Aileyi okula çekmiş değiliz. Ayağındaki ayakkabısı eski ise okul idaresine bile gelemiyor. Nasıl karşılanacağı hususunda çekinceleri var.

Sizden uzaklaşan veli tipi değil okula veliyi çekecek uygulamalar yapmak lazım. Çok kalabalık okul yaklaşımı doğru değil. En iyi okul en yakın olandır. Aile okula gelip gitmesi lazım. Gerektiğinde müdürle, müdür yardımcısıyla, öğretmeni ile görüşebilmeli. Çocuğun arkadaşlarını tanıyabilmeli.

Öğretmenin her türlü davranışı çocuğun üzerinde etki bırakıyor. Müdür olarak hala inşaatla uğraşıyorum. Okul müdürü inşaat mühendisi değil. Okul müdürünün tek bir işi olmalı. Eğitim- öğretim. Bana okulu güzelleştirmişsin dendiğinde mutlu olmuyorum. Keşke dense ki çocukları ne güzel eğittiniz, çocukların davranışları değişti.

Veliler öğretmeni değerlendiremiyor. Öğretmenin öğrencilerle bire bir ilgilenecek zamanı yok.

Öğrencilere eğitimin ekmek, su, hava gibi ihtiyaç olduğu hissettirilmeli. Emniyet mazlum konumunda olsan bile destek olacağı mesajını vermeli.” **Müdür 4, 24, 10**

“Her mahalle okuluna sahip çıkması gerekir. Okul devletin okulu ama mahallenin okulu olması için düzenleme olması lazım. Öğretmenlerin ve müdür yardımcılarının rotasyona tabi olması gerekir. Çünkü böyle olunca tebdili mekânda hayır vardır değişiklik olmayınca monotonlaşıyor. Öğretmene ve idareciye taze kan gelir. Okul polisleri de değişsin. Sürekli aynı okulda görevli olmasın. Ahbap-çavuş ilişkileri ortaya çıkıp güvenlik ortadan kalkabilir.” **Müdür 5, 18, 6**

“Okul güvenliği için Devletin her okula okul polisi mi olur güvenlik görevlisi mi olur giriş-çıkışlarına bir kişi görevlendirmesi gerekir. Birde geceleri bekçi görevlendirmesi gerekir. Artık birçok okul için şart gibi görünüyor bu. Çevre ve dışardan gelen tehlikeler gün geçtikçe artacak. Bu eksilmez. Yani Türkiye’nin şu anda toplum yapısı gereği bunlara etki edecek engel olacaka bir toplum bakısı var ama zamanla bu değişiyor. Değiştikçe de olmalı.

Okul idarecileri okulun içini ve dışını sürekli kontrol etmeli, takip etmeli. Velilerde bu işin içine çekilmeli. Velilere de diyorum toplanacaksınız üç beş kişi okulların çıkışına geleceksiniz çocuklarınızı rahatsız edenleri usulü kaidesince uyaracaksınız. Polise siz de yardımcı olacaksınız. Her şeyi polisten beklemek lazım.” **Müdür 6, 27, 25**

“Milli eğitim bakanlığı öncelikle disiplin, ceza ve ödül yönetmeliğini yeni baştan ele almalı. Takdir ve ödüller belirlenmeli, cezalar net olarak belirlenmeli. Okul yönetimine bu cezalarda daha fazla yetki verilmeli, cezaların affıyla ilgili kısımda da yetki verilmeli. İkincisi milli eğitim bakanlığı sınıf geçme ile ilgili af düşüncesini artık yok etmeli. Bu devlete millete verilen en büyük ceza olarak görüyorum. Okul yönetimi, okul yöneticileri ve öğretmenler çocukların daha geniş daha huzurlu bir ortamda eğitim- öğretim yapabilmeleri için her türlü sosyal faaliyet ve rehberlik yapmalı. Öğretmenler öğrencilere bu sportif veya sosyal etkinliklerdeki rehberliklerden kaçmamalı. Milli eğitim bakanlığının öğretmenlere verdiği bu görev daha belirgin olmalı ve

ücretlendirilmelidir. Öğretmenler öğrencilerin her birini çok iyi tanımalıdır.” **Müdür 8, 25, 23**

“Her okulun rehberlik öğretmeni olması lazım. Okullarda psikolojik danışman olması lazım. Okul içinde eğitimli bir özel güvenlik görevlisi olmalı. Aralıklarla gelmek koşuluyla bir psikiyatri doktoru olması lazım.” **Müdür 9, 25, 9**

“Polislerin kaybettiği yaptırım gücünün okul polislerine sağlanması lazım. Nedir bu? İşte sorgulama sırasında veya yanına yaklaştığı zaman polisle karşıdan kişinin gücünü veyahut ta siyasetini kavrayamadığından alıp götürüp bir gün nezarete yatıramıyor artık. Polis hala bazı olaylarda işe girerken bile kendisi ürkerken olayın içine yaklaşımda bulunuyor. Çağırduğumuzda dışarıdaki olaya veya şu şahıs okulumuzun çevresinde dolanıyor dediğimiz zaman kendisi daha da kontrollü bir şekilde olaya yaklaşmakta ordaki şahıs gitmiyorum dese onu zorlayacak gücün son zamanlarda elinde olduğunu sanmıyorum.

Devlet nasıl sigaraya el attıysa, işte yasak denilen yerde içilmiyorsa Türk gencini tekrar kazanabilmek için bir takım radikal kararlar almak zorundadır. Bu radikal kararlarda biraz önceki öğrenci dizileri. Öğrenci dizilerinde öğrenci eline silah almamalı, öğrenci eline sigara almamalı, öğrenci kıyafeti dışındaki görüntüye müsaade edilmemeli, argo öğrencini ağzında olmamalı. Bu dizilerde Türkçe katlediliyor.” **Müdür 10, 27, 11**

3.2.15. Okul Polislerinin Okullara Sağladığı Farklı Katkıların (Öğrencilere Resim, Müzik, Bilgisayar Kursları, Spor Turnuvaları, Yardım Kampanyaları Gibi) Okul Müdürlerinin Tarafından Değerlendirilmesi

Görüşme yapılan on okul müdüründen yedisi okul polislerinin güvenlik haricindeki faaliyetlerde bulunmasına olumlu yaklaşmamakta, sosyal faaliyetlerin ve yardım kampanyalarının okul idaresi ve okul-aile birliğinin işbirliği ile yapılması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Üç okul müdürü ise okul polislerinin okullara sağladığı farklı katkıların güzel bir uygulama olduğunu ve polisin böyle bir çevresi, okulun da ihtiyacı varsa, özellikle taşralarda bu tür uygulamaların yapılabileceğini belirtmiştir.

“Böyle bir çalışma yok.” **Müdür 1, 36, 20**

N.A: *Sizce okul polisleri bu tür çalışmalar yapmalı mıdır?*

“Ben tasvip etmiyorum. Şimdi şöyle poliste yapabilir ama ilk önce eğitici uzman şahıslar tarafından yani eğitim psikolojisi almış, eğitilmiş kişiler tarafından bunların yapılmasında yarar var. Eğer polislerde bu konularda eğitildi ise yapsınlar ona bir şey demiyorum ama eğitilmediği sürece bir öğrenciyi ona teslim etmenin bence mahsurlu olacağı kanısındayım.”

Müdür 1, 36, 20

Bir okul sosyal faaliyetleri ve yardım kampanyalarını yapamayıp bunları polis yapıyorsa bu durum ‘Ben işimi yapamıyorum. Gel sen yap’ demektir.

“Yok. Polis okul içine kesinlikle karışmamalıdır. O zafiyet yaratır. O başka zafiyetleri ortaya çıkarır. Bütün bunları yapması gereken okuldur. Yani şimdi okul okuldaki eğitici kursları spor organizasyonlarını, yardımlaşma faaliyetlerini yapamıyorsa bir polis memurunun ya da şeyin teşkilatının gelip bunları yapmasını beklemek ‘Ben kendi işimi yapamıyorum. Buyur gel sen yap demektir’. Bu kabul edilebilir bir durum değildir. Milli Eğitim Bakanlığı eğitici faaliyetler yönetmeliği ortada. Geleneklerde ortada. Aile birlikleri ortada. Yani şimdi olacak iş değil. Bu benim gidip emniyette anlatabildim mi yani aday memurlara imla noktalama dersi vermem yanında, pasaport şubeye girip şu pasaportu şöyle de düzenlerseniz olur şöyle yapın demek gibi bir şeydir.”
Müdür 2, 28, 15

“Yapılmadı. Bizim okuldaki kendi sosyal şeylerimiz var zaten faaliyetlerimiz var. Yani bunların birçoğunu biz okuluz içerisinde yapıyoruz. Ama bu sorunlu öğrenciler olarak yapılmıyor. Yoksa tüm söylemiş olduğunuz şeyler okulumuz içinde zaten yapılıyor. Okul polisi bu tür uygulamalar yapmalı tabi.”
Müdür 3, 10, 5

“Güzel bir hareket, hoş bir hareket.”
Müdür 4, 24, 10

“Metropollerde gerek yok ama taşralarda olabilir. Taşralarda bu tür imkânlar yok. Veli zaten yok. Öyle bir kaynak varsa niye olmasın.”
Müdür 5, 18, 6

“Yok, okul polislerinin şu anda o tür faaliyeti bizimle paylaşmadılar. Paylaşsalar da şu an itibarıyla biraz zor. Okul-aile birliği-veli işbirliği içinde bu söylediklerinizi yapmalı. Polislerin işi değil. Polis gitsin güvenliği sağlasın. İşini yapabilse vakti varsa, elemanı varsa. Şimdi emniyetle görüşüyorsun diyor ki hocam ne yapalım her okul önünde bir ekip bulduramıyoruz ki diyor doğru haklı. Her okul için faaliyet yapacak polisi nerden bulacaksınız.”
Müdür 6, 27, 25

“Polisin dışarıda bir çevresi var. Etkili olduğu bir çevre var. Eğer o okulun ihtiyacı varsa onu yapsın. Yapabilmeli de. Neden yapmasın. Çocuklarla daha iyi arkadaşlık kurabilmek için çocuklarda güven ortamını kurabilmek için yapsın. Bizim okul olarak böyle bir şeye ihtiyacımız olmadı.”
Müdür 8, 25, 23

“Gerek yok. Bunları okul yönetimi ve okul aile birliği işbirliği içinde yapmalı.”
Müdür 9, 25, 9

Polislerin okul içinde asayiş ve trafikle ilgili seminerler vermesinin uygun olacağı belirtilmiştir.

“Orda polisin polislik görevi yani emniyet üzerine olmalı. Seminer verilir trafik veya asayişle ilgili gösteriler yapılabilir ama onun dışında bir birim yapıp ta kendini vakıf olarak çalışmaların içerisinde bulmaması lazım. O bence yanlış olur. Böyle bir çalışma bizim okulda yapılmadı.”
Müdür 10, 27, 11

3.2.16. Okul Müdürlerinin Algılarına Göre Okul Polisi Uygulamasına Getirilebilecek Yenilikler Ve Değişiklikler

Okul müdürlerinin algılarına göre okul polisi uygulamasında yapılabilecek yenilikler ve değişiklikler aşağıda belirtilmiştir:

- Her okula bir okul polisi verilmelidir ve bu polis sürekli okulda bulunmalıdır.
- Okul polislerine okullarda oda verilmeli ve rehberlik uzmanları gibi öğrencilerle birebir çalışmaları sağlanmalıdır.
- Okul polislerinin çevre denetimleri için yetkileri arttırılmalıdır.
- Okul polislerine başka asayiş görevleri verilmemeli ve sadece okullarla ilgilenmeleri sağlanmalıdır.
- Okul polislerinin ilköğretimden ortaöğretime sorunlu olarak gelen çocuklarla ilgili çalışmalar yapması gerekmektedir.
- Okul polisleri kendilerini öğrencilere tanıtmalıdır ve eğitim-öğretim yılı sonunda öğrencilerin okul polisini değerlendirmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencilere okul polisinden beklentileri sorulmalıdır.
- Okul polislerinin çalıştıkları okullar değişmelidir. Bir polis sürekli aynı okulda çalışmamalıdır.
- Okul polisi polislik kadrosunda ama okul bünyesinde olmalıdır.
- Okulların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde polis noktaları kurulmalıdır.

“Belirli yaş grubunda olmasını istersim polislerin belirli eğitimden geçmesini isterdim ve okul açık olduğu sürelerde okulda bir oda verirdim. Bunların rehberlik servisi gibi öğrenciyle birebir çalışmasını yani rehberlik servisi, polis, okul idaresi ve velinin ortak çalışmasını isterdim. Polisleri çevredeki kafeleri denetlemesi hususunda yetkilerinin arttırılması gerektiğini düşünüyorum.” **Müdür 1, 36, 20**

“Herhangi bir değişikli yapmazdım. Bunu geliştirdim. Dolayısıyla bu polislere başka asayiş görevleri vermeden sırf bu okullarla ilgilenmelerini

sağlardım. Çünkü biliyorsunuz yani onların başka görevleri de var.”
Müdür 2, 28, 15

“Bu çok geniş çalışma içeren bir olay. Yani eğer siz ortaokuldan gelen öğrencilerin dosyalarını çok iyi bilmiyorsanız, öğrenci ile ilgili kişilik ile ilgili sorunlarını veya orda yapmış olduğu şeyleri bilmiyorsanız bu arşivdir yani gelen öğrenciyi iyi değerlendirmek gerekir. Yani biz ancak burada yapmış olduğu şeylerden sonra çocuğu değerlendirmeye başlıyoruz. Ama bizden önce yok muydu bu çocuk ile ilgili sorunlar? Bunla ilgili, öğrenci ile ilgili bizim bilgi alabileceğimiz bir yer yok ki. Ortaokuldan gelen sorunlu öğrenciler ile ilgili bir çalışma yapılması lazım. Sorunlu öğrenci buraya geldiyse bilinmesi lazım. Dosyalarda kişilik ile ilgili hiçbir bilgi yok ki.

Biz öğrenci takip dosyası oluşturduk. Bunları birçok okulda yapıyorlar. Her öğretmen karşılaştığı öğrenci ile ilgili sorunları, kötü davranışları, örnek davranışları alt alta yazacak. Bunu biz yapmak zorundayız. Niye öğretmenlere soruyorsun. Bir bakıyorsun ortak öğrenciler çıkıyor.”
Müdür 3, 10, 5

Öğrencilere sınıflarında olmasını istemedikleri, kendilerine sorun çıkaran ve kötü alışkanlıklara yönlendiren kişiler sorulduğunda hep aynı isimler söyleniyor böylelikle durum değerlendirilmesi yapılabiliyor.

Mesela ben yaptım öğrenci ile ilgili çalışma. Soru şu: Sınıfınızda olmasını istemediğiniz, size sorun çıkartan, sigara içiren ve sizi kesinlikle kötü alışkanlıklara gönderen öğrenci? Bakın buraya hep aynı öğrenciler. Buradaki hepside çünkü bunlarda aynı öğrenci potansiyeli olan tipler bunlarda diyor ki hiçbir şikâyetim yok diyor. Diğerlerine sorun yaratan öğrenciler şikâyetim yok diyen öğrenciler çünkü ekip aynı ekip. Tesadüf olabilir mi bu mümkün değil. Basit bir soru bu cevap çok doğru geliyor ama. Tespit ettiğimiz bu öğrencileri rehberlik servisine göndereceğiz şimdi tek tek.” **Müdür 3, 10, 5**

“Mazlum insanın yanına annesi gelince seviniyorsa, okul polisi geldiğinde insanların öyle olmasını sağlardım. Güven vermeli. Suçlu bile haksızlığa maruz kalmayacağını bilmelidir. Kime karşı güçlü olacağını bilmesi lazım.” **Müdür 4, 24, 10**

“7-24 uygula yapardım. Her okulda bir polis olmasını isterdim. Hele hele göç alan kentlerde kültürüyle beraber oraya yerleştikleri için geldikleri kültürü değiştirmiyorlar o bölgedeki okullarda büyük sıkıntılar oluyor.”
Müdür 5, 18, 6

“Projenin tam kapsamını ben bilmiyorum, kimsede bilmiyor. Belki siz araştırdığınız için biliyorsunuz ama bizim için görünen yüzü sorunlu öğrenciler için yapıcı çalışmalar yapmak. Bizce görünen yüzü bu. Kapsamı geniş olabilir ama kapsamı uygulamak için yer, zaman efendim

işte ona duyarlı insan olması lazım. Sadece kâğıt üzerinde kalan işlerle de olmuyor. Bir iş yapılacaksa yeterince eleman, yeterli zaman, yeterli mekân, yeterli para kaynağı gerekiyor. Bunlar olmayınca kalite düşer. Bizde ki sorun da bu.” **Müdür 6, 27, 25**

“Bir defa öğrencilerin okul polisini kendilerinin seçmesini sağladım. Senenin başında öğrencilerle okul polisleri tanıştıktan sonra veya seçildikten sonra yapacakları toplantıda veya yaptıkları anketlerde okul polisinden beklentilerini tıpkı ilk görüşmede bizim söylediğimiz gibi öğrenciler de söylemeliler. Öğrenciler okul polisinden beklentilerini yazmalı, hepsinin altında imzaları olmalı.” **Müdür 8, 25, 23**

“Okul polisi uygulaması şeklen var ruhen yok. Randımanlı değil.”
Müdür 9, 25, 9

“Şimdi bana göre okullara güvenlik kadrosu verilmeli ve bu güvenlik kadrosuna da resmi kıyafet taşıyan polisler görev yapmalı. Dışardan güvenlik görevlisi adı altında görevlendirilen yeni yetme gençler yirmi saat kurs görerek hemen bir güvenlik görevlisi olmamalı. Çünkü o henüz yeterince eğitilememiş insan grubudur. Yirmi saat kursla adam olunmuyor. İçişleri bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı birlikte çalışıp her okula bir güvenlik görevlisi adı altında bir polis kadrolusunun görev yapmasını istiyoruz. Ömür boyu bu polis aynı okulda kalmamalı. Belli zamanlarda değişmeli. Polisliğin kadrosunda ama okulun bünyesinde görev yapmalı. Artı burada dört okuluz. Ben her gelen polise buraya bir tane polis noktası olsun şeklinde çok söyledim ama bu mümkün olmadı.” **Müdür 10, 27, 11**

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile okul polislerinin ve okul müdürlerinin okul polisi uygulamasına ve okul güvenliğine yönelik algıları nitel desenli olarak araştırılmıştır. Nitel araştırmanın doğası gereği genelleştirme yapılamamasına karşılık yapılan mülakat çalışmaları ile okul polisi uygulamasının iki muhatabı olan okul polislerinin ve okul müdürlerinin uygulamaya yönelik düşünceleri, eksik buldukları ve geliştirilmesini istedikleri noktalar, okullardaki güvenlik sorunları ve güvenlik önlemleri hakkında ayrıntılı bilgi edinilebilmiştir.

Okullarda Okul Polisi Uygulamasının Geçmişi;

Araştırma bulgularına göre okullarda okul polisi uygulaması farklı tarihlerden itibaren uygulanmıştır. Okul Müdürlerinin bazıları Çocuk Şube Müdürlüğü'nün kurulup okul polisi uygulamasının başladığı 2001–2002 Eğitim- Öğretim yılından itibaren, bazıları Milli Eğitim Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan “ Okullarda Güvenli Eğitimin Sağlanmasına Yönelik, Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü”nün ardından birkaç senedir, bazıları ise birkaç aydır okul polisi uygulamasının okullarında var olduğunu belirtmişlerdir. Bazı okul müdürlerine göre ise uygulama yönetmeliklerde olmasına rağmen hala tam anlamıyla uygulanmamaktadır. Okul polislerinin bu konudaki söylemleri dikkate alındığında ise okul polisi uygulamasının 2001–2002 Eğitim Öğretim yılından itibaren var olduğu, fakat uygulama ilk başladığında personelin sayısının ve okullara ayrılan zamanın az olduğu, bir personelin sorumlu olduğu bölgenin daha geniş olduğu, çalışma metodunun farklı olduğu belirtilmiştir. Bu nedenlerden ötürü Okul polisleri çoğu zaman önceliği sorunların yaşandığı, merkeze yakın okullara vererek uygulamayı sürdürmüşlerdir. Zaman içinde personel sayısının arttırılmasıyla ve okul polislerinin çalışma şekillerinin değiştirilmesiyle bir polisin bir okula ayırdığı zaman da artmıştır.

Günümüzde ise okul polisi uygulamasına ek olarak 2009 yılından itibaren “ Okul İrtibat Görevlileri” bulunmaktadır. Bu görevliler bağlı oldukları Şubelerdeki, Karakollardaki görevlerine devam ederken bir yandan da zaman ayırarak sorumlu oldukları okullarla ilgili çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Okul polislerine göre, Okul irtibat görevlisi olarak görevlendirilen polis memurları okullardaki ufak tefek sıkıntıları çözümlenmekte, okul polislerinin bu anlamda işini kolaylaştırmaktadır. Fakat Okul İrtibat Görevlileri

sadece bölgesel anlamda gezerek okul içindeki olumsuzlukları önceden tespit edemeyip ancak olay olduktan sonra müdahale edebilmektedir. Sonuç olarak okul irtibat görevlilerinin okul polisinin iş yükünü azalttığı ama okul polisinin yaptığı detaylı uygulamaları yapmadığı için okul polisinin yerini alamayacağını söylenebilmektedir.

Okul Polisi Olarak Görevlendirilen Personelin Uygulama Öncesi Aldıkları Eğitimler Ve Eğitimlerin İçeriği;

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilen personellerin uygulama öncesi aldıkları eğitimlerin içeriği, süreleri ve şekilleri farklılık göstermektedir. Polis memurları çoğunlukla eğitimlerin Çocuk Şube Müdürlüğü bünyesinde alınan eğitimlerle sınırlı olduğunu, eğitimlerin içeriklerini okul içinde ve okul dışında yaşanan aksaklıklar, bu aksaklıkların çözüm yolları, çocuk psikolojisi, toplumsal olaylar, çocuklarla empati kurma, ailevi problemlerin oluşturduğu belirtilmiştir. Eğitimlerin içeriğine dair bu bilgiler yönetmeliklerde belirtilen hususlar ile uyum göstermektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne göre çocuk polisi; Polisin çocuklara yönelik olarak yürüteceği hizmetler konusunda, sıfır-onsekiz yaş grubu gelişim özellikleri, davranış bilimleri, mülakat teknikleri, iletişim becerisi gibi konularda hizmet içi eğitim almış, sivil istihkak alan emniyet hizmetleri sınıfı personelini ve hizmet branşını temsil etmektedir. Okul Polisleri de Çocuk Şube Müdürlüğüne bağlı polis memurlar oldukları için bahsedilen bu eğitimleri hizmet içi eğitim olarak aldıkları kendi söylemlerinde de anlaşılmaktadır.

Fakat araştırma bulgularından da anlaşıldığı gibi okul polislerine görevlendirildikleri okulların işleyişi, öğrenci-öğretmen-okul-veli ilişkileri, okulların görev ve sorumlulukları ile ilgili ayrı bir eğitim verilmemektedir. Bu eksiklik okul polisinin uygulama esnasındaki kendi deneyimleri ve gözlemleriyle kapatılmaya çalışılmaktadır.

Okul Müdürlerinin Okul Polisi Uygulaması Hakkında Bilgilendirilme Düzeyleri;

Okul müdürleri okul polisi uygulamasından ve içeriğinden okullara görevlendirilen polislerin açıklamalarıyla (n =8), okullara gönderilen resmi yazılarla (n =4), seminer ve toplantı çalışmalarlarıyla (n =3) bilgilendirilmektedir. Görüşmelerden çıkan sonuçlar göz önüne alındığında okul müdürlerinin hepsi okul polisi uygulamasının içeriğinden ve öneminden önce resmi yazılarla ardından hizmetiçi seminerlerle bilgilendirilmediği için

uygulamanın birçok yönünün, uygulamanın yürürlüğe girdiği tarihin bilinmediği, bu nedenlerden ötürü uygulamaya önyargıyla yaklaşılabilirdiği görülmektedir.

Okul Polisi'nin Sahip Olması Gereken Kriterler;

Okul polisleri ile yapılan görüşmelere göre okul polisi olarak görevlendirilen personelin sahip olması gereken kriterler için belli bir yönetmelik bulunmamaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne göre çocuk polisi meslek standardı çocuk polisinin görevleri, kullandığı araç gereç ve ekipmanları, sahip olması gereken genel bilgi ve beceriler ile tutum ve davranışları, mevcut durumu ve gelecekte ulaşacağı seviyeyi temsil etmektedir. Bu kriterler içerisinde okul polisi olarak görevlendirilecek polisin niteliklerini belirten ayrı bir kıstas bulunmamaktadır. Bu durumda okul polisi olarak görevlendirilecek kişiyi belirlemek tamamıyla amirlerin tasarrufunda bulunmaktadır.

Anne-Baba Olmuş Olmak;

Okul polisi olarak görev yapan, yedi personelin altısına göre polisin anne-baba olmuş olması önemlidir. Görevlendirme yapılırken anne-baba olmuş olmak gibi bir kriter getirilmediği söylenmiştir ama araştırma bulgularına göre araştırmanın yapıldığı ildeki okul polisi olarak görevlendirilen bütün polis memurları evli ve çocuk sahibidir. Okul polislerine göre anne-baba olmuş personel çocukların sorunlarını, eğitimde yaşayacağı sorunları daha iyi bilecektir.

Aynı şekilde okul müdürlerinin de hemen hemen hepsi okul polislerinin anne-baba olmuş olan kişiler olması gerektiğini belirterek okul polislerinin kendi çocuklarının başına gelmesini istemediği şeyleri görevli okullarda engellemeye çalışacağı, öğrenci velisi olduğu için öğrencilerin sorunlarını daha iyi bileceği vurgulanmıştır.

Okul polisinin anne-baba olması öğrenci ve çocukların sorunlarını bizzat kendi hayatında da tecrübe etmesi bakımından önem arz etmekle birlikte kişinin anne-babalığın getirdiği sorumluluğu ve bilinci ne kadar taşıdığına da önemli olduğu unutmamalıdır. Zira anne-baba olmak demek tüm çocukları anlamak demek değildir.

Cinsiyet;

Araştırma sonucu okul polisi olarak görev yapan tüm personelin erkek olduğu, Çocuk Şube Müdürlüğünde çalışan bayan polislerin büroda görev yaptıkları görülmüştür. Bu konuda bazı okul polisleri zaman zaman insiyatif kullanmaları nedeniyle okul polisinin erkek olması gerektiğini savunurken bazı okul polisleri ise bir bayan okul polisinin olmasının okullardaki kız öğrencilerin sorunlarına yaklaşımda daha etkili olunabileceği görüşünü belirtmişlerdir. Bu durum Türkiye'deki durumu yansıtmaktadır. Temmuz 2009 rakamlarına göre Emniyet Müdürlüğü Kurumunda 201000 Emniyet Hizmetleri personelinin 190.027'si erkek, kadın polis sayısı ise 11.031 kişi ile sınırlı tutulmaktadır. Emniyette kadınların toplam personele oranı yüzde 5,8'dir. Polis teşkilatında kadın personel genellikle trafik tescil, pasaport şube, yabancılar şube gibi birimlerde görevlendirilmektedir. Terör, asayiş, istihbaratta görevli kadın personel sayısı ise çok sınırlıdır. Bu şubelerde kadın polislerden sadece ev baskınları, üst araması gibi konularda destek alınmaktadır. Kadın polisler operasyonlarda genellikle geri hizmette kullanılmakta, silahlı çatışma riski bulunan operasyonlara da kadın polisler götürülmemektedir (Gerçek Gündem, 07.07.2009).

Okul müdürlerinin çoğu okul polisinin cinsiyetinin önemi olmadığını ama öğrencilerin çoğunluğunun kız olduğu okullarda bayan okul polisinin görevlendirilmesinin kız öğrencilerin her türlü sorunlarıyla ilgilenme açısından daha iyi olacağı, mümkünse okul polislerinin bir erkek bir bayan olarak görevlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Tek bir okul müdürü ise okul polisleri ile aynı düşünceyi paylaşarak Türkiye şartlarında polisin erkek olmasının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Yaş;

Polis memurlarının hepsine, okul müdürlerinin bazılarına göre okul polisi olarak görevlendirilen memurun yaşı değil olgunluğu önemlidir. Okul müdürlerinin bir kısmı ise deneyim, olgunlaşma ve vereceği güven açısından çok genç olmaması gerektiğini belirterek okul polisinin yaşının önemini vurgulamıştır.

Kişisel Özellikler;

Araştırmada görüşülen okul polisleri ve okul müdürlerine göre, okul polisinin sahip olması gereken kişisel özellikler şunlardır:

- Konu hakkında yeterince bilgi sahibi,
- Çocukları, eğitimi , okulları, devleti ve polisliği seven,
- Öğretmen ve öğrencilerle diyalog kurabilen,
- Çocuklarla empati kurabilen ve kendini çocuklara sevdirebilen,
- Tecrübeli,
- İlimli yaklaşıma sahip, sakin, asabi-sinirli olmayan ve sabırlı,
- Diksiyonu düzgün, hitabeti ve ikna kabiliyeti güçlü,
- Sevecen, şefkatli
- Dürüst

Elazığ İl Emniyet Müdürlüğü'nün 713 vatandaşıyla yapmış olduğu anket çalışmasına göre ideal polis ilk önce dürüst ve güven veren (%57,5), insan haklarına saygılı (% 15,2), hoşgörülü ve sağduyulu (% 14,1), yasalara ve kurallara uyan (% 9,1), halktan biri olduğunu unutmayan (% 4,1) bir kişiliğe sahip olması gerekir (Polis Dergisi, 2002).

Şenöz'e (2007–2008) göre de halkın ilgisiz ve saygısızca karşılanması, horlanması, kaba, sert, kötü vb. tutum ve davranışlar sergilenmesi polis imajına zarar verecektir. Bu nedenle polis, devletin temel unsuru olan vatandaşa karşı güler yüzlü, cana yakın, sıcak, hızlı, pratik ve çözüm bulan davranış içinde olmalıdır.

Alınmış Ödüller ve Seminerler;

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okul polisi olarak görev yapan memurların çoğu uygulama öncesinde alınan seminerlerin önemli olduğunu düşünmekte fakat ödüllerin görevlendirmede önemini bulunmadığını vurgulamaktadır.

Okul müdürlerinin hepsi ise okul polislerinin seminerler ve eğitimler alması gerektiğini belirtmektedirler. Alınmış ödüller hususunda ise okul müdürleri farklı görüşlere sahiptir. Bu görüşlere göre;

- Ödüller objektif olarak verilmemektedir.

- Ödüller insanın başarısından dolayı verilir.
- Ödüller motivasyonu artırır, vizyonu geliştirir.

2002 yılında Kamu Kuruluşlarında Yöneticilerin İş Doyumu Üzerine yapılan bir araştırmada İzmir Emniyet Teşkilatı Örnek alınarak İzmir İl Emniyet Müdürlüğü ve İzmir Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü'nün yönetim kadrosunu oluşturan Emniyet Müdürü, Emniyet Amiri, Başkomiser, Komiser ve Komiser Yardımcısı rütbelerinde bulunan personelden 286 kişi ile anket çalışması yapılmıştır. Yapılan araştırmada takdir belgesi almanın çalışanın doyumuna fiziksel özellikler, ast-üst ilişkileri, karara katılım ve iletişim konularında artış sağladığı belirtilmiştir. Maddi olarak verilecek ödüller içinde bulunduğumuz ekonomik krizlerde, devlet açısından mali konularda sıkıntı çıkarabilmesine ve yapılan ödüllendirmenin enflasyon karşısında önemli bir değer oluşturmamasına karşın, takdir belgesi vermenin devlete maddi açıdan bir yükü bulunmamaktadır. Ayrıca, özellikle yönetim kadrosunu oluşturan personelde manevi doyum ile belge niteliğindeki ödüllendirmelerin iş doyumunu artırdığı gözlemlendiğinden takdir belgesi verilmek suretiyle yapılan ödüllendirmelerin artırılması yararlı olacaktır (Sertçe, 2002).

Okul Polislerinin Okullar ve Çevreleri İçin Yaptıkları Uygulamalar Ve Görevdeki Bir Günleri;

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin çoğu görevli oldukları okullara ait bilgileri eğitim-öğretim yılı başında okullardaki yetkililerden almakta ve bununla ilgili ellerinin altında sürekli bulunan bir dosya hazırlamakta dosyanın bir örneğini bağlı oldukları Çocuk Şube Müdürlüğü'ne iletmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular göstermiştir ki okul polisleri yaklaşık on iki saatlik bir çalışma mesaisine sahiptir. Okul polisleri görevli oldukları okullarda ve çevrelerinde aşağıdaki uygulamaları yapmaktadırlar:

- Okul çevresinde dışardan gelebilecek tehlikelere karşı kontroller yapmak
- Okullarda öğrenci giriş-çıkışlarını kontrol etmek
- Okul çevresindeki uygunsuz kişileri ve seyyar satıcıları uzaklaştırmak

- Okul çevresinde şüphelenilen kişilerin kimliklerinin bilgi merkezinden sorgulamak ve üst baş araması yapmak
- Okul idarecileri ile görüşerek okul sorunları hakkında bilgiler alıp ortak çözümler üretmeye çalışmak
- Görevli olduğu bölgedeki cafe, internet kafe gibi alanları kontrol etmek
- İnternet cafelerin ruhsatlarının olup olmadığını, yaşları küçük çocukların alınıp alınmadığını, sigara içilip içilmediğini, ortamın müsait olup olmadığını, filtrenin olup olmadığını kontrol etmek
- Oluşan adli olayları çocuk şubeye intikal ettirip olayın takibini sağlamak
- Okullarda eğitici seminerler düzenlemek
- Okullarda sorun çıkaran, devamsızlık yapan öğrencilerle ve aileleri ile görüşmek
- Psikolojik desteğe ihtiyacı olan öğrencileri tespit edip çocuk şubedeki psikologlarla görüştürmek
- Okullardaki riskli öğrencileri kayıt altına almak
- Okullara yaptıkları tüm ziyaretleri tutanağa çevirip yetkili kişiye imzalatmak

Bu uygulamaların 20.09.2007 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan “Okullarda Güvenli Eğitimin Sağlanmasına Yönelik, Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü”nde belirtilen İçişleri Bakanlığının yükümlülükleri ile uyumlu oldukları görülmüştür.

Okul polislerinin yaptıklarını söyledikleri birçok uygulamadan okul müdürlerinin haberinin olmadığı, ya da önemli bulmadıkları anlaşılmıştır. Çünkü okul müdürlerinin algılarına göre okul polisleri en çok okul giriş-çıkışında beklemekte (n = 6), okul idarecisi ile görüşmekte (n =4) ve okulda seminer düzenlemekte (n =3) ayrıca güvenlik görevlisi ile görüşme, öğrenci veli ile görüşme, okul çevresindeki parkları kontrol etme, okul çevresini takip etme etkinliklerinde (her biri n=1) bulunmaktadır. Okul müdürlerinden bazıları giriş-çıkışları kontrol etmek için polise ihtiyaçları olmadığını bunu kendilerinin yaptığını belirtmiştir.

Buradan çıkaracağımız sonuca göre Okul Polisleri, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı okul polisi uygulamasının içeriğini okul müdürlerine tam olarak ifade edememişlerdir.

Okul Polislerinin Okulların Rehberlik Servisi İle İlişkileri ;

Araştırma bulgularına göre okul polisleri görevli oldukları okullardaki rehberlik servisi ile ve okul idarecileri ile yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Bu ilişkinin düzeyinde okul mevcudunun kalabalık veya az olmasının, okul polisinin görevli olduğu okula ayırdığı zaman ve okuldaki öğrencilerin profillerinin etkili olduğu görülmüştür.

Güven (2002), çalışmasında psikolojik danışmanların okul güvenliğine ilişkin görevlerinin arasında okulda yaşanan güvenlik sorunlarını, nedenlerini, alınabilecek önlemleri belirleyici nitelikte çalışmalar yapmak ve bu çalışmaların sonuçlarını okul yönetimiyle paylaşmak ve Okul güvenliğini tehdit eden çevresel faktörleri ve alınması gereken önlemleri belirleyici çalışmalar yapmak olarak belirtmiştir. Okullardaki rehber öğretmenlerin bu doğrultuda Okul polisleri ile işbirliği içinde bilgi paylaştığı ve okul güvenliğini artırıcı çalışmalar yaptığı araştırma bulgularına göre söylenebilmektedir. Fakat bazı durumlarda rehberlik öğretmenlerinin öğrencilerle yaptıkları görüşmelerden elde ettikleri sonuçları bir sır gibi sakladığı ve okul polisi ile paylaşmadığı, bazen de okul müdürlerinin rehberlik öğretmenlerinin kendilerinden habersiz bilgi vermelerini istemedikleri okul polisleri tarafından belirtilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre okul polisleri sorunların çözümü noktasında rehber öğretmenlerin yetersiz kaldıklarını düşünmektedir. Çünkü okullardaki rehber öğretmenlerin sayısı öğrenci mevcutlarına göre ya yetersizdir ya da rehber öğretmen hiç bulunmamaktadır. Bu sonuç Ergüder'in (2007) "Eğitim Reformu Girişimi" adına yayınlanan "2007 Eğitimi İzleme Raporu'nda" Bakanlığın 2004 yılındaki verilerine dayanarak ülkemiz eğitim kurumlarında görev yapan rehberlik çalışanlarıyla ilgili verdiği sayısal bilgilerde de görülmektedir. Buna göre "İlköğretim okullarının **%73'ünde** rehber öğretmen olmadığı, ilköğretim öğrencilerinin **%41'inin** rehber öğretmen olmayan bir okulda okuduğu, rehber öğretmen olan okullarda **rehber öğretmen başına 924 öğrenci** düştüğü, sekiz ilde il genelinde rehber öğretmen başına düşen öğrenci sayısının **2000'den** fazla olduğu görülmektedir..."

Okul Polisinin Bir Gün İçinde Görev Yaptığı Okul Sayısı ;

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre okul polislerinin görevli oldukları bölgeler büyük, sorumlu oldukları okul sayısı fazladır. Görüşme yapılan yedi okul polisinin ikisi araca sahiptir diğerleri yaya olarak çalışmaktadır. Bu durum bir gün içinde gidebildikleri okul sayısını, bir okulda olay olduğu zaman ulaşma sürelerini etkilemektedir. Ayrıca okullardaki sorunların varlığı, sayısı, çeşidi de okul polislerinin bir gün içinde gittiği okul sayısını değiştirmektedir. Bu nedenlerden ötürü okul polislerinin bir gün içinde uğradığı, okul yönetimi ile görüştüğü ya da sadece giriş-çıkışını takip ettiği okul sayısı her polis tarafından farklı belirtilmiştir. Polis 1: Ortalama 8–10, Polis 2: Ortalama 6–7, Polis 3: En az 3–4, Polis 4 (Araçlı): çevre kontrol sistemiyle 30, idareci ziyaretleri yapılırsa 15, Polis 5: 3 okulda olabilir 5 okulda, Polis 6 (Araçlı): Ortalama birkaç okul, Polis 7: Ortalama 10–12 okul

Okul Müdürlerine göre de okul polislerinin okullara uğrama sıklıkları okula göre değişmektedir. Bazı okullara okul polisi her gün uğrarken bazılarında ise 15 günde bir uğramaktadır. Okul polislerinin okuluna belli bir düzen içinde gelip gitmediğini, bir görünüp sonra kaybolduğunu belirten okul müdürleri de olmuştur. Bu durum okul polislerinin beyanlarıyla da doğrulanmaktadır. Okul polisleri de sorunların yaşandığını düşündükleri okullara her gün uğramaya çalıştıklarını bazı okullara ise haftada bir ancak zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Okul Polisi Uygulamasına Yönelik Düşünceler;

Okul İdarelerinin Düşünceleri;

Araştırma bulgularına göre okul müdürleri okul polisi uygulamasını olumlu bulmakta ve devam etmesini istemekte, polisleri iyi ve güler yüzle karşılamakta, çalışmaların etkili olduğunu düşünmekte, okul polisi okula gitmediğinde ‘nerde kaldınız’ diye aramakta, okul polislerinin sürekli okullarında olmalarını istemekte, okul polislerinin araçlı olmamasından şikâyet etmekte, okul polislerinin ödüllendirilmesini istemektedir. Fakat okullarında sorun olmayan bazı okul müdürleri okullarına polis gelmesinden rahatsızlık duyabilmektedir. Çünkü okulda polis olduğunun bilinmesinin kötü reklâma sebep olabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin Düşünceleri;

Hem okul polislerinin hem de okul müdürlerinin algılarına göre; okul polislerinin çoğunlukla okullarda idareciler ve rehber öğretmenlerle iletişim içinde olduğu, sorun olmadığı sürece öğretmenlerle görüşmedikleri anlaşılmıştır. Bu nedenle okullarda çoğu sınıf ve branş öğretmeni okul polisi uygulamasından habersiz bulunmaktadır.

Okul polislerine ve okul müdürlerine göre okul polisi uygulamasından haberdar olan öğretmenler memnuniyetlerini dile getirmektedirler. Çünkü öğretmenlere göre okullara gelen polisler öğretmenlerin işini kolaylaştırmakta, özellikle okul giriş-çıkışlarında güvenli ortam sağlamaktadır. Hatta okul çıkışlarında olumsuz durumlarla karşılaşan bayan öğretmenler okul polisi geldiğinde bu tür durumlarla karşılaşmadıklarını beyan etmişlerdir. Bu araştırma bulgusu Reddick ve Peach (1998 Akt: Özer, 2006) tarafından öğretmenlerin okullarda yaşanan güvenlik ve şiddet olaylarını nasıl algıladıklarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın “*Öğretmenlerin çoğu (%93) okullarda polis memurlarının görevlendirilmesi gerektiğini ve kendilerine zarar veren kişilere karşı daha fazla yasal koruma sağlanması gerektiğini belirtmişler*” bulgusuyla uyumludur.

Öğrencilerin Düşünceleri;

Okul polislerine göre, öğrencilerden okul içinde sorun çıkarıp, devamsızlık yapan, okuldan kaçan öğrenciler okul polisi uygulamasından rahatsızlık duymaktadır. Çünkü okul polisi onların eylemlerini yapmalarını engellemektedir. Sorunsuz, hedefi olan öğrenciler okul polisi uygulamasından memnun olmakta hatta okul polisi ile işbirliği içine girmektedir.

Aynı sonuç okul müdürlerinin algılarından da çıkarılmaktadır. Okul Müdürlerine göre öğrencilerin okul polisi uygulamasına tepkileri değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır.

- Okul yönetimleri için sorunlu olan öğrenciler okul polisi uygulamasından memnun değiller. Çünkü yapmak istedikleri kural dışı olayları okul polisi engellemektedir.
- Öğrenciler okul polisinin kendilerine nasıl yaklaşacağını bilmedikleri için önyargılı davranabilmektedirler.
- Öğrencilerin bazılarının okul polisi uygulamasından haberdar değildir.

- Okul yönetimleri için sorunsuz olan öğrenciler okul polisi uygulamasından memnundurlar. Çünkü okulda ve çevresinde kendilerini rahatsız eden sorunlar okul polisi tarafından çözülmektedir.

Öğrencilerin okul polisi uygulamasına yönelik önyargıları ve bilgisizliği bu konuda yetkili kişilerce verilen eğitimler ile çözümlenebilir.

Velilerin Düşünceleri;

Okul polislerinin algılarına göre okul polisi uygulamasından veliler memnun olmakta, çocuklarının güven içinde olduğunu hissetmekte, okul polisinin okullarda devamlı bulunmasını istemektedir. Zaman zaman bazı veliler, okulda eğer çocuğu problem çıkarmışsa, okul idaresi okul polisini çağırılmışsa ve okul polisi öğrenciyle sorun hakkında konuşmuşsa uygulamaya tepki gösterebilmektedir.

Okul müdürlerinin algılarına göre ise velilerin okul polisi uygulaması hakkındaki görüşleri çeşitli değişkenlere bağlıdır. Velilerin okul polisi uygulamasının içeriği hakkında ve okul polisinin öğrencilere yaklaşımı konusunda bilgilendirilmemişse uygulamadan habersiz ya da önyargılı olabilmektedir fakat okul polisi uygulamasının faydalarını gören veliler ise memnun olmakta, çocuklarının korunup kollandıklarını düşünmektedirler.

Okullarda okul polisleri hakkında öğrencilerin ve velilerin fikirlerinin alınmadığı, uygulamanın eksik veya geliştirilebilecek yönlerinin sorgulanmadığı görülmüştür.

Okul Polisinin Uygulama Esnasında Karşılaştığı Kritik Durum Ve Olaylar;

Genel olarak hem okul polislerinin hem de okul müdürlerinin okul polisi uygulamasıyla okullarda yaşanan olaylardan ve kritik durumlardan bahsetmeye yanaşmadıkları, konuyu farklı cevaplar vererek geçiştirmeye çalıştıkları, ya da üstünkörü ayrıntılara girmeden olaylardan bahsettikleri görülmüştür. Bazı okul polisleri ve okul müdürleri ise karşılaştıkları sorunları ve olayları samimiyetle ve ayrıntılı olarak paylaşmıştır.

Okul polisleri okullarda okuldan kaçan öğrencilerle, taciz olaylarıyla, cinsel suçlarla, öğrencilerin önlerinin kesilip harçlıklarının alınmasıyla, hırsızlıkla, çocukların “*beni gasp ettiler, beni taciz ettiler*” gibi yalan beyanlarıyla, çocuklarını okula göndermeyip mendil sattıran ailelerle, bali kullanan öğrencilerle, çocuğunun hatalı davranışı kendine

söylenildiğinde tepki veren ve okul polisini suçlayan velilerle karşılaşmakta ve bu sorunları çözmeye çalışmaktadır.

Okul Müdürleri okul polislerinin kapı önlerinde bekleyip öğrencileri rahatsız eden, para toplamaya çalışan kişileri uzaklaştırdıklarını, okul dışardan zararlı madde girişini önlediklerini, okulun etrafında olacak öğrenci gruplarının kavgalarını önlediklerini, okul idaresinin veli ile görüşemediği durumlarda okul polisini velilerle irtibat kurabildiğini, okul çıkış saatlerinde çevre parklarda ve sokak aralarında mahalleliyi rahatsız eden öğrenci gruplarını engellendiklerini, yan yana bulunan okulların kız ve erkek öğrencilerinin parklarda buluşmalarının önüne geçtiklerini, kız öğrencileri taciz eden kişiler ile etkin mücadele ettiklerini belirtmişlerdir.

Okul İdarecilerinin Sorunları Okul Polisleriyle Paylaşma Düzeyleri ;

Okul polislerinin algısına göre okul müdürleri okullarındaki sorunları kısmen paylaşmakta, okulun-öğrencinin adı çıkmasın, iyi öğrencileri ve iyi öğretmenleri kaybetmeyelim, kendimiz hallederiz diyerek sarkıntılık olayları, bıçaklı yaralama olayları kavga dövüş olayları, uyuşturucu olayları, okul içindeki etnik milliyetçilik gibi bazı sorunların üstünü örtmeye çalışmaktadır. Çoğunlukla sakladıkları sorunlar okul polisleri tarafından başka yollarla, veli ve karakol gibi, öğrenilmektedir. Okul idareleri sakladıkları, paylaşmadıkları sorunlar yüzünden zor durumda kalmakta, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından soruşturmaya tabi tutulmaktadır.

Okul müdürlerinin beyanlarına göre ise okullardaki sorunları okul polisi ile paylaşma açısından müdürler üç gruba ayrılmaktadır:

- Birinci grup, okullarındaki her türlü sorunu okul polisi ile paylaşan okul müdürleridir.
- İkinci grup, okullarındaki sorunları okul polisi ile paylaşmayıp okul içinde çözmeyi seçen okul müdürleridir.
- Üçüncü grup, okullarındaki sorunların polisi ilgilendirdiğini düşündüklerini okul polisi ise paylaşıp, okul içi sorunlar diye tanımladıklarını kendileri çözen okul müdürleridir.

Bu bulgular daha önce bu konuda yapılmış araştırma bulgularıyla uyum göstermektedir. İstanbul'da (2008) yılında okullarının adının uyuşturucu satışı ile anılmasından korktuğu için polise ihbarda bulunmaktan çekinen bazı devlet okulları ile özel okulların müdürlerinin uyuşturucu satıcılarıyla kendi başlarına mücadele etmeye çalışması polisi en çok zorlayan, polisin operasyonlarını yavaşlatan unsur olmuştur (Cihan Haber Ajansı, 08.10.2008).

Uluslararası Okulda Şiddet Gözlemevinin Yöneticisi Depardioux'a göre de (2009) okul kurumunun suçları ve disiplinsizlik olaylarını okul içinde çözme hatta bunları saklama ya da önemsememe gibi bir eğilimi vardır. Okulun adı çıkması korkusundan ve en iyi öğrencileri ve öğretmenleri elden kaçırmaya korkusundan okullar şiddet konusunda eksik bilgi vermektedir.

Okullardaki Güvenlik Önlemlerinin Değerlendirmesi;

Güvenlik Kameraları;

Araştırma bulgularına göre günümüzde okulların hemen hemen hepsinde güvenlik kameraları bulunmaktadır. Güvenlik kamerası uygulamasının yararlı olduğu, öğrenci davranışlarının kontrol altında tutulmasına ve asayişini sağlamaya yardımcı olduğu, yaşanmış olaylarda suçluların tespit edilmesinde kullanıldığı, kötü niyetli kişiler için caydırıcı nitelikte olduğu, güvenlik kameralarının okul-aile birliklerinin çabalarıyla takıldığı çünkü Milli Eğitim Bakanlığı'nın okulların güvenliğinin artırılması için ayrı bir ödenek vermediği belirtilmiştir.

Kütük'ün (2008) araştırmasına göre Okulda güvenlik kamerasının bulunup bulunmaması ile okul öğrenci sayıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kamera kullanım oranı kalabalık okullarda (1500 ve üzeri) yüzde 46,2 iken, daha az kalabalık okullarda (750–1499) yüzde 41,5, kalabalık olmayan okullarda ise (0–750) yüzde 12,3'tür. Bu bulgulardan hareketle okullarda öğrenci sayısı arttıkça güvenli kamerası kullanım oranının arttığı öne sürülebilir.

Özel Güvenlik Görevlileri;

Araştırma bulgularına göre okul polislerinin bölgelerindeki okullarda özel güvenlik görevlisi bulunma oranı birbirinden farklıdır ve bir oran vermek söz konusu değildir.

Okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun güvenlik konusunda eğitim almamış, güvenlik ekipmanları olmayan, okul aile birliklerinin kendi imkânlarıyla tuttuğu, geçici, emekli, ek gelire ihtiyacı olan, görüntüsüyle en azından caydırıcı olması beklenen kişiler olduğu görülmüştür. Okul polislerine göre bu güvenlik görevlileri tam anlamıyla etkili olmasalar bile dışarıdan gelecek tehlikeleri gözlemlenmeleri açısından, öğrencilerin giriş-çıkışlarını kontrol etmeleri açısından ve okul polisleri ile işbirliği içinde çalışmalarından dolayı yararlı olmaktadır.

Okul müdürüyle görüşme yapılan on okuldan sadece birinde (n =1) güvenlikçi eğitimi almış özel güvenlik görevlisi bulunmaktadır. Güvenlik görevlisi olmayan okul sayısı n =6'tır. Güvenlikçi eğitimi almamış kişilerin güvenlik görevlisi olarak çalıştığı okul sayısı n =3'tür. Beş tane okul gece çalışan bekçiye sahiptir.

Okulların özel güvenlikçilerinin bulunup bulunmamasını etkileyen en önemli unsur okul-aile birliğinin bütçesidir. Bütçesi iyi olan okullar ve özel okullar rahatlıkla eğitilmiş özel güvenlik görevlileri çalıştırabiliyorken, bütçesi iyi olmayan okullar ya eğitimsiz kişileri özel güvenlikçi olarak çalıştırmakta ya da hiç özel güvenlik görevlisi tutamamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullar için verdiği bir güvenlikçi kadrosu veya bu iş için ayırdığı bütçe bulunmamaktadır.

Araştırmamızın bulguları İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 2005–2006 öğretim yılında yapılan araştırma bulgularıyla uyumludur. Araştırmaya göre 966 okuldan 748'inde özel güvenlik görevlisi bulunmamakta, 218'inde özel güvenlik görevlisi bulunmaktadır. Özel Güvenlik görevlisi bulunan 218 okulun 171'i devlet okulu, 47'si ise özel okuldur.

Aynı araştırmaya göre özel güvenlik görevlisi olmayan okulların polis çağırma sayısının arttığı ve bu okullarda emniyete intikal eden olay sayısında yıllara göre artış olduğu belirlenmiştir. Güvenlik görevlisi bulunmasının caydırıcı olduğu düşünülmektedir ancak etkililik derecesi ve maliyeti okulun durumuna göre sorgulanmalıdır. Öğrenci giriş ve çıkış kontrollerinin yapılması polis çağırma ve emniyete intikal eden olay sayısında azalmaya neden olduğu belirlenmiştir. Ancak son yıllarda öğrenci giriş ve çıkış kontrolü yapan okul sayısında azalma olduğu ifade edilebilir. Bu nedenle de polis çağırma ve emniyete intikal eden olay sayısının arttığı düşünülebilir (Aydoğan, 2007).

Dönmez ve Güven'in (2002) ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin, okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentilerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmasında okul binası ve bahçesinin güvenliği için alınması gereken önlemler; okul ve bahçe duvarlarının güvenli bir giriş çıkışı sağlayacak nitelikte düzenlenmesi (%51,9) ve okul giriş-çıkışlarının bir güvenlik görevlisi tarafından kontrol edilmesi (%42,4) olarak belirtilmiştir.

ABD'de Ulusal İlkokul Müdürleri Derneği tarafından yapılan bir diğer araştırmaya göre ise yüzde 2'sinde tam gün çalışan koruma görevlisi bulunduğu belirlenmiştir (Dönmez ve Güven, 2001).

Bu araştırmanın yapıldığı 2009 yılının Şubat ayı içinde Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, valilere gönderdiği yazıyla bakanlığa bağlı okul ve kurumlarda yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilmesi için güvenlik görevlisi istihdam edilmesinin planlandığını duyurdu. Maliye Bakanlığı'nın ayıracağı bütçeye göre özel güvenlik kadrosunun belirleneceği söylendi. Bakanlığın yazısı üzerine illerde çalışma yapan valilik, tüm kurumlar için biri gece diğeri gündüz olmak üzere iki güvenlikçi talebinde bulundu. Vali başkanlığında toplanan İl Güvenlik ve Koordinasyon Kurulu'ndan çıkan izin sonrası ihtiyaç duyulan güvenlikçi sayıları bakanlığa iletildi. Sayısı yaklaşık 40 bin olacak özel güvenlikçilerin hangi şartlarda istihdam edileceğinin daha sonraki günlerde belli olacağı duyuruldu ama ondan sonra bu planlama yürürlüğe girmedi (Zaman Gazetesi, 09.02.2009).

Metal Dedektör;

Araştırma bulgularına göre okullarımızda metal dedektör uygulaması yok denecek kadar azdır. Çünkü metal dedektör uygulamasının yarar sağlayacağını düşünenler hala azınlıktadır. Metal dedektörlerin işe yaramayacağını düşünenler aşağıdaki sebepleri belirtmektedirler:

- Okul girişlerinde toplu girişler olduğu için, öğrenciler tek tek okula alınamayacağı için metal dedektör konulamaz.
- Öğrenciler üzerinde güvensizlik ve baskı oluşabilmektedir.
- Metal dedektörler her şeye ötmektedir.

- Metal dedektörün kontrolünü yapacak ekip okullarda bulunmamaktadır.
- Meslek liselerinde öğrencilerin çantasında metal aletler bulunmaktadır.
- Maddi imkanlar yeterli değildir.
- İhtiyaç duyulmamaktadır.

Oysa Güven ve Dönmez'in (2002) çalışmalarında öğrencilerin %54,9'u, okulda kanunen yasaklanmış suç aleti bulduran öğrenciler olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %25'i istediklerinde ateşli silah bulabileceklerini belirtmişlerdir.

Ülkemizde okullara sokulan kesici, delici ve patlayıcı aletlerle öğrencilere ve öğretmenlere karşı işlenen bıçaklama, öldürme, gasp, haraç alma, olayları devam ederken okul girişlerinde metal dedektörlerin olmayışı artık bir eksiklik değil güvenlik zafiyeti halini almıştır. Çünkü Avrupa ve Amerika'da artık okullarda metal dedektör kullanılmaya başlamıştır.

İngiltere'de özellikle sorunlu, olayların yaşandığı okulların girişlerinde havalimanlarında yolculara uçağa binmeden önce uygulanan güvenlik yoklamalarının ve metal dedektörden geçme yöntemlerinin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu uygulamaya toplumun her kesiminden destek gelmiş ve öğretmen sendikaları uygulamanın tüm okullara yaygınlaştırılmasını istemiştir (Dikbaş, 2008). ABD'de Ulusal İlkokul Müdürleri Derneği tarafından yapılan bir diğer araştırmaya göre okulların %84'ünde giriş kontrolü yapıldığı ve bazı okullarda da her gün ya da bazı günler metal detektör kullanıldığı belirlenmiştir (Dönmez ve Güven, 2001).

Nöbetçi Öğretmen;

Tüm okul polisleri ve okul müdürleri nöbetçi öğretmenin okul içinde kontrol unsuru olduğunu, okullardaki birçok olayın önüne öncelikle nöbetçi öğretmenlik ile geçildiğini belirtmektedirler. Hem okul polisleri hem de okul müdürleri nöbet görevini layıkıyla yapmayan öğretmenlerinde bulunduğunu, onları da okul idarelerinin uyardığını belirtilmiştir.

Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 2008–2009 Eğitim-Öğretim yılının başında açıkladığı Şiddetin Önlenmesi Eylem planında öğretmenlerin nöbet görevlerindeki

eksikliklere değinilmiş ve öğretmenlerin, ciddi bir problem haline gelen nöbet görevini tam ve doğru yapmasını sağlamak amacıyla okul müdürlerinin denetimlerini sıklaştırmaları ve öğretmenlere nöbet görevlerinin en az ders yoğunluğunun bulunduğu günler dikkate alınarak verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Söz konusu bu bulgular araştırma bulgularıyla uyum sağlamaktadır.

Nöbetçi Öğrenci ;

Okul polislerine göre nöbetçi öğrencilerin okul güvenliği anlamında bir faktörü bulunmamakta, idarecilerin getir-götür işlerini yapmakta, buldukları yere giren çıkanları kontrol etmekte, ziyaretçileri kayıt altına almaktadırlar. Okul müdürlerine göre de nöbetçi öğrenciler okul içinde gelen ziyaretçilerin yönlendirilmesi için kullanılmakta, güvenlik unsuru olarak görülmemektedir.

Dış Kapı Nöbetçisi;

Okulların neredeyse tamamında dış kapı nöbetçisi bulunmaktadır. Dış kapı nöbetçileri gelen ziyaretçilerin kaydını tutmakta, okul içinde görüşeceği kişiye yönlendirmektedir. Dış kapıda güvenlik görevlisi bulunduğu okullarda dış kapı nöbetçisi konulmamaktadır.

Araştırma bulgularına göre dış kapı nöbetçileri gelen ziyaretçileri kayıt altına alması bakımından yararlı bir uygulamadır fakat güvenlik açısından sakıncalı bölgelerde öğrencilerin dış kapıda nöbetçi olarak bulunmaları, öğrencilerin suçlu, art niyetli kişilerle muhatap olmaları hususunda doğru bir uygulama değildir.

Ziyaretçi Kartları;

Araştırma bulgularına göre ziyaretçi kartı uygulaması hemen hemen bütün okullarda bulunmaktadır. Bu sonuç bu konuda yapılmış araştırma ile birebir uyumlu değildir. Çünkü Kütük'ün (2008) araştırmasına göre okula gelen ziyaretçiler için giriş-çıkış kayıtlarının yapılması, ziyaretçi kartlarının kullanılması ve okul içinde eşlik edilmesi gibi ziyaretçi politikaların yürütüldüğü okulların oranı % 43,1 civarında bulunmuştur.

Araştırmacı on farklı okula araştırma yapmak için gitmiş sadece bir okulda kimliğini göstererek içeri girmiştir. Diğer dokuz okulda sözlü beyanla içeri alınmıştır. Bu durum kötü niyetli kişilerinde istedikleri takdirde okullara kolaylıkla girebileceğini göstermektedir. Ziyaretçi kartı uygulaması okula ziyaretçi olarak gelen kişinin kimliği

yazıldığı, niye geldiği, kiminle görüşeceği belli olduğu için gerekli ve yararlı bir uygulamadır ve tüm okullarda mutlaka yapılması gerekmektedir.

Okullardaki Diğer Güvenlik Önlemleri;

Okul müdürlerine okullarının sahip olduğu diğer güvenlik önlemleri sorulduğunda yanlarında bulunan devlet binasının sahip olduğu bekçi, girişlerindeki otomatik kapı ve henüz küçük olan bir köpek örnek gösterilmiştir.

Okul Polisi Uygulamasının Okullardaki Şiddet Olayları Üzerindeki Etkisi;

Mülakat çalışması yapılan tüm okul polislerine göre ve on okul müdüründen dokuzuna göre okul polisi uygulamasından sonra okullardaki ve çevrelerindeki şiddet olayları azalmıştır. Okul polisi olmadığında okullardaki şiddet olaylarının yüzde 90 artacağı belirtilmektedir. Sadece bir okul müdürü okul polisi uygulamasının okullardaki şiddet olayını önleyemeyeceğini belirtmiştir. Bu bulgu ABD'deki ilkokullarda ve ortaokullarda yaşanan güvenlik, disiplin ve uyuşturucu kullanımı sorunlarına ilişkin ilkokul ve ortaokul müdürlerinin algılarının belirlenmesi amacıyla Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi tarafından yürütülen çalışmanın, Mansfield, Farris ve Westat Inc. (1992) tarafından hazırlanan raporundaki "*Müdürlerin %62'sine göre güvenli, disiplinli ve uyuşturucu kullanılmayan okulların oluşturulmasında, polis tarafından sağlanan yardım ve eğitimsel destek büyük öneme sahiptir*" bulgusu ile uyum sağlamaktadır.

Okul Güvenliğini Etkileyen Sebepler;

Araştırma bulgularına göre okul güvenliğine etki eden, çocukların şiddete ve suça yönelmesine sebep olan unsurlar aile, arkadaş çevresi, sigara-alkol-ve uyuşturucu kullanımı, çeteler, okul yönetiminin tutumu, öğretmenlerin tutumu, medya, şiddet içerikli bilgisayar oyunları, sosyal çevre olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular Kandakai ve diğ, 1999; Karaman-Kepenekçi ve Yücedağ-Özacan, 2000; Aspy ve diğ, 2004; akt: Işık, 2006 çalışma bulgularıyla uyumludur.

Aile;

Araştırmaya katılan tüm okul polislerine ve okul müdürlerine göre aile, çocuğun kişiliğinin oluşumunda ve şiddete yönelmesinde en büyük etkidir. Araştırma

bulgularına göre çocuğun şiddete yönelmesine yönelik ailesel değişkenler ve bu bulgularla uyumlu çalışmalar şunlardır:

- Ailenin çocuğu takip etmemesi, sahip çıkmaması, ihmal etmesi,
- Ailelerin yoğun çalışma saatleri nedeniyle çocuklara zaman ayıramaması, ilgilenememesi,
- Anne-babanın çocuk yetiştirirken birbirinden farklı davranması,
- Ailenin bölünmüş/parçalanmış olması,
- Aile içi şiddet olması,
- Ailenin ekonomisinin bozuk olması ve işsizlik,
- Ailenin eğitimsizliği ve cahilliği,

Bu bulgular Balcı, 2008; Çolakbay, 2008; Küntay, 2007; Öğülmüş, 2007; Çoruhlu, 2007; Akfırat, 2007, Kılıç, 2007 araştırma bulgularıyla uyumludur.

Arkadaş Çevresi;

Araştırma bulgularına göre ergenlik dönemindeki çocuklar için arkadaşları öğretmenlerinden ve anne-babalarından daha önemlidir. Çocukların davranışlarında arkadaş çevresinin etkileri aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

- Arkadaş çevresinin eğitim seviyesi yüksekse çocuklar olumlu etkilenmektedir.
- Maddi yönden rahat arkadaşlık gruplarında keyif verici madde kullanımı daha yaygındır.
- Eğitim ve gelir seviyesi düşük bölgelerde arkadaş çevresinden etkilenmeler daha çok gözlenmektedir
- Çocuklar arkadaşlarının yanında yer edinebilmek için ailesinde hiç sigara içen yoksa bile çocuklar sigaraya başlamakta, alkol ve uyuşturucu kullanabilmekte, suç işleyebilmektedir (Kılıç, 2007).
- Sınıfta kalan çocukların ertesi yıl ayrı sınıf oluşturulmadan yeni kayıt olan çocuklarla aynı sınıfa konulması, yeni gelen öğrenciler için olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

- Kenar mahallede yaşayan çocuklar, bölgelerindeki olumsuz rol modellerden öğrendiklerini hayatına uygulamaya çalışabilmektedir.

Alkol- Sigara- Uyuşturucu Kullanımı;

Okul polisleri ve okul müdürleri tarafından öğrencilerde sigara kullanımının yaygın olduğu fakat alkol ve uyuşturucu kullanımının çok fazla gözlemlenmediği belirtilmiştir.

Bir okulda öğrenciler arasında yapılan anket çalışmasıyla öğrencilerin yüzde 65'inin sigara içtiği, bu sigara içenlerinde yüzde 70 oranında sigaraya 9–11 yaşları arasında başladıkları tespit edilmiş, öğrencilerin ve öğretmenlerin sigarayı bırakmaları için kampanya başlatılmış ve bırakanlar ödüllendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığının ders geçme ve devamsızlığa yönelik yaptığı aflardan sonra okulla ilgisi olmayan öğrencilerin sigara, bira, uyuşturucu gibi maddelerin yayılmasına sebep oldukları belirtilmektedir.

Alkol ve uyuşturucu kullanan çocukların sağlığının bozulduğu, kurallara uyum sağlamakta güçlük çektiği, yaptığı davranışın sonucunu hesap edemediği, fiziksel olarak ta okulda hırçın, dalgın, öğretmeni dinlemeyen, uyuklayan, dikkati dağınık bir görünüm sergilediği, ayrıca alkol kullanımının çocuklara cesaret verdiği, bu cesaretle arkadaşlarının yanında ön plana çıkabilmek için kapkaç ve gasp gibi yanlış yollara sürüldüğü belirtilmektedir. Madde kullanan öğrencilerin bilgisi okul polislerine ulaştığında bu çocukların tedavisi ve bu maddeleri okul çevrelerine getirenlerin takibi için çalışmalar yapılmaktadır.

Saldıroğlu ve diğerleri (2003) intihar etmiş, intihar girişiminde bulunmuş ve adli kayda geçmiş suçu bulunan ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki öğrencilerin sosyo demografik özelliklerinin belirlemesi amacıyla yürüttüğü çalışmasında 1997–1998 ve 2001–2002 öğretim yılları arasında değerlendirmeye alınan 2053 öğrencinin 326'sının bağımlılık yapan madde kullandığı tespit edilmiştir.

Çeteler;

Araştırma bulgularına göre okul polisliği kapsamında okul idareleri ile okul polisinin ortak çalışmasıyla okullardaki ve çevrelerindeki çeteleşme olayları engellenmiştir. Okul

müdürlerine göre çeteleşme okullarda tam manasıyla olmamakta fakat değişik oluşumlar bulunabilmektedir.

Çetelerin oluşmasında aynı mahalleden, aynı köyden veya aynı şehirden gelen çocukların bir araya gelmesi, sınıf tekrarı yapan öğrencilerin alt sınıftaki çocuklara yaptırım uygulayabilmek için gruplaşması, derneklerin-partilerin sempatanlarının ve gençlik kollarının okullarda oluşturduğu gruplar etkili olmaktadır.

Okul Yönetiminin (İdarelerinin) Tutumu;

Araştırma bulgularına göre tüm okul polisleri ve müdürleri okul idarelerinin disiplinli ve dengeli yaklaşımlarının okuldaki güvenliği arttırdığını belirtmektedirler. Okul idarelerinin disiplinli olduğu yerlerde okul polislerine çok iş düşmemektedir. Fakat okul idarelerinin disiplinsiz ve tutarsız davranışları öğrenciler üzerinde davranış bozukluklarına sebep olmaktadır. Okul müdürlerinin yönetmelikler karşısındaki farklı tutum ve davranışları öğrencilerde kuralları uygulayan okul müdürlerine karşı karşılaştırma ve tepki davranışları oluşturabilmektedir.

Okul idarecilerinin kurallar karşısındaki tutumu öğrencilerde olumsuz davranışlara ve alışkanlıklara dönüşebilir. Kurallara uymayan öğrencilerin uyarılmaması veya cezalandırılmaması durumunda öğrencilerde hataları işlemek alışkanlık haline gelecektir ve bu durum çocukların hayata bakış açısını değiştirecektir.

Dönmez ve Güven'in (2002) araştırmasında okul içinde ve dışında okulun güvenliğini en çok etkileyen etkenlerden birisi olarak disiplin yönetmeliğinin yeterince uygulanmaması (%30,8) belirtilmiştir. Şimşek'in (2006) araştırmasına göre de okullardaki şiddetin nedenleri arasında okul personeli (idare, öğretmen ve diğer çalışanlar) ile iletişimsizlik ve okul çalışanları ile öğrencilerin olumsuz disiplin algısı bulunmaktadır. Bu bulgular araştırma bulgularımızla uyumludur.

Öğretmen Tutumu;

Araştırma bulgularına göre öğretmen tutumu öğrencinin davranışları üzerinde etkilidir. Öğretmen, çocukların sadece dersleriyle değil; hareket ve davranış şekilleriyle de ilgilenmeli, öğrencinin seviyesine inebilmeli, öğrenciye değer verdiğini hissettirmeli, anlattığı dersin anlaşılması için sınıfında otorite sağlamalı ve böylelikle çocukların

tavırları, okula ve eğitime bakış açıları değişmelidir. Öğretmen ve öğrenci arasında saygınlığın korunması için mesafe olmalıdır.

Bir okuldaki tüm öğretmenlerin uygulamaları birlik içinde olmalıdır. Çocuklar anne-babalarının arasındaki çelişkiyi kullandığı gibi öğretmenlerinin arasındaki farklı uygulamalardan kaynaklanan çelişkileri de kendi çıkarlarına kullanabilmektedir.

Okullarda öğretmenler yoğun ders programları nedeniyle öğrencilerin rehberlik ve sosyal faaliyetleri ile yeterince ilgilenememektedir. Öğretmenlerin ders programları sosyal faaliyetleri içine alacak şekilde düzenlenmelidir.

Küçük okullarda farklı öğretmen tutumlarının öğrenciyi çok etkilemediği çünkü okul idaresinin tüm öğrenciler üzerinde hâkimiyeti olduğu asıl öğretmenin model rolünün mevcudu fazla okullarda arttığı ve çeşitlendiği düşünülmektedir.

Medya – Mafya Ve Okul Dizileri ;

Araştırmada görüşülen tüm okul polisleri ve okul müdürlerine göre medyanın reklâm ve reyting için her türlü konuyu malzeme yapması, haberleri abartılı olarak sunması, yayınlanan mafya ve okul dizileri öğrencileri aşağıda belirtilen birçok yönden olumsuz etkilemektedir:

- Öğrenciler medyada gördükleri kötü davranış ve rol modelleri örnek almaktadırlar.
- Öğrenciler televizyonlarda gördükleri şiddet davranışlarını kendi hayatlarında uygulamaktadırlar. Örneğin, bazı öğrenciler dizilerden etkilenip, arkadaşlarını kaçırap, bilinçsizce işkence yapmaktadır.
- Öğrencilerin kullandıkları dil bozulmaktadır.
- Dizilerdeki görüntüler okullardaki çeteleşmenin artmasına ve okullarda sigara ve uyuşturucunun yayılmasına sebep olmaktadır.
- Bol para kazanmaya özenen öğrenciler ailelerinde bu imkânı bulamıyorsa hırsızlığa yönelebilmektedir.

- Dizilerdeki görüntüler öğrencilere kılık kıyafet ve adabı muaşeret konusunda olumsuz örnek olmaktadır.
- Kız çocukları magazin haberlerinden daha çok etkilenmektedir.
- Öğrencilerin cep telefonları ile uygunsuz videolar çekip internete verme eğilimi içine girmektedir. Mili Eğitim Bakanlığının 2006 tarihinde yaptığı anket çalışmasından elde edilen sonuca göre katılımcıların büyük çoğunluğu öğrencilerin ses ve görüntü kaydı yapma özelliği olan cep telefonlarını kullanmalarının önlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Kılıç, 2007).
- Basında yer alan haberlerin etkisiyle okulların adları olumsuz etkilenmekte, kamuoyunda bu okullara karşı olumsuz bir önyargı oluşmaktadır.
- Televizyonlarda bıçaklanma haberleri arttıkça kız öğrenciler de bıçak taşımaya başlamışlardır.
- Medyada sanatçı diye tanıtılan kişilerin olumsuz davranışlarının örnek olarak gösterilmesi çocukların hayata bakışını olumsuz yönde etkilemektedir.
- Çocuklar televizyonlarda kuralsız bir dünyayı görmekte sonrasında sokağa çıktıklarında ve okula gittiklerinde kurallarla karşılaşınca tepki göstermektedirler.

Bu bulgular Çoruhlu, 2007; Öztürk, 2007; Güver, 2007; Kılıç, 2007; Deveci, Karadağ ve Yılmaz,2006 bulgularıyla uyum göstermektedir.

Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunları;

Araştırma bulgularına göre çocuklar, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynuyorsa dışarıda şiddete yönelmekte, bilgisayar oyunlarında gördüklerini taklit etmeye çalışmakta, oyunlarda kötü davranışlar tekrarlandıkça alışkanlığa dönüşebilmekte, hiperaktif olmakta, bilgisayarda oyun oynamak için uykusuz kalmakta , internet kafeye gitmek için devamsızlık yapmakta, internet kafelerde kötü insanlarla tanışabilmektedir. Bu bulgular Samancı, (2006); Baker, Güneri, Altun, (2006) araştırma bulgularıyla uyum sağlamaktadır.

Sosyal Çevre;

Araştırma bulgularına göre çocuğun yaşadığı evin, okulun, boş zaman geçirdiği çevrenin sosyal, psikolojik, ekonomik yapısı çocuğun davranışlarını ve şiddete yönelmesini etkilemektedir. Bu bulgular Kılıç (2007) bulgularıyla uyumludur.

Çocuğun sosyal çevresinin göç alan bölge olması, suça meyilli olması (Menacker ve diğ., 1990; Akt: Demirtaş, 2007), gelir düzeyinin düşük olması, kuralsız yaşamın hüküm sürmesi, sosyal faaliyetlerin (kitap okuma, sinema, tiyatro gibi) bulunmaması, çocuğun şiddete daha meyilli olmasına ve bu çocukların gittikleri okullara uyum sağlayamamasına sebep olmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okulun tipinin(Özer, 2006; Öğülmüş, 1995a) ve mevcudunun da (Türkmen, 2005) öğrencilerin şiddet davranışı üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Dönmez ve Güven'in (2002) araştırmasında okul içinde ve dışında okulun güvenliğini en çok etkileyen etkenlerden ikisinin (%39,2) çevre koşullarının ve dışarıdan müdahalelerin (%20,4) olduğu belirtilmiştir. Ayrıca katılımcıların yüzde 82,5'i okul çevresinin kültürel özelliklerinin, okul güvenliğini etkilediğini belirtmişlerdir. Söz konusu bu bulgular araştırma bulgularımızla uyumludur.

Okul Güvenliğini Bozan Kişilerin Ortak Özellikleri ;

Okul polislerinin ve okul müdürlerinin ortak algısına göre okul güvenliğini bozan öğrencilerin en belirgin ortak özelliği ailevi yönden problemlili çocuklar olmalarıdır. Çocukların davranışını etkileyen ailevi problemler şunlardır:

- Anne-babanın ayrı olması,
- Anne-babanın her ikisinin veya birinin ölmüş olması,
- Babanın alkol kullanması,
- Çocuğun aileden şiddet görmesi,
- Anne-babanın otoritesinin ve ilgisinin zayıf olmasıdır.

Bu bulgular Balcı, 2008; Öğülmüş, 2007; Çoruhlu, 2007; Kılıç, 2007 araştırma bulgularıyla uyumludur.

Okul polislerine göre okullarda güvenliği bozan çocukların diğer ortak özellikleri; Derslerinde başarısız çocuklar olmaları (Öğülmüş, 2007), sosyal çevrelerinden edindikleri davranışlar, mafya dizilerindeki özentileri, toplum içinde statü edinme, kişilik kazanma veyahut ta kendini birbirlerinden üstün gösterme gibi düşüncelere sahip olmalarıdır.

Okul Müdürlerine göre ise okullarda güvenliği bozan çocukların diğer ortak özellikleri; Anne-babadan birinin çocuğu koruma ve destek altına alması, ailenin düşük gelirli olması, ailelerin kırsal kesimden göç etmiş olması, öğrencilerin niteliksiz olması ve sosyal faaliyetlere zaman ayırmamasıdır.

Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Karşısında Hissettikleri;

Araştırma bulgularına göre yedi okul polisinden beş tanesi (n=5) öğrencilerin tamamının okul polisi uygulamasından memnun olduğunu ve kendilerinin güven içinde hissettiklerini, iki okul polisi (n=2) ise öğrencilerden kötü niyetli olanların, okullarda sorun çıkaranların, okul polisi uygulamasından memnun olmadığını, okul polisinin varlığından rahatsızlık duyduğunu amacı olan, okula eğitim almak için giden çocukların ise okul polisi uygulamasından memnun olduğunu belirtmektedir. Okul Müdürlerine göre ise öğrencilerden bazıları okul içindeki niyetlerine göre, polisin varlığını bilip kendilerini baskı altında hissetmekte bazıları ise kendilerini güven içinde hissetmektedirler (n=3). Tamamen güven içinde hissediyorlar (n=2), ya da kendilerini baskı altında hissediyorlar (n=1) görüşleri de belirtilmiştir.

Okul polislerinin algılarına göre öğrencilerin hepsi okul polislerini tanımakta ve kendilerinin zarar görmemeleri için, okulun ve öğrencilerin güvenliği için geldiklerinin farkında olmaktadır. Fakat okul müdürlerine göre öğrencilerin çoğu okul polisini tanımamakta, uygulamayı bilmemektedir (n=3).

Okul polisinin beyanına göre okul polisleri okul dışarısında **baskı unsuru** olarak, okul içerisinde ise tamamen **diyalog unsuru** olarak bulunmaktadır. Ayrıca okullara üniformalı olarak giden okul irtibat görevlilerinin öğrencilerde tedirginlik oluşturduğu belirtilmiştir. Okul polisleri sivil olarak çalışmaktadır ve okul polisleri öğrencileri

rahatsız etmemek için genellikle öğrenciler teneffüste iken okullara girmediklerini, öğrenciler derse girdikten sonra idarecilerle görüşme yapmak için okula girdiklerini belirtmektedirler.

Okul Polislerinin Okullara Sağladığı Farklı Katkılar (Öğrencilere Resim, Müzik, Bilgisayar Kursları, Spor Turnuvaları, Yardım Kampanyaları Gibi) ;

Okul polislerinin okullarda en çok seminer çalışmaları yaptıkları, bu seminerler içerisinde uyuşturucu, sigara, alkol, okula geliş gidişlerde karşılaşılabilecek sorunlar ile ilgili eğitimler verildiği, bazı polis memurlarının kişisel çalışmalarlarıyla tanıdıkları esnaftan ve yardım faaliyeti yapan devlet kurumlarından ihtiyaç sahibi öğrenciler ve aileleri için kıyafet, kırtasiye, para gibi yardım almaya, aile ortamı müsait olmayanları yazışmalarla yurtlara yerleştirmeye, psikolojik tedaviye ihtiyacı olanları çocuk şube bünyesindeki psikologlarla görüştürmeye çalıştıkları vurgulanmaktadır.

Okul polisleri okullarda yükümlülükleri dışındaki yapılacak başka faaliyetlere olumlu bakmakta, öğrencilerle polisler arasında yakınlaşma sağlayacağını düşünmekte ama bu tür faaliyetler için zamanlarının olmadığını belirtmektedirler.

Görüşme yapılan on okul müdüründen yedisi okul polislerinin güvenlik haricindeki faaliyetlerde bulunmasına olumlu yaklaşmamakta, sosyal faaliyetlerin ve yardım kampanyalarının okul idaresi ve okul-aile birliğinin işbirliği ile yapılması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Üç okul müdürü ise güzel bir hareket olduğunu ve polisin böyle bir çevresi varsa okulunda ihtiyacı varsa, özellikle taşralarda imkânların azlığı nedeniyle bu tür uygulamaların yapılabileceğini belirtmiştir.

Okul Polisi Uygulamasında Yapılabilecek Değişiklikler Veya Yenilikler;

Okul polisi uygulamasında yapılabilecek değişikliklerle ilgili hem okul polislerinin hem de okul müdürlerinin birbirlerine uyumlu cevaplar verdikleri görülmüştür.

Okul polisine göre;

- Her polise bir okul verilmelidir. Okul polisi sorumlu olduğu okulun her şeyiyle, her sıkıntısı ile ilgilenmelidir.

- Okul önlerinde ve okul çevresinde okul polisinin karşılaştığı olumsuzluklara müdahale etme noktasında yeterli yetkisi olmalıdır.
- Okul polislerine araç verilmeli, sorumlu olduğu bölgede ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.
- Polisin sahip olduğu yetkilerin yaptırım gücü arttırılmalıdır.
- Okul polislerinin sayısı artırılmalı, sorumlu oldukları bölge küçültülüp, görevli olduğu okul sayıları azaltılmalıdır.
- Bazı illerde uygulanan okul çevresine 100 metre mesafede bulunan ilgisiz şahıslara 100 TL ceza kesilmesi tebliği yaygınlaştırılmalıdır.

Okul polisinin bir beyanı çok önem arz etmektedir. **“Hırsızı yakalıyorum suçüstü yapıyorum serbest kalıyor. Tacizciyi yakalıyorsun, çıkıyor serbest kalıyor. Bu olayların çoğalmasına sebep oluyor. Suçlu içeri her giriş çıkışında güçleniyor.”**

Okul müdürlerine göre;

- Her okula bir okul polisi verilmelidir ve bu polis hep okulda bulunmalı, kendisine ait odasında rehberlik uzmanları gibi öğrencilerle birebir çalışmalarını sağlanmalıdır.
- Okul polislerinin çevre denetimleri için yetkileri arttırılmalıdır.
- Okul polislerine başka asayiş görevleri verilmeden sadece okullarla ilgilenmeleri sağlanmalıdır.
- Okul polislerinin ilköğretimden ortaöğretime sorunlu olarak gelen çocuklarla ilgili çalışmalar yapması sağlanmalıdır.
- Okul polisleri kendilerini eğitim-öğretim yılı başında öğrencilere tanıtmalı, beklentilerini sormalı ve sene sonunda öğrencilerin okul polisini değerlendirilmeleri sağlanmalıdır.
- Okul polislerinin çalıştıkları okullar değişmelidir. Bir polis sürekli aynı okulda çalışmamalıdır.

- Okul polisi emniyetin kadrosunda ama okulun bünyesinde olmalıdır.
- Okulların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde polis noktaları kurulmalıdır.

Okul Polislerinin Okul Polisi Uygulaması İle Birlikte Kazandıkları Deneyimler ;

Okul polisleri okul polisi uygulaması ile birlikte öğrencileri, aileleri, öğretmenleri, okul idarelerini, okulların işleyişini ve eğitim sorunlarını daha iyi anladıklarını, sorunların çözümü noktasında yapabilecekleri şeyleri daha iyi öğrendiklerini, okulların bulunduğu çevrelerdeki insanların maddi-manevi ve psikolojik durumlarıyla ilgili daha derinlemesine bilgi sahibi olduklarını belirtmektedirler. Ayrıca tüm okul polisleri yaptıkları işten haz duyduklarını, görevlerini mutlulukla yaptıklarını vurgulamaktadırlar.

Araştırmacı okul polisleri ve okul müdürlerinin görüşlerini ön plana alarak kendi izlenimlerini de katarak okul güvenliğinin muhatabı olan kurum ve kişilere aşağıdaki önerileri sunmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na;

- Okullara özel güvenlik görevlisi ve gece bekçisi kadrosu verilmelidir.
- Okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlileri kesinlikle özel güvenlik kursu almış, eğitilmiş, okullarda yaşanabilecek sorunları ve bunların çözüm yollarını bilen, özel ekipmanlara sahip, çocuk psikolojisinden anlayan, cazip ücretlendirme ile tutulan, çevresinde etki bırakabilen kişiler olmalıdır
- Velileri eğitecek “*Aile Eğitim Programları*” arttırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
- Okul müdürlerinin okul polisliği uygulamasına yardımcı ve destek olunması sağlanmalıdır.
- Okulların rehberlik servisindeki uzmanların sayısı arttırılmalı ve her okula rehberlik uzmanı verilmelidir.
- Sınıf geçme, ödül, disiplin, ceza yönetmelikleri yeni baştan ele alınarak düzenlenmeli ve gereksiz devam-devamsızlık ve sınıf geçmeyi kolaylaştıracak aflar yapılmamalıdır.

- Okul bahçelerinin hafta sonları ve yaz tatillerinde mahalle çocukları tarafından park olarak kullanılması sağlanmalıdır.
- Rehberlik ve nöbet görevi öğretmenler için cazip hale getirilmelidir.
- Kurumların kadrolarının düzenlenmesi ve eksiklerin giderilmesi gerekmektedir.
- İlköğretimin ikinci kademesinde öğrenciler daha iyi yönlendirilmelidir. Derslerde başarılı olamayan öğrenciler çıraklık, meslek lisesi gibi alanlara yönlendirilmelidir.
- Okullar kontrol edilebilirlik ölçüsünde büyütülmelidir. Çok kalabalık okullar oluşturulmamalıdır.
- Öğrencinin üstünü aramanın bile suç olması çantasında kesici, delici aletler taşıyan kişileri tespit etme noktasında okul idarelerinin elini kolunu bağlamaktadır. Bu nedenle okul idarelerinin ve öğretmenlerin yetkileri arttırılmalıdır.

Okul İdareleri'ne;

- Çocukların enerjileri spora, sosyal faaliyetlere yönlendirilmeli ve çocuklara kendini ifade edebileceği kaynaklar temin edilmelidir.
- Okul disiplinine ve güvenliğine yönelik uygulamalarında öğretmenlerinin arkasında olunmalıdır.
- Okullarda disiplin sağlanmalıdır.
- Okul idarecileri okul-aile iletişimini güçlendirmelidirler.
- Öğrenci velilerinin öğretmenleri değerlendirmesi sağlanmalıdır.
- Öğrenciye okulda yapılan her şeyin kendisinin iyiliği için olduğu bilinci kazandırılmalıdır ve öğrenci okul içinde yaptığı olumsuz bir davranışın cezasız kalmayacağını bilmelidir.

Öğretmenler'e;

- Öğretmenler öğrencilerini çok iyi tanımalıdır.

- Öğretmenler öğrenci velileri ile sürekli görüşmeli, velilerin telefonlarını ve adreslerini almalıdır.
- Çocuklara anne-baba şefkatiyle yaklaşmalı, güven vermelidir.
- Öğretmen okul idaresi ve veli arasında köprü olmalıdır.
- Öğretmenler öğrencilere okul güvenliğini sorgulayıcı, aralarında tartışıp çözüm üretebilecekleri ödevler, çalışmalar, projeler vermelidir.

Öğrenciler'e;

- Okul dışında gördükleri ve yaşadıkları olumsuzlukları, okulda sorun çıkarmaya çalışan öğrencileri ailelerine, okul idarelerine, rehber öğretmenlere veya polis 155'e bildirmelidirler.

Aileler'e;

- Aileler çocuklarının arkadaşlarını tanımalıdır.
- Aileler çocukların okula geliş-gidişlerinin takibini yapmalıdır.
- Aileler çocuklarının okuluyla ve öğretmenleriyle iletişim halinde olmalı, veli toplantılarına düzenli olarak katılmalıdır.
- Çocuklarını takip edebilmek açısından evlerine yakın okullara göndermelidirler.
- Çocukların internet ve bilgisayar oyunları alışkanlıkları takip edilmeli, gerekirse sınırlandırılmalıdır.

Emniyet'e;

- Polislerin kaybettiği yaptırım gücü tekrar kazandırılmalıdır.
- Okul polisi sayısı arttırılmalı, bir okul polisinin sorumlu olduğu bölge küçültülüp görevli olduğu okul sayısı azaltılmalı ve okul polislerinin hepsine araç verilerek ulaşım sorunu çözülmelidir.
- Okul polislerinin bir bay-bir bayan personelden oluşması sağlanmalıdır.

- Okul polisleri her eğitim-öğretim yılının başında öğrencilere ve velilere kendilerini ve uygulamayı tanıtıcı programlar düzenlemelidir.
- Okul polislerinin baktıkları okullar ve bölgeler düzenli olarak değiştirilmelidir.
- Okullara verilen okul irtibat görevlileri okullarda direk çalışmalı ya da en yakın yerden görevlendirilerek okulları sık sık ziyaret etmeleri sağlanmalıdır.

Medya'ya;

- Televizyonlar şiddete meyilli programları yayınlamaktan kaçınmalı, sansür uygulamalı veya yayın saatlerini geç saatler olarak düzenlemelidir.
- Okullarla ilgili haberler kötü örnek olmaması ve okullara önyargı ile yaklaşılmasından açısından gerçeğine uygun, abartılmadan ve okul adı, kişi adı verilmeden yayınlanmalıdır.
- Okullarda gerçekleşen kültürel faaliyetler ve başarılı sonuçlar haber yapılmalıdır.
- Okul dizilerinin içeriği olumsuz örnek ve rol modellerden arındırılmalıdır.

Araştırmacılara Öneriler;

- Okul polisi uygulaması hakkında öğrenci ve veli görüşlerini öğrenmek amacıyla anket ve mülakat çalışmaları yapılmalıdır.
- Okullardaki güvenlik önlemlerinin öncesini ve sonrasını sorgulayıcı uygulamalı çalışmalar yapılmalıdır.
- Velilerin okul güvenlik önlemleri ile ilgili düşüncelerini araştıran çalışmalar yapılmalıdır.
- Nitel araştırma yapmayı düşünen araştırmacılar kayıt esnasındaki olumsuzlukları en aza indirmek için en az iki kayıt cihazı kullanılmalıdır.
- Nitel desenli çalışma yapmak isteyen araştırmacılar mülakat çalışması yapacakları kişiler ile görüşme öncesinde tanışma amaçlı ayrı bir çalışma yapmalı, araştırmadaki hedeflerini ayrıntılı olarak konuşmalıdırlar.

KAYNAKLAR

- (AAP) American Academy of Pediatrics. (2001), *Media violence*, 108 (5), 06.10.2002
<http://www.EBSCOhost.html>
- AĞLAMAZ, Turabi (2006), *Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Puanlarının Kendini Açma Davranışı, Okul Türü, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Anne-Baba Öğrenim Düzeyi Ve Ailenin Aylık Gelir Düzeyi Açısından İncelenmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- AKFIRAT, Fatma Ö., (2007), *Dikmen Endüstri Meslek Lisesi'nde Şiddeti Önlemeye Yönelik Çalışmalar*, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- AKİBA, M., G. K.LeTendre, D. P.Baker, ve B.Goesling, (2002), *Student Victimization: National and School System Effects on School Violence in 37 Nations*, *American Educational Research Journal*.
- AKSU, Atınc (2002), *Lise Öğrencilerinde Psikoaktif Madde Kullanımı ve Şiddet Davranışı*, Basılmamış Uzmanlık Tezi, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi
- AKŞAM GAZETESİ (07.03.2009), *Çocuklara İzletmeyin*,
- ALTUN, A.S., O.Güneri Ve Ö.E. Baker (2006), “Basındaki Yansımaları ile Okulda Şiddet”, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, sayı 24.
- ALTUNIŞIK, R., R.Coşkun, S. Bayraktaroğlu, ve E. Yıldırım (2005), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya Kitabevi,Sakarya.
- ANKA (20.10.2008), Bakan Atalay: Uyuşturucu konusunda okullar ve çevresi güvenli hale getirildi <http://www.tumgazeteler.com/?a=4248052> 25.02.2009
- Antalya Emniyet Müdürlüğü Bilgi Edinme Sitesi (24.10.2009), *Okul Polisliği Projesi*.
<http://bilgiedinme.antalya.pol.tr/basin-aciklamalari/okul-polisligi-projesi.html>
- ARAL, N., A. Bütün, B. Türkmenler ve A.Akbıyık (2004), “İlköğretim okullarının sekizinci sınıfına devam eden çocukların saldırganlık eğilimlerinin incelenmesi”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 29 (315), 17-25.
- ARONSON, E., T. D. WILSON ve R. M. AKERT (1997, *Social Pscyhology*, Second Edition, Longman, New York
- ARICAK, Osman Tolga (1995), *Üniversite Öğrencilerinde Saldırganlık Benlik Saygısı Ve Denetim Odağı; İlişkisi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ATMAN, Cihan, (2004), “Çocuğa Yönelik Şiddet; İhmal/İstismar”, *Çocuk Forumu Dergisi*, Mayıs-Ağustos 2004.
- ATKINSON, L. R., R. C. ATKINSON, ve E. R. HILGARD (1995), *Psikolojiye Giriş II*, Sosyal Yayınlar, İstanbul.

- AVCI, Raşit (2006), *Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- AYDIN, Betül (1997), *Çocuk Ve Ergen Psikolojisi*, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- AYDINLI, Hasan (2006) “Okuldaki şiddet”, *Sızıntı dergisi*, yıl 28, sayı 330
- AYDOĞAN, Kamil (2007), *İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Şiddetin Önlenmesi İçin Yaptığı Çalışmalar*, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- BAHAR, Halil İbrahim (2006), “Okulda Şiddet Polisiye Önlemlerle Çözülemez Gözetim Toplumun İnşası”, <http://www.usakgundem.com/yazar/256/okulda-siddet-polisiye-y%C3%B6ntemlerle-%C3%B6nlenemez-g%C3%B6zetim-toplumunun-insasi.html> 10.12.2009
- BALCI, Fatih (2008), “Suçla Mücadelede Ailenin Önemi ” *Polis Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül, Yıl 14, Sayı 57, s 13 <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/pdf/57.pdf> 18.12.2009
- BALTAŞ Zuhâl ve Acar BALTAŞ (1990) *Gençlik Çağı Ve Stres , Aile Yazıları*, 3. Der. Beylü Dikeçoğlu
- BAŞAR, Hüseyin (1994), *Sınıf Yönetimi*, Pegema Yayınları, Ankara.
- BAŞARAN, İbrahim Ethem (2000), *Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul*, Feryal Matbaası, Ankara.
- BEYAZOVA, Ufuk ve Figen ŞAHİN (2001). “Çocuğun Şiddetten Korunma Hakkı”, *Milli Eğitim Dergisi*, Temmuz, Ağustos, Eylül, Sayı:151, Ankara
- BİANET (28.03.2006), “Güvenli Okul Denilince Akla Polis Gelmemeli” <http://www.bianet.org/bianet/kategori/bianet/76756/guvenli-okul-denilince-akla-polis-gelmemeli> 28.02.2009
- BİLGİ, Aysel (2005), *Bilgisayar Oyunu Oynayan Ve Oynamayan İlköğretim Öğrencilerinin Saldırganlık, Depresyon Ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- BİLGİN, Asude ve Hülya KARTAL (2008), “Öğrenci, Veli ve Öğretmen Gözüyle İlköğretim Okullarında Yaşanan Zorbalık”, *İlköğretim Online*, 7(2), 485–495. <http://ilkogretim-online.org.tr>
- BİLGİN, Nuri (1995), *Sosyal Psikolojiye Giriş*, İzmir Kitaplığı Yayınları, İzmir.
- Birgün Gazetesi (30.09.2007), *Her Okula Polis Uygulaması Hatalı*. <http://www.tumgazeteler.com/?a=2265672> 25.02.2009

- BORUM, Rand (2000), “Assessing violence risk among youth”, Journal of Clinical Psychology, 56(10),1263-1288.
- BOYUT HABER (2009), *İngiltere’de Okullar Cephanelik Gibi.* <http://www.boyuthaber.com/News/Dunya/16022009/Ingilterede-ilkokullar-cephanelik-gibi--.php> 16-02-2009
- BUCKNER, Kermit G. ve FLANARY, Richard A., (1996), “Protecting Your School and Students: The Safe Schools Handbook”, *NASSP Bulletin*, SAGE Publications, Vol. 80, p. 44–48.
- BUREAU OF JUSTICE ASSISTANCE (2004), *Bureau of Justice Assistance Fact Sheet*, www.ncjrs.org
- BURSALIOĞLU, Ziya (2002), *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, 12. Basım, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- Center for the Study and Prevention of Violence, (1998), *Safe School Planning*, Boulder, CO: Institute of Behavioral Science, University of Colorado.
- CİHAN (05.09.2008), *Sakarya Polisi Okulları Sıkı Takibe Aldı, Öğrencileri “Satanizmden” Koruyacak.* <http://www.tumgazeteler.com/?a=4077936> 11.12.2009
- Cihan Haber Ajansı (09.09.2008) , *Kars Emniyeti 'Okul Polisi' Projesini Uygulamaya Başladı,* <http://www.haberler.com/kars-emniyeti-okul-polisi-projesini-uygulamaya-haberi/> 28.02.2009
- Cihan Haber Ajansı (8.10.2008), *Okullardaki Uyuşturucu Mücadelesine ‘Müdürlü’destek.* <http://www.haberler.com/okullardaki-uyusturucu-mucadelesine-mudurlu-destek-haberi/> 07.03.2009
- CİHAN (18.11.2008), *Kars Emniyeti 13 Fakir Öğrenciyi Sınavlara Hazırlıyor.* <http://www.tumgazeteler.com/?a=4351171> 26.02.2009
- CİHAN (05.01.2009), *Ceyhan’da Asayiş Olaylarında Azalma Oldu.* <http://www.tumgazeteler.com/?a=4504433> 26.02.2009
- CİHAN (23.02.2009), *Ağrı Emniyeti `Okul Polisi` uygulaması hakkında bilgilendirme toplantısı düzenledi.* <http://www.tumgazeteler.com/?a=4723963> 25.02.2009
- Çanakkale Eğitim-Sen (2008), “MEB Müfettişleri’nin “Eğitimde Dayak Olur” Anlayışı, Okullarda Şiddet Eylemlerinin Gerçek Kaynağını Gözler Önüne Seriyor”, <http://www.canakkaleegitimsen.org/detayhaber.asp?id=450> 11.03.2009
- ÇELİK, Hüseyin (2007), “Okullardaki Şiddet Başarısız Öğrencilerden”, Mynet Haber <http://haber.mynet.com/detay/teknoloji/okullardaki-siddet-basarisiz-ogrencilerden/310845> 20.09.2007
- ÇELİK, Kazım. (2007), *Okullarda Acil Durum Yönetimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.

- ÇETİN, Hicran (2004), *Öğrenci Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları: Yaş Ve Cinsiyete Göre Bir İnceleme*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- ÇINKIR, Şakir (2006), “Okullarda Zorbalık Türleri, Etkileri ve Önleme Stratejileri”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- ÇOLAKBAY, Nihat (2008), “Gelecek İçin Bir Adım Adıyaman Örneği”, *Polis Dergisi*, Ekim-Kasım-Aralık, Yıl 14, Sayı 58, s 58
<http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/pdf/58sayidergi.pdf> 18.12.2009
- ÇORUHLU, Elif (2007), *Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Çalışmalarında Altındağ İlçesinde Üç Okul Örneği*, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- ÇUHADAROĞLU, Füsün Ç. (2006), “Ergenlikte Psikososyal Gelişim Özellikleri”, *Pediatric Bilimler Dergisi*, Cilt:2, Sayı:7
- DEMİRTAŞ, Hasan ve Hasan GÜNEŞ (2002), *Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü*, 1. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara
- DEMİRTAŞ, İ. Yener (2007), *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Rol ve Beklentileri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DEBARBIEUX, Eric (2009), *Okullarda Şiddet Küresel Bir Tehdit*, Çev: İsmail Yerguz, İletişim Yayınları.
- DEPARTMENT FOR EDUCATION AND SKILLS (2002), *Safer School Partnerships Guidance*, London
- DERVENT, Fatih (2007), *Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyleri ve Sportif Aktivitelere Katılımla İlişkisi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.
- DEVECİ, Süleyman Erhan ve Açık, Y. (2002), *İlköğretim Öğrencilerinin Fiziksel Şiddete Maruziyetleri ve Yaklaşımları-II*, 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Kongre Kitabı 2, Diyarbakır
- DEVECİ, H., R. Karadağ Ve F.Yılmaz (2006), “İlköğretim Çocuklarının Şiddet Algıları”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- DİKBAŞ, Yılmaz (2008), “Okul Girişlerinde Metal Dedektör”,
<http://www.kokturkler.net/Makale/74/OKUL-GIRISLERINDE-METAL-DEDEKToR.html> 14.12.2009

- DİNÇTÜRK, Sadık (2007), *Türkiye’de Vandalizm’in Sosyal, Ekonomik ve Psikolojik Boyutları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DİZMAN, Hatice ve Figen GÜRSOY (2005), “Anne Yoksunu Olan Çocukların Saldırganlık Eğilimlerinin İncelenmesi”, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, Ekim, Cilt:13 Sayı:2 <http://www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf/Cilt13-No2-2005Ekim/437-446.pdf>
- Doe eens normal, www.politie.antwerpen.be
- DÖNMEZ, Burhanettin (2001), “Okul Güvenliği Sorunu Ve Okul Yöneticisinin Rolü”, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 7, Sayı 25, s.63–74.
- DÖNMEZ Burhanettin ve Mehmet GÜVEN (2001), *Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı ve Beklentileri*, VI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetler Kitabı, Ankara: ODTÜ Eğitim Fakültesi, s.13.
- DÖNMEZ, Burhanettin ve Mehmet GÜVEN (2002), “Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmen Ve Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri, *Yaşadıkça Eğitim*”, 74–75, 60–64.
- DÖNMEZER, T., A.Gümüş Ve S.Tümkaya (2006), “*Kötü Muamele ve Etkileri*”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- DRUG ABUSE RESİSTANCE EDUCATION. *We must take responsibility and prevent the problem.* www.phoenix.gov/POLICE/dare1.html
- DUMAN, Nurdan (2000), *Ankara Liselerinde Çeteye Katılma Potansiyeli Olan Öğrenci Grupları ve Okul Sosyal Hizmeti*, Basılmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- DÜNDAR, Can (1996), ‘*Televizyon ve Şiddet*’ Cogito, Yapı KrediYayınları, Sayı:6-7, s.385-390
- EFİLTİ, Erkan (2006), *Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Saldırganlık, Denetim Odağı Ve Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- EĞİTİM SEN (10.12.2009), “*Okullarda Yaşanan Şiddet ve Çeteleşme Eğitim Sistemini Tehdit Ediyor*” 2006-03-25 <http://www.egitimsen.org.tr/index.php?yazi=28>
- Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 13.04.2001, Resmi Gazete Sayısı: 24372 <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/20684.html> 18.12.2009
- EREN, Altay (2005), “Korku Kültürü, Değerler Kültürü ve Şiddet”, *Aile ve Toplum Dergisi*, Cilt 2, sayı 8, s.23-35.

- ERGÜDER, Üstün (2007), *Çocuklarımızın Pusulaları: Rehber Öğretmenler*
<http://www.kulturokullari.net/default.asp?sayfa=makale&id=15> 13.10.2009
- ERTEN, Yavuz ve Cahit ARDALI (1996), “Saldırganlık, Şiddet ve terörün psiko-sosyal yapıları” *Cogito Dergisi*, sayı 6-7, s.143.
- ERTÜRK, Selahattin (1972), *Eğitimde Program Geliştirme*, Yelkentepe yayınları:4, Hacettepe Basımevi, Ankara.
- EVRENSEL GAZETESİ (03.01.2008), *Okulunuzun Polisi*.
<http://www.tumgazeteler.com/?a=2462133> 25.02.2009
- EVRENSEL GAZETESİ (03.04.2009), *Meclisten Ürkütücü Rapor*.
- FLANNERY, Daniel.J.(1997), “*School Violence: Risk, Preventive Intervention, And Policy*”,
http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/15/34/a3.pdf 27.10.2009
- Forum Legal (24.03.2006), *Okullardaki Olayları Polisi Tek Başına Önleyemez*.
<http://www.forumlegal.net/okullardaki-olaylari-polis-tek-basina-onleyemez-t34753.html?p=106941> 28.02.2009
- FREEDMAN J.L., D.O., SEARS ve J.M. CARLSMİTH (2003), *Sosyal Psikoloji*, Çev. : Ali Dönmez, İmge Yayınları, Ankara
- FROMM, Eric (1997), *Sevgi ve Şiddetin Kaynağı* , Çev: Selçuk Budak, 4. Baskı, Öteki Ajans, Ankara
- GANDER, Mary J. ve Harry J. GARDİNER (1995), *Çocuk ve Ergen Gelişimi*, Çev.Bekir ONUR, Nermin ÇELEN ve Ali DÖNME, 2. Baskı, İmge Kitapevi, Ankara
- Gang Resistance Education and Training History of the GREAT Program.
www.phoenix.gov/POLICE
- GEÇTAN, Engin (1998), *Psikanaliz ve Sonrası*, 8. Basım, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- GENÇ KAMPUS (31.10.2007), *Riskli Okullar Polise Zimmetlendi*
<http://www.gnckampus.com/news.php?readmore=349> 28.02.2009 02.24
- GERÇEK GÜNDEM (07.07.2009), “*MİT'teki kadın oranı tartışılırken, poliste de oran sınırlı*”, <http://www.gercekgundem.com/?p=203168> 13.12.2009
- GEYİN, Çiğdem (2007), *Genel Liselerde Okul Güvenliği Algılarının İncelenmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Giresun Emniyet Merkezi (25.02.2009), www.giresun.pol.tr/coc.htm.

- GORDON, P. (1987), ‘Community policing: Towards the local police state?’, in P.Scraton (Ed.), Law,order and the authoritarian state, PA: Open University Pres, Milton Keynes/ Philadelphia, p.125-126
- GÖKA, Erol ve Hakan TÜRKÇAPAR (2005), “Gençlik ve Şiddet” <http://www.erolgoka.com/makale/007.htm> 28.10.2009
- GÖZÜTOK, Dilek (2000), *Öğretmenliğimi Geliştiriyorum*, Siyasal Yayınevi, Ankara.
- GÖZÜTOK, D., O.K. Er Ve Ö.C. Karacaoğlu (2006), “Okulda Dayak (1992- 2006 Yılı Karşılaştırması”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- GÜÇKIRAN, Reşit Yalın (2008), *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul İklimi Alguları İle Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- GÜRSOY, Figen (2002), “Annesi Çalışan ve Çalışmayan Çocukların Saldırganlık Eğilimlerinin İncelenmesi”, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, Cilt: 7. Sayı: 6, s.7-15.
- GÜVEN, Mehmet (2002), “Okul Güvenliğinde Psikolojik Danışmanların Rolü Ve Görevleri”, *Eğitim Araştırmaları*, Sayı 9, s.67-72.
- GÜVER, Gülseren (2007), *Basında Şiddet, Okullarda Şiddetin Önlenmesi*, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- Haber7 (05.09.2006), Her Okula İki Polis. <http://www.tumgazeteler.com/?a=1680376> 25.02.2009
- HUFF, Ronald C. ve Kenneth S. TRUMP, (1996), “Youth Violence and Gangs: School Safety Initiatives in Urban and Suburban School Districts”, *Education and Urban Society*, Volume: 28
- HÜSMAN, Zeynep (2007), *Lise İkinci Sınıf Öğrencilerinin Şiddet Deneyimlerinin Nitelik ve Nicelik Açısından Tetkiki*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- IŞIK, Halil (2004), “Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 160, Güz <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/isik.htm> 20.03.2009
- İlköğretim Genel Müdürlüğü (2006), <http://iogm.meb.gov.tr/pages.php?page=haber&id=98> 17.10.2009
- JOHNSON, I.M. (1999), “ School Violence: the effectiveness of a school resource officer program in a southern city”, *Journal of Criminal Justice*, Vol. 27, No 2.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem (1999), *Yeni İnsan ve İnsanlar*, 10. Basım, Evrim Yayınevi, İstanbul.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem (2007), *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*, Evrim Yayınevi. İstanbul

- KAPÇI, Emine Gül (2004), “İlköğretim Öğrencilerinin Zorbalığa Maruz Kalma Türünün ve Sıklığının Depresyon, Kaygı ve Benlik Saygısıyla İlişkisi” , *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 37, Sayı: 1, s.1-13
- KARA, Nihal (2006), “Akran İstismarı”, *Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl 7, Sayı 76
- KARAKAYA, Ergün (2008), Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Şiddete Eğilimlerinin Çok Yönlü Olarak Değerlendirilmesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARASAR, Niyazi (2004), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel yayınları Ankara
- KAYA, Nilay Ç. (2006), *Şiddetin Sosyal Dinamikleri, Toplumsal Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu - Eğitim Sen*, Mayıs 2006 www.egitimsen.org.tr
- KAYAŞ, Gülay (2006), Suç ve çocuk eğitimi, www.turkhukuksitesi.com/makale_252.htm. 16.03.2006.
- KENSİNGTON VE CHELSEA POLİCE AND METRON POLİCE. www.met.police.uk
- KEPENEKÇİ, Y., Ö. Karaman Ve A. Yücedağ (2001), *Okullarda Suçun Önlenmesi*, I.Ulusal Çocuk Suç-Nedenler Önleme Çalışmaları Sempozyumu
- KILIÇ, Ruhi (2007), *Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması*, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- KOÇ, M. (2006). “Şiddetin Ortaya Çıkardığı Psikolojik Travmayla Baş Etmede Sporun İşlevselliği”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- KOÇ, M., R. Kılıç, M. Alkan ve N. Sezer (2006), “Şiddete Maruz Kalan Çocuğun Psiko-Patalojisi (Ruh Sağlığı) ”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- KÖKNEL, Özcan (1996), *Bireysel ve Toplumsal Şiddet*, 1. basım, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- KÖKNEL, Özcan (1995), *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, 13.Baskı, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- KÖKSAL, Oğuz Kaan (2008), *Polis, Okullar ve Suçun Önlenmesi Önsözü*, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara
- KULAKSIZOĞLU, Adnan (1998), Ergen-Aile Çatışmaları ile Annenin Tutumları Arasındaki İlişki ve Ergenin Problemleri, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi (1), İstanbul
- KURT, Türker ve Mehmet KANDEMİR (2006), *Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl 7, Sayı 76

- KÜNTAY, Esin (2007), “Okul Çağındaki Çocuklar Arasında Şiddet Olgusu”, *Polis Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül, Yıl 13, Sayı 53, s 16
<http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/pdf/53.pdf> 18.12.2009
- KÜTÜK, Özlem (2008), *Liselerde Okul Güvenliğine Yönelik Bir Çalışma*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- LAMBERT R.D. and D.MCGINTY (2002), ‘Law enforcement officers in schools: setting priorities’, *Journal of Educational Administration*, Vol.40, No.3, s.258
- MAHİROĞLU, Ahmet ve Bekir BULUÇ (2003), “Orta Öğretim Kurumlarında Fiziksel Ceza Uygulamaları”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Kış, Cilt 1, Sayı 1,s. 81-95
- Manisa Hür Işık (10.11.2008), *Okul Polisi Hem Koruyor Hem De Kültür Aşılıyor*.
http://www.manisahurisik.com/haber.php?haber_id=988 27.02.2009
- MEB (25.09.2006), *Kurum Tanıtım Yönetmeliği*.
<http://www.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?id=1235> 17.10.2009
- Memurlar Net (2007), *Her okula bir sivil polis uygulamasını doğru buluyor musunuz?*,
<http://anket.memurlar.net/survey.aspx?id=380> 17.10.2009 02.49
- MERTOĞLU, M. (2006), “1997–2005 Yılları Arasında İstanbul’da Öğretmenlerin Öğrencilere Uyguladığı Şiddetin İncelenmesi” I. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28–31 Mart 2006, İstanbul
- MICHAUD, Yves (1991), *Şiddet*, Çev: Cem Muhtaroglu, , Cep Üniversitesi: 56, İletişim Yayınları, İstanbul
- MOELLER, Thomas G., (2001), *Youth Aggression and Violence: A Psychological Approach*, Lawrence Erlbaum Associates, USA.
- MYERS, David (1996), *Social Pyschology*, 5th Edition, McGraw-Hill Book Company, New York.
- NATIONAL SCHOOL SAFETY CENTER (1992), *Gangs in Schools: Breaking Up is Hard to Do*. Westlake Village, CA.
- NATIONAL SCHOOL SAFETY CENTER (1999). “*Report on School Associated Violent Deaths*”, Westlake, CA.
- Net Haber (27.01.2007), *Erzurum Polisi İlk Kez Böyle Bir Görev Yaptı*.
<http://www.nethaber.com/Toplum/10406/Erzurum-polisi-ilk-kez-boyle-bir-gorev> 28.02.2009
- OCAK, Yasemin (2006). *Ortaöğretim Okullarında Kriz Yönetimi (Edirne İli Örneği)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi
- OMAY, Havva (2008), İlköğretim Okulları Öğrencilerinin Okul İklimi Algıları İle Saldırganlık Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- ORAL, Arzu (2004), *Ergenlik Döneminde Stresle Başa Çıkma: Stresle Başa Çıkma Programının Geliştirilmesi Ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- ÖGEL, K., I.TARI ve C.Y. EKE (2006), *Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme*, Yeniden Yayınları No. 17, İstanbul.
- ÖĞÜLMÜŞ, Selahattin (1993), Tahripçilik, Ankara Üniversitesi *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt:26, Sayı:2
- ÖĞÜLMÜŞ, Selahattin (1995a), *Okullarda (Liselerde) Şiddet ve Saldırganlık*, Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara
- ÖĞÜLMÜŞ, Selahattin (1995b), “Vandalizm (Tahripçilik) veya Toplumda Çevreye Karşı Bir Manifesto”, *İlim ve Sanat Dergisi*, Sayı 39, s.76-79.
- ÖĞÜLMÜŞ, Selahattin (2007), *Okullarda Şiddet ve Önlenmesi*, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- ÖZER, Niyazi (2006), *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları*, Basılmamış Lisansüstü Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZDEMİR, İsmet (1995), *Kural Yönelimli Ergenlerde Kimlik Gelişimi İle Formal Düşünce Arasındaki İlişki*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZDEMİR, Servet (2000), *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*, V.Baskı, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- ÖZGÜVEN, İ. E. (2001), *Ailede İletişim ve Yaşam*, (1. Basım), Ankara: PDREM Yayınları.
- ÖZTÜRK, M.Orhan (1983). *Ruh Sağlığı ve Hastalıkları*, Meteksan, Ankara
- ÖZTÜRK, Nurullah (2007), *Basında Şiddeti Önlemeye Yönelik RTÜK’ün Çalışmaları*, Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı Metinleri, Editör: Selahattin GELBAL, 1. Baskı, Türk Eğitim Derneği, ANKARA
- PİŞKİN, Metin (2002), “Okul Zorbalığı Tanımı Türleri İlişkili Olduğu Faktörler Ve Alınabilecek Önlemler”, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Cilt 3, Sayı 2, s. 531–562
- POLAT, Oğuz (2001), *Çocuk ve Şiddet*, Der Yayınevi, İstanbul.
- Policy Research Bureau (2004), Central Monitoring and Evaluation of the Safer School Partnership Programme, www.prb.org.uk/research

- POLİS DERGİSİ (2002), “*Polis-Halk İlişkileri Konulu Anket Elazığ İli Örneği*”, Yıl 8, Sayı 32 <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/32/web/diger/Anket.htm> 13.12.2009
- POLİS HABER (18.09.2008), *Polis Abla İyi Tuttu*.
<http://www.tumgazeteler.com/?a=4125695> 25.02.2009
- Promising Strategies for Schools: School Resource Officer Programs.
www.ncsu.edu/cpsv/sro.htm
- Sabah Gazetesi (17.08.2007), *Polise Okulda Seminer Yasağı*.
<http://arsiv.sabah.com.tr/2007/08/17> 28.02.2009
- Sabah Gazetesi (03.04.2009), *Altı Liseliden Biri Okula Bıçak ve Silahla Geliyor*.
- SALDIROĞLU, H., G. Özhan, S. G. Çakır, Ş. Kılıç, F. Erdoğan ve M. Soyutürk (2003) *Okullarımızda İntihar ve Suç: İntihar Eden, İntihar Girişimi ve Adli Kayda Geçmiş Suçu Bulunan Öğrencilerin Sosyo-demografik Özellikler, (Yayınlanmamış Araştırma Raporu)*, MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- SAMANCI, Osman (2006), “*Şiddet İçerikli Bilgisayar Oyunlarının İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Etkileri*”, 1. Şiddet Ve Okul: Okul Ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet Ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul
- SAVAŞ, Oğuz (2006), *Gelir Dağılımı Ve Şiddet İlişkisinin Sosyo – Ekonomik Politikalar Açısından İncelenmesi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Schooladoptie Doe Effe Normal-Introductie. www.doe-effe-normaal.nl
- SERTÇE, Selahattin (2002), “Kamu Kuruluşlarında Yöneticilerin İş Doyumu Üzerine Bir Araştırma (İzmir Emniyet Teşkilatı Örneği)”, *Polis Dergisi*, Yıl 9, Sayı 34 http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/34/yeni/web/Selahattin_SERTCE.htm 13.12.2009.
- Sendika.Org (19.09.2007), *Her Okula Bir Sivil Polis*.
http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=13234 13.03.2009
- SHAW, Margaret (2006), *Okullarda Suçun Önlenmesi ve Polis*, Çev. İsmail Yılmaz, İtibar Uğurlu, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları No. 414. Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Yayınları No. 254, Ankara.
- SHAW, Margaret (2008), *Polis, Okullar ve Suçun Önlenmesi: Mevcut Uygulamaların Ön İncelemesi*, Çev: Ahmet Polat, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara

- ŞEN, İlknur D. (2004), *Saldırganlık*, 27.10.2009
http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/39/web/makale/Ilknur_Demirkol_Sen.htm
- ŞENÖZ, İbrahim (2007-2008), “Suç Önlemede Halkla İlişkilerin Rolü: Adıyaman Örneği ”, *Polis Dergisi*, Yıl 14, sayı 54-55, s 66
<http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/pdf/54-55.pdf> 18.12.2009
- ŞİMŞEK, Mehmet (2006), “Diyarbakır Kent Merkezindeki Okullarda Meydana Gelen Şiddet Olaylarının Genel Bir Görünümü”, 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, 28-31 Mart, İstanbul.
- STEİN, Arnold (1997), *Saldırgan Çocuk*, Çev. Nükhet Polat, Papirüs Yayınevi, İstanbul.
- ŞİŞMAN Mehmet ve Selahattin TURAN (2004), *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El kitabı*, 1.Baskı, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- TAN, Hasan (1992), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik: Teori ve Uygulama*, 6. Basım, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- TARAF GAZETESİ (09.12.2008), *Korku Gençleri Şiddete İtiyor*.
- TARI, İtir (2006), *Bilim Ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Yıl 7, Sayı 76.
- TAVŞANCIL, Ezel ve Esra ASLAN (2001), *Sözel, Yazılı Ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi Ve Uygulama Örnekler*, Epsilon Yayınları, İstanbul
- TAYMAZ, Haydar (1997), *Uygulamalı Okul Yönetimi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- TAYMAZ, Haydar. (2003), *İlköğretim ve Ortaöğretim Müdürleri İçin Okul Yönetimi*, 7.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara
- T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, (1998), *Aile İçinde Şiddet ve Toplumsal Alanda Şiddet*, Başbakanlık Basımevi, Ankara
- TEMEL, Ali (2003), “Eğitimde Disiplin Bağlamında Ödül ve Ceza”, Maltepe Üniversitesi İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Gençlik ve Rehberlik Sempozyumu, s.32
- TEZCAN, Mahmut (1996), “Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul ”, *Cogito Dergisi*, Sayı:6-7, Kış-Bahar.
- TEZCAN, Mahmut (1997), *Eğitim Sosyolojisi*, 11. Baskı, Zirve Ofset, Ankara
- TSYTSAREV, S.V. & CALLAHAN, C.V. (1995), “Motivational approach to violent behaviour: A cross-cultural perspective”, In L.L.Adler & F.L. Denmark (Eds), *Violence and the prevention of violence*, p.47-59, London: Preager Publish.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, www.tdk.org.tr

- TÜRKMEN, Mustafa (2004), *Orta Öğretim Kurumlarında Okul Güvenliği ile İlgili Yaşanan Sorunlar*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- UĞUR, Mehmet Müfit (1994), *Medikal Psikoloji*, Sahaflar Kitap Sarayı, İstanbul
- ULUĞTEKİN, S. (1976), *Ana Baba Davranışlarıyla Çocuğun Saldırganlık Ve Bağımlılık Eğilimi Arasındaki İlişkilerin Araştırılması*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Unicef Türkiye Basın Merkezi (2006), Çocukların Korunması, http://www.unicef.org/turkey/pc/_cp27.html 12.10.2009
- U.S. Department of Education, ve National Center for Education Statistics (2002), *Are America's Schools Safe? Students Speak Out: 1999 School Crime Supplement*, Washington D.C.
- U.S. Department of Education, ve National Center for Education Statistics. (2004), *Crime and Safety in America's Public Schools: Selected Findings from the School Survey on Crime and Safety*, Washington, D.C.
- U.S. Department of Education, ve Office of Safe and Drug-Free Schools (2004), *Practical Information On Crisis Planning: A Guide For Schools And Communities*, Washington, D.C.
- UYVAL, Aynur (2003), *Şiddet Karşıtı Programlı Eğitimin Öğrencilerin Çatışma Çözümleri, Şiddet Eğilimleri ve Davranışlarına Yansıması*, Basılmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- VURAL, Sacide, (1998), *Televizyondaki Şiddetin Çocuklar üzerindeki Etkisi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Üçüncü Aile Şurası Bildirileri, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- YAMAN, Erkan (2007), *Üniversitelerde Bir Eğitim Yönetimi Sorunu Olarak Öğretim Elemanının Maruz Kaldığı İnfomal Cezalar: Nitel Bir Araştırma*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- YAVUZER, Haluk (1998), *Çocuk ve Suç*, 9. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- YAVUZER, Haluk (2000), *Okul Çağı Çocuğu*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- YAVUZER, Haluk (2004), *Çocuk psikolojisi*, 26. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul I. Ulusal Adolesan Sağlığı Kongresi Konuşma Metinleri, (2006), Ankara http://ergen.org.tr/pdf/2_konusmaci%20metinleri.pdf 10.12.2009
- Yeni Asya Gazetesi (09.06.2006a), *Okul Polisi Görevde*.
- Yeni Asya Gazetesi (09.06.2006b), *Fransa'daki Okulları Şiddet Esir Aldı..*
- YILDIRIM, Ali ve Hasan ŞİMŞEK (2008), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları, Ankara
- YILDIRIM, Fatma (1999), "Saldırganlık Ve Cinsiyet İlişkisi", *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, Cilt 22, Sayı 210- 212.

- YILMAZ, Ali (1988), Kolluk Görevlerinde *Genel Kolluk – Özel Kolluk ve ilişkileri*, Basılmamış Uzmanlık Tezi, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Kamu Yönetimi Lisans Üstü Uzmanlık Programı, Ankara.
- YÖRÜKOĞLU, Atalay (1992), *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*, Özgür Yayın Dağıtım, İstanbul.
- ZAMAN GAZETESİ (26.06.2006), *Polis Suçlu Çocukları Sevgiyle Islah Ediyor*.
<http://www.tumgazeteler.com/?a=1564414> 25.02.2009
- ZAMAN GAZETESİ (23.12.2006), *Okullarda 8 ayda 3 bin şiddet olayı yaşandı*.
- ZAMAN GAZETESİ (16.01.2007), *Okul Polisi Şiddeti Azalttı*.
<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=488324> 28.02.2009
- ZAMAN GAZETESİ (09.02.2009), “Okulları Özel Güvenlikçiler Koruyacak ”.
- ZÜLAL, Aslı (2001), “Çağımıza Özgü Bir Sorun Mu? Şiddet”, *Bilim Ve Teknik Dergisi*, 37 (399), s.34 – 41.
- WALKER, By Hill M. and Janet Eaton WALKER, (2000), “Key Questions About School Safety Critical Issues and Recommended Solutions”, Preventing School Violence, NASSP Bulletin/March, Pages: 46-55.
- WHO (2002a), *Injuries and Violence Prevention: Youth Violence*.
- WHO (2002b), “*Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu*”,
<http://undp.un.org.tr/who/bulten/turk/bul9siddetraprou02.HTM> 28.10.2009
- WHO (2002c), *Gençlerin Neden Olduğu Şiddet Olayları*,
<http://undp.un.org.tr/who/bulten/turk/bul9gencsiddet.HTM> 10.02.2009
- WHO (2002d), *Kamu Sağlığı ve Şiddet- Avrupa'daki Durum ve Eğilimler*,
<http://undp.un.org.tr/who/bulten/turk/bul9siddetdurumrapor10.htm> 09.12.2009

EKLER

EK-1

OKUL MÜDÜRLERİ İÇİN MÜLAKAT FORMU

Merhaba

Adım Nuray Ayar. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Aynı zamanda İslam Uyar Ticaret Meslek Lisesinde Fizik öğretmeni olarak çalışmaktayım.

Tez çalışması olarak ‘Okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: Okul polisi uygulaması’ nı araştırıyorum. Bu araştırma kapsamında konu ile ilgili en önemli ve yeterli bilgiyi okul polislerinden ve okul müdürlerinden alacağımı düşünüyorum. Bu sebeple sizinle görüşme yapmak istiyorum. Yaptığım tüm görüşmelerde sizler tarafından verilen tüm bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacaktır. Kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşmenin ortalama kırk dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Kaydı durdurmak isteyebilir veya görüşme sonunda bazı bölümleri silmemi isteyebilirsiniz.

Araştırmamda bana yardımcı olduğunuz için şimdiden teşekkür ediyorum. Görüşmeye başlamadan önce bana sormak istediğiniz bir soru varsa cevaplamak istiyorum.

SORULAR

1. Ne kadar süredir öğretmensiniz?

Ne kadar süredir okul müdürü olarak görev yapıyorsunuz?

Okulunuza kaç yıldır okul polisi uygulamasına dâhil durumdadır?

2. Okul polisi uygulamasının içeriğine dair nasıl bilgilendirildiniz?

3. Sizce Okul polisi uygulamasında görevlendirilen personelin hangi kriterlere sahip olması gerekir? Örnek verebilir misiniz?

Anne-Baba olmuş olmak

Yaş- cinsiyet

Kişisel özellikler

Alınmış ödüller- eğitimler-seminerler

4. Bir okul polisinin okulunuz için yaptığı rutin uygulamalar nelerdir?

Okulunuzun bir dosyasını tutuyor mu?

Varsa okul dosyanızda ne tür bilgileri bulunduruyorlar?

Öğrenci sayısı

Öğrenci profilleri ve eğilimleri

Öğretmen sayısı

İdareci sayısı

Güvenlik ekipmanları

Okul giriş-çıkış saatleri

Bu bilgileri siz mi veriyorsunuz yoksa okul polisleri kendilerini gözlemliyor?

Okul polislerinin Rehberlik servisi ile iletişim düzeyi nedir?

5. Okul polisi okulunuzda ne kadar süre bulunuyor? Hangi sıklıkla uğruyor?

- Okul polisi okula sadece bir olay olduğunda ya da bir şikâyet olduğunda mı geliyor? Yoksa rutin olarak her zaman uğruyor mu?

6. Okul polisine tepkiler nasıl?

- Okul idareleri
- Öğretmenler
- Öğrenciler
- Veliler

7. Okul polisi uygulaması başladığından beri karşılaştığınız sorunlardan, kritik durumlardan örnek verebilir misiniz?

- Sizin değilse başka bir okulun başına gelen bir olayda olabilir.

8. Okulunuzdaki sorunların hepsini okul polisi ile paylaşıyor musunuz?

Okulun adı kötüye çıkmasın diye ya da nasılsa biz kendi aramızda hallederiz diye okul polislerinden bilgi sakladığımız oluyor mu?

9. Okulunuz hangi güvenlik uygulamalarına sahip bulunmaktadır? Bu güvenlik önlemlerinin etkinliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?

- Kapalı devre güvenlik kamerası
- Özel güvenlik görevlisi
- Metal dedektör
- Nöbetçi öğretmen, nöbetçi öğrenci
- Dış kapı nöbetçisi
- Ziyaretçi kartı

Başka güvenlik uygulamalarınız var mı?

10. Okul polisi uygulaması uygulamaya başladıktan sonra okullardaki şiddet olaylarında bir değişim söz konusu olmuş mudur?
11. Bir okulda şiddet olayları artırıp böylelikle okul güvenliğini bozan sebepler sizce nelerdir?
- Aile
 - Arkadaş Çevresi
 - Alkol, sigara, uyuşturucu gibi maddelerin kullanımı
 - Çeteler
 - Okul yönetimi (idare)
 - Öğretmen tutumları
 - Medya
 - Şiddet içerikli bilgisayar oyunları
 - Mafya ve Okul Dizileri
 - Sosyal Çevre
 -
12. Sizce okulda şiddet olaylarına karışan ve okul güvenliğini bozan kişilerin ortak karakter özellikleri var mıdır?
13. Öğrenciler okulda, okul polisini gördüklerinde kendilerini baskı altında mı yoksa güvenlik içinde mi hissetmektedirler?
14. Okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için idarecilere, öğretmenlere, öğrencilere, ailelere, emniyete ve medyaya ne tür sorumluluklar düşmektedir?
16. Bazı illerde Emniyet Teşkilatı okullara farklı katkılar sağlamaktadır. (Örneğin, öğrencilere resim, müzik, bilgisayar kursları, spor turnuvaları, yardım kampanyaları gibi)Bu faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizin okulunuzda okul polisinin böyle çalışmaları oluyor mu?
16. Okul polisi uygulamasının mimarı siz olsaydınız şu an ki projenin içeriğinin nasıl olmasını, nasıl uygulanmasını isterdiniz?

Bana zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Bu konuda görüşmeden sonra eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz olursa beni nolu telefonda arayabilirsiniz. İyi günler çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

EK-2

OKUL POLİSLERİ MÜLAKAT FORMU

Merhaba

Adım Nuray Ayar. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Aynı zamanda İslam Uyar Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesinde Fizik öğretmeni olarak çalışmaktayım.

Tez çalışması olarak ‘Okul güvenliğine farklı bir yaklaşım: Okul polisi uygulaması’ nı araştırıyorum. Bu araştırma kapsamında konu ile ilgili en önemli ve yeterli bilgiyi okul müdürlerinden ve okul polislerinden alacağımı düşünüyorum. Bu sebeple sizinle görüşme yapmak istiyorum. Yaptığım tüm görüşmelerde sizler tarafından verilen tüm bilgiler sadece bu çalışmada kullanılacaktır. Kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşmenin ortalama kırk dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Kaydı durdurmak isteyebilir veya görüşme sonunda bazı bölümleri çıkarmamı isteyebilirsiniz.

Araştırmamda bana yardımcı olduğunuz için şimdiden teşekkür ediyorum. Görüşmeye başlamadan önce bana sormak istediğiniz bir soru varsa cevaplamak istiyorum.

SORULAR

1. Ne kadar süredir polislik yapıyorsunuz? Ne kadar süredir okul polisi olarak görev yapıyorsunuz?
2. Okul polisi uygulamasında görevlendirildikten sonra ilave bir eğitim aldınız mı?
 - Eğitimlerin süresi
 - Eğitimlerin içeriği
3. Okul polisi uygulamasında görevlendirilecek personelde aranan bazı kriterler var mıdır? Örnek verebilir misiniz?
 - Anne-Baba olmuş olmak
 - Yaş- cinsiyet
 - Kişisel özellikler
 - Alınmış ödüller- eğitimler-seminerler
4. Bir okul polisinin bir okul için yaptığı rutin uygulamalar nelerdir?

Okul dosyasında ne tür bilgiler bulunduruluyor, bu bilgileri nasıl gözlemliyorsunuz ? Bu konuda rehberlik servisi ile iletişim düzeyiniz nedir?

 - Öğrenci sayısı
 - Öğrenci profilleri ve eğilimleri

- Öğretmen sayısı
 - İdareci sayısı
 - Güvenlik ekipmanları
 - okul giriş-çıkış saatleri
5. Görevdeki bir gününüz genel olarak nasıl geçiyor?
6. Okul polisi olarak nasıl tepkiler alıyorsunuz?
- Okul idareleri
 - Öğretmenler
 - Öğrenciler
 - Veliler
7. Okul polisi uygulamasına başladığınızdan beri karşılaştığınız sorunlardan, kritik durumlardan örnek verebilir misiniz?
- Sizin değilse bu projede çalışan başka bir arkadaşınızın başından geçen bir olay aklınızda var mı?
8. Okullardaki idari görevliler ve sorunların hepsini sizinle paylaşıyor mu?
- Okulun adı kötüye çıkmasını diye ya da nasılsa biz kendi aramızda hallederiz diye görevlilerin bilgi sakladıklarını düşünüyor musunuz? Böyle bir durumla karşılaştınız mı ya da karşılaştıran arkadaşınız oldu mu?
9. Okullardaki güvenlik önlemlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Özel güvenlik görevlileri
 - Güvenlik kameraları
 - metal dedektörler
 - Nöbetçi öğretmen ve nöbetçi öğrenci
 - Dış kapı nöbetçisi
 - Ziyaretçi kartı
- Okullarda başka güvenlik önlemleri var mıdır?
10. Okul polisi uygulaması uygulamaya başladığından sonra okullardaki şiddet olaylarında bir değişim söz konusu olmuş mudur?
11. Bir okulda şiddet olaylarının artırıp böylelikle okul güvenliğini bozan sebepler sizce nelerdir?
- Aile
 - Arkadaş çevresi

- Alkol, sigara, uyuşturucu gibi maddelerin kullanımı
- Çeteler
- okul yönetimi (idare)
- Öğretmen tutumları
- Medya
- Şiddet içerikli bilgisayar oyunları
- Mafya dizileri
- Sosyal çevre

12. Sizce okulda şiddet olaylarına karışan ve okul güvenliğini bozan kişilerin ortak karakter özellikleri var mıdır?
13. Öğrenciler okulda, okul polisini gördüklerinde kendilerini baskı altında mı yoksa güvenlik içinde mi hissetmektedirler?
14. Okul güvenliği sorununun üstesinden gelmek için idarecilere, öğretmenlere, öğrencilere, ailelere, emniyete ve medyaya ne tür sorumluluklar düşmektedir?
15. Bazı illerde emniyet teşkilatı okullara farklı katkılar sağlamaktadır. (Örneğin öğrencilere resim, müzik, bilgisayar kursları, spor turnuvaları, yardım kampanyaları gibi) Bu faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
16. Okul polisi uygulamasının mimarı siz olsaydınız şu an ki projenin içeriğinin nasıl olmasını ve nasıl uygulanmasını isterdiniz?
17. Okul polisi uygulaması size hangi deneyimleri kazandırdı

Bana zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Bu konuda görüşmeden sonra eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz olursa beni nolu telefondan arayabilirsiniz. İyi günler çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

ÖZGEÇMİŞ

1980 yılında Sakarya’da doğan Nuray AYAR ilkokul Mehmet Akif Ersoy İlkokulunda ortaokul ve liseyi Karasu İmam-Hatip Lisesinde okudu ve 1997 yılında mezun oldu. 2001 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Eğitimi Fizik Öğretmenliği Bölümünden mezun oldu. 2001–2002 Eğitim-Öğretim yılında Özşen Dershanesinde Fizik Öğretmeni olarak çalıştı. 2002–2003 Eğitim-Öğretim Yılında Karasu İlçesi Şehit Üsteğmen İbrahim Abanoz Lisesine Fizik Öğretmeni olarak atandı. 2003 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi bölümünde Yüksek Lisans Eğitime başladı. Halen Bursa Nilüfer İslam Uyar Ticaret Meslek Lisesi Fizik Öğretmeni olarak çalışmakta ve Bursa’da ikamet etmektedir. Nuray Ayar evli ve bir erkek çocuk sahibidir.